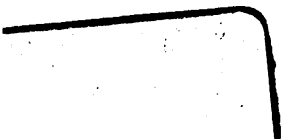




**600006509Q**

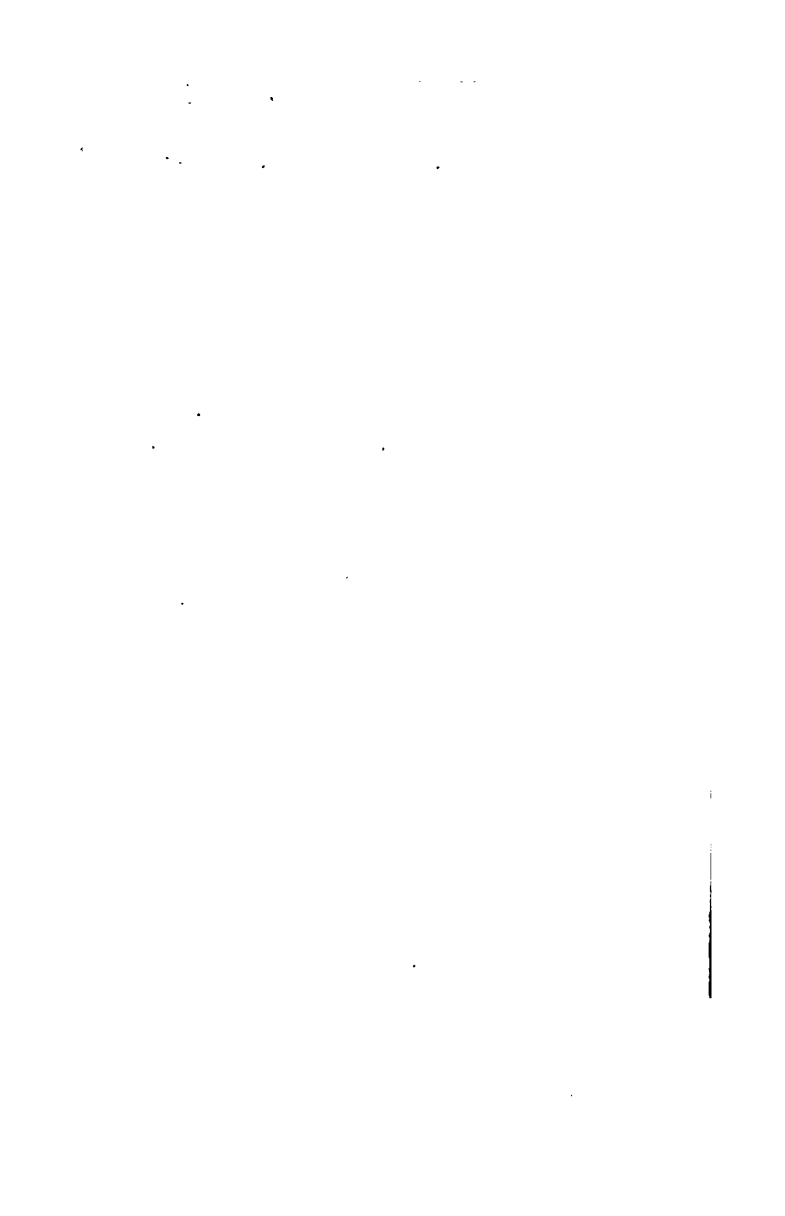






**600006509Q**





.....







✓  
CASGLIAD

11. 12. 31.

0

# PSALMAU A HYMNAU,

ADDAS I

ADDOLIAD CYHOEDDUS

YR

EGLWYS SEFYDLEDIG.



---

GAN Y PARCH. DANIEL REES,

Periglor Aberystroth, Sir Fynwy.

---

Cenwch fawl yn ddeallus. Psalm 47, 7.

Gan ddysgu a rhybuddio bawb eich gilydd mewn Psalmiau a Hymnau, ac Odlau ysprydol, gan ganu trwy ras yn eich calonnau i'r Arglwydd. Col. 3, 16.

---

LLANYMDDYFRI:

ARGRAPHWYD GAN D. R. a W. REES.

---

MDCCCXXXI.

244.

**Entered at Stationers' Hall.**

## AT Y DARLLENYDD.

---

Y MAE Casglydd a Chyfansoddydd y Gwaith hwn, ynghyd â llawer o'i frodyr yn y weinidogaeth, wedi hir deimlo a galaru dros yr eisiau o gasgliad o Psalmiau a Hymnau, yn yr Iaith Gymraeg, addas i addoliad cyhoeddus yr Eglwys Sefydledig. Gan hynny, y mae efe yn gobeithio y bydd i'r ymgais presennol i gyflawni y fath ddiffyg, gyfarfod â derbyniad hynaws a thirion oddiwrth ei gyd eglwyswyr a'i gyd-gristionogion yn y dywysogaeth.

Y mae llawer o'r Psalmiau yn y Llyfr hwn wedi eu dewis, gyda'r gofal mwyaf, allan o waith Archdiacon Prys ac eraill. Yn y rhai hyn fe genfydd y darlennydd cyfarwydd amrywiol o gyfnewidiadau; rhai o honynt wedi eu gwneuthur er mwyn cael amrywiaeth yn y mesurau, eraill er mwyn llyfnhâu y brydyddiaeth, newyddu yr ymadroddion, neu eglurhâu y synwyr. Gobeithia y Cyhoeddwr y bydd i'r fath gyfnewidiadau gael eu barnu gan y darllenwyr, fel yr ymddangosant iddo ef ei hun, yn ddiwygiadau. Y maent, yn gyffredinol, wedi gofyn a chael mwy o'i amser nâ phe buasai yn cyfansoddi y Psalmiau o'r newydd. Ynghylch yr Hymnau, y mae o ddeutu'r chweched ran o honynt wedi eu cyfansoddi, neu eu cyfieithu o'r Saesneg, gan y Cyhoeddwr, yn fwriadol i'r Gwaith hwn. Y lleill ydynt wedi eu cym-

meryd o waith yr awdwyr goreu, ac y mae y rhan amlaf o honynt eisioes yn adnabyddus, ac mewn cymmeradwyaeth gyffredinol yn y dywysogaeth. Nid oes ond ychydig o gyfnewidiadau wedi eu gwneuthur ynddynt; a'r ychydig hynny yn unig lle yr ymddangosent yn hollol angenrheidiol.

Gan mai unig ddiben y Cyhoeddwr wrth gymeryd y gwaith hwn mewn llaw, oedd diwallu cyfreidiau ei gynnulleidfa ei hun, ni fydd ei siommedigaeth yn fawr os na chyfrifir ei Lyfr yn deilwng o gymmeradwyaeth mwy cyffredinol. Ar yr un pryd, gan fod mawr eisiau rhyw gynnorthwy o'r fath ar lawer o weinidogion yr Eglwys Sefydledig yng Nghymru, nid yw yn debygol y bydd i'r un presennol fod yn anghymeradwy ganddynt, nes caffont ryw beth amgenach yn ei le. Pa le bynnag y caffo dderbyniad, caniattâed yr Arglwydd ei fendith ar y defnydd o hono, fel y byddo yn offeryn effeithiol yn ei law, er lledu ei ogoniant ei hun, ac er adeiladaeth a diddanwch ysprydol pechaduriaid lawer. Hyn yw taer weddi a dymuniad y

*Aberystroth,* }  
*Ion. 1, 1831.* }

CYHOEDDWR.

## TAFLEN

Yn dangos y modd i gael allan bob Cyfran  
o'r Psalmau, wrth y Llinell gyntaf.

A.	CYFRAN.
Adwaenir Duw o fewn ei dŷ.....	125
Am bechod, Dduw, pan gospech ddyndyn ..	70
A'm calon, gwêl, fy Nuw, fy Naf	219
A'm calon oll dyrchafaf gân.....	12
Am farn ac am drugaredd	174
Amlyga, Arglwydd mād,	140
A'n clustiau, lôn, y clywsom ni	76
Anfeidrol fawr yn ninas Duw ..	84
A ofno'r Arglwydd gwyn ei fyd	230
A'r dda'r ymweli di, O Dduw ..	109
Ar Dduw y gwaeddais i â'm llef	126
Arglwydd, chwiliaist fi â'th lygad	242
Arglwydd, cofia'th dosturiaethau	39
Arglwydd, cynnal fy ngherddediad	22
Arglwydd, wrth dy ochor di .....	232
Arglwydd, y hydoedd fry	135
Ar lais y tlawd gwranda-wodd Duw	57
Ar lêl, O Dduw, dros wyneb llawr	11
A'th ddwyllaw gwnaethost fi dy hun	213
Attolwg, Arglwydd, clyw ein mawl	205
Arweinydd Joseph, clyw a gwêl	130
B.	
Barn fi, O Dduw, a dadleu'm dadl o hyd	75
Bellach cofia'th blant i gyd .....	94
Bendigaid fyddo Duw fy mhlaid	260
Bendithio wnafl yr Arglwydd Nêr	55
Bendithi-wch Dduw, i'w blant sydd dda ..	115
Blodeua'r cyflawn tua'r nen .....	160
Boed i'r ddaear gron a'r ce'nfor	250
Brenhinoedd ynsoedd y ddaear	120
Bydd dda i'th was fel byddwyf byw	208
Byth, byth y pery'r Arglwydd lôr	13
C.	
Caersalem lân, molianna'r lôn	258
Canmolwn Dduw i'r oes a ddêl	128
Cenwch, cenwch ganiad newydd	168
Cenwch oll â llafar lef	203

			CYFRAN.
Cenwch, seintiau, ganiad newydd	....	....	52
Chwi frenhinoedd mawr y ddaear	....	....	261
Chwi fydoedd dedwydd fry	....	....	262
Chwi weision Duw, a drigwch fry	....	....	236
Chwi weision Duw, molwch yr Iôn	....	....	198
Clodforaf fi fy Arglwydd Iôn ..	....	....	196
Clodfored pawb yr Arglwydd nef	....	....	190
Clodforwch Dduw, can's da yw ef	....	....	193
Clodforwn di, drag'wyddol Dduw	....	....	124
Clyw hyn, O ferch, medd Duw, a gwêl ..	....	....	79
Cofiaf, Arglwydd, dy weithredoedd	....	....	127
Cyd-genwch fawl i'r Arglwydd Iôn	....	....	237
Cyd-genwch oll â llafar lef	....	....	256
Cyd-seinied pawb sydd is y sêr..	....	....	201
Cyfiawn yn ei ffyrdd i gyd	....	....	253
Cyfoded Duw y'ngrym ei ras ..	....	....	113
Cyfododd Crist, esgynodd fry ..	....	....	60

## D.

Daear a'i chyflawnder yw	....	....	33
Da gennyf fi i'r Arglwydd nef ..	....	....	200
Deddf Jehofa, perffaiith yw	....	....	26
Diolchaf fi â chalon rwydd	....	....	54
Diwalla ni, O Dduw, o'r ne'	..	....	154
Draw wele Fab y Dyn	....	....	141
Duw, cadw ni rhag drwg a gwae	....	....	20
Duw, gwrando Sion, canu mae..	....	....	137
Duw, 'n drigfa gadarn bydd i ni	....	....	118
Duw, unig Arglwydd nef a llawr	....	....	105
Duw, wrthym trugarhâ	....	....	112
Dy babell di mor hyfryd yw ..	....	....	133
Dy bwys, medd Duw, mwy arnaf dod....	....	....	88
Dy drugaredd, Arglwydd, sy....	....	....	62
Dyfal ddisgwyl wnaeth fy enaid	....	....	71
Dy garu wnaf, O Arglwydd Dduw	....	....	23
Dy glod, O Dduw, a draethaf ma's	....	....	241
Dy osod boed in' ger ein bron ..	....	....	21
Dyrchafaf di tra fyddwyf hyw ..	....	....	251
Dyrchafaf glod Jehofa mawr ..	....	....	189
Dy:chewch oll eich pennau'n awr	....	....	35
Dysg, Arglwydd mād, dy ffordd i mi	....	....	143
Dysg imi ffordd dy ddeddf, O Dduw	....	....	210
Dysg imi'th ffordd, O Arglwydd mwyn ..	....	....	45
Dywaid i mi, pa ddyd a drig....	....	....	19
Dy waith, O Dduw, sy'n rhyfedd iawn ..	....	....	188
'Dyw dyn ond megis hun, neu ail	....	....	152

TAFLEN.

vii

	CYFRAN.	
Dywedais wrth yr Arglwydd byw .....	....	246
Dywedodd yr Ión wrth f' Arglwydd yn wir .....	....	195
E.		
Edrychaf i'r mynyddoedd draw .....	....	223
Ein Duw a'n hedwyn ni yn llwyr ...	....	182
Ein Duw a rydd i'w bobl, o'r ne' .....	....	228
Ein genau agor, Arglwydd Dduw .....	....	92
Ein gweddi dros hen Israel clyw .....	....	132
Ein mawl a'n gweddi heddyw clyw .....	....	136
Er da mechnïa dros dy was .....	....	216
Erglŷw, O Dduw, ein llefain ni .....	....	102
Er mwyn dy enw cu.....	....	95
F.		
Fe gofla holl derfynau'r byd ..	....	30
Fel plentyn gwan, fy nefol Dad .....	....	122
Fel y brefa'r hŷdd lluddedig .....	....	74
Fe seiliodd Duw y ddaear gron .....	....	185
Fe wrendy Duw ar weddi'r gwael .....	....	177
Ffordd iechydwrïaeth, pell yw hon .....	....	220
Ffynhonnau pur, pereiddia'u blas .....	....	186
Fy enaid, mawl dy Dduw ar gân .....	....	179
Fy enaid, rho sawl i'r Arglwydd Dduw byw .....	....	184
Fy iechyd a'm goleuni yw .....	....	43
Fy llygaid arnat sydd ..	....	41
Fy mhlant waredaf, medd Duw Dad .....	....	158
Fy nefol Dad, Jehofa Dduw ...	....	145
Fy ngeiriau clyw, O Arglwydd cu .....	....	7
Fy nghalon cân, a'm tafod bydd .....	....	77
Fy nghalon cân bereiddiaf glod .....	....	78
Fy nghalon llawenychu wnaï.....	....	225
Fy ngweddi, Arglwydd, gwrando di .....	....	175
Fy ngweddi clyw, fy Nuw, o'r nef .....	....	107
Fy sylwedd, Iôr, a welaist ti .....	....	245
G.		
Ger bron teyrn-faingc Jehofa mawr .....	....	178
Gofdiau'r saint a gyfrif Duw.....	....	97
Gosodais borth ar gadarn Gŵn..	....	149
Gostwng, Arglwydd Dduw, dy glust .....	....	142
Gwaith hyfryd iawn a melus yw .....	....	159
Gwêl, Arglwydd, fel y mae dy was .....	....	212
Gwel'd brodyr cu yn trigo 'nghŷd .....	....	235
Gwna wel'd, Dduw mawr, holl wyrthiau maith.....	....	155
Gwyn ei fyd y sawl ystyria .....	....	78

		CYFRAN.
Gwyn fyd y dyn sy'n ofni Duw	....	197
Gwyn fyd y dyn yr hwn mae Duw	....	254
Gwyn fyd y gwr a gerdd y'mla'n	....	206
Gwyn fyd y neb maddeuant ga's	....	51
Gwyn fyd y rhai adwaenant gais	....	148
Gwyn fyd yr hwn nid â ar hyd ..	....	2

## H.

Haleliwia, Haleliwia ..	....	192
Haleliwia, mawl i'r Arglwydd ..	....	259
Haleliwia, molwch Dduw	....	264
Hedd a chyflawnder ar ol hyn ..	....	119
Henffych it' Wr gofidus cu!	....	146
Hoff ferch y Brenin, glân o fewn	....	80
Hwyr a bore, tra fwy' byw	....	96

## I.

Jehofa, Duw y duwiau i gyd	....	87
Jehofa Iôn a dd'wéd fel hyn	....	16
Jehofa Iôr a fforddia'n rhad	....	66
Jehofa mawr ein Brenin yw	....	191
I fynu attat, Arglwydd da	....	38
I Grëydd byd rhowch sawl yn bêr	....	202
I Israel, Iôr, yn raslawn bydd ..	....	139
I lawr o'r nef edrychodd Iôn	....	18
I'r Arglwydd cenwch, ac iawn fydd	....	263
I'r Arglwydd cenwch beraidd glod	....	48
I'r Arglwydd cenwch lafar glod	....	172
I'r Arglwydd Dduw cyd-ganwch glod	....	180
I'r Arglwydd Dduw rhoer clod..	....	239
I'r meddwl, Iôr, pan êl dy air ..	....	217
I'r rhai a'th ofnant rhoddaist, Nêr	....	101
Israel pan oedd yn eglwys Dduw	....	171

## L.

Llawenydd llawn i'r ddaear gron	....	169
Llawn ddigonir plant dy ras	....	64
Llusern i'm traed yw'th air, O Dduw	....	215

## M.

Mae'th fawr drugaredd, Arglwydd da	....	61
Marwolaeth, fel rhyw ddirfawr li'	....	158
Moeswch, gedyrn, yn ddilysiant	....	47
Molwch yr Iôn, can's da iawn yw	....	255
Mor fawr yw'r gwynfyd gedwi fry	....	50
Mor fawr yw trugarogrwydd Duw!	....	181



TAFLEN.

ix

N.

CYFRAN.

Na cherydda fi'n dy lid .....	68
Na chofia'n hwy gamweddau'n hoes .....	129
Na foed im' warth na gw'radwydd chwaith .....	49
'Nawr am dy nerth, O Arglwydd Nêr.....	100
Nefol byrth, dyrchefwch chwi ..	37
Nid offrwm, Nêr, ofynaist ti .....	72
Noddfa a nerth i ni rai gwael ..	81

O.

O Arglwydd, clyw fy nghais .....	44
O Arglwydd, cyfod, dyrcha'th law .....	14
O Arglwydd grasol, gwrando'm cri .....	248
O Arglwydd, na cherydda fi .....	8
O Arglwydd Nêr, ein lôr a'n nerth .....	10
O Arglwydd, ti a geri'r gwir.....	91
Oblegid d' air wyf lawen iawn .....	221
O bryd i bryd, O Dduw, tra'r aeth .....	151
O cenwch glod i'r Arglwydd mād .....	164
O cyfod, heddyw trugarhâ .....	176
O Dduw, ein grasol Dduw wyt ti .....	106
O Dduw fy Nghraig, erglôw fy nghri.....	46
O Dduw y lluoedd mawr .....	138
O deuwch, bobloedd oll, yn rhwydd .....	82
O dewch, gwrandewch, gyfeillion gwiw ..	111
O dewch, i'r Arglwydd canwn glod .....	163
O doed fy ngweddi ger dy fron ..	247
O flaen dy faingc ymgrymmwn lawr .....	233
O frauder da llawn yw dy dŷ ..	63
O Fugail da holl Israel Duw! ..	181
Ond iti wneud yr Arglwydd Dduw .....	157
O pa mor dêg ac hawddgar yw .....	134
O'r bedd y cyfododd ein Harglwydd a'n Duw ...	36
O'r llwch y llefaf arnat, Dduw ...	281
O'r nefoedd fry yr edrych Duw .....	53
Os Duw ni lwydda oddi fry .....	229
O Sion! pan y cofiom di .....	240
Os troi o ffyrdd ei ddeddfau'n ffol .....	150
O'th flaen, O Dduw, nesâed fy nghri .....	222

P.

Pa fodd y gall yr ie'ngctyd .....	207
Paham y bwri heibio cŷd .....	123
Paham y cyfyd mawrion byd ..	3
Pa hyd, O Dduw, 'n anghofni ni .....	17

	CYFRAN.
Pan aethost, Arglwydd, fry i'r ne' .....	114
Pan ddwedent, i dŷ'r Arglwydd awn .....	224
Pâr imi glywed, Dduw pob gras .....	249
Pâr imi wybod, Arglwydd Nêr .....	69
Parod yw fy nghalon, Iesu .....	99
Par'tôdd-ein Duw ei orsedd lân .....	188
Pe ceisiwn ffoi o'th wŷydd i ma's .....	248
Pêr fawl a'th erys, Arglwydd Nêr .....	108
Perffaith yn ei ffordd yw Duw.. ..	24
P'le gall eneidiau euog, gwael .....	244
Pwy a ddeall ei gamweddan? ..	27
Pwy sydd fel ti y'mhlîth y byw .....	147
R.	
Rhai ar olud sydd yn pwyso .....	85
Rho'th ras a'th nawdd, O Dduw, i ni .....	98
Rhowch glod i'r uchel Dduw ..	298
'Rwy'ti o oes i oes yn fyw .....	214
S.	
Sylfeini hon, sef Sion, sydd .....	144
T.	
Teyrnasu mae ein Harglwydd Crist .....	167
Teyrnasu mae ein Prynwr da ..	170
Teyrnasu mae Jehofa Nêr .....	161
Ti, Arglwydd, a geryddi'th blant .....	162
Ti yw fy Nuw, Duw Dad-o'r ne' .....	105
Tosturiol ydyw'r Arglwydd Dduw .....	252
Fra mae teyrnasoedd dig y byd .....	29
Truan a gofidus iawn .....	117
Trugaredd, Arglwydd, dod i mi .....	89
Tydi, ein porth ar dir y byw.....	6
Tydi, tydi, a'th breswyl sy .....	228
Tydi wyt darian, Arglwydd Dduw .....	5
U.	
Un perffaith gyfiawn wyt, O Dduw ....	218
W.	
Wel dyma'r ddeddf, medd Iesu mād .....	4
Wrth Dduw y disgwyl f' enaid gwan,....	103
Y.	
Y bedd yw lletty pob dyn doeth .....	86
Clod, O Dduw, na roer i ni ..	190
Teyrnas dod i'th Fab yn awr.. ..	121

## TAFLEN.

xi

			CYFRAN.
Y dyn ni phwys ar Dduw	....	....	93
Y'mhlth holl luoedd dynol ryw	....	....	40
Y'mhob cyfyngder du	....	....	28
Y'mlaen, y'mlaen â teyrnas Iôr	....	....	116
Yn beraidd cenwch, bobloedd byw	....	....	83
Yn d' air, O Dduw, fy ngobaith sy	....	....	211
Y nefoedd fo'n llawn o lawenydd	....	....	166
Y nef sy'n datgan mawredd Duw	....	....	25
Yn erbyn pawb mae wyneb Duw	....	....	58
Y'nglynnulleidfa rhai di-ras....	....	....	42
Yn isel, Arglwydd, wrth y llwch	....	....	209
Yn Nuw gobeithia, f' enaid drud	....	....	65
Yn Nuw gobeithia, f' enaid mwy	....	....	67
Yn Nuw ymlawenhêwch i gyd	....	....	110
Yn Nuw yn unig mae i gyd	....	....	104
Yn ol dy dosturiaethau fil	....	....	90
Ynot ti y mae f' ymddiried	....	....	9
Yr Arglwydd, agos yw at gur ..	....	....	59
Yr Arglwydd biau'r ddaear gron	....	....	34
Yr Arglwydd byw, o serch a bodd	....	....	234
Yr Arglwydd o'i orseddfa fry ..	....	....	15
Yr Arglwydd sydd â'i law'n gwanhâu	....	....	178
Yr Arglwydd sydd yn rhifo'r sêr	....	....	257
Yr Arglwydd wnaeth y lleuad ..	....	....	187
Yr Arglwydd yw ein nerth a'n cân	....	....	204
Yr Arglwydd yw fy Mugail clau	....	....	31
Yr Arglwydd yw fy Mugail da ..	....	....	32
Y rhai mewn llongau ar y dôn ..	....	....	194
Y rhai'n ymddiried sy'n Nuw Iôn	....	....	227
Y sawl ni rodia, dedwydd yw ..	....	....	1
Y sawl yn trigo'n wastad sy	....	....	156
Y truan hwn a roes ei lef	....	....	56

## DANGOSEG

I gael allan unrhyw Gyfran o'r Psalmau, wrth ei Henw  
neu ei Chynnwysiad.

A. CYFRAN.	CYFRAN.
Aberth Crist, Iechydwrtaeth	Crist, ei Ddyfodiad yn y cnawd
trwyddo 72	140, 141, 166, 168, 169
Aberth cymmeradwy 92	Ddyrchafiad 3, 11, 83,
Aberth mollant 88	Deyrnasiad 4, 149,
Addewid, ffyddlondeb Duw	167, 170
i'w 191	Esgyniad 35—37, 60,
Addewidion, erfyn eu cyf-	83, 99, 114
lawniad 211, 219, 222	Farwolaeth 3
Ymgysuro ynddynt 212	Frenhiniaeth 83, 170,
Addurn yr eglwys 84	195
Addoliad cyhoeddus, hyf-	Lywodraeth hedd-
rydwch ynddo 133—135	ychlon 119
Adgyfodiad Crist 4, 204	Offeiriadaeth 195
Angau, gobaith ynddo 21	Crist, helæthrwydd ei lyw-
Yw diwedd pob dyn 86	odraeth 120
Anghyfnewidlodeb Duw 178	Iechydwrtaeth trwy
	ei aberth 73
B.	Crwydriad wedi eu dych-
Barn a thrugaredd 174	welyd 193
Barn, dydd y 87	Cyflawnder Duw 15
Barn gyflawn Duw 13	Cyfoeth, y ffolineb o bwysu
Bendith Duw ar ei eglwys 258	arno 85
Ar y cyflawn 280	Cyfoeth, gwell hyderu yn
Ei herfyn 233	Nuw nag mewn 98
Bydd Iwyddiant 229	Cymmeradwyaeth gweddi 247
Brenhiniaeth Crist 88, 170, 195	Cynnaliwr, mawl i'n 118
Buddngoliaeth ar etynion 29	D.
Bugail eneidiau 81, 82	Daearolion, molwch Dduw 260
Byd, galwad i'w atiael 79	Darostyngiad Crist 10, 11
Bywyd, ei freuolder 70, 152,	Defnyddioldeb y gair 207
153, 182	Diluw 185
Ei fydra 69	Dinas Duw, ei chlod 144
Gobaith ynddo 21	Dinas gadarn sydd i ni 81
C.	Dioddefaint Crist 145, 146
Cadernid yn eiddo Duw 104,	Dlogelwch y cyflawn 59, 156,
147, 161	157, 227
Calon ddrylllog 92	Diwedd pob dyn yw angau 86
Camweddau dyn yn aml 27	Y duwlo a'r an-
Cân o fawl i Dduw 52	nuwlo 67
Cariad brawdol 235	Duw, ei Allu ar y rhew a'r
Cerydd er lles i blant Duw 162	eira 257
Crist biau'r deyrnas 30	Allu gogoneddus 184
Ei Adgyfodiad 4, 204	Anghyfnewidlodeb 178
Ddarostyngiad 10, 11	Briodolaethau 61, 62
Ddiodeffaint 145, 146	

	CYFRAN.		CYFRAN.
Duw, ei Ddaloni	252, 254	Duw, Erfyn ei fendith a'i	
Ddaloni i'r eglwys		bresenoldeb	233
gynt	76, 171	Erfyn ei nodded	22, 249
Ddaloni i Ston	234	Galw i gof ei weith-	
Ddaloni i'w bobl	40,	redoedd	127, 186—188
50, 56, 57, 158, 253		Goruwch y duwiau	165
Ddaloni yn ei rag-		Hiraethu am dano	74,
luniaeth, 53, 109,		106, 106	
186—188, 256		Hyderu ynddo	246
Dragwyddoldeb	151,	Ni edy ei saint	66
175		Rban ein hetiffedd-	
Drugaredd	180—182	iaeth	20
Fawredd	251	Rhoddr buddugol-	
Fendith ar ei eg-		iaeth	29
lwys	258	Y ffordd i sicrhau ei	
Ffyddlondeb i'w		ffafr	65
addewid	191	Ymddiried ynddo am	
Gadernid	104, 161	borth 96, 98, 101, 103	
Gyflawnder	15	Ymlawenhau ynddo	24
Holl-bresenoldeb	243,	Y nefoedd yn datgan	
244		ei ogoniant	25
Holl-wybodaeth	53,	Duwiol a'r annuwïol	1, 2
242		Dychweliad yr Iuddewon	94,
Lef yn y taranau	47	123, 132, 139, 176	
Ofal am ei eglwys	255	Dydd y Farn	87
Weithredoedd rhyf-		Dyfodiad Crist yn y cnawd	140,
eddol	196	141, 166, 168, 169	
Wirionedd a'i allu	147	Dyn, Aml roddion Duw	
Duw yn Goruwch-lywod-		iddo	245
raethu pobpeth		Ei aml gamweddau	27
124		Ei farwoldeb	176
Gynnorthwywr i'w		Llygredigaeth ei	
bobl	14	natur	18
Nerth i'w bobl	46	Dynlon oll, molwch Dduw	164,
Noddfa rhag gel-		172, 173, 201, 202, 261	
ynion	23, 49	Dyrchafiad Crist 3, 11, 83, 149	
Ofnadwy	125	E.	
Porthi ei bobl yn		Efengyl yn hyfryd lats	148
ei dy	63, 64	Eglwys, Bendith Duw arni	258
Duw, Annogaeth i lawen-		Daloni Duw iddi	
hau ynddo	190	gynt	76, 171
A rydd ras i'r gos-		Ei haddurn a'i	
tyngedig	241	rhagorffraint	84
A wrendy'r cyflawn	58,	Gofal Duw drosti	255
117, 177		Merch y Brenin	50
Caislo ei wyneb	6, 17,	Enw Duw Jacob a'th ddi-	
44, 130, 131		ffynno	28
Diogelwch ynddo	102	Yn ardderchog	10, 11
Disgwyl am ei dru-		Esgyniad Crist 35—37, 60, 83,	
garedd	226	99, 114	
Disgwyl wrtho	223, 231	F.	
Ein hunig gynnorth-		Ffafr Duw, y ffordd i'w	
wywr	122	sicrhau	67

CYFRAN.	CYFRAN.
Ffordd i'r nef, celsio gwy- bodaeth o honi 7, 38, 45	Gweddi am fendith Duw 253
Crist yn ei dysgu 39	Gymmeradwy- aeth gweddi 247
Ffyddlondeb Duw i'w add- ewid 191	Gymmorth ac addyg 38
38 G.	Gymmorth mewn tralod 41
Gair Duw, a Ddefnyddiol- deb 207	Sanctfeiddrwydd a gras 27, 91
Ragoriaeth 216	Gweithredoedd Duw, eu galw i gof 127, 186—188
Gair Duw yn Ffyddlon a chyiawn 218	Yn rhyfeddol 196
Llusern i'n traed 215	H.
Gair Duw, yn Parhau byth 214	Heddwch wedi rhyfel 82
Wellnagaur coeth 16, 26	Hiraeth am Dduw 74, 105, 106
Wirioneddol 219	Holl-bresennoldeb Duw 243
Gair Duw, Erfyn cyfiawn- iad ei addewidion 211, 219, 222	Holl-wybodaeth Duw 53, 242
Erfyn gras i'w gadw 208—210, 213, 217, 220	Hyder yn Nuw 246
Gwyn fyd ysawi a'i ceidw 1, 2, 206	I.
Llawenydd a heddwch trwy- ddo 221	Iachawdwr, Mawl i'r 99, 113, 265
Ymgysuro yn ei addewidion 212	Mawl am 168
Galarwyr a ddiddenir 228	Iechydwrfaeth trwy aberth Crist 72
Gallu Duw ar y rhew a'r eira 257	Iuddewon, Erfyn eu dych- wellad 94, 123, 132, 139, 176
Gallu gogoneddus Duw 184	L.
Gelynyon ysprydol, erfyn ymwared rhag 9, 41, 45, 107	Llais hyfryd efengyl 148
Gobaith y Cristion mewn bywyd ac angen 21	Llawenydd am eni Crist 166, 169
Yn llwyddo yn erbyn ofnau 126	Trwy y gair 221
Gofal Duw am ei bobl 16, 97	Llusern, Y gair yn 215
Dros ei eglwys 255	Llwyddiant, Nid oes heb fendith Duw 229
Dros y tlawd 73	Y Messia, ei ddy- muno 77, 78
Gostyngedig, Duw a rydd ras i'r 241	Llygredigaeth y natur ddynol 18
Gostyngfeiddrwydd, gweddi am 232	Llywodraeth heddychlon Crist 119
Gras, parhad ynddo 150	Llywodraeth Crist, ei hel- aethrwydd 120
Gweddi am faddeuant a gras 51, 89, 248	M.
	Maddeuant pechod, gweddi am 51, 89, 248
	Marwolaeth Crist 3, 145, 146
	Marwoldeb dyn 175

CYFRAN	CYFRAN.
Mawl i Dduw, Cân o 52	dduwiol 128
Ein Cynnalwr 118	Pregeth, ar ol 164, 155
Ein Iachawdwr 99, 113, 205	Presenoldeb Duw, ei erfyn 233
A gweddi am ras 192	Priodolaethau Duw 61, 62
Galwad i roi 48, 163, 164, 172, 173, 183, 201, 202, 236, 237, 259—264	R. Rhagluniaeth Duw 53, 109, 1.—188, 256
Mawl i Dduw am adferiad iechyd 200	Rhagorffraint yr eg wys 84
Atteb gweddi 54—57, 71, 111	Rhagoriaeth y gair 216
El drugaredd 203	Rhoddion ami Duw i ddyn 245
El nerth 100, 115	S. Sabbath, moll Duw arno 159
El ddaioni 179, 198, 199, 236, 239, 250, 263	Saint, bendith Duw arnynt 230
Iachawdwr 168	cerydd er lles iddynt 162
Mawredd Duw 251	Daloni Duw iddynt 40, 50, 56, 57, 158, 253
Merch y Brenin 80	Duw a'u gwrendy 58, 117
Messia, dymuno llwyddiant iddo 77, 78	Duw, rhan eu hetfedd-iaeth 20
Morwyr yn cael eu gwared 194	Duw yn Gynnorthwyr iddynt 14
N.	Duw yn nerth iddynt 46
Nefoeddi, ceisio gwybod- aeth o'r ffordd iddi 7, 38, 45	Eu diogelwch 59, 156, 157, 227
Crist yn dysgu'r ffordd iddi 39	Eu diwedd heddychlon 67
Y dyn a breswyllia ynddi 19, 33, 34	Gofal Duw am danynt 16, 97
Meddwl am dan 240	Mewn trallod 75
Yn datgan gogoniaat Duw 25	Molwch Dduw 236, 237, 263
Nefollon, molwch Dduw 183, 259, 262, 264	Nis gwedy Duw hwynt 66
Nodded Duw, ei erfyn 22, 249	Yn blodeuo a ffrwythloni 1, 2, 93, 160
Noddfa rhag gelynyon 23, 49	Yn wynfydedig 197, 206
Yn nydd trallod 12	Sancteiddrwydd a gras, gweddi am 27, 91
O.	Ston, daloni Duw iddi 234
Offeiriadaeth Crist 195	Dinas Duw, ei chlod 144
P.	Ston, moll Duw ynddi 108
Parhad mewn gras 150	Ston nefol, meddwl am dan 240
Pasg, ar ddydd 204 205	T.
Pawb oll, molwch Dduw 183, 262	Taranau, llef Duw yn y 47
Pechadur, ei droedigaeth 71	Teyrnasiad Crist 4, 149, 167, 170
Pechaduriaid anedifeiriol, eu diwedd 1, 2, 67	Teyrnas y Messia, erfyn ei helaethiad 112
Penderfyniad i foli Duw 189	Ei hymlediad 30, 116
Plant, eu haddysgu yn	Ei bendithion 1

	CYFRAN.		CYFRAN.
Tlawd, gofal Duw am dano	78	Ty Dduw, Duw yn porthi ei	
Tragywyddoldeb Duw	151, 175	bobl ynddo	63, 64
Trallod, celsio cymmorth		Moll Duw ynddo	108
ynddo	41	Ymhyfrydu ynddo	42,
Cristion mewn	75	43, 133—135	
Noddfa yn nydd	12	Yn well na phlasau'r	
Troedigaeth pechadur	71	byd	136—138
Trugaredd a barn	174	Y.	
Trugaredd a gras, eu celsio	8,	Ymddiried yn Nuw am	
39, 66, 90, 129, 142, 143		borth	96, 98, 101, 103
Trugaredd Duw	180—182	Ymdrech ysprydol	95
Disgwyf am dani	226	Ysgrythyrau, gwel Gair	
Ty Dduw, caru myned iddo	224,	Duw.	
225		W.	
Celsio Duw ynddo	5, 7,	Wyneb Duw, ei gelsio	6, 17,
105, 106		44, 130, 131	

## DANGOSEG,

Ym mha un y trefnir y Psalmau i ddyddiau'r mis, ac i'r Suliau a'r Gwyliau arbennig yn y flwyddyn, &c.—Bwriadir i'r gyfran gyntaf yn y drefn hon gael ei chanu ar ddechreu y gwasanaeth; yr ail, yn ei ganol; y drydedd, o flaen y bregeth; a'r olaf, ar ol y bregeth.

## Dydd o'r mis.

- 1.—Bore. Cyfran 6 neu 7, 5, 2, 261, adnod 3.  
Nawn. Cyf. 10, 9, 11, 250, ad. 1, 4.
- 2.—Bore. Cyf. 12 neu 14, 13, 28 neu 131, 239, ad. 1, 2.  
Nawn. Cyf. 17 neu 181, 18, 16 neu 15, 238, ad. 1.
- 3.—Bore. Cyf. 19 neu 20, 21 neu 22, 208, 242, ad. 3.  
Nawn. Cyf. 23, 91, 24 neu 45, 249, ad. 2.
- 4.—Bore. Cyf. 25, 27, 26 neu 78, 183, ad. 2—4.  
Nawn. Cyf. 33 neu 173, 30 neu 53, 32 neu 209, 135, ad. 3, 4.
- 5.—Bore. Cyf. 42 neu 102, 34, 40, 192, ad. 3—5.  
Nawn. Cyf. 43, 44 neu 85, 45, 48 neu 133, ad. 2, 3, 5.
- 6.—Bore. Cyf. 50, 49, 63, 203, ad. 1, 4.  
Nawn. Cyf. 52, neu 55, 51, 58, 112, ad. 1—3.
- 7.—Bore. Cyf. 61, neu 62, 167, 63 neu 64, 138, ad. 2, 3.  
Nawn. Cyf. 137, 65 neu 54, 66, 106, ad. 3.
- 8.—Bore. Cyf. 68 neu 173, 69, 72, 138, ad. 4.  
Nawn. Cyf. 73 neu 135, 74 neu 227, 75 neu 77, 134, ad. 3, 4.



Dydd o'r mis.

- 9.—Bore. Cyf. 81, 79, 78, 206, ad. 1, 2, 4.  
Nawn. Cyf. 84, 85, 76, 208, ad. 1, 3, 4.
- 10.—Bore. Cyf. 88 neu 88, 90, 93, 167, ad. 3, 4.  
Nawn. Cyf. 98.95 neu 198, 221, 246 ad. 2—4.
- 11.—Bore. Cyf. 97 neu 96, 99, 222, 81, ad. 2, 3.  
Nawn. Cyf. 138. 110, 101 neu 130, 52, ad. 1, 4, 5.
- 12.—Bore. Cyf. 105 neu 59, 107. 103, 75 ad. 2. 3.  
Nawn. Cyf. 108, 109 neu 56, 112 neu 206, 83,  
ad. 3—6.
- 13.—Bore. Cyf. 113 neu 100, 115 neu 67, 114 neu  
226, 262, ad. 1, 4.  
Nawn. Cyf. 117 neu 175, 157, 119, 108, ad. 2, 3.
- 14.—Bore. Cyf. 118, 120 neu 106, 121, 24, ad. 2—4.  
Nawn. Cyf. 134, 80, 218 neu 242, 28, ad. 2, 4, 5.
- 15.—Bore. Cyf. 125, 127 neu 5. 217. 27, ad. 2.  
Nawn. Cyf. 136, 171 neu 140, 131, 26, ad. 3—5.
- 16.—Bore. Cyf. 135, 129, 130, 61 neu 160, ad. 2—4.  
Nawn. Cyf. 133, 140, 209, 50, ad. 1, 3, 4.
- 17.—Bore. Cyf. 142 neu 177, 143, 144, 181, ad. 2.  
Nawn. Cyf. 149, 150, 148, 64 neu 136, ad. 2—4.
- 18.—Bore. Cyf. 159, 151, 223, 154.  
Nawn. Cyf. 160 neu 161, 162, 39 neu 258, 155.
- 19.—Bore. Cyf. 163, 164 neu 165, 208, 22, ad. 1, 3, 4.  
Nawn. Cyf. 172, 170, 168, 45, ad. 1, 3, 4.
- 20.—Bore. Cyf. 177, 182, 180, 62, ad. 1. 4.  
Nawn. Cyf. 184 neu 185, 186 neu 187 neu 188, 212,  
neu 63, 189, ad. 3, 4.
- 21.—Bore. Cyf. 190 neu 254, 191, 211, 137, ad. 3. 4.  
Nawn. Cyf. 46 neu 192, 34, 216, 6, ad. 2, 3, 4.
- 22.—Bore. Cyf. 249 neu 225, 193, neu 178, 31, 180,  
ad. 3—5.  
Nawn. Cyf. 255, 92, 1, 20, ad. 2, 3, 4.
- 23.—Bore. Cyf. 198, 197, 195 neu 196, 202.  
Nawn. Cyf. 183, 199, 214, 240, ad. 1, 3, 4.
- 24.—Bore. Cyf. 203 neu 244, 204 neu 258, 207, 201.  
Nawn. Cyf. 259, 156, 206, 226, ad. 2. 3.
- 25.—Bore. Cyf. 260 neu 41, 147 neu 104, 210, 224,  
ad. 2, 4, 5.  
Nawn. Cyf. 261, 158 neu 228. 213. 57, ad. 2—4.
- 26.—Bore. Cyf. 224, 57 neu 181, 215, 228 neu 230,  
ad. 1, 4, 5.  
Nawn. Cyf. 239, 89, 219, 66, ad. 1, 3.
- 27.—Bore. Cyf. 225, 227, 226, 102, ad. 2—4.  
Nawn. Cyf. 229 neu 245, 231 neu 230, 232 neu 207, 237
- 28.—Bore. Cyf. 233, 235, 234, 236.  
Nawn. Cyf. 238, 240, 241, 63.

Dydd o'r mis.

- 29.—Bore. Cyf. 246, 243, 242, 65, ad. 1, 3.  
 Nawn. Cyf. 247, 248, 220, 130, ad. 2, 3.  
 30—Bore. Cyf. 251 neu 253, 253 neu 228, 250.  
 Neu'r olaf. 80, ad. 1—3.  
 Nawn. Cyf. 262, 263, 258, 264,

### SULIAU A GWYLIAU ARBENNIG.

- 1 Sul yn Adfent, Cyf. 11, 166 neu 169, 140, 205, ad. 2, 5.  
~~2~~—Cyf. 93, 13 neu 87, 26 neu 217, 178,  
 ad. 3—5.  
 3—Cyf. 198, 164 neu 144, 195 neu 121, 112  
 ad. 1—3.  
 4—Cyf. 10, 239, 233, 234.  
 Dydd Nadolig Crist, Cyf. 141, 168, 77, 120 ad. 1, 3, neu  
 169, ad. 1, 3, 4.  
 Dydd Gŵyl Ystwyll, Cyf. 120 neu 140, 119, 78, 116.  
 Dydd Meichur y Lladw, Cyf. 8, 90, 27, 228.  
 Dydd Gwener y Croglith, Cyf. 3, 72, 145 neu 146, 139  
 neu 94.  
 Dydd Pasg, Cyf. 204, 4 neu 21, 131 neu 195, 205 neu 69.  
 Dydd Iau y Dyrchafael, Cyf. 83 neu 60, 35 neu 36 neu  
 37, 114, 69.  
 Y Sulgwyn, Cyf. 113 neu 60, 99, 114, 115 neu 116.  
 Sul y Drindod, Cyf. 262, 263, 250, 264.

### ACHLYSURON ERAILL.

- Dechreu a diwedd Blwyddyn, Cyf. 69, 151, 152, 153, 175,  
 178, 182.  
 Swpper yr Arglwydd, Cyf. 31, 32, 63, 64, 72, 145, 146.  
 Angladdau, Cyf. 69, 70, 86, 152, 153, 175, 178, 182.  
 Cenhadol, Cyf. 4, 30, 77, 78, 112, 116, 119, 120, 121, 144,  
 195, 198.  
 Troedigaeth yr Iuddewon, Cyf. 94, 123, 132, 139, 176.  
 Haf neu Gynhaaf firwythlon, Cyf. 109, 256.  
 Gauaf, Cyf. 257.  
 I ben teulu, Cyf. 229, 230.  
 Ar addysgu plant yn dduwiol, Cyf. 128.  
 I forwyr, Cyf. 188, 194.  
 Yn amser mellt a tharanau, Cyf. 47.  
 Mawl am fuddugoliaeth ar elynion, Cyf. 29.  
 Heddwch wedi rhyfel, Cyf. 82.  
 Cyfnewidiad yn y llywodraeth, Cyf. 124.  
 Caredigrwydd i'r tlawd, Cyf. 73.  
 bersonau neillduol, Cyf. 54—57, 71, 74, 75, 111, 122,  
 126 174 179, 189.

# PSALMAU.

---

## 1. PSALM 1. (adn. 1—3, 6.) 8, 7.

*Y duwiol a'r annuwiol.*

- 1 **Y** SAWL ni rodia, dedwydd yw,  
Yn ol drwg ystryw gyngor ;  
Ni saif ar ffordd troseddwyr ffol,  
Nid eiste'n 'stol y gwatwor.
- 2 Ond ei holl serch a rydd yn rhwydd  
Ar ddeddf yr Arglwydd uchod ;  
Ac ar ei ddeddfau, ddydd a nos,  
Yn ddiddos ei fyfyrdod.
- 3 Fel pren a dŷf ar lan rhyw ddôl,  
Dwg ffrwyth amserol arno ;  
Ni chrina'i ddalen werdd, a'i waith  
A lwydda'n berffaith iddo.
- 4 Can's ffordd y cyfiawn uniawn yw,  
Mae'n boddio Duw'n rhagorol ;  
Ond eiddo'r drwg sy'n arwain 'lawr  
I'r poenau mawr uffernol.

---

## 2.

## AR ALL.

M. H.

- 1 **G**WYN fyd yr hwn nid â ar hyd  
Ffordd lydan annuwiolion byd ;  
Ni châr gyfeillach gwŷr di-ras,  
Ni siarad fel gwatwarwyr cas.

- 2 Ond ei ddifyrrwch penna' fydd  
Y'ngghyfraith Duw ar hyd y dydd ;  
A'r nos mewn oriau effro gair  
Yn hoff fyfyrion yn ei Air.
- 3 Bydd hwn fel pren wrth ddyfroedd byw,  
Yn las ei ddail yn eglwys Dduw ;  
A bendith werthfawr Brenin nef  
A lwydda waith ei ddwylaw ef.
- 4 Can's hoffa'r Iesu ffordd ei saint,  
Mae'n arwain fry i'r nefol fraint ;  
Ond llwybrau croes gelynyon Crist  
Sy'n tywys i'r trueni trist.

3. PSALM 2. (ad. 1—4, 6.) M.C.

*Marwolaeth a dyrchastad Crist.*

- 1 **P**AHAM y cyfyd mawrion byd,  
A'r bobl ynghyd eu llef,  
Gan lwyr fwriadu bwrw i lawr  
Enneiniog mawr y nef?
- 2 Ymosod mae llywiawdwyr llym,  
Ac ymgynggori 'nghyd ;  
Yn erbyn Duw, a'i Grist ein plaid,  
Y mae pennaethiaid byd.
- 3 Eu rhwymau, meddant, rho'wn yn rhydd,  
Nis gwnawn ufudd-dod mwy ;  
Ond Duw, 'r hwn sydd uwch wybrol len,  
O'r nen a'u gwatwar hwy.
- 4 Er maint eich tra, medd Duw, a'ch trais,  
Gosodais fyth fel hyn  
Fy Mrenin mawr yn Llywydd llon  
Ar sanctaidd Sion fryn.

## 4. AIL RAN. (ad. 7, 8, 11, 12.) 8, 7.

*Adgyfodiad a theyrnasiad Crist.*

- 1 **W**EL dyma'r ddeddf, medd Iesu mad,  
 'R hon gan fy Nhad a glywais ;  
 Ti yw fy Mab, o'm perffaith ryw,  
 A heddyw y'th genhedlais.
- 2 Gofyn, fy Mab, a'th Dad a rydd  
 Y gwledydd oll i'th feddiant ;  
 A holl genhedloedd daear gron,  
 O'r bron, dy eiddo fyddant.
- 3 Gwas'naethwch mwy Etifedd nef,  
 Ac ofnwch ef yn wastad ;  
 Ymlawenhêwch dan grynu i gyd,  
 Trwy'r byd, yng Nghrist eich Ceidwad.
- 4 Y Mab cusenwch, rhag ei ddig,  
 A'ch bwrw'n ffyrnig heibio ;  
 Can's gwyn ei fyd y sawl a gred,  
 Ac a ymddiried ynddo.

## 5. PSALM 3. (ad. 3, 4, 8.) M. C.

*Ceisio Dduw yn ei dŷ.*

- 1 **T**YDI wyt darian, Arglwydd Dduw,  
 I'th bobloedd byw trwy'r byd ;  
 Ti, eu gogoniant, tua'r nen  
 A godi eu pen i gyd.
- 2 A'n llais y'th geisiwn di am hyn  
 O fewn cynteddau'th dŷ ;  
 O! boed it' wrando'n llef ar frys  
 O'th sanctaidd freinllys fry.
- 3 I'r Arglwydd byw y perthyn byth  
 Ein hiechydwrriaeth gref ;  
 Ac ar ei saint y disgyn gwllith  
 Ei fendith helaeth ef.

## 6. PSALM 4. (ad. 1, 6, 7.) 8, 7.

*Dyrcha arnom lewyrch dy wyneb.*

- 1 **T**YDI, ein porth ar dir y byw,  
Yn rasol clyw pan lefom ;  
Ti, 'r hwn a gedwi'th saint rhag drwg,  
Attolwg, gwrando arnom.
- 2 Tra dywed llawer y pryd hyn,  
Pwy ddengys in' ddaioni ?  
O Arglwydd dyrcha'th wyneb-pryd,  
Daw gwynfyd ddigon ini.
- 3 Daw yna in' lawenydd mwy,  
A hynny trwy dy fendith,  
Nag a feddianna'r rhai sy'n trin  
Amllder o'u gwin a'u gwenith.
- 4 Dy lwybrau di ŷnt hyfryd iawn,  
Dy ffyrdd ŷnt lawn hyfrydwch ;  
Nag amllder ŷd neu win, fy Nuw,  
Melusach yw dy heddwch.

## 7. PSALM 5. (ad. 1—3, 7, 8.) 8, 7.

*Uniona dy ffordd o'm blaen.*

- 1 **F**Y ngeiriau clyw, O Arglwydd cu,  
A deall fy myfyrdod ;  
Erglŷw fy llais a'm gweddi fin,  
Fy Nuw a'm Brenin hyglod.
- 2 Yn fore, Iôr, y clywi'm llef,  
Fy llais i'r nef dyrchafaf ;  
Fy ngweddi attat ddaw o'th dŷ,  
I'r bryniau fry edrychaf.
- 3 I'th dŷ fel hyn y dof mewn hedd,  
Am dy drugaredd galwaf ;  
Mewn ofn, a pharch, a goglud dwys,  
I'th sanctaidd eglwys treiglaf.

- 4 O tywys fi â'th Ysbryd pur,  
Yn nifyr ffyrdd uniondeb ;  
Gwna lwybyr pob dyledswydd lân  
Yn oleu o fla'n fy wyneb.

8. PSALM 6. (ad. 1, 2, 4, 5, 9.) M. H.

*Gweddi am drugaredd.*

- 1 **O** ARGLWYDD, na cherydda fi  
Ym mhoethni dy ddigofus lid ;  
Dy rad drugaredd bellach dod  
I faddeu'm pechod mawr i gyd.  
2 O achub f' enaid mawr ei bla,  
Iachâ fi â'th drugaredd gu ;  
Nid oes yn angau gof na gwawl,  
A phwy a'th fawl o'r priddfedd du ?  
3 Fe glyw, fe glyw fy Nuw fy arch,  
Boed iddo barch a mawl dilÿth !  
Fe wrendy fry fy ngweddi 'nawr,  
Boed iddo fawr ogoniant fyth.

9. PSALM 7. (ad. 1, 9, 10, 17.) 8, 7.

*Fy ymddiffyn sydd o Dduw.*

- 1 **Y**NOT ti y mae f' ymddiried,  
Arglwydd, gwared fi, o'th ras,  
Rhag gelynyon blin fy enaid,  
Satan, byd, a phechod cas :  
Ti yw'm hunig Ymddiffynwr  
Wrth ymdeithio'r dyrus fyd ;  
Ti, Iachawdwr y rhai uniawn,  
Bydd i mi yn noddfa glyd.  
2 Chwiliwr y calonnau ydwyt,  
A'r arenau bob yr un ;  
Gosod ddiwedd ar anwiredd,  
A chyf'rwydda'r cyfiawn ddyn :

Mwy yn ol dy fawr gyfiawnder  
 Y'th glodforaf, O fy Nuw ;  
 D' enw sanctaidd a ganmolaf,  
 Y Goruchaf, tra fwy' byw.

**10.** PSALM 8. (ad. 1—4.) 8, 7.

*Ardderchog yw dy enw.*

- 1 **O** ARGLWYDD Nêr, ein Iôr a'n nerth,  
 Mor brydferth wyt trwy'r hollfyd!  
 Dy barch a'th enw roist uwch ben  
 Y dda'r a'r wybren hefyd.
- 2 Tra'th folir fry mewn nefol gân,  
 Gan engyl glân a dedwydd ;  
 Ti beri nerth o enau plant,  
 A rhai a sugnant beunydd.
- 3 Wrth edrych ar y nefoedd faith,  
 A gweled gwaith dy fysedd,  
 Y lloer, y ser, a threfn y rhod,  
 A'u gosod mor gyfannedd :—
- 4 Pa beth yw dyn, a'i anwar ryw,  
 I ti, O Dduw, i'w gofio ?  
 I ti ymwel'd â'r adyn tlawd  
 Mewn cnawd, a marw drosto ?
- 5 O Arglwydd Nêr, ein Iôr a'n nerth,  
 Mor brydferth wyt trwy'r hollfyd !  
 Dy barch a'th enw roist uwch ben  
 Y dda'r a'r wybren hefyd.

**11.** AIL RAN. (ad. 1, 2, 5, 6, 9.) M. C.

*Darostyngiad a dyrchafiad Crist.*

- 1 **A**R léd, O Dduw, dros wyneb llawr,  
 Aeth d' enw mawr a'th glod ;  
 Cyhoedded gwŷr a phlant un wedd  
 Dy fawredd is y rhod.



- 2 Dy Fab trag'wyddol wnaethost ti,—  
Mewn parch a bri boed ef!—  
Yn is nâ'i engyl glân ei hun,  
I godi dyn i'r nef.
- 3 Ac wedi godde'r groes yn fwyn,  
A dwyn ein cosp i gyd,  
Yn goron lân rhoist arno'n llon  
Ogoniant nefol fyd.
- 4 Ar waith dy ddwyllaw yn y nef  
Y gwnaethost ef yn ben;  
Gosodaist bob peth dan ei dra'd,  
Ym mhob rhyw wlad is nen.
- 5 Ar iêd, O Dduw, dros wyneb llawr,  
Aeth d' enw mawr a'th glod;  
Cyhoedded gwŷr a phlant un wedd  
Dy fawredd is y rhod.

---

12. PSALM 9. (ad. 1, 2, 9—11.) 8, 7.

*Duo yn noddfa yn nydd trallod.*

- 1 **A**'M calon oll dyrchafaf gân,  
Dy wyrthiau glân a draethaf;  
A'm llais yn llon rhof barch a bri  
Fth enw di'r Goruchaf.
- 2 Gwna'r Arglwydd gasol hyn wrth raid,  
Trueiniaid fe'u hymddiffyn;  
Noddfa a fydd i'r rhai'n mewn pryd,  
Pan fo caledfyd arnyn'.
- 3 A phawb a'th edwyn rhont eu cred,  
A'u holl ymddiried arnat;  
Can's ni adewaist, Arglwydd, neb,  
A droes ei wyneb attat.

- 4 O cenwch fawl i'r cyfiawn Dduw,  
Yr hwn sy'n byw yn Sion ;  
I'r bobl mynegwch bawb ar g'oeidd  
Ei holl weithredoedd mawrion.

**13.** ALL RAN. (ad. 7, 8, 17—20.) M. C.

*Cyfiawn Farn Duw.*

- 1 **B**YTH, byth y pery'r Arglwydd Iôr,  
A'i orsedd parod yw  
I farnu'r byd wrth gyfiawn far,  
A chospi'r anwar ryw.
- 2 I uffern drist y troir y rhai  
Trwy fai sy'n digio'r Ne' ;  
A phawb ollyngant Dduw dros go',  
Bydd yno byth eu lle.
- 3 Ac nid anghofir byth mo'r tlawd,  
Fe'i ceir ddydd brawd yn llon ;  
Nid ofer fydd y gobaith gwan  
A feithrin dan ei fron.
- 4 O cyfod, Iôr, ac arswyd gŷr  
Ar weithwyr pechod cas ;  
Dysg hwynt i grynu rhag dy lid,  
Mewn byd lle rhoir dy ras.

**14.** PSALM 10. (ad. 12, 14, 16, 17.) 8, 7.

*Duw, cynnorthwyr ei bobl.*

- 1 **O**ARGLWYDD, cyfod, dyrcha'th law  
A thyrd o draw yn agos ;  
Ac nac anghofia, pan fo rhaid,  
Dy weiniaid a'th werinos.
- 2 Cam ac anwiredd weli di,  
I farnu dynion anfad ;  
Y tlawd ei obaith wyt, a'i borth,  
A chymmorth yr amddifad.

- 3 Ti, Arglwydd, wyt nâ neb yn fwy,  
Wyt Frenin mwy'n dragywydd;  
A gwneir cyn hir holl lwythau'r llawr  
I'th orsedd fawr yn ufudd.
- 4 Ymbiliau'r gweinion ddont i'th glust,  
Dy air sy'n dyst o hynny;  
Eu calon ti a'i parottôi,  
Ac atteb roi i'w gweddi.

**15.** PSALM 11. (ad. 4—7.) 8, 7.

*Cyfiawnder Duw.*

- 1 **Y**R Arglwydd o'i orseddfa fry  
I lawr a dry ei olwg;  
Gweithredoedd holl hiliogaeth dyn  
I'w lygaid ydyn' amlwg.
- 2 Mae'r Arglwydd o'r naturiaeth hon,  
Prawf gyfion er ymgeledd;  
Ond atgas gan ei enaid yw  
Dyn drwg sy'n byw mewn trawsedd.
- 3 Ar bechaduriaid, marwor tân  
A brwmstan ddaw yn gawod;  
A gwynt tymhestlog uchel iawn  
Yn gyfiawn gosp am bechod.
- 4 Can's cyfiawn ydyw'r Arglwydd Nêr,  
Cyfiawnder mae'n ei garu;  
A'i wyneb ar yr uniawn sydd,  
Bob dydd, i'w hymgeleddu.

**16.** PSALM 12. (ad. 5—7.) 8, 7.

*Gofal Duw am ei bobl.*

- 1 **J**EHOFA Iôn a ddwêd fel hyn,  
Rhad llethu'r gwaelddyn codaf;  
Y gŵr cystuddiol, tlawd, a'r caeth,  
Mewn iechydwriaeth dodaf.

- 2 Pur iawn yw geiriau'r Arglwydd nef,  
A'i 'ddewid ef sydd berffaith ;  
Fel arian goethwyd yn y tân,  
Fel arian burwyd seithwaith.
- 3 O'th fawr drugaredd, Arglwydd, ti  
A'u cedwi mewn tangnefedd ;  
A rhoi, rhag drygau maith y byd,  
I'th blant i gyd ymgeledd.

**17.** PSALM 13. (ad. 1, 3, 5.) M. C.

*Ceisio goleuni mewn tywyllwch.*

- 1 **P**A hyd, O Dduw, 'n anghofi ni,  
A pheidi wrando'n llef?  
Dy siriol, hyfryd wyneb-pryd,  
Pa hyd y cuddi ef?
- 2 O Dduw, erglŷw, ac edrych lawr,  
Rho 'nawr in' wel'd dy wedd ;  
Ein llygaid agor, rhag eu cau  
Yn angau du a'r bedd.
- 3 Dysg ni ymddiried yn dy rad,  
Ein nefol Dad, bob awr ;  
I 'mlawenhâu'n dy iechyd di,  
A moli'th enw mawr.

**18.** PSALM 14. (ad. 2, 3, 7.) M. H.

*Nid oes a wnel ddaioni, nac oes un.*

- 1 **I**LAWR o'r nef edrychodd Iôn,  
Ar feibion dynion yn y byd,  
I wel'd ymgeisiai neb â Duw,  
Gan ddechreu byw yn gall ryw bryd.
- 2 Fe giliodd pawb at lygredd byd,  
Ymdroent i gyd mewn brynti mawr ;  
Nid oes a wnel yn well ná hyn,  
Nac un a fyn ddaioni'n awr.

3 O pwy all roi in' bawb o'r bron  
 O Sion uchel iechyd llawn !  
 'Does neb ond Duw, a hyn pan wnel,  
 Y rhai a'i gwel fydd hyfryd iawn.

19. PSALM 15. (ad. 1, 2, 4, 5.) 8, 7.  
*Y dyn a brenwylia yn y nef.*

- 1 **D**YWAID i mi, pa ddyn a drig  
 I'th lŷs, barchedig Arglwydd?  
 A phwy a erys ac a fydd  
 Ym mynydd dy sancteiddrwydd ?
- 2 Yr hwn a rodia'n berffaith dda,  
 Yr hwn a wna gyfiawnder ;  
 A'r hwn o'i galon draetha'r gwir,  
 A drig ar dir uchelder.
- 3 Yr hwn sydd isel yn ei fryd,  
 Yn caru'i gyd-grist'nogion ;  
 Yr hwn sy'n caru'r Arglwydd Dduw,  
 Ac sydd yn byw yn ffyddlon :
- 4 'R hwn wedi'r cwbl ei bwys a rydd  
 Ar ras yr Arglwydd tirion ;—  
 A wnelo hyn, ni lithra fyth,  
 Fe gaiff y ddilyth goron.

20. PSALM 16. (ad. 1, 2, 4—7.) 8, 7.  
*Yr Arglwydd yw rhan fy etifoddiaeth.*

- 1 **D**UW, cadw ni rhag drwg a gwaec,  
 Can's ynot mae'n hymddiried ;  
 Er nad yw'n dâ ddim oll i ti,  
 Moes ini dy ymwarded.
- 2 I'r rhai a redant at ddaw gau,  
 Y daw gofidiau lawer ;  
 Ond Duw, i'r dyn ei air a wna,  
 Sy'n gyfran dda bob amser.

- 3 I ni, trwy ras, y syrthiodd rhan  
O fewn y fan hyfrydaf;  
Digwyddodd ini, er ein maeth,  
Yr etifeddiaeth lanaf.
- 4 Bendithiwn ninnau Dduw ein Iôr,  
Rydd in' y cyngor gorau;  
Ei air a'i yspryd enfyn in',  
I'n tywys yn ei lwybrau.

**21.** AIL RAN. (ad. 8—11.) M. H.

*Gobaith y Cristion mewn bywyd ac angau.*

- 1 **D**Y osod boed in' ger ein bron,  
A'n hyder ynot, Iôr, yn llon;  
Can's gwir yw na'n hysgogir ni,  
Os agos attom fyddi di.
- 2 Tra gallom ddweyd dy fod ger llaw,  
Fe ffy mewn brys bob ofn a braw;  
Ein calon lawn a lawenhâ,  
A'n cnawd a drig mewn gobaith da.
- 3 Ni edi'th saint yn wael eu gwedd,  
I orphwys byth y'mhyrth y bedd;  
Rhoi llwybyr bywyd wnei o'u bla'n,  
Ar fore cu'r cyfodiad glân.
- 4 Dwg ni ar frys, O Dduw, i fyw  
Lle mae llawenydd o bob rhyw;  
Ar dy ddeheulaw'n uchel fry  
Digrifwch yn drag'wyddol sy.

**22.** PSALM 17. (ad. 5—8.) 8au.  
*Erfyn nodded Duw.*

- 1 **A**RGLWYDD cynnal fyngherddediad  
Yn dy lwybrau glân yn wastad;  
Fel na lithro'm traed un amser  
Ac na phallo byth mo'm hyder.

- 2 Arnat ti y galwaf etto,  
Can's un parod wyt i wrando ;  
Gostwng attaf, Iôr, dy glustiau,  
Ac erglŷw fy nhaer ymbiliau.
- 3 Dangos imi'th ras rhyfeddol,  
O Achubydd cyfamserol  
Pawb sydd ynot yn ymddiried,  
Rhag gelymion drwg eu henaid !
- 4 Cadw fi fel canwyll llygad,  
Rhag holl frad y gelyn anfad ;  
A than gysgod dy adenydd,  
Fel na'm dryger, cudd fi beunydd.

**23.** PSALM 18. (ad. 1—3.) M. H.  
*Gallu a gras Duw.*

- 1 **D**Y garu wnafl, O Arglwydd Dduw,  
Can's ti fy holl gadernid yw ;  
Fy nghadarn Graig i'm dal i'r lan,  
Ac Amddiffynfa f' enaid gwan.
- 2 Fy Nuw, fy Nerth, a'm Ceidwad cu,  
F' ymddiried ynddo'n unig sy ;  
Fy Nharian dda, a'm Tŵr yw ef,  
A Chorn fy iechydwriaeth gref.
- 3 Fy ngweddi dos at Ddaŵ dilŷth,  
Sy'n haeddu pob canmoliaeth byth ;  
Fel hyn, rhag pob rhyw elyn cas,  
Fe gedwir f' enaid gan ei ras.

**24.** AIL RAN. (ad. 30, 31, 46, 49.) 7au.  
*Ymlawenhdu yn Nuw.*

- 1 **P**ERFFAITH yn ei ffordd yw Duw,  
Gair ei ras mor sanctaidd yw !  
Ac y mae yn darian gref  
I'r rhai gredant ynddo ef.

- 2 Pwy sy Dduw, o dan y sêr ?  
Pwy, uwchlaw, heblaw ein Nêr ?  
Pwy sydd graig i'r enaid gwan,  
Ond ein Duw, yng Nghrist yn rhan ?
- 3 Craig yr oesoedd, cadarn yw,  
Byth heb ddiwedd pery'n fyw ;  
Iechydwrïaeth ganddo sydd  
I bob un o berchen ffydd.
- 4 Mwy bendithier Duw trwy'r byd,  
A dyrchafer ef o hyd ;  
Unwn ninnau yn y gân,  
Canwn oll i'w enw glân.

25. PSALM 19. (ad. 1—6.) 8, 7.

*Ynfoedd sy'n datgan gogoniant Duw.*

- 1 **Y** NEF sy'n datgan mawredd Duw,  
Yr unrhyw gwna'r ffurffafen ;  
Y dydd i ddydd, a'r nos i nos,  
Sy'n dangos cwrs yr wybren.
- 2 Er nad oes ganddynt air nac iaith,  
I draethu gwaith eu Llywydd,  
Diau nad oes na môr na thir,  
Na chlywir eu lleferydd.
- 3 Eu sain a aeth trwy'r byd i gyd,  
A'u geiriau hyd eithafoedd ;  
Cyhoeddi maent, " Ein Crëydd yw  
Jehofa Dduw y lluoedd."
- 4 Yr haul a gwyd i seinio'i glod,  
Fel priod o'i orweddfa ;  
Ymlawenhân ei waith yn fawr,  
Fel cawr yn rhedeg gyrfa.



- 5 O eitha'r nef y daw i ma'e,  
 Bob bore glas yn heini ;  
 I holl drigolion byd rhydd wres,  
 Er mawrles, a goleuni.

**26.** AIL RAN. (ad. 7—11.)

7au.

*Y Gair yn well nag aur coeth.*

1 **D**EDDF Jehofa, perffaith yw,  
 Try i'r iawn yr enaid byw ;  
 Ei dystiolaeth ef sy dda,  
 Ac yn ddoeth y gwirion gwna.

2 Deddfau'r Iôn, rhai union y'n',  
 Llawenhant brudd galon dyn ;  
 Pob gorchymyn sydd yn bur,  
 Rhydd i'r llygaid oleu gwir.

3 Glân yw ofn y Duw dilŷth,  
 Ac a bery felly byth ;  
 Gwir yw ei holl farnau drud,  
 Cyfiawn hefyd ynt i gyd.

4 Mwy dymunol ynt nag aur,  
 Gwell nâ choeth-aur yw ei air ;  
 A melusach yw heb gêl  
 Na diferiad diliau mêl.

5 Ynddo fe'n rhybuddir oll  
 Rhag y ffordd a'n dwg ar goll ;  
 Ynddo hefyd darllen ffydd,—  
 "Gwobrwy fawr o'i gadw fydd."

**27.** RHAN 3. (ad. 12—14.)

8, 7.

*Aml gamweddu dyn.*

1 **P**WY a dleall ei gamweddu ?  
 Pwy fynega rhai'n i gyd ?  
 Myrdd o honynt sydd guddiedig,  
 Heblaw'r miloedd wêl y byd ;

Duw, glanhâ fi'n llwyr oddiwrthynt,  
 Adnewyddâ fi â'th ras ;  
 A rho rym i fwrw ymaith  
 Bob rhyfygus bechod cas.

- 2 Pob ymadrodd ddêl o'm genau,  
 Pob myfyrdod dan fy mron,  
 Fyddo mwy yn gymmeradwy,  
 Arglwydd grasol, ger dy fron :  
 Ti yw Craig fy iechydwrïaeth,  
 Dal fi fynu tra fwy' byw ;  
 Ti yw Prynwr drud fy enaid,  
 Dwg fi'r nefoedd, O fy Nuw.

28. PSALM 20. (ad. 1—5.)

M. B.

*Enw Duw Jacob a'th ddiffynno.*

- 1 **Y**M mhob cyfyngder du,  
 Iôr, gwrando fry fy llef ;  
 A'th enw mawr—Duw Jacob yw,  
 A'm cadwo'n fyw i'r nef.
- 2 O'th lÿs cyssegrlan llon,  
 O anfon gymmorth im' ;  
 I nerthu'm henaïd dan ei groes,  
 O Sion moes im' rym.
- 3 Mewn côf, fel aberth pêr,  
 Y byddo, Nêr, fy mawl ;  
 A'm gweddi doed, fel offrwm glân,  
 O'th fla'n i dir y gwawl.
- 4 Dymuniad f' enaid yw  
 Cael iechyd Duw i'm rhan,  
 O estyn imi hyn o'r nen,  
 A dal fy mhen i'r lan.

- 5 Gorfoledd f' enaid drud  
Fo yn dy iechyd byth;  
A'm gweddi,—“Pob dymuniad da  
Cyflawna, Iôr dilÿth.”

**29.** AIL RAN. (ad. 7—9.) M. H.

*Duw, rhoddwr buddugoliaeth.*

- 1 **T**RA mae teyrnasoedd dig y byd  
I ryfel brwd yn brysio 'nghyd,  
Y Duw deyrnasa yn y nen  
Ei ddiben da a dddwg i ben.
- 2 Mewn cyflym feirch ymddiried rhai,  
Ac eraill mewn cerbydau chwai;  
Ond yn dy enw, Arglwydd Iôr,  
Mae'n gobaith ni ar dir a môr.
- 3 Y Duw goruwch y duwiau sydd,  
Ein tarian fu'r peryglus ddydd;  
Duw mawr y rhyfel drosom rhodd  
Ei faner mewn buddugol fodd,
- 4 Duw mawr y rhyfel wyt, ein Rhi,  
Ti'r fuddugoliaeth roist i ni;  
I ti y canwn glodydd glân,  
Gan adde'th law mewn llafar gân.
- 5 O Arglwydd Dduw, i'r hwn bob dydd  
Y nef a'r dda'r yn ufudd sydd;  
Ein mawl a'n gweddi derbyn di,  
A rho'th ymgeledd byth i ni.

**30.** PSALM 22. (ad. 27, 28, 30, 31.) 8, 7.

*Yr Arglwydd blaau'r deyrnas.*

- 1 **F**E gofia holl derfynau'r byd,  
At Grist ynghyd hwy droant;  
Ac aml dylwythau'r ddaear gron,  
Oll ger ei fron addolant.

**33.** PSALM 24. (ad. 1—6.) 7au.*Pwy a esgyn i fynydd yr Arglwydd?*

1 **D**AEAR a'i chyflawnder yw  
Eiddo'r gwir Jehofa Dduw,  
A thrigolion amal hon,  
Ef a'u piau oll o'r bron.

2 Obry yn y moroedd mawr  
Rhoes ei chadarn sail i lawr ;  
Uwch llifeiriaint mwya'u lliid  
Adeiladodd ben y byd.

3 Pwy a driga'n uchel fry  
Gyda'r Arglwydd yn ei dŷ ?  
Pwy, o fewn ei sanctaidd le,  
Saif ger bron gorseddfaingc Ne' ?

4 Dyma'r dyn,—Ei law sydd lân,  
Calon fedd fel aur o'r tân;  
Isel yw, ac hawdd ei drin,  
Ac ni thyng i dwyllo un.

5 Rhoddion fil roir iddo ef,  
Trugareddau goreu'r nef ;  
A'i gyfiawnder glân ei hun  
Y bendithia Duw y dyn.

6 Dyma genedl Israel Duw  
Gânt ar fynydd Sion fyw ;  
O Dduw Jacob, felly bydd  
Pawb yn gwir droi attat sydd.

**34.** ARALL. M. C.

1 **Y**R Arglwydd biau'r ddaear gron,  
A phob creadur byw ;  
Ar fôr a llif y seiliodd hon  
Yn drigfan dynol ryw.

- 2 Mae gwlad sydd well er hynny fry,  
A gwynfyd mwy ei fraint ;  
Duw, pwy a driga yn dy dŷ ?  
Pwy esgyn at dy saint ?
- 3 Y gŵr sydd bur ei galon yw,  
A'i law yn lân o hyd ;  
Ni thying i dwyllo neb o'i ryw,  
Sy'n fwyn, o isel fryd.
- 4 Ar hwn dihidlir bendith lawr  
Gan Frenin da'r a nef ;  
Cyfiawnder gaiff gan Awdwr mawr  
Ei iachawdwriaeth gref.
- 5 Wel dyma'r genedl rasol sydd  
Yn ceisio Duw a'i hedd,  
A gweled gânt i gyd ryw ddydd  
Ei siriol nefol wedd.

**35.** AIL RAN. (ad. 7—10.) M. C.

*Brenin y gogoniant.*

- 1 **D**YRCHEFWCH oll eich pennau'n awr  
Chwi oesol ddrysau'r nef,  
Can's Brenin y gogoniant mawr  
Sy'n dod yn ol i dref.
- 2 Brenin gogoniant ! pwy yw Ef ?  
Efe yw'r Arglwydd Dduw ;  
Ei fraich sydd nerthol, gadarn, gref,  
Mewn rhyfel cadarn yw.
- 3 Dyrchefwch oll eich pennau'n awr,  
Chwi oesol ddrysau'r nef,  
Can's Brenin y gogoniant mawr  
Sy'n dod yn ol i dref.

4 Brenin gogoniant ! pwy yw Ef?  
 Jehofa'r lluoedd yw ;  
 Mae'n haeddu holl ogoniant nef,  
 Am gadw dynol ryw.

36.

ARALL.

1lau.

1.

**O**'R bedd y cyfododd ein Harglwydd a'n  
 Duw,  
 Esgynodd i'r nefoedd, ac yno mae'n byw ;  
 Galluoedd y t'wyllwch a lusgodd efe  
 Yn gaeth hyd at ddrysau disgleirych y ne'.

2.

Fry, fry y côr-gana angylion yn llon,—  
 Dyrchefwch eich pennau byrth oesol o'r bron;  
 A chwi ymddyrchefwch holl ddrysau y nef,  
 Mawr Frenin gogoniant, croesawch chwi ef.

3.

Mawr Frenin gogoniant ! O d'wedwch pwy  
 yw ?

Y Nerthol, y Cadarn, yr Arglwydd ein Duw;  
 Yr Arglwydd sydd gadarn mewn rhyfel o hyd  
 Gorchfygwr holl uffern, ac angau, a'r byd.

4.

Fry, fry y côr-gana angylion yn llon,—  
 Dyrchefwch eich pennau byrth oesol o'r bron;  
 A chwi ymddyrchefwch holl ddrysau y nef,  
 Mawr Frenin gogoniant, croesawch chwi ef.

5.

Mawr Frenin gogoniant ! O d'wedwch pwy  
 yw ?

Crewr nefoedd a'u lluoedd er amled eu rhyw;  
 Iachawdwr plant dynion, a'u Prynwr dilÿth,  
 Mae'n haeddu'r gogoniant a'r deyrnas dros  
 fyth.

37.

ARALL.

7au.

HANNER-CÔR.

**N**EFOL byrth, dyrchefwch chwi.  
 Oll eich pennau'n uchel fry ;  
 Ymddyrchefwch chwithau i gyd,  
 Oesol ddrysau'r bythol fyd ;  
 A groesawch adre'n awr  
 Frenin y gogoniant mawr.

UN LLAIS.

Pwy yw'r Brenin mawr ei fri  
 Am yr hwn y cenwch chwi ?

LLAIS ARALL.

'R Arglwydd Iôr, y nerthol Dduw,  
 Cadarn iawn mewn rhyfel yw.

HANNER-CÔR.

Nefol byrth, dyrchefwch chwi  
 Oll eich pennau'n uchel fry ;  
 Ymddyrchefwch chwithau i gyd,  
 Oesol ddrysau'r bythol fyd,  
 A groesawch adre'n awr  
 Frenin y gogoniant mawr.

UN LLAIS.

Pwy yw'r Brenin mawr ei fri  
 Am yr hwn y cenwch chwi ?

LLAWN-GÔR.

Duw y lluoedd yw ein cân,  
 Brenin y gogoniant glân.

38. PSALM 25. (ad. 1—5.)

8, 7.

*Erfyn cymmorth ac addysg gan Dduw.*

**I** FYNU attat, Arglwydd da,  
 Fy enaid a ddyrchafaf ;  
 Na'm gwaradwydder gan fy nghas,  
 Can's yn dy ras gobeithiaf.

- 2 Na waradwydder neb ag sydd  
Yn disgwyl, Arglwydd, wrthyt ;  
Y sawl heb achos wnant ar fai  
Fo'r rhai w'radwydder gennyt.
- 3 Gwybodaeth im' o'th ffyrdd rho di,  
A phâr i mi eu deall ;  
Dysg fi, a thywys hyd y bedd  
Yn dy wirionedd diball.
- 4 Can's ti yn unig, Arglwydd, yw  
Mawr Dduw fy iechydwrïaeth ;  
Disgwyliaf wrthyt 'rhyd y dydd,  
Mewn ffydd, am fendith helaeth.

**39.** AIL RAN. (ad. 6—11.) 8au.

*Ymddiried yn nhrugareddau Duw.*

- 1 **A** RGLWYDD, cofia'th dosturiaethau,  
A'th drag'wyddol drugareddau ;  
Ond na ehofia'm beiau enbyd,  
Na phechodau mawr fy ie'ngctid.
- 2 Meddwl, Arglwydd Dduw, am danaf,  
'Nol dy rad drugaredd bennaf ;  
Ac er mwyn dy fawr ddaioni,  
Arwain fi i wlad goleuni.
- 3 Da ac uniawn ydyw'r Iesu,  
Ac fe wna o herwydd hynny  
Ddysgu euog feibion dynion  
Yn y ffordd sy dda ac union.
- 4 Mewn barn uniawn fe hyffordda  
Holl blant llariaidd Duw Jehofa ;  
Ac i'r isel, mwyn ei yspryd,  
Dysg y ffordd i diroedd gwynfyd.



- 5 'Dyw holl lwybrau Duw'r tangnefedd  
Ond trugaredd a gwirionedd,  
I'r rhai gadwant ei gyfammod,  
A'i holl dystiolaethau hyglood.
- 6 Arglwydd mawr, er mwyn dy enw,  
Maddeu'm bai, can's mawr yw hwnnw;  
Yna rhof it' glod a moliant  
Yma ac y'ngwlad gogoniant.

**40.** RHAN 3. (ad. 12—14.) M. H.

*Daioni Duw i'r rhai a'i hofnant ef.*

- 1 **Y**'MHLITH holl luoedd dynol ryw,  
Pa le mae'r dyn sy'n ofni Duw?  
Ei Dduw a ddengys iddo ef  
Yr union ffordd i deyrnas nef.
- 2 Ei enaid drud, medd Iôn dilŷth,  
A erys mewn daioni byth ;  
A'i had, o oes i oes yn wir,  
Gaiff etifeddiaeth yn y tir.
- 3 Dirgelwch Iôr sydd gyda'r rhai  
A'i hofnant ef, gan adael bai ;  
A'i hen gyfammod grasol sydd  
I'w cyfarwyddo yn y ffydd.

**41.** RHAN 4. (ad. 15, 16, 20, 21.) M. B.

*Ceisio cymmorth mewn trallod.*

- 1 **F**Y llygaid arnat sydd,  
O Arglwydd Dduw, bob dydd,  
O tyn fy nhraed ar frys heb ball,  
O rwyd y fall yn rhydd.
- 2 Tro attaf, er fy mhla,  
Ac wrthyf trugarhâ ;  
Can's tlawd ac unig iawn wyf fi,  
'Does neb ond ti'm rhyddhâ.

- 3 Fy achub gwna, O Dduw,  
Fy enaid cadw'n fyw ;  
Na'm gwaradwydder gan fy nghas,  
Dy ras fy ngobaith yw.
- 4 Uniondeb fo i'm rhan,  
I'm cadw ym mhob man ;  
Can's wrthyt mwy, O Dduw fy mhlaid,  
Y disgwyl f' enaid gwan.

**42.** PSALM 26. (ad. 5, 8, 9, 11, 12.) 7au.

*Hoffais drigfan dy dŷ.*

- 1 **Y**NG nghyn'lleidfa rhai di-ras  
Ni chaiff f' enaid ddim i'w flas,  
Hoff yw gennyf, Arglwydd cu,  
Ddod i drigfan dêg dy dŷ ;  
Lle llewyrcha trwy y llen  
Dy ogoniant îs y nen.
- 2 O na chasgl fy enaid drud  
Gyda dynion drwg y byd !  
Gwared fi, fy Nuw, er dim,  
A'th drugaredd estyn im' :  
Yna, y'ngghyn'lleidfa'th saint  
Y'th foliannaf am y fraint.

**43.** PSALM 27. (ad. 1, 4, 5, 6.) 8, 7.

*Ymhoffi yn nhŷ Dduw.*

- 1 **F**Y iechyd a'm goleuni yw  
Yr Arglwydd Dduw goruchaf ;  
A nerth fy mywyd yw efe,  
Rhag pwy'n un lle yr ofnaf?
- 2 Un cais a geisiais gan Dduw Naf,  
A hynny geisiaf etto,  
Cael dod i dŷ yr Arglwydd glân,  
A bod a'm trigfan ynddo.

- 3 I edrych ar brydferthwch pur  
 Fy Nuw a'm gwîr Waredydd ;  
 Ac i ymofyn ddyddiau f' oes  
 Pa gyngor roes yr Arglwydd.
- 4 Fe'm cudd o fewn ei babell lon  
 Yn nyddiau blinion drygfyd ;  
 Na'm dryger byth gan lid y ddraig,  
 Ar oesol graig fe'm cyfyd.
- 5 Fy mhen fel hyn a ddyrcha'r Iôn  
 Uwchlaw 'ngelynyon drygwedd ;  
 Am hyn o fewn ei babell lân  
 Y seiniaf gân gorfoledd.

---

44. AIL RAN. (ad. 7—9.)

M. B.

*Ceisio'r Arglwydd.*

- 1 **O** ARGLWYDD, clyw fy nghais,  
 Pan ddelo'm llais i'r lan ;  
 Ac imi dy drugaredd rho,  
 Gan wrando gweddi'r gwan.
- 2 Fy wyneb ceisiwch chwi,  
 Pan dd'wedi di, mor dda :  
 Dy wyneb geisiaf mwy'n ddi-baid,  
 Medd f' enaid er fy mhla.
- 3 Na chuddia d' wyneb cu  
 Oddiwrthyf fi, fy Nuw ;  
 Ac ymaith yn dy lid na wna  
 Fy mwrw, tra fwy' byw.
- 4 Yn gymmorth buost im',  
 Rho etto'th rym a'th hedd ;  
 O Dduw fy iechydwriaeth ddrud,  
 Na âd fi hyd y bedd.

**45.** RHAN 3. (ad. 11—14.) M. C.*Gweddi a gobaiih am ras a nerth.*

- 1 **D**YSG imi'th ffordd, O Arglwydd mwyn  
 Ac arwain fi ar hyd  
 Y llwybrau union sydd i'm dwyn  
 I'r dedwydd nefol fyd.
- 2 I 'wyllys fy ngelynion cas  
 Na ro fi fynu byth ;  
 Ond achub fi, er mwyn dy ras,  
 O'u dwylaw, Iôr dilŷth.
- 3 Un nerth fy enaid gwan ni fedd,  
 A llwyr anniddan yw,  
 Pan nas gall gredu profi'th hedd,  
 A'th ras, yn nhir y byw.
- 4 Fy enaid disgwyl wrth dy Dduw,  
 Bydd wrol ynddo ef ;  
 O disgwyl wrtho tra f'ot byw,  
 Gwna'th galon wan yn gref.

**46.** PSALM 28. (ad. 1, 2, 8, 9.) 8, 7.*Duw yw nerth ei bobl.*

- 1 **O**DDUW fy Nghraig, erglŷw fy nghri,  
 Ac ar fy ngweddi gwrando ;  
 Rhag imi fod fel rhai ag sy  
 I uffern obry'n syrthic.
- 2 Ar lef fy ymbil gwrando fry,  
 Pan arnat ti y gwaeddwyf ;  
 A thua'th gafell glân i'r lan  
 Fy nwylaw pan ddyrchafwyf.
- 3 Yr Arglwydd sydd yn nerth di-drai  
 I'r rhai rydd arno'u goglud ;  
 Iachawdwr cadarn yw i'r gwan  
 Enneiniwyd gan ei Yspryd.

- 4 Byth cadw'th bobl dy hun yn dda,  
 Bendithia'th etifeddiaeth ;  
 Eu porthi gwna, a'u dwyn i gyd  
 I'r gwynfyd nefol odiaeth.

47.

## PSALM 29.

8au.

*Llef Duw yn y taranau.*

- 1 **M**OESWCH, gedyrn, yn ddilysiant,  
 Nerth i'r Arglwydd, a gogoniant ;  
 Ym mhrydferthwch ei sancteiddrwydd,  
 Cyd-adolwch oll yr Arglwydd.
- 2 Ar y dyfroedd fry marchoga,  
 Duw'r gogoniant a darana ;  
 Prydferth yw ei lef a grymmus,  
 Dryllia gedrwydd mawr Libanus :
- 3 Pâr i hwn, a Sirion lammu,  
 Ac i anial Cades grynu ;  
 Fflammau tân ei lef wasgara,  
 A'r anialwch a ddychryna.
- 4 Llef yr Arglwydd rwyga'r deri,  
 Coedydd cryfion mae'n dinoethi ;  
 Yn ei demel pawb a draethant  
 Nerth ei fraich a'i fawr ogoniant.
- 5 Ar lifeiriaint saif yn Llywydd,  
 Brenin ydyw yn dragywydd ;  
 Nerth, yn gymmorth cyfamserol,  
 A thangnefedd rydd i'w bobol.

48.

## PSALM 30. (ad. 4, 5.)

M. H.

*Galwad i foli Duw.*

- 1 **I**'R Arglwydd cenwch beraidd glod,  
 Ei seintiau cu, tra'r byd yn bod ;  
 Wrth goffa ei sancteiddrwydd glân,  
 Clodforwch ef â llafar gân.

- 2 Dros ennyd fach ei lid a fydd,  
Yn ei foddlonrwydd bywyd sydd;  
Os pâr wylofain dros brydnhâwn,  
Y bore bydd gorfoledd llawn.

40. PSALM 31. (ad. 1—3, 5.) M. C.

*Ymddiried yn Nuw am noddfa.*

- 1 **N**A foed im' warth na g'wradwydd  
chwaith,  
Fy ngobaith wyt, fy Nuw;  
Yn dy gyfiawnder gwared fi,  
A'm cri o'r nefoedd clyw.
- 2 Tro attaf, Iôr, dy glust ar frys,  
O'th nefol lÿs i lawr;  
Bydd imi'n gadarn graig yn siwr,  
A thŵr i'm cadw'n awr.
- 3 Fy nghastell cryf o hyd, a'm craig,  
Rhag llid y ddraig wyt ti;  
Er mwyn dy enw mawr dilÿs,  
Tra fyddwyf tywys fi.
- 4 Fy yspryd ddodaf yn dy law,  
Na fo im' fraw na chŵr;  
Ti'm prynaist i, fel byddwn byw,  
O Dduw'r gwirionedd pur.

50. AIL RAN. (ad. 19, 20, 23, 24.) M. H.

*Daioni Duw i'w bobl.*

- 1 **M**OR fawr yw'r gwynfyd gedwi fry,  
O Dduw, i'r sawl yn d'ofni sy!  
Mor dda wyt ti i bawb trwy'r byd  
A geisiant nawdd dy aden glyd!

- 2 Eu dirgel guddio wnai o'th ras,  
Rhag beilchion byd, cynhennus cas ;  
Fel mewn rhyw freiniol babell fawr  
Y cuddi hwynt bob munud awr.
- 3 Chwi seintiau cu, ar dir a môr,  
O cerwch oll yr Arglwydd Iôr ;  
Ei ffyddlon bobl eu cadw mae,  
Tra daw ei lid ar anwar rai.
- 4 Cymmerwch mwy galondid da,  
A'ch calon ofnus fe'i cryfhâ ;  
Chwychwi'n gobeithio ynddo sydd  
Am nawdd a nerth yn ol eich dydd.

---

51. PSALM 32. (ad. 1, 2, 5, 7.) 8, 7.

*Maddeuant pechod.*

- 1 **G**WYN fyd y neb maddeuant ga's,  
Trwy ddwyfol ras, o'i drosedd ;  
Y dyn y cuddiwyd ei holl fai,  
Ei bechod a'i anwiredd.
- 2 Gwyn fyd y dyn ni chyfrif Duw  
Ei amryw feiau iddo ;  
A'r hwn newidiwyd oll er gwell,  
Fel nad oes dichell ynddo.
- 3 Cyfadde'r ym o'th flaen yn awr,  
O Dduw, ein mawr gamweddau ;  
Tosturia wrthym, nefol Dad,  
A maddeu'n rhad ein beiau.
- 4 Yn lloches gadarn iawn bydd in',  
Rhag ing yn Geidwad graslon ;  
Ac amgylchyna ni yn lân,  
A chân ymwarded gysson.

**52.** PSALM 33. (ad. 3—9, 11, 12.) 8au.*Cân o fawl i Dduw.*

- 1 **C**ENWCH, seintiau, ganiad newydd,  
Cân o lafar fawl i'r Arglwydd ;  
Canys mae ei air yn union,  
A'i weithredoedd wnaed yn ffyddlon.
- 2 Cyfiawn farn a gâr yn rhyfedd,  
Llawn yw'r ddaear o'i drugaredd ;  
Trwy ei air y gwnaed y nefoedd,  
Trwy ei Yspryd eu holl luoedd.
- 3 Casgl fel pentwr ddeifr y moroedd,  
Mewn ystordai rho'r dyfnderoedd ;  
Gwnaeth y byd â gair ei enau,  
Cryned dynion wrth ei eiriau.
- 4 Byth y saif ei gyngor ffyddlon,  
A meddyliau glân ei galon  
O genhedlaeth i genhedlaeth,  
Heb un cysgod troedigaeth.
- 5 Gwyn ei byd y genedl freiniol,  
Iddi'n Dduw mae'r Arglwydd grasol ;  
A'r holl bobl ddetholwyd ganddo  
'N etifeddiaeth hyfryd iddo.

**53.** AIL RAN. (ad. 13, 14, 18, 20, 22.) 8, 7.*Hollwybodaeth a Rhagluniaeth Duw.*

- 1 **O**'R nefoedd fry yr edrych Duw  
Ar lwybrau pob rhyw ddynion ;  
Ac o'i breswylfa edrych ar  
Y ddaear a'i thrigolion.
- 2 Yr hwn a luniodd galon dyn,  
A edwyn ei weithredoedd ;  
Pob peth a wneir, o hyd fe'i gwêl,  
Y dirgel fel y cyhoedd.



- 3 Y rhai opeithiant yn ei râd,  
Ei lygad llon sydd arnynt ;  
A'r sawl a ofnant Arglwydd nef,  
Ei aden gref rhydd drostynt ;
- 4 I gadw'u henaid cu, o'i ras,  
Rhag angau glas a'i golyn ;  
I borthi'n glau y tlawd a'r gwan,  
Rhag eisiau pan fo newyn.
- 5 O Dduw, ein porth a'n tarian ni,  
Gwêl, wrthyt ti disgwyliwn ;  
Boed arnom dy drugaredd gu,  
Fel ynot ti gobeithiwn.

## 54. PSALM 34. (ad. 1—5.)

8, 7.

*Moti Duw am ei ddaioni.*

- 1 **D**IOLCHAF fi â chalon rwydd  
I'r Arglwydd bob amserau ;  
Ei foliant fydd, a'i wir fawrhâd,  
Yn wastad yn fy ngenau.
- 2 Gorfoledd dwys fy enaid drud,  
Fydd yn ei ieched beunydd ;  
Nes clywo'r sawl sy'n isel iawn,  
A chyflawn fo'u llawenydd.
- 3 Yr Arglwydd molwch gyda mi,  
Cyd-folwn ni ei enw ;  
Can's ceisiais ef mewn ofnau caeth,  
A'm gwrando wnaeth yn galw.
- 4 Y sawl a edrych arno ef,  
A llewyrch nef oleuir ;  
O honynt ni w'radwyddir neb,  
A'u hwyneb ni ch'wilyddir.

55.

ARALL.

M. C.

- 1 **B**ENDITHIO wnaf yr Arglwydd Nêr  
 Bob amser tra fwy' byw ;  
 Bydd yn fy ngenau'n wastad gân  
 O glodydd glân i Dduw.
- 2 Am ei ymwardd canu wnaf,  
 Ni thawaf sôn am hon,  
 Nes gwneled pawb o isel fryd  
 Yn hyfryd iawn a llon.
- 3 O dewch, mawrygwn Dduw i gyd,  
 A chyd-ddyrchafwn ef ;  
 Pan geisiais i ei wyneb cu,  
 Gwrandawodd fry fy llef.
- 4 I'r sawl yn edrych arno sydd,  
 Goleuni rhydd wrth raid ;  
 A'u hwyneb ni ch'wilyddir byth,  
 Mae Duw dilŷth o'u plaid.

56.

AIL RAN. (ad. 6—9.)

8, 7.

*Daioni Duw i'r credadyn.*

- 1 **Y** TRUAN hwn a roes ei lef,  
 A Duw o'r nef yn gwranddo ;  
 Gwarddodd ef o'i drallod drwg,  
 A'i ing oedd amlwg iddo.
- 2 Glân angel Duw a dry yn gylch  
 O amgylch pawb a'i hofnant ;  
 Fel castell cryf fe'u ceidw i gyd,  
 Yn iach bob pryd y byddant.
- 3 O profwch, gwelwch ddäed yw  
 Yr Arglwydd byw i'w eiddo ;  
 A gwyn ei fyd pob dyn a gred,  
 Ac a ymddiried ynddo.

- 4 Ei ofni gwnewch, chwi seintiau glân;  
 A bydd iwch' gyfran ddedwydd;  
 Can's nid oes eisiau dim sy dda  
 Ar neb was'naetha'r Arglwydd.

57.

ARALL.

M. C.

- 1 **A**R lais y tlawd gwrandawodd Duw,  
 Can's rhyfedd yw ei ras;  
 A dygodd ef o'i ofnau prudd,  
 A'i holl gystuddiau ma's.
- 2 Glân angel Duw a dry yn gylch  
 O amgylch pawb o'i blant;  
 Fel castell cadarn iddynt mae,  
 A gyr eu hofnau bant.
- 3 O profwch, gwelwch ddäed yw  
 Yr Arglwydd byw i'w saint;  
 Gwyn fyd y gwr gred ynddo 'nawr,  
 'Does neb mor fawr ei fraint.
- 4 Mwy ofnwch Dduw, chwi seintiau mwyn,  
 A gwrendy'ch cwyn o'r nef;  
 Ac nid oes eisiau dim sy dda  
 Ar neb a'i hofna ef.

58.

RHAN 3. ad. 15—17.

M. H.

*Duw a wrendy ar y cyfiawn.*

- 1 **Y**N erbyn pawb mae wyneb Duw  
 Mewn bai sy'n byw o hyd yn awr;  
 Oddiar y dda'r eu coffa tŷr,  
 Ar fyr fe'u gyr i'r poenau mawr.
- 2 Agored yw ei glustiau ef  
 I wrando llef ei bobl trwy'r byd;  
 A'i lygaid ar y cyfiawn sydd,  
 Bob awr o'r dydd, i'w cadw i gyd.

- 3 Yn glau y clyw ein Nâf o'r nef  
Leferydd llef y cyfiawn cu ;  
O'u trallod drwg fe'u myn i ma's,  
O'i ryfedd ras, i'r gwynfyd fry.

**59.** RHAN 4. (ad. 18, 19, 22.) 8, 7.

*Diogelwch y cyfiawn.*

- 1 **Y**R Arglwydd agos yw at gŵr  
Y galon bur ddrylliedig ;  
A da y ceidw ef bob pryd .  
Yr yspryd cystuddiedig.
- 2 Cystuddiau trwm ac amal iawn  
A gaiff y cyfiawn weithiau ;  
Ond Duw, o'honynt oll, o'i ras,  
A'i myn e'i ma's yn ddiau.
- 3 Ië, holl was'naethwyr ffyddlon Duw,  
Eu Harglwydd byw a'u gwared ;  
I'r sawl a gred yn Nêr dilŷth  
Ni ddigwydd byth mo'r niwed.

**60.** PSALM 35. (ad. 27, 28.) 8, 7.

*Moli Duw am ddyrchafiad ei Fab.*

- 1 **C**YFODODD Crist, esgynodd fry,  
A'i achos sy yn llwyddo ;  
Am hyn cyd-ganed pawb o'i blant,  
A llawenychant ynddo.
- 2 Dywedant, canant oll yn bêr,  
Mawryger Duw Jehofa ;  
Yr hwn sy'n hoffi llwyddiant hir  
Ei was, y gwir Fessia.
- 3 Fy nhafod innau, Arglwydd cu,  
A draetha dy gyfiawnder,  
A'th foliant glân ar hyd y dydd,  
Mewn newydd gân felusber.

## 61. PSALM 36. (ad. 5—7.) M. C.

*Priodoliaethau Dduw.*

- 1 **M**AE' th fawr drugaredd, Arglwydd da  
Hyd eitha'r nefoedd wen ;  
A' th bur wirionedd cyrraedd mae  
Hyd bell gymmylau'r nen.
- 2 D' uniondeb sydd fel mynydd mawr,  
Dy farn fel llawr y môr ;  
Dyn ac anifail gedwi di  
Heb ballu byth, ein Iôr.
- 3 Mor werthfawr yw' th drugaredd wiw,  
I' th bobl, O Dduw, trwy'r byd !  
Am hyn y câr plant dynion fod  
Dan gysgod d' edyn clyd.

## 62. ARALL. 7au.

- 1 **D**Y drugaredd, Arglwydd, sy  
Hyd y nefoedd uchel fry ;  
A' th wirionedd, fyddlon Dduw,  
Cyfuwch â'r cymmylau yw.
- 2 Fel mynyddoedd cedyrn mae  
Dy gyfiawnder yn parhau ;  
Rhyw ddyfnderoedd rhyfedd fawr  
Yw dy farnau ini'n awr.
- 3 Dy ragluniaeth dda o hyd  
Sydd yn cynnal cwrs y byd ;  
A dy ofal nos a dydd  
Am yr holl gre'digaeth sydd.
- 4 O mor werthfawr yw i ni  
Dy drugaredd dyner di !  
Dan dy edyn clyd, O Dduw,  
Mwy'r ymddiried dynol ryw.

**63.** AIL RAN. (ad. 8—10.) 8, 7.

*Duw yn porthi ei bobl.*

- 1 **O** FRASDER da llawn yw dy dŷ,  
Lle llenwi'th saint mewn heddwch ;  
Diodi di eu henaid llon  
Ag afon dy hyfrydwch.
- 2 Can's gyda thi, O Arglwydd Nêr,  
Mae ffynnon bêr y bywyd ;  
A gwir oleuni welwn ni  
Yn dy oleuni hyfryd.
- 3 O estyn etto i barhau  
Dy drugareddau tirion !  
Ni a'th adwaenom di a'th ddawn  
I'r rhai sydd uniawn galon.

**64.** ARALL. 7au.

- 1 **L** LAWN ddigonir plant dy ras,  
Nêr, â brasder da dy dŷ ;  
Fel o afon hyfryd flas  
Yfed gânt, o'th gariad cu :  
Canys gyda thi y mae  
Ffynnon bywyd yn ddi drai.
- 2 Yn dy bur oleuni mât  
Goleu eglur welwn ni ;  
Dyro dy drugaredd rad  
I'r rhai a'th adwaenant di ;  
A'th gyfiawnder glân a'th hedd  
I dy bobol hyd y bedd.

**65.** PSALM 37. (ad. 3—6.) 8, 7.

*Y ffordd i sicrhau ffafr Duw.*

- 1 **Y** NUW gobeithia, f' enaid drud,  
A gwna o hyd ddaioni ;  
Cei felly drigo yn y tir,  
Ac ynddo'th wir ddigoni.

- 2 Gwna ymddigrifu yn dy Dduw,  
A chei bob gwiw ddymuniad ;  
Crêd iddo'th ffordd, ac yn ddilys  
D' ewyllys rhydd yn wastad.
- 3 Crêd ynddo ef, fe'th ddwg i'r lan,  
Myn allan dy gyfiawnder ;  
Fel goleu'r haul ar hanner dydd  
Cyn hir y bydd d' eglurder.

**66.** AIL RAN. (ad. 23, 24, 27, 28.) M. C.

*Ni edy Duw ei saint.*

- 1 **J**EHOFA Iôr a fforddia'n rhad  
Gerddediad pob gwr da ;  
Hoff ganddo'i ffordd, i'r lan fe'i dal,  
I'w gynnal fe-barhâ.
- 2 Er iddo weithiau gwympo'n gas,  
Fel un di-ras, i lawr ;  
I'r lan fe gwyd trwy gymmorth Duw,  
Ni syrth i'r distryw mawr.
- 3 Gâd di y drwg, medd Duw, a gwna  
Yr hyn sy dda îs nen ;  
A thrigo gei'n drag'wyddol fry,  
Sef yn fy nhŷ uwch ben.
- 4 Ei saint ni edy Duw dilŷth,  
Fe'u ceidw fyth yn fyw ;  
Ond pechaduriaid drwg y tir  
A dorrir 'lawr gan Dduw.

**67.** RHAN 3. (ad. 34, 37—40.) 8, 7.

*Diwedd y duwiol a'r annuwiol.*

- 1 **Y**N Nuw gobeithia, f' enaid, mwy,  
A chadw'i lwybrau'n gywir ;  
Ac ef a'th gwyd i'r lan i'r nen,  
Pan syrthio pen yr anwir.

- 2 Ystyria di, medd Duw, fel hyn,  
Yr uniawn yn ddiduedd ;  
A thi gei wel'd y cyfryw ddyn,  
Mai'i derfyn fydd tangnefedd.
- 3 Ond gwêl y rhai mewn bai sy'n byw,  
Ynghyâd i ddistryw cwmpant ;  
Annuwiol blant y byd i gyd  
I ddiwedd enbyd deuant.
- 4 I'r cyfiawn iechyd rhydd Duw Nêr,  
A nerth yn amser cyffro ;  
Fe'u cymmorth, ac o'r drwg fe'u tyn,  
A hyn am gredu ynddo.

---

68. PSALM 38. (ad. 1,4,9,21,22.) 7au.

*Ceisio trugaredd a gras.*

- 1 **N**A cherydda fi'n dy lid,  
Er yr haeddaf ef i gyd ;  
Ac na chospa fi, fy Nuw,  
'Nol fy meiau du eu lliw.
- 2 Fy nghamweddau îs y nen,  
Ant fel diluw dros fy mhen ;  
Maent fel baich rhy drwm i mi,  
Wrthyf, Iôr, tosturia di.
- 3 'Nymuniadau bob yr un  
Ynt o hyd o'th flaen dy hun ;  
Ac fe weli'r funud hon  
Bob ochenaid dan fy mron.
- 4 Byth na âd fi, Arglwydd da,  
Nac oddiwrthyf ymbellhâ ;  
Duw fy iechydwriaeth fawr,  
I'm gwaredu brysia 'lawr.



## 69. PSALM 39. (ad. 4—8.) M. C.

*Byrdra bywyd.*

- 1 **P**AR imi wybod, Arglwydd Nêr,  
Pa amser gaf is nen ;  
Rifedi 'nyddiau yn y byd,  
A phryd y dont i ben.
- 2 Fel lled fy llaw yw'm hoes i gyd,  
Bèr iawn o'r cryd i'r bedd ;  
A gwagedd oll yw pob dyn byw,  
Er gwyched yw ei wedd.
- 3 Llwy'r ofer yw ei drafferth faith,  
A dyfal waith ei law ;  
Fe dyrra olud fwy na mwy,  
Nas gŵyr i bwy y daw.
- 4 Na âd im' mwyach roddi 'mryd  
Ar bethau'r byd, O Dduw ;  
O'm holl gamweddau gwared fi,  
Can's ti fy ngobaith yw,

## 70. AIL RAN. (ad. 11—13.) M. H.

*Breuolder bywyd.*

- 1 **A**M bechod, Dduw, pan gospech ddyn,  
Yn fuan gwywa'r hardda'i lun ;  
Fel gwyfyn dattod wnai ei bryd,  
Diau mai gwagedd fym i gyd.
- 2 O gwrando'm gweddi, clyw fy lief,  
A gwêl fy nagrau hallt o'r nef ;  
Ymdeithydd ydwyf gyda thi,  
Ac alltud fel fy nhadau cu.
- 3 O paid â mi, gâd im' gryfhâu  
Cyn darfod dyddiau 'mywyd brau ;  
A rho i mi, sy 'mron fy medd,  
Drugaredd, Arglwydd, gras a hedd.

## 71. PSALM 40. (ad. 1—4.) 8au.

*Pechadur yn molí Dduo am ei droedigaeth.*

- 1 **D**YFAL ddisgwyl wnaeth fy enaid;  
Wrth yr Arglwydd Dduw bendigaidd;  
Ymostyngodd o'r uchelder,  
Clybu'm llefain, 'nol ei arfer.
- 2 Cododd fi o bydew pechod,  
Oedd yn frwnt ac erchyll hynod;  
Rhoes fy nhraed ar graig ei gariad,  
Ac fe hwyliodd fy ngherddediad.
- 3 Rhoes i'm genau ganiad newydd,  
Cân o glod i Dduw'm Gwaredydd;  
Llawer welant hyn, ac ofnant,  
A'u hymddiried ynddo roddant.
- 4 Gwyn ei fyd y sawl osodo  
'R Arglwydd Dduw'n ymddiried iddo;  
Ac ni thry, pan fo'n helbulus,  
Byth am borth at fyd twyllodrus.

## 72. AIL RAN. (ad. 6—10, 16.) 8, 7.

*Iechydwríæth trwy aberth Crist.*

- 1 **N**ID offrwm, Nêr, ofynaist ti,  
Nac aberth, i wneud cymmôd;  
Na gwaed 'nifeiliaid amal chwaith  
I olchi ymaith bechod.
- 2 Dy Fab trag'wyddol ddaeth o'r nen,  
I orphen d' eiriau ffyddlon;  
I wneud d' ewyllys rhoes ei hun,  
A'th gyfraith yn ei galen.
- 3 Pregethodd dy gyfiawnder di,  
A'th iechyd cu i luoedd;  
Ni chuddiodd ef dy ras rhag neb,  
A'th fawr ffyddlondeb traethodd.

4 A'th geisiant di, a'th iechyd mwy,  
 Bont hwy yn llawen beunydd ;  
 A d'wedod pawb a'th garant, Nêr,  
 Mawryger Duw'n dragywydd.

**73.** PSALM 41. (adn. 1—3, 13.) 8, 7.

*Gofal Duw dros y tlawd.*

1 **G**WYN ei fyd y sawl ystyria  
 Wrth y tlawd anghenus ddyn,  
 Duw a'i gwrendy ac a'i gwared  
 Pan y bo mewn adfyd blin ;  
 Ceidw'r Arglwydd ef yn ddiogel,  
 Ac a'i cynnal ef yn fyw,  
 Gwynfydedig fydd ei gyflwr  
 Ar y ddaear, medd ei Dduw.

2 Pan fo'n afiach ar ei wely,  
 Nertha'r Arglwydd ef â'i ras ;  
 A'i holl wely a gyweiria,  
 Nes ei gael o'i glefyd ma's :  
 Bendigedig mwy'n drag'wyddol  
 Fyddo Brenin nefoedd wen ;  
 Duw ac Arglwydd Israel ydyw,  
 Ac a fydd dros fyth. Amen.

**74.** PSALM 42. (ad. 1, 2, 5, 8.) 8, 7, 4.

*Hiraethu am Dduw.*

1 **F**EL y brefa'r hÿdd lluddedig  
 Am afonydd dyfroedd byw,  
 Felly'n fawr hiraetha f' enaid  
 Am dy weled, O fy Nuw :  
 Gwir sychedig, &c.  
 Yw fy yspryd am dy ras.

- 2 F' enaid, pa'm y'th ddarostyngir ?  
 Pa'm yr ymderfysgi cŷd ?  
 Yn dy Dduw dod etto'th obaith,  
 A'i foliannu gei ryw bryd :  
 Iechydwrïaeth, &c.  
 Ei wyneb-pryd fydd dy gân.
- 3 Etto'r Arglwydd a orchymyn  
 Ei drugaredd fore ddydd,  
 Ac am dani yn y cyfnos  
 Melus fy nghaniadau fydd :  
 Duw fy einïoes ! &c.  
 Câf ei ganmol cyn bo hir.

75.

PSALM 43.

10au.

*Y Cristion mewn trallod.*

1.

**B**ARN fi, O Dduw, a dadleu'm dadl o hyd,  
 Yn erbyn drwg elynion f' enaid drud ;  
 O Dduw fy nerth, rho gymmorth newydd im',  
 Dy ras a'th hedd fo'm cyssur a fy ngyrm.

2.

D' oleuni gyr, a dy wirionedd moes,  
 I'm tywys mwy, a'm harwain ddyddiau f' oes ;  
 Nes dof i'r lan, i dawel orphwys fry  
 Ar Sion fryn, o fewn i'th sanctaidd dŷ.

3.

Ac yna'r âf yn llon at allor Duw,  
 At Dduw, yr hwn fy holl orfoledd yw ;  
 I Dduw, fy Nuw, y canaf beraidd glod,  
 Ar delyn aur, tra'r nef ei hun yn bod.

## 4.

Fy enaid trist! pa ham yr wyt mor brudd?  
 Dy fydd mor wan, a'th ofnau'n fawr bobdydd?  
 Rho'th bwys ar Dduw, dy Dduw a'th Geid-  
 wad mât,  
 A'i foli gei o'r newydd am ei rad.

## 76. PSALM 44. (ad. 1—26.) M. H.

*Daioni Duw i'r Eglwys gynt.*

- 1 **A**'N clustiau, Iôn, y clywsom ni  
 Ein tadau'n sôn am danat ti;  
 A'r weithred glodfawr wnaethost gynt  
 I'th eglwys hoff oedd wael ei hynt.
- 2 Y modd y gyrraist maes o'n gwlad  
 Dywyllwch du o hir barhâd;  
 Y modd y dygaist mewn i'n tir  
 Oleuni pur d' efengyl wir.
- 3 Ymfrostio wnaent bob dydd yn Nuw,  
 Clodforedd roent i'th enw gwiw;  
 I'th dŷ y doent dan ganu 'nghŷd,  
 I geisio'th borth a'th wyneb-pryd.
- 4 Ond gwarth a ch'wilydd heddyw sydd  
 Ar lethu'th bobol wyneb-brudd,  
 Wrth wel'd y gelyn creulon cas  
 Yn llwyddo cymmaint ar y ma's.
- 5 O tyr'd i'n cymmorth, Dduw, fel cynt,  
 Ar aden gyflym nefol wynt;  
 Dod etto le in' ddweyd dy fod  
 Mor raslawn heddyw ag erio'd.

2 F' enaid, pa'm y'th ddarostyngir ?  
 Pa'm yr ymderfysgi cŷd ?  
 Yn dy Dduw dod etto'th obaith,  
 A'i foliannu gei ryw bryd :  
 Iechydwriaeth, &c.  
 Ei wyneb-pryd fydd dy gân.

3 Etto'r Arglwydd a orchymyn  
 Ei drugaredd fore ddydd,  
 Ac am dani yn y cyfnos  
 Melus fy nghaniadau fydd :  
 Duw fy einioes! &c.  
 Câf ei gannol cyn bo hir.

75.

PSALM 43.

10au.

*Y Cristion mewn trallod.*

1.

**B**ARN fi, O Dduw, a dadleu'm dadl o hyd,  
 Yn erbyn drwg elynion f' enaid drud ;  
 O Dduw fy nerth, rho gymmorth newydd im',  
 Dy ras a'th hedd fo'm cyssur a fy ngrym.

2.

D' oleuni gyr, a dy wirionedd moes,  
 I'm tywys mwy, a'm harwain ddyddiau f' oes ;  
 Nes dof i'r lan, i dawel orphwys fry  
 Ar Sion fryn, o fewn i'th sanctaidd dŷ.

3.

Ac yna'r âf yn llon at allor Duw,  
 At Dduw, yr hwn fy holl orfoledd yw ;  
 I Dduw, fy Nuw, y canaf beraidd glod,  
 Ar delyn aur, tra'r nef ei hun yn bod.

## 4.

Fy enaid trist! pa ham yr wyt mor brudd?  
 Dy fydd mor wan, a'th ofnau'n fawr bobdydd?  
 Rho'th bwys ar Dduw, dy Dduw a'th Geid-  
 wad mād,  
 A'i foli gei o'r newydd am ei rad.

## 76. PSALM 44. (ad. 1—26.) M. H.

*Daioni Duw i'r Eglwys gynt.*

- 1 **A**'N clustiau, Iôn, y clywsom ni  
 Ein tadau'n sôn am danat ti;  
 A'r weithred glodfawr wnaethost gynt  
 I'th eglwys hoff oedd wael ei hynt.
- 2 Y modd y gyrraist maes o'n gwlad  
 Dywyllwch du o hir barhâd;  
 Y modd y dygaist mewn i'n tir  
 Oleuni pur d' efengyl wir.
- 3 Ymfrostio wnaent bob dydd yn Nuw,  
 Clodforedd roent i'th enw gwiw;  
 I'th dŷ y doent dan ganu 'nghŷd,  
 I geisio'th borth a'th wyneb-pryd.
- 4 Ond gwarth a ch'wilydd heddyw sydd  
 Ar lethu'th bobol wyneb-brudd,  
 Wrth wel'd y gelyn creulon cas  
 Yn llwyddo cymmaint ar y ma's.
- 5 O tyr'd i'n cymmorth, Dduw, fel cynt,  
 Ar aden gyflym nefol wynt;  
 Dod etto le in' ddweyd dy fod  
 Mor raslawn heddyw ag erio'd.

- 2 F' enaid, pa'm y'th ddarostyngir ?  
 Pa'm yr ymderfysgi cŷd ?  
 Yn dy Dduw dod etto'th obaith,  
 A'i foliannu gei ryw bryd :  
 Iechydwriaeth, &c.  
 Ei wyneb-pryd fydd dy gân.
- 3 Etto'r Arglwydd a orchymyn  
 Ei drugaredd fore ddydd,  
 Ac am dani yn y cyfnos  
 Melus fy nghaniadau fydd :  
 Duw fy einioes ! &c.  
 Câf ei gannol cyn bo hir.

75.

PSALM 43.

10au.

*Y Cristion mewn trallod.*

1.

**B**ARN fi, O Dduw, a dadleu'm dadl o hyd,  
 Yn erbyn drwg elynion f' enaid drud ;  
 O Dduw fy nerth, rho gymmorth newydd im',  
 Dy ras a'th hedd fo'm cyssur a fy ngrym.

2.

D' oleuni gyr, a dy wirionedd moes,  
 I'm tywys mwy, a'm harwain ddyddiau f' oes ;  
 Nes dof i'r lan, i dawel orphwys fry  
 Ar Sion fryn, o fewn i'th sanctaidd dŷ.

3.

Ac yna'r âf yn llon at allor Duw,  
 At Dduw, yr hwn fy holl orfoledd yw ;  
 I Dduw, fy Nuw, y canaf beraidd glod,  
 Ar delyn aur, tra'r nef ei hun yn bod.



## 4.

Fy enaid trist! pa ham yr wyt mor brudd?  
 Dy fydd mor wan, a'th ofnau'n fawr bob dydd?  
 Rho'th bwys ar Dduw, dy Dduw a'th Geid-  
 wad mād,  
 A'i foli gei o'r newydd am ei rad.

## 76. PSALM 44. (ad. 1—26.) M. H.

*Daioni Duw i'r Eghoys gynt.*

- 1 **A**'N clustiau, Iôn, y clywsom ni  
 Ein tadau'n sôn am danat ti;  
 A'r weithred glodfawr wnaethost gynt  
 I'th eglwys hoff oedd wael ei hynt.
- 2 Y modd y gyrraist maes o'n gwlad  
 Dywyllwch du o hir barhâd;  
 Y modd y dygaist mewn i'n tir  
 Oleuni pur d' efengyl wir.
- 3 Ymffrostio wnaent bob dydd yn Nuw,  
 Clodforedd roent i'th enw gwiw;  
 I'th dŷ y doent dan ganu 'nghŷd,  
 I geisio'th borth a'th wyneb-pryd.
- 4 Ond gwarth a ch'wilydd heddyw sydd  
 Ar lethu'th bobol wyneb-brudd,  
 Wrth wel'd y gelyn creulon cas  
 Yn llwyddo cymmaint ar y ma's.
- 5 O tyr'd i'n cymmorth, Dduw, fel cynt,  
 Ar aden gyflym nefol wynt;  
 Dod etto le in' ddweyd dy fod  
 Mor raslawn heddyw ag erio'd.

- 3 Ar orsedd nef yr eistedd 'nawr,  
Sef gorsedd ei sancteiddrwydd mawr ;  
A holl genhedloedd daear gron  
Sydd dan lywodraeth helaeth hon ;  
Daw pawb ryw bryd o dan y nef  
Yn unfryd i'w ddyrchafu ef.

84. PSALM 48. (ad. 1—3, 9, 10, 14.) 8, 7.

*Addurn a rhagorffaint yr Eglwys.*

- 1 **A**NFEIDROL fawr yn ninas Duw,  
A chlodfawr yw yr Arglwydd ;  
A'i hoff breswylfa hefyd sydd  
Ym mynydd ei sancteiddrwydd.
- 2 Gwir degwch bro, llawenydd gwlad,  
Yn wastad, ydyw Sion ;  
Ym mh'lasau hon adwaenir ef  
Yn noddfa gref i'w mheibion.
- 3 'Nawr wedi dod i'th demel glyd,  
Oddiwrth y byd a'i bethau ;  
Disgwyliwn, Arglwydd, am dy hedd,  
A'th ryfedd drugareddau.
- 4 Dy enw aeth trwy'r byd i gyd,  
Trwy'r byd o hyd y'th foler ;  
A'th ddeheu law, un nerthol iawn,  
Sydd gyflawn o gyfiawnder.
- 5 Y Duw hwn byth fydd Dduw i ni,  
Ond credu'n ddilys ynddo ;  
Ein tywys wna hyd angau'n wir,  
A'r nefol dir gawn ganddo.

## 85. PSALM 49. (ad. 6—9.) 8, 7.

*Y ffolineb o ymddiried mewn cyfoeth.*

- 1 **R**HAI ar olud sydd yn pwyso,  
 Gan ymfrostio'n ffol o hyd  
 Y'ng hyflawnder mawr eu cyfoeth ;  
 O mor annoeth ynt i gyd !  
 Canys nis gall neb waredu  
 Brawd anwylgu rhag y bedd,  
 Nac i Dduw un iawn roi drosto,  
 Na phwrcasu iddo'i hedd.
- 2 Cadw'r corph rhag llygredigaeth,  
 'R holl gre'digaeth byth nis gwna ;  
 A rhag distryw'r enaid aflan,  
 Nis gall arian, aur, na dâ ;  
 Canys gwerthfawr iawn yw pryniad  
 Enaid anfad pob rhyw ddyd ;  
 Nid oes neb all byth ei brynu,  
 Ond yr Iesu mawr ei hun.

## 86. AIL RAN. (ad. 10, 14, 15.) 8, 7.

*Angau yw diwedd pob dyn.*

- 1 **Y** BEDD yw lletty pob dyn doeth,  
 Y ffol a'r annoeth unwedd ;  
 Bydd farw'r naill, bydd farw'r llall,  
 I arall gâd ei annedd.
- 2 Angau yw terfyn pob dyn byw,  
 I hwn nid yw ond tammaid ;  
 Rhaid myned oll o'r tŷ i'r bedd,  
 Yn rhwym un wedd a'r defaid.
- 3 Ond daw i'r cyfion drannoeth llon,  
 Ei fywyd lân a estyn ;  
 A phan o'r bedd y codo'n fyw,  
 Deheulaw Duw a'i derbyn.

**87.** PSALM 50. (ad. 1—6.) 6 llin. 8au.*Dydd y farn.*

- 1 **J**EHOFA, Duw y duwiau i gyd,  
 Llefaru wna, a chlyw y byd ;  
 O godiad haul hyd fachlud hwn  
 I farn y geilw'r hollfyd crwn ;  
 O Sion fryn y daw ein Duw,—  
 Sion, perffeithrwydd tegwch yw.
- 2 Ein Duw pan ddél, nid distaw fydd,  
 Ac ysol dân oleua'i ddydd ;  
 A thymmestl ddirfawr iawn uwch ben  
 O'i gylch a rwyga entrych nen :  
 Ei lais a dreiddia'r nefoedd fry,  
 A holl anneddau'n daear ni.
- 3 I farn, i farn, rhaid myn'd i gyd,  
 Crynhôwch, medd Duw, fy saint ynghyd,  
 A mi gymmodwyd ar y llawr,  
 Trwy aberth y Messia mawr :  
 Cân yna saint ac engyl nef  
 Mai cyfiawn yn ei farn yw ef.

**88.** AIL RAN. (ad. 14, 15, 23.) 8, 7.*Aberth moliant.*

- 1 **D**Y bwys, medd Duw, mwy arnaf dod,  
 A rho im' glod yn bennaf ;  
 Abertha fawl, a thâl yn wir  
 D' adduned i'r Goruchaf.
- 2 Yn amser blinfyd ceisia fi,  
 A thi a'm cei'n Waredydd ;  
 Ac yna ceni i mi glod,  
 Am droi y rhod mor ddedwydd.

3 Yr hwn abertho i mi fawl,  
Yw'r sawl a'm gogonedda ;  
A'r neb a drefno'i ffordd yn wiw,  
Gwir iechyd Duw a brofa.

89. PSALM 51. (ad. 1, 2, 7, 8.) 8, 7.  
*Gweddi am faddasant.*

- 1 **T**RUGAREDD, Arglwydd, dod i mi,  
'Nawr o'th ddaionr tyner ;  
Ac ymaith tyn f' anwiredd maith,  
O'th dosturiaethau lawer.
- 2 Golch fi, O Dduw, golch fi'n llwyr ddwys  
Oddiwrth fawr bwys fy meiau ;  
Yn berffaith lân gwna di fyfi  
Rhag brynti fy nghanweddau.
- 3 Y'ngwaed dy Fab, O golch fi'n lân,  
Na fyddwyf aflu mwyach ;  
Byddaf, os ti a'm gylch fel hyn,  
Nâ'r eira gwyn yn wynach.
- 4 Pâr imi hefyd brofi hedd,  
Gorfoledd a llawenydd ;  
Yn hyfryd gwna fy enaid trist,  
Trwy Grist fy ngwir Waredydd.

90. AIL RAN. (ad. 1, 3, 4, 9, 12.) m. c.  
*Erfyn trugaredd.*

- 1 **Y**N ol dy dosturiaethau fil,  
O Arglwydd, trugarhâ  
Wrth un sy'n teimlo'i galon ddu  
Fel ffynnon lawn o bla.
- 2 Cydnabod wyf fy nghanwedd mawr  
O'th flaen y funud hon,  
A'm pechod erchyll sydd bob pryd  
Yn amlwg ger fy mron.

- 3 Yn d' erbyn di y pechais, Dad,  
 Addefaf hyn o hyd ;  
 Dy farnau a'th geryddon llym  
 Sy'n gyfiawn oll i gyd.
- 4 O cuddia'th wyneb, cuddia byth,  
 Oddiwrth fy mhechod mawr ;  
 Dilëa'm hanwiredau i gyd,  
 Fel nos o flaen y wawr.
- 5 Drachefen rho orfoledd pur  
 Dy iechydwrïaeth faith,  
 A'th Yspryd hael i'm cynnal mwy  
 Oddiyma i ben fy nhaith.

91. RHAN 3. (ad. 6, 10—12.) 8, 7.

*Gweddï am ras a sancteiddroydd.*

- 1 **O** ARLWYDD, ti a geri'r gwir  
 O fewn y gywir galon ;  
 Am hyn, O dysg ddoethineb iach  
 Im' o'th gyfrinach ffyddlon.
- 2 Duw, crëa ynof galon bur,  
 A dod im' gyssur beunydd ;  
 I fyw yn well tra fwy'n y byd,  
 Dod ynof yspryd newydd.
- 3 O Dduw, 'n dy ddig na ddyro chwaith  
 Fi ymaith o'th olygon ;  
 Ac fyth na chymmer d' Yspryd Glân  
 Oddiwrthyf, druan gwirion.
- 4 Gorfoledd hyfryd dwg i mi,  
 Trwy rod-di im' dy iechyd ;  
 A'th Yspryd hael fy nghynnal gwna,  
 I fyw yn dda iawn hefyd.

**92.** RHAN 4. (ad. 15—19.) M. C.*Yr Aberth cymmeradwy.*

- 1 **E**IN genau agor, Arglwydd Dduw,  
O clyw ar frys ein cri ;  
Ac yna'i gyd â llafar gân  
Rhown foliant glân i ti.
- 2 Nid aberth, Iôr, a geisi di  
Oddiwrthym ni a'n rhyw ;  
Nid offrwm poeth a fyn dy ras,  
Ond yspryd addas briw.
- 3 Yr yspryd pur drylliedig yw  
Aberthau Duw trwy'r byd ;  
Ac ni ddirmygi, O Dduw Iôn,  
Y galon friw un pryd.
- 4 Wrth Sion beunydd bydd yn dda,  
Ac adeilada hi ;  
Rhydd yna ebyrth mawl a chlod  
Tra'r byd yn bod i ti.

**93.** PSALM 52. (ad. 7—9.) 6, 8.*Hyderu yn Nuw yn well nag yn y byd.*

- 1 **Y**DYN ni phwys ar Dduw,  
Ond ar ei ôlud maith,  
Gan geisio iddo nerth  
Y'mhob drygionus waith ;  
Ni lwydda'n hir y nef o tan,  
A distryw fydd ei fythol ran.
- 2 Nid felly'r cyfion cu,—  
Blagura'n hardd ei brÿd,  
Fel olew-wydden werdd,  
Yn nhÿ ei Dduw o hyd :  
Can's rhydd ei bwys, nid ar y byd,  
Ond ar drugaredd Duw i gyd.

- 3 Am wneud o honot hyn,  
 O Arglwydd Dduw dilŷth,  
 Dy glod a draethir mwy,  
 Dy fawl a genir fyth ;  
 A da fydd gan dy seintiau cu  
 I ddisgwyl wrthyt yn dy dŷ.

94. PSALM 53. (ad. 6.) 7au.

*Erfyn ymchweliad yr Iuddewon.*

- 1 **B**ELLACH cofia'th blant i gyd,  
 Sydd ar wasgar dros y byd,  
 Gwêl eu cystudd, Arglwydd Dduw,  
 A griddfannau Israel clyw ;  
 O na ro'id i'r rhai'n pryd hyn  
 Iechyd da o Sion fryn !

- 2 Pan ymchwelo Duw ei hun  
 Eu caethiwed bob yr un,  
 Israel fydd yn hyfryd iawn,  
 A llawenydd Iago'n llawn :  
 O na ro'id i'r rhai'n pryd hyn  
 Iechyd da o Sion fryn !

95. PSALM 54. (ad. 1—4, 6.) M. B.

*Yr ymdrech ysprydol.*

- 1 **E**R mwyn dy enw cu,  
 Saif di o'm tu, O Dduw ;  
 Yn dy gadernid cadw fi,  
 A'm gweddi'n wastad clyw.
- 2 Y diafol, cnawd, a'r byd,  
 O hyd yn f' erbyn sydd,  
 Gan geisio drwg i'm henaid gwan  
 Bob awr a rhan o'r dydd.



- 3 I'm cymmorth tyr'd yn glau,  
A'r rhai 'n ymdrechu sy  
I'm cynnal yn y frwydyr boeth,  
O saif yn ddoeth o'u tu.
- 4 Aberthaf yna fawl  
I ti'n wirfoddawl iawn ;  
Clodfori wnafl dy enw da  
Y bore a'r prydnhâwn.

96. PSALM 55. (ad. 17, 18, 22.) 7au.

*Pwyso ar Dduw am borth.*

- 1 **H**WYR a bore, tra fwy' byw,  
Gwrando'm gweddi, Arglwydd Dduw  
Ganol dydd erglŷw fy llef  
Ddêl i fynu tua'r nef.
- 2 Nertha'm henaid ar y ma's,  
I orchfygu'r gelyn cas ;  
Er ei lid dod heddwch llon,  
Dod bob munud dan fy mron.
- 3 Arno, f' enaid, rho dy faich,  
Ac fe'th gynnal di â'i fraich ;  
Nid ysgoga'r gwanna'n fyw,  
Sy'n ymddiried yn ei Dduw.

97. PSALM 56. (ad. 8, 9, 13.) 8, 7.

*Gofal Duw am ei bobl.*

- 1 **G**OFIDIAU'r saint a gyfrif Duw,  
A'i glust a glyw eu lleisiau ;  
Eu cwynion sy'n ei wŷydd i gyd,  
Mewn costrel dŷd eu dagrau.
- 2 Pan godont lef i'w orsedd fry,  
Y gelyn ffy yn ebrwydd ;  
Mor glau i'r nef â gweddi'r byw,  
Mor agos yw yr Arglwydd !

- 3 Ti'n Ceidwad a'n Cynhaliwr mād,  
Byth cadw'n tra'd rhag syrthio ;  
Fel gallom y'ngoleuni'r byw,  
Ger bron ein Duw i rodio.

98. PSALM 57. (ad. 1—3, 5.) 8, 7.

*Ymddiried yn Nuw.*

- 1 **R**HO'th ras a'th nawdd, O Dduw, i ni,  
Can's ynot ti gobeithiwn ;  
Nes heibio'r êl pob aflwydd llym,  
Dan d' edyn ymgysgodwn.
- 2 Ar Dduw Goruchaf galw wnawn,  
Y Duw sy'n llawn tosturi ;  
A'r hwn o'n mewn y gwaith gwblhâ,  
Mor dda ddechreuodd ini.
- 3 Enfyn o'r nef, a dwg ni'n glau  
O law y rhai a'n llyngcai ;  
Enfyn ein Duw ei nawdd a'i hedd,  
A'i lân wirionedd didrai.
- 4 Ymddyrcha, Dduw, y nef uwchlaw,  
Oddiyno daw d' arwyddion ;  
A bydded dy ogoniant ar  
Y ddaear a'i thrigolion.

99. AIL RAN. (ad. 7—11.) 8, 7.

*Moli Duw ein Iachawdwr.*

- 1 **P**AROD yw fy nghalon, Iesu,  
I'th foliannu parod yw ;  
Canmol wnafl a chanu clodydd  
Fy Ngwaredydd a fy Nuw :  
Deffro, fy ngogoniant pennaf,  
Mi ddeffrôaf gyda'r wawr ;  
A chlodforaf di'n gyhoeddus,  
Fel mae'n weddus imi 'nawr.

Canys mawr yw dy drugaredd,  
 A'th wirionedd felly sy ;  
 Cyrraedd maent uwchlaw'r cymmylau,  
 A thrigfannau'r nefoedd fry :  
 Uwch y nefoedd, Duw, ymddyrrha, .  
 Etto yma bydd o hyd ;  
 A'th ogoniant glân yn gynnar  
 Lanwo'r ddaear faith i gyd.

**100.** PSALM 59. (ad. 16, 17.) M. C.

*Moli Duw am ei nerth, &c.*

- 1 **N**AWR am dy nerth, O Arglwydd Nêr,  
 Y'th folwn ar y llawr ;  
 Cei lafar gân y bore'n bêr,  
 Am dy drugaredd fawr.
- 2 Can's amddiffynfa gadarn iawn  
 Wyt ti i'th eglwys gu ;  
 A noddfa'r bore a'r prydnhâwn  
 Yn nydd cyfyngder du.
- 3 I ti y canwn glodydd gwiw,  
 I ti, ein nerth dilÿth ;  
 • Can's Duw ein hamddiffynfa yw,  
 A Duw'n trugaredd byth.

**101.** PSALM 60. (ad. 4, 5, 11, 12.) 8, 7.

*Erfyn cymmorth gan Dduw.*

- 1 **I**'R rhai a'th ofnant rhoddaist, Nêr,  
 Dy Fab yn Faner lanwedd,  
 I'w chodi'n uchel yn y tir,  
 Yn achos y gwirionedd.
- 2 Fel y gwareder, trwy lân hwyl,  
 Bob rhai o'th anwyl ddynion,  
 O achub hwynt â'th ddeheu law,  
 A gwrandaw ninnau'n union.

- 3 Ein hunig Dduw, bydd ini'n borth,  
Di les yw cymmorth undyn ;  
Yn Nuw y gwnawn wrolaeth fawr,  
Fe sathra i lawr y gelyn.

**102.** PSALM 61. (ad. 1—5.) 8, 7.

*Diogeloch yn Nuw.*

- 1 **E**RGLYW, O Dduw, ein llefain ni,  
Ac ar ein gweddi gwranddo ;  
Rhown lef o eitha'r ddaear gron,  
A'n calon yn llesmeirio.
- 2 Dwg ni i graig fo uwch nâ ni,  
Ac iddi bydd i'n derbyn ;  
Can's cadarn dŵr in' fuost, a  
Ein noddfa rhag y gelyn.
- 3 O fewn dy babell bydded byth  
Ein trigfan ddilyth ddedwydd ;  
A'n holl ymddiried fynno fod  
Dan gysgod dy adenydd.
- 4 Tydi, o Dduw, erglŷw yn glau,  
Ein dymuniadau heddyw ;  
A rho in' etifeddiaeth dda  
Y sawl a ofna'th enw.

**103.** PSALM 62. (ad. 1, 2, 5, 6.) M. H.

*Ymddiried yn Nuw.*

- 1 **W**RTH Dduw y disgwyl f'enaid gwan,  
Sef Duw fy unig blaidd a'm rhan ;  
O hono ef, a thrwy ei rym,  
Y daw fy iachawdwriaeth im'.
- 2 Efe yn unig yw fy nghraig,  
F' amddiffyn da rhag llid y ddraig ;  
Fy iechydwrriaeth gyflawn yw,  
Ni'm mawr ysgogir tra fwy' byw.

- 3 Mwy ar dy Dduw, fy enaid drud,  
Yn ddyfal rho dy bwys a'th fryd ;  
Fy ngobaith siccir ynddo sydd,  
Fe'm gwared byth o'm gofal prudd.
- 4 Efe yn unig yw fy Nghraig,  
F' amddiffyn da rhag llid y ddraig ;  
Fy iechydwriaeth gyflawn yw,  
Ni'm mawr ysgogir tra fwy' byw.

**104.** AIL RAN. (ad. 7, 8, 11, 12.) 8, 7.

*Eiddo Duw yw cadernid.*

- 1 **Y**N Nuw yn unig mae i gyd  
Fy iechyd a'm gogoniant ;  
Craig fy nghadernid yw efe,  
A'm noddfa gre'n ddilysiant.
- 2 Agorwch, bobol, ger ei fron  
Eich calon mewn cyfyngdra ;  
Rhowch ynddo'ch gobaith tra fo'ch byw,  
A d'wedwch, Duw yw'n noddfa.
- 3 Duw a lefarodd hyn un waith,  
Mi glywais ddwywaith hynny ;  
Mai iddo ef y mae bob pryd  
Gadernid yn perthynu.
- 4 Ti hefyd, Arglwydd Dduw, a fedd  
Drugaredd a daioni ;  
I bawb dan gwmpas wybren faith  
Yn ol eu gwaith y teli.

**105.** PSALM 63. (ad. 1—5.) 8, 7.

*Ceisio Duw yn y Cyssegr.*

- 1 **T**I yw fy Nuw, Duw Dad o'r ne',  
Mi geisia'n fore attat ;  
Mae ar fy enaid syched mawr,  
A hiraeth 'nawr am danat.

- 2 Mewn tir heb ddŵr, mewn crinder cras,  
Gâd im' o'th ras dy weled ;  
Amlyga im', O Dduw, 'n dy dŷ,  
Dy allu mawr gogoned.
- 3 Can's mae'th drugaredd, Arglwydd Nêr,  
Yn llawer gwell nâ'r bywyd ;  
Rhof iti â'm gwefusau fawl,  
A cherdd ogonawl hyfryd.
- 4 Fel hyn tra fyddwyf byw y gwnaf,  
Ac felly'th folaf etto ;  
Ac yn dy enw di, sydd gu,  
Y gwnaf ddyrchafu 'nwylo.
- 5 Digonir f' enaid fel â mêt,  
A chyflawn frasder hefyd ;  
A'm genau gân dy foliant tau  
A phur wefusau hyfryd.

## 106.

## ARALL.

8, 8, 8.

- 1 **O** DDUW, ein grasol Dduw wyt ti,  
A thi yn fore geisiwn ni ;  
Sycheda'n henaid am dy ras ;  
Hiraethu'r fym am wel'd dy wedd,  
A phrofi mwy o'th hyfryd hedd,  
Mewn anial dir sychedig cras.
- 2 O gâd i'n llygaid wel'd yn awr  
Dy nerth a'th bur ogoniant mawr,  
O fewn cynteddau'th sanctaidd dŷ ;  
Can's gwell yw dy drugaredd rad  
Nâ'r bywyd goreu'n unrhyw wlad,  
Am hyn y molwn d' enw cu.

- 3 Ein bywyd.oll, heb oedi'n hwy,  
 Ddefnyddiom i'th glodfori mwy,  
 A galw'n daer ar d' enw glân;  
 A'n henaid fel â brasder pêr  
 Ddigonir gennyt, Arglwydd Nêr,  
 Tra'th folom di â llafar gân.

**107.** PSALM 64. (ad. 1, 9, 10.) M. C.

*Erfyn ymwared rhag y gelyn.*

- 1 **F**Y ngweddi clyw, fy Nuw, o'r nef,  
 A gwrando'm llef o'th ras ;  
 Fy einioes cadw bob rhyw bryd  
 Rhag gŵg a llid fy nghas.
- 2 Ac yna dywaid pawb a'i gwêl,  
 Gwaith y Goruchel yw ;  
 Can's doeth ystyriant ar eu taith  
 Ei waith i'm henaid byw.
- 3 Ac yn Jehofa llawenhâ,  
 Ac y gobeithia'i blant ;  
 A'r sawl âg uniawn galon sy,  
 Gwir orfoleddu wnant.

**108.** PSALM 65. (ad. 1—4.) M. H.

*Moli Duw yn Sion.*

- 1 **P**ER fawl a'th erys, Arglwydd Nêr,  
 O fewn dy Sion îs y sêr ;  
 Ac yno talwn oll i ti  
 Yr addunedau wnaethom ni.
- 2 Cyn hir daw pawb i'th geisio di,  
 Sy'n gwrando gweddi'th blant a'u cri ;  
 Gan estyn in' faddeuant llawn  
 O'n holl gamweddu mawrion iawn.

- 3 Y dyn ddewisoch, dedwydd yw,  
Yn agos attat fry i fyw ;  
Tra gwir ddigonir, Arglwydd cu,  
Nyni â mawr ddaioni'th dŷ.

**109.** AIL RAN. (ad. 9, 10, 11, 13.) 8, 7.

*Daioni Duw yn ei Ragluniaeth.*

- 1 **A**r dda'r ymweli di, O Dduw,  
A phob peth byw sydd arni ;  
Y gwlaw a'r gwllith anfoni lawr  
I'w thramawr gyfoethogi.
- 2 Pob rych yr wyt yn ei ddyfrhau,  
A'i chwysau'r wyt i'w gostwng ;  
A'i mwydo'r wyt â chafod wlith,  
I'w chnwd rhoi fendith deilwng.
- 3 Trwy'th fendith di y gwastad dir  
A guddir oll â defaid ;  
Crechwenna, cana pawb ynghŷd,  
A'r wlad âg ŷd ei llonaid.
- 4 Coroni'r ydwyt ti fel hyn  
Y flwyddyn â'th ddaioni ;  
A'th lwybrau'n wir, O Arglwydd Nêr,  
Ddiferant fraser arni.

**110.** PSALM 66. (ad. 1, 3, 5, 8, 9.) M. H.

*Mawl i Dduw.*

- 1 **Y**N Nuw ymlawenhêwch i gyd,  
Chwi holl fywolion hyn o fydd ;  
Datgenwch fawr ogoniant Nêr,  
Ac iddo cenwch fawl yn bêr.
- 2 I weled gwaith ein Duw, O dewch,  
Ac addef oll yn union wnewch,  
Mai mawr iawn ac ofnadwy yw  
Yn oll a wna i ddynol ryw.



- 3 Ein Duw bendithwch yn ddi dawl,  
A pherwch glywed llais ei fawl ;  
'R hwn gynnal fywyd yn ein gwa'd,  
A'n troed i lithro'n ddrwg ni âd.
- 4 Gan amled ydyw nerth dy law,  
Bydd i'th elynion bryder braw ;  
Y ddaear oll d' addoli wnan',  
A chanant glod i'th enw glân.

---

111. AIL RAN. (ad. 16, 17, 19, 20.) 8, 7.

*Moli Duw am ateb gweddi.*

- 1 **O** DEWCH, gwrandewch, gyfeillion  
gwiw,  
Sy'n ofni Duw bendigaid,  
Tra y mynegwyf i chwi'n ffraeth  
Yr hyn a wnaeth i'm henaid.
- 2 A'm genau llefais ar fy Nêr,  
A'i glod yn bêr a genais ;  
Ac ef yn glau a glybu'm llef,  
Yr hon i'r nef ddyrchefais.
- 3 Bendigaid fyddo Duw'n barhaus,  
Wrandawodd lais fy ngweddi ;  
Yr hwn ni thrôdd oddiwrthyf chwaith  
Ei ras a'i faith dosturi.

---

112. PSALM 67.

M. B.

*Erfyn helaethiad teyrnas Dduw.*

- 1 **D**UW, wrthym trugarhâ,  
A gwna'n bendithio'n wir ;  
Tywynned 'nawr dy wyneb mâd  
Ar dref a gwlad yn glir :—

- 2 Fel gwyper ffordd dy ras  
Trwy'r ddaear las o'r bron ;  
A'th iechydwrïaeth fawr y'mhlith  
Holl amrith bobol hon.
- 3 Y bobl a'th folo, Nêr,  
A'th folo'n bêr trwy'r byd;  
A'r holl genhedloedd is y nen,  
Yn llawen b'ont o hyd.
- 4 Can's berni'r bobl i gyd,  
Rheoli'r byd yn iawn,  
Molianned pawb di am dy ras,  
Bob bore glas a nawn.
- 5 Ei ffrwyth rhydd yna'r tir,  
A'i fendith wir rhydd Duw ;  
A'i ofni ef trwy gyrrau'r dda'r  
Wna anwar ddynol ryw.

**113.** PSALM 68. (ad. 1, 3, 4, 9, 10.) 8, 8, 6.

*Moliannu Duw Jehofa.*

- 1 **C**YFODED Duw y'ngrym ei ras,  
Ffoed ei elynion cyndyn cas,  
Mewn braw ar frys o'i fla'n ;  
Ond boed ei blant i gyd yn llon,  
Yn orfoleddus ger ei fron,  
A hyfryd iawn eu cân.
- 3 Rhowch fawl i Dduw â llafar lef,  
Ei enw mawr canmolwch  
A hwn Jehofa yw ;  
Dyrchefwch ef yn n  
Yn gyflym ar y nef  
A llef gorfoledd

- 3 Dihidlaist gynt yng Nghanaan draw  
 Ar d' etfeddiaeth raslawn wlaw,  
 Ac a'i gwrteithiaist hi ;  
 Ac i'th anghenus blant trwy'r byd  
 Darparu 'r wyt, ein Iôr, o hyd,  
 Darparu 'r wyt i ni.

114. AIL RAN. (ad. 17—20.) M. H.

*Esgyniad Crist, &c.*

- 1 **P**AN aethost, Arglwydd, fry i'r ne',  
 Angylion ddengmil lanwai'r lle ;  
 O'th gylch 'r oedd nefol geidwaid lu  
 I'th warchad fel cerbydau fry.
- 2 Pwy draetha faint gorfoledd fu  
 Gwel'd holl alluoedd uffern ddu,  
 A wnaent eneidiau'n gaethion trist,  
 'Nawr mewn cadwynau'n gaeth gan Grist!
- 3 Dyrchafodd Crist i'w orsedd fawr,  
 A'r Ysryd Glân anfonai lawr ;  
 A rhoddion gras i gyndyn ryw,  
 Fel gyda 'rhai'n y trigai Duw.
- 4 Bendigaid fyddo Duw bob pryd,  
 Sef Duw ein iechedwriaeth ddrud ;  
 Ein llwytho mae bob munud awr  
 A doniau ei ddaioni mawr.
- 5 Efe ei hun i ni sy Dduw,  
 A Duw ein iechedwriaeth yw ;  
 Dihangfa rhag marwolaeth brudd  
 Yn perthyn iddo'n unig sydd.

**115. RHAN 3. (ad. 26, 28, 35.) 8, 7.***Clodfori Duw ein cadernid.*

- 1 **B**ENDITHIWCH Dduw, i'w blant  
 sy dda,  
 Y'mhob cyn'leidfa ddiwael,  
 Clodforwch ef â llafar dôn,  
 Chwi sydd o ffynnon Israel.
- 2 Ti Dduw a drefnaist i ni nerth,  
 A'r hwn yw'n prydferth Geidwad,  
 O cadarnhâ o'n mewn i gyd,  
 O hyd, hoff waith dy gariad.
- 3 Ofnadwy wyt o'th gyssegr fry,  
 O Dduw, i dy elynion ;  
 Ond nerth a roi i'th blant wrth raid,  
 Bendigaid fych yn gysson.

**116. RHAN 4. (ad. 29, 31, 32.) M. C.***Ymlediad Teyrnas y Messia.*

- 1 **Y**'MLAEN, y'mlaen â teyrnas Iôr  
 Dros dir a môr o hyd ;  
 Er mwyn Caersalem, adail dêg,  
 Caiff anrheg cedyrn byd.
- 2 O'r Aipht daw pendefigion lu  
 I geisio'r Iesu byw ;  
 Ac Ethiopia'n brysur draw  
 A estyn law at Dduw.
- 3 Chwychwi deyrnasoedd da'r i gyd,  
 I Dduw cyd-genwch glod ;  
 O cewch, cewch fawl yn rhwydd  
 I Arglwydd pawb sy'n bod.

**117.** PSALM 69. (ad. 29—34.) 7au.*Gwrency yr Arglwydd ar dlodion.*

1 **T**RUAN a gofidus iawn,  
 Wyf yn wir, O Arglwydd Dduw ;  
 Boed i'th iechydwrriaeth lawn  
 I'm dyrchafu tra fwy' byw :  
 Yna molaf d' enw glân,  
 A mawrygaf ef ar gân.

2 Hyn nag ychain bro a bryn  
 Mwy boddlonrwydd it' a rydd ;  
 A phan wêl trueiniaid hyn  
 Mawr iawn eu llawenydd fydd :  
 Bydd eich calon chwithau byw,  
 Sydd yn ceisio wyneb Duw.

3 Gwrando'r tlawd wna Duw dilŷth,  
 Pan y curo borth y nef ;  
 Ni ddirmygir ganddo byth  
 Un o'i garcharorion ef :  
 Moled nef a daear Iôr,  
 A'r hyn oll sydd yn y môr.

**118.** PSALM 71. (ad. 3, 6, 8, 9, 18.) 8, 7.*Mawl i Dduw ein Ceidwad a'n Cynheilydd.*

1 **D**UW'n drigfa gadarn bydd i ni  
 I gyrchu att'i'n wastad ;  
 Ein Hamddiffynfa gref a'n Craig,  
 Rhag llid y ddraig yn Geidwad.

2 O groth ein mam y tynnaist ni,  
 O'r bru ti fu'n Cynheilydd ;  
 Dy glod am hyn, d' ogoniant glân,  
 Fo'n hyfryd gân ni beunydd.

- 3 O Dduw, na wrthod ni yn hen,  
A'n pen a'n gên yn llwydo ;  
Nes traethom ni i'r rhai sy'n ol  
Dy wyrthiau nerthol etto.

**119.** PSALM 72. (ad. 3—8, 11.) 8, 7.

*Llywodraeth heddychlon Crist.*

- 1 **H**EDD a chyfiawnder, ar' ol hyn,  
Geir y'mhob bryn a mynydd ;  
Can's achub Crist y gwan, o'i ras,  
A dryllia'r cas orthrymydd.
- 2 Fe'i hofnir ef mewn bryn a bro,  
Tra treiglo haul a lleuad ;  
Fe ddaw fel gwlaw ar borfa las,  
Neu gawod fras ar wastad.
- 3 Yn nyddiau hwn, mewn harddwch llawn,  
Y cyfiawn a fodeua ;  
Bydd heddwch hyfryd îs y nen,  
Tra lleuad wen yn para.
- 4 Ymestyn wna llywodraeth Iôr  
O fôr hyd fôr yn gynnar ;  
O ffrwd Euphrates fawr yn glau,  
Hyd bell derfynau'r ddaear.
- 5 Ië, holl frenhinoedd llawr yn llu,  
Ddont dan ymgrymmu atto ;  
A holl genhedloedd daear faith  
A wnant wasanaeth iddo.

**120.** AIL RAN. (ad. 10, 15—19.) 9, 8.

*Helaethrwydd ei llywodraeth.*

- 1 **B**RENHINOEDD ynysoedd y ddaear  
A dalant anrhegion i gyd,  
O Sheba aroglber y dygant  
Eu rhoddion i Brynwr y byd :

- Rhoir iddo aur Seba gyfoethog,  
Ac arno gweddiir bob dydd ;  
Yn wastad clodforir ei enw,  
A mawr ei ogoniant a fydd.
- 2 Bydd dyrnaid o yd ar y ddaear,  
Y'mhen y mynyddoedd y bydd ;  
Fe ysgwyd ei ffrwyth fel Libanus,  
Can's cynnyrch tra helaeth a rydd ;  
Trigolion dedwyddol y ddinas  
Flodeuant yn harddwych eu pryd,  
Mor wyrddlas ag irwellt y ddaear,  
Mor amled a hwnnw o hyd.
- 3 Ei enw a bery'n dragywydd,  
Tra haul yn ffurfafen y nef ;  
Caiff pob rhyw genhedlaeth ei fendith,  
Bendigaid y galwant hwy ef :  
Bendigaid fo'i enw godidog,  
Trwy oesoedd diddarfod i ddod ;  
A llanwer y ddaear yn hollol,  
O'i ddisglair ogoniant a'i glod.

---

**121.** RHAN 3. (ad. 1, 2, 12—14, 18.) M. H.

*Bendithion teyrnas y Messia.*

- 1 **Y** DEYRNAS dod i'th Fab yn awr,  
O Dduw, a dyrcha'i orsedd fawr ;  
A rhydd i'th bobol gyfiawn frawd,  
Ac uniawn farn i'r truan tlawd.
- 2 Pan glywo fry riddfannau'r gwan,  
Efe a'i gweryd yn y man ;  
I bob un bydd yn borth wrth raid,  
A'r ni bo ganddo neb o'i blaid.

- 3 I'r tlawd mewn rhaid fe rydd fo dda,  
A'i enaid gwan ei achub gwna ;  
A gwerthfawr yn ei olwg fydd  
Ei einioes gu bob awr o'r dydd.
- 4 Bendigaid fyddo'r Arglwydd Dduw,  
Can's Duw ei bobol beunydd yw ;  
Fe'n unig fry, ac ar y llawr,  
Sy'n gwneuthur gwyrthiau rhyfedd fawr.

**122.** PSALM 73. (ad. 23—26, 28. 8, 7.

*Duo ein hunig gynnorthwywr.*

- 1 **F**EL plentyn gwan, fy nefol Dad,  
'Rwy'n wastad dan dy ofal ;  
Ymaflaist yn fy neheu-law,  
Yma a thraw i'm cynnal.
- 2 A'th gyngor etto y gwnai di  
Fy nhywys i'n ddilysiant ;  
A'm cym'ryd wnai, ar ben fy nhaith,  
I berffaith lân ogoniant.
- 3 Pwy gennyf sydd i'm cymmorth i,  
Fy Nuw, ond ti'n y nefoedd ?  
A chyda thi ni cheisiaf neb  
Dros wyneb daear leoedd.
- 4 Fy nghalon wan a'm cnawd i sy  
Yn pallu 'nghymmorth beunydd ;  
Ond nerth fy nghalon wyt a'm rhan,  
A'm tarian yn dragywydd.
- 5 Peth da im' mwy, a gweddus yw,  
Nesâu at Dduw y nefoedd ;  
I osod ynddo'm gobaith cu,  
A thraethu ei weithredoedd.



**123.** PSALM 74. (ad. 1, 2, 13, 15.) 8, 7.*Erfyn dychweliad yr Iuddewon.*

- 1 **P**AHAM y bwri heibio cŷd  
 Dy bobl trwy'r byd, Jehofa?  
 Paham y digi di'n ddi-baid  
 Wrth ddefaid mân dy borfa?
- 2 Duw, cofia'r rhai a brynaist gynt,  
 Rho iddynt waredigaeth;  
 O cofia dy breswylfa hon,  
 Sef Sion, d' etifeddiaeth.
- 3 Ti berthais gynt â dirfawr nerth  
 Y môr, a'i anferth donnau;  
 Ti ddrylliais bennau'r dreigiau'n friw,  
 O Dduw, yn ei ddyfnderau.
- 4 O'r graig i'th blant daeth dŵr i ma's,  
 Mewn anial cras caed ffynnon;  
 'R Iorddonen sychais i dy saint,  
 Er maint oedd ffrwd yr afon.
- 5 Duw, cofia'r rhai a brynaist gynt,  
 Rho iddynt waredigaeth;  
 O cofia dy breswylfa hon,  
 Sef Sion, d' etifeddiaeth.

**124.** PSALM 75. (ad. 1, 6, 7, 9.) 8, 7.*Duo yn gorwch-lywodraethu pob peth.*

- 1 **C**LODFORWN di, drag'wyddol Dduw  
 I ti tra'n fyw rhown foliant;  
 Mai agos yw dy enw'n awr,  
 Dy wyrthiau mawr ddangosant.
- 2 O herwydd nid o'r dwyrain draw  
 I ddyn y daw dyrchafiad;  
 Nid o'r gorllewin chwaith na'r de'  
 Daw iddo fe ei godiad.

- 3 Yn holl deyrnasoedd dynol ryw,  
Yr Arglwydd byw sy'n barnu ;  
Fe ostwng heddyw'r naill heb ball,  
A chwyd y llall y foru.
- 4 Am dy ddaioni mawr i'n tir,  
A chadw'r gwir i'n meithrin ;  
Dy foliant glân a genwn fyth,  
O Dduw, ein dilyth Frenin.

**125.** PSALM 76. (ad. 1, 2, 7, 11.) M.H.

*Ofnadwy yw ein Duw ni.*

- 1 **A**DWAENIR Duw o fewn ei dŷ,  
A'i enw gwiw'n ei eglwys gu ;  
Ei babell ef yn Salem sydd,  
A'i drigfa fyth yn Sion fydd.
- 2 Tydi, ofnadwy wyt o hyd,  
A phwy a saif o flaen dy lid ?  
Os ennyn wna dy ddigter di,  
Fe ddarfu'n lân am danom ni.
- 3 Eich rhodd i'r Arglwydd Dduw addêwch,  
A phob adduned dda cwblhêwch ;  
Dygwch i gyd, chwi ddynion byw,  
Eich anrheg i'r ofnadwy Dduw.

**126.** PSALM 77. (ad. 1, 3, 5, 8, 10.) 8, 7.

*Gobaith yn llwyddo yn erbyn ofnau.*

- 1 **A**R Dduw y gwaeddais i â'm llef,  
A chlybu ef fy ngeiriau ;  
Yn nydd fy nhrallod cyfyng caeth,  
A'r nos y daeth fy ofnau.
- 2 Trist oedd y dydd a'r nos i mi,  
Fy enaid ni 'mgysurai ;  
Er cofio Dduw sy'n rasol dda,  
Fy meddwl a'm gofidiai.

- 3 Gelwais yn ol amseroedd hên,  
Pan welais wên dy wyneb ;  
Chwiliais a oedd un dirgel fai  
A rwystrai'th bresenoldeb.
- 3 A gilia, meddwn, Duw, tra bwy' ?  
Ai ni bydd mwy yn foddlon ?  
A ddarfu ei drugaredd byth,  
A'i ddilyth addewidion ?
- 5 Attebais, Hyn fy ngwendid yw,  
Ac etto Duw a gofiaf ;  
Galwaf i gof flynyddoedd cu  
Deheulaw y Goruchaf.

---

**127.** AIL RAN. (ad. 11—19.) 8, 8.

*Gaho gweithredoedd Duw i gof.*

- 1 **C**OFIAF, Arglwydd, dy weithredoedd  
A dy wyrthiau da'r hen oesoedd ;  
Ar dy hollwaith y myfyriaf,  
Ac am dano y chwedleuaf.
- 2 Mae dy ffordd yn sanctaidd rhyfedd,  
B'le mae'r duw fel ti mewn mawredd ?  
Ti yw'r Duw goruwch y duwiau,  
Sydd yn gwneuthur rhyfeddodau.
- 3 Gwelwyd gynt dy nerth yn eglur  
Yn y môr, a thrwy'r anialdir ;  
Pan waredaist ti dy bobol,  
Meibion Israel, mor rasmusol.
- 4 Duw ! y dyfroedd oll a'th welsant,  
Gwelsant di, a mawr ofnasant ;  
Fe gynhyrfwyd y dyfnderau,  
Dŵr dywalltodd y cymmylau.

- 5 Twrf dy ~~darn~~ a glybuwyd,  
 Gan dy fellt y byd oleuwyd ;  
 Clywai'r ddaear dy leferydd,  
 Ac fe grynai seiliau'r gwledydd.
- 6 Mae dy ffordd mewn moroedd mawrion,  
 Llwybrau'th draed mewn dyfroedd dyfnion ;  
 Pwy all ddirnad dy ragluniaeth,  
 A dyfnderau'th iechydwrïaeth !

**128.** PSALM 78. (ad. 4, 6, 7.) 8, 7.

*Addysgu plant yn ddwïol.*

- 1 **C**ANMOLWN Dduw i'r oes a ddél,  
 Ei nerth a'i uchel wyrthiau ;  
 Fel y mynegont hwy yn ffraeth  
 Hyn i'w hiliogaeth hwythau.
- 2 Fel gwyper byth o oes i oes  
 Y rhoes ef ei dystiolaeth ;  
 O dad i fab, o fab i ŵyr,  
 I gadw llwyr wybodaeth.
- 3 Fel hyn y dysgir hwy, bob rhyw,  
 I gredu'n Nuw yn union ;  
 Fel nac anghofiont byth mo'i waith,  
 Ond gwneud ei berffaith eirchion.

**129.** PSALM 79. (ad. 8, 9, 13.) M. H.

*Ceisio trugaredd a gras.*

- 1 **N**A chofia'n hwy gamweddau'n hoes,  
 Duw, brysia, a'th drugaredd moes ;  
 Ein henaid gwan ragflaeno'th ras,  
 Sy'n llesg o dan ei lygredd cas.

- 2 O Dduw ein hiechyd, cymmorth ni,  
Er mwyn gogoniant d' enw di ;  
Wrth ein pechodau trugarhâ,  
A'n gwared oll oddiwrthynt gwna.
- 3 A ninnau'th braidd a'th ddefaid mân  
A ganwn fyth dy foliant glân ;  
O oes i oes, tra'r nef yn bod,  
Datganwn fry dy deilwng glod.

**130.** PSALM 80. (ad. 1, 3, 18, 19.) 8, 7.

*Erfyn ffafr Duw.*

- 1 **A**RWEINYDD Joseph, clyw a gwêl,  
O Fugail Isr'el gwrando ;  
O blith cerubiaid edrych lawr,  
Yn awr, gan ymddisgleirio.
- 2 Duw, dychwel ni, a'th wyneb llon  
Lewyrcho'n dirion arnom ;  
Ac yna fe'n hachubir oll,  
Fel nad ar goll yr elom.
- 3 Oddiwrthyt ti ni chiliwn chwaith,  
Ond wrth dy waith y glynwn ;  
Ein hyspyrd marwaidd—ef bywhâ,  
A'th enw a glodforwn.
- 4 Duw, dychwel ni, a'th wyneb llon  
Lewyrcho'n dirion arnom ;  
Ac yna fe'n hachubir oll,  
Fel nad ar goll yr elom.

**131.** ARALL. M. H.

- 1 **O**FUGAIL da holl Israel Duw,  
Oedd rhwng cerubiaid gynt yn byw ;  
Dygaist dy braidd trwy'r dwfwn fôr,  
A thrwy'r anialwch maith, ein Iôr.

- 2 Mae'th eglwys 'nawr mewn anial le,  
Llewyrcha, tywys hon i dre';  
O dychwel ni, moes heddwch mwy,  
A'n hachub gawn heb gwyno'n hwy.
- 3 Oddiwrthyt ti ni chiliwn chwaith,  
Ond glynwn beunydd wrth dy waith;  
Ein hyspryd marwaidd—ef bywhâ,  
A molwn mwy dy enw da.
- 4 Erglŷw, O Arglwydd Dduw, ein llef,  
Llewyrched d' wyneb llon o'r nef;  
O dychwel ni, moes heddwch mwy,  
A'n hachub gawn heb gwyno'n hwy.

**132.** AIL RAN. (ad. 7—9, 12—15.) 8, 7.

*Dychweliad yr Iuddewon.*

- 1 **E**IN gweddi dros hen Israel clyw,  
A gwêl, O Dduw, eu helynt;  
O dychwel hwynt, eu hachub gwna,  
Llewyrcha d' wyneb arnynt.
- 2 Mudaist o'r Aipht winwydden hardd,  
Rhoest iddi ardd yng Nghanaan;  
A'r holl genhedloedd drwg o'u bla'n  
Yn lân a fwriaist allan.
- 3 Mewn tir gwrteithiol plennaist hi,  
A pheraist iddi wreiddio;  
A'r tir a lanwodd oll yn glau,  
Ei changau dannodd drosto.
- 4 Paham y rhwygaist gaeau hon  
I bawb o'r bron i'w difa?  
Y baedd o'r coed a'i turia'n awr,  
A'r bwystfil mawr a'i pora.

- 5 O Dduw y lluoedd, dychwel, gwêl,  
Ymwêl â'th hen winwydden ;  
Y winllan hon a blennaist ti,  
Ymwêl â hi drachefen.

**133.** PSALM 84. (ad. 1, 2, 4—7.) 8, 7.

*Ymhyfrydu mewn addoliad cyhoeddus.*

- 1 **D**Y babell di mor hyfryd yw,  
O Arglwydd Dduw y lluoedd ;  
Mynych chwennychais weled hon,  
Gan mor dra-thirion ydoedd.
- 2 Y man b'ost ti, boed fryn neu fro,  
Sydd gyflawn o ddiddanwch ;  
Yn dy gynteddau'n wastad mae  
Rhyw fôr di-drai o heddwch.
- 3 Gwyn fyd preswylwyr llon dy dŷ,  
Cânt dy foliannu'n gyson ;  
'Rhai eu cadernid ynot mae,  
A'th lwybrau yn eu calon.
- 4 Pe gorfod fyddai ar y rhai'n  
'R hyd glyn wylofain dramwy ;  
Agorir ffynnon iddynt hwy,  
A'r gwlaw a'u lleinw fwyfwy.
- 5 Ant rhagddynt bawb o nerth i nerth,  
Nes cael yn brydferth ddyfod,  
I 'mddangos i Dduw, ger ei fron  
Yn Sion ei breswylfod.

**134.**

ARALL.

M. H.

- 1 **O** PA mor deg ac hawddgar yw  
Dy bebyll ar y dda'r, O Dduw !  
Mae f' enaid i mewn blys a chwant  
Am gwrdd â thi y'mhlith dy blant.

- 2 Gwyn fyd y rhai gânt gennyt le  
Yn nhemlau'th ras sydd is y ne' ;  
Cânt yno wel'd dy siriol wedd,  
Cyd-ganu'th fawl, a phrofi'th hedd.
- 3 Gwyn fyd y sawl â'u calon sy  
Yn ceisio'r ffordd i Sion fry ;  
Ti yw eu nerth bob cam o'r daith,  
A'u cysur yn yr anial maith.
- 4 O nerth i nerth yr ânt o hyd,  
Nes cwrddont yn y nef i gyd,  
Yn llon o'th flaen, er bod y'mhell,  
I uno mewn addoliad gwell.

**135.** ARALL. (ad. 1—7.) 6, 8.

- 1 **A**RGLWYDD y bydoedd fry,  
Mor deg a hawddgar yw  
Trigfannau'th gariad cu,  
Daearyl demlau'm Duw !  
Mae tynfa f' enaid tua'th dŷ,  
Fy Nuw, gael gwel'd dy wyneb cu.
- 2 Hoff gan aderyn tô  
I'w gywion yno le,  
A'r wennol ar ei thro,  
Hiraetha am ei thre' :  
Mae'm hiraeth innau'n fwy o faint  
Am gael preswylio gyda'r saint.
- 3 Preswylwyr llon dy dŷ,  
Mor happus ydynt hwy !  
Cyd-fofi d' enw cu,  
Eu hyfryd waith fydd mwy :  
Y rhai'n dy nerth, trwy'r anial fyd,  
Sy'n rhodio'th ffyrdd, O gwyn eu byd !



- 4 O nerth i nerth i gyd  
 Yr ânt trwy'r dyffryn du,  
 Nes delont bawb ryw bryd  
 At Dduw i Sion fry:  
 O hyfryd ddydd pan ddygo Duw  
 Ei blant i'r nefoedd wen i fyw!

**136.** AIL RAN. (ad. 8—12.) 8, 7.

*Diwrnod yn nhŷ Dduw yn well na mil.*

- 1 **E**IN mawl a'n gweddi heddyw clyw,  
 O Arglwydd Dduw y lluoedd;  
 Er mwyn d' Enneiniog edrych lawr  
 Yn rasol 'nawr o'r nefoedd.
- 2 Un dydd yn dy gysteddau'n wir  
 Sy'n well na mil i'r enaid;  
 Gwell cadw'r drws lle mae'th fwynhâu,  
 Na ph'lasau pechaduriaid.
- 3 Can's Haul a Tharian ydyw Duw,  
 Rhydd ras a gwiw ogoniant;  
 Ni wrthyd ddim daioni chwaith  
 I'r rhai a berffaith rodiant.
- 4 O Arglwydd Dduw y lluoedd mawr,  
 Anfon i lawr dy gymmod;  
 Dedwydd yw'r dyn a roddo'i gred,  
 A'i holl ymddiried ynod.

**137.** ARALL.

M. H.

- 1 **D**UW, gwrando Sion, canu mae,  
 Dy wyneb sy'n ei llawenhâu;  
 Gwell treulio gyda thi un dydd,  
 Nâ mil mewn p'lasau goreu sydd.

- 2 Pe cawn fwynhâu'r lle gwaelaf sy,  
O Dduw fy nerth, o fewn dy dŷ ;  
Nid p'lasau teg, a'u pethau tlws,  
Gai hudo 'nhroed i ado'th ddrws.
- 3 Pob rheidiol ras a rydd ein Duw,  
A choron o ogoniant gwiw ;  
Nid ettyl un daionus rodd  
Rhag neb a rodiant wrth ei fodd.
- 4 O Arglwydd Dduw y lluoedd mawr,  
Dy gymmod ini anfon 'lawr ;  
Dedwydd yw'r dyn, a dedwydd fydd,  
A'i holl ymddiried ynot sydd.

## 138.

## ARALL.

6, 8.

- 1 **O** DDUW y lluoedd mawr,  
Erglŷw ein gweddi fry ;  
A gwrando'n mawl yn awr  
O fewn cynteddau'th dŷ :  
Duw Jacob clyw, Duw'n tarian gref,  
Yn rasol edrych 'lawr o'r nef.
- 2 Cael treulio sanctaidd ddydd  
Lle byddo Duw a'i saint,  
Llawenydd gwell a rydd  
Nâ mil mewn bydol fraint :  
Gwell ydyw cadw'r drws o hyd  
Lle dêl fy Nuw na ph'lasau'r byd.
- 3 Can's Haul a Tharian yw  
Jehofa Dduw o hyd,  
Gras a gogoniant gwiw  
A rydd i'w blant i gyd :  
A dim sy dda ni wrthyd ef  
I'r rhai a rodiant lwybrau'r nef.

4 O Arglwydd Dduw dilŷth,  
 I'r hwn y rhoir uwch ben  
 Ufudd-dod perffaith byth,  
 Gan luoedd disglair nen :  
 Dedwydd yw'r dyn, a dedwydd fydd,  
 A'i holl ymddiried ynot sydd.

---

**139.** PSALM 85. (ad. 1—7.) M. H.

*Gweddi am adferiad Israel.*

- 1 **I** ISRAEL, Iôr, yn raslawn bydd,  
 Ac i'w hadferu brysia'r dydd ;  
 Eu mawr anwiredd maddeu byth,  
 A chuddia'u beiau rif y gwlyth.
- 2 Paham y digi wrthynt cŷd ?  
 A bery'th lid hyd ddiwedd byd ?  
 O tyn dy lid oddiwrthynt oll,  
 Na chrwydront mwy fel praidd ar goll.
- 3 Ar frys, O Dduw, tro i'w bywhâu,  
 Fel caffont ynot lawenhâu ;  
 Dod iddynt iechydwriaeth rad,  
 A golch eu henaid yn dy wa'd.
- 

**140.** AIL RAN. (ad. 7—10.) 6, 8.

*Iechyd Dduw yn agos.*

- 1 **A**MLYGA, Arglwydd mât,  
 I ni'th drugaredd 'nawr ;  
 Rho ini oll yn rhad  
 Dy iechydwriaeth fawr :  
 O'r nefoedd fry ein gweddi clyw,  
 Ac ini'n glau dod heddwch gwiw.

- 2 I'r rhai a'i hofnant ef,  
 Ei iechyd agos yw ;  
 Can's wele daeth o'r nef  
 Iachawdwr dynol ryw :  
 A holl ogoniant Duw ei hun  
 A drig ym Mherson Mab y Dyn.
- 3 Yng Nghrist cyfarfod wna  
 Trugaredd Duw dilŷth,  
 A'i bur wirionedd da,  
 Heb ofni ysgar fyth ;  
 Cyfiawnder glân a heddwch llon  
 A ymgusanant dan ei fron.

**141. RHAN 3. (ad. 11—13.)** 6, 8.

*Gwirionedd yn tarddu o'r ddaear.*

- 1 **D**RAW wele Fab y Dyn,  
 Gogoniant penna'r nef,  
 Gwirionedd pur ei hun,  
 O'r dda'r y tardda ef ;  
 Tra'r edrych glân gyfiawnder Iôr  
 Yn llon o'r nef ar dir a môr.
- 2 Ei fendith ar ein gwlad  
 A dywallt Duw dilŷth,  
 Ac ar ei air ei rad  
 A ddisgyn fel y gwllith ;  
 Ar fryn a bro mae ffrwythau pêr,  
 Can's Crist ein Brenin yw a'n Nêr.
- 3 O'i flaen bob cam yr â  
 Cyfiawnder glân o hyd ;  
 Par'tôi ei ffordd a wna  
 I wynfyd nefol fyd ,  
 Yn ol ei draed y sangom mwy,  
 Gan gofio byth ei farwol glwy'

**142** PSALM 86. (ad. 1—6.) 7au.*Gweddi am drugaredd a gras.*

- 1 **G**OSTWNG Arglwydd Dduw, dy glust  
 Gwrando fi y truan trist ;  
 Cadw f' enaid gwan, o'th ras,  
 Achub fi'th annheilwng was.
- 2 Ynot fy ymddiried sydd,  
 Arnat llefaf nos a dydd ;  
 Wrthyf bellach trugarhâ,  
 A fy enaid llawenhâ.
- 3 Un maddeugar wyt, O Dduw,  
 Rhyfedd dda i ddynol ryw ;  
 A'th drugaredd sydd yn fawr  
 I'r rhai'th geisiant ar y llawr.
- 4 Clyw gan hynny weddi'r gwan,  
 'R hon ddyrchafaf tua'r lan ;  
 Clust-ymwrandu di â'm llef,  
 A mi'n curo porth y nef.

**143.** AIL RAN. (ad. 11, 15—17.) M. H.*Ceisio trugaredd a gras.*

- 1 **D**YSG, Arglwydd mâd, dy ffordd i mi,  
 A rhodio wnaif dy lwybrau di ;  
 A'm calon ffol O una'n awr  
 I ofni mwy dy enw mawr.
- 2 Duw graslawn wyt, trugarog iawn,  
 Hwyrffrydig fyth i lid y'th gawn ;  
 Mae'th fawr drugaredd fel y môr,  
 A helaeth yw'th wirionedd, Iôr.
- 3 O edrych arnaf oddi fry,  
 A moes i mi'th drugaredd gu ;  
 Dy nerth a'th nawdd rho'n wir i'th was,  
 Ac achub fi o'th ryfedd ras.

- 4 Rhyw arwydd er daioni gwna  
I'm henaid trist, O Arglwydd da ;  
Fel y c'wilyddio'r gelyn cas,  
Pan welo arnaf waith dy ras.

**144.** PSALM 87. 8, 7.

*Sion, Dinas Duw.*

- 1 **S**YLFEINI hon, sef Sion sydd  
Ar gyssegr fynydd uchod ;  
Ac ar ei phyrth ei serch roes Duw,  
Uwch pob rhyw drigfan isod.
- 2 O ddinas Duw, preswylfa'r Iôn,  
Mawr ydyw'r sôn am danat ;  
A gogoneddus air it' fydd  
Pan roir y gwledydd attat.
- 3 Babel a'r Aipht, d' elynion gynt,  
Gwneir hwynt i ti'n gariadus ;  
Philistia'n wir ddarostwng gras,  
Arabia fras a Thyrus.
- 4 Ei chlod a leinw fro a bryn,  
A d'wedir hyn am dani,  
Fe anwyd ynddi'r gŵr a'r gŵr,  
A Duw fydd noddwr iddi.
- 5 Lliosog iawn fydd rhif ei phlant,  
Ac unant oll i ganu ;—  
"O Sion, ynot byth y mae  
Fy holl ffynhonnau'n tarddu."

**145.** PSALM 81. (ad. 1—8.) 8, 8, 6.

*Myfyrdod ar ddydd Gwener y Croglith.*

- 1 " **F**Y nefol Dad, Jehofa Dduw,  
Sef Duw fy iechedwriaeth, clyw !"  
Fel hyn gweddiai Crist :

“Daeth ddydd a nos fy ngwaedd i'r nef,  
 Fy ngweddi clyw pryd hyn a'm llef,  
 Moes help i'm henaid trist.”

- 2 Ei enaid sy'n ofidus iawn!  
 Y cwppan chwerw wele'n llawn!  
 A brysio mae i'r bedd;  
 I angau engir ufudd yw,  
 Y'nghrôg ar groes y trenga'n Duw,  
 Fel gŵr un nerth na fedd.
- 3 I'r isaf bwll y syrth i lawr,  
 I d'wyllwch a dyfnderau mawr,  
 Dan bwys digofaint Duw;  
 Môr o gystuddiau'n don ar don,  
 Ddylifa'n ddidrai dros ei fron,  
 Am drosedd dynol ryw.
- 4 Pob câr a chyfaill wedi ffoi,  
 'Does neb tosturiol atto'n troi,  
 Yn rhwym mewn bedd rhoir E<sup>h</sup>;  
 Ein dyled dalodd oll ei hun,  
 Bendigaid fyddo Mab y Dyn  
 Am farw yn ein lle.

146. AIL RAN. (ad. 15—18.) 8, 8; 6.

*Crist yn dwyn ein cosp.*

- 1 **H**ENFFYCH it' Wr gofidus ca!  
 Addoli'r ym y cariad cry'  
 Ein cosp a ddug o'r cryd;  
 Ar ben y bryn ar boenus bren  
 Yn angau plyga 'nawr ei ben,  
 Dan angerdd dwyfol lid.

- 4 Dweyd wrthyf wna, "Ti yw fy Nhad,  
Fy Nuw, a Chraig fy iechyd mâd ;"  
Minnau a'i gwnaf â llawen fryd  
Yn Gyn-fab uwch brenhinoedd byd.
- 5 Fy ngras a fydd ei fythol ran,  
A'm hammod wir a'i deil i'r lan ;  
Sicrhâf ei had byth iddo ef,  
A'i orsedd-faingc fel dyddiau'r nef.

**150.** RHAN 4. (ad. 30—36.) M. C.

*Parhad mewn gras.*

- 1 **O**S troi o ffyrdd ei ddeddfau'n ffol  
Wna meibion Duw un pryd,  
Os esgeulusant rodio'n ol  
Ei gyfraith lân i gyd :
- 2 Ymwel'd â'u trosedd wna eu Tad  
A'i gerydd llym yn glau,  
Nes eu darostwng wrth ei dra'd,  
Gan wir edifarhâu.
- 3 Er hyn ni thyr ei ras un awr  
Oddiwrthynt, er eu bai ;  
Ni phalla mo'i ffyddlondeb mawr  
I gadw'i anwyl rai.
- 4 Ni ddryllia'r ammod gynt a wnaeth,  
Ac ni newidia ddim  
O'r gair mor dda o'i enau ddaeth,  
Fe bery i gyd mewn grym.
- 5 Fe dyngodd i'w sancteiddrwydd glân,  
Gan ddweyd wrth Adda'r Ail,  
Dy had a fydd dros byth o'm bla'n,  
A'th orsedd fel yr haul.



**151.** PSALM 90. (ad. 1, 2, 4.) 8, 7.*Tragywyddoldeb Dduw.*

- 1 **O** BRYD i bryd, O Dduw, tra'r aeth  
Pob rhyw genhedlaeth heibio,  
Ti fuost ini'n noddfa dda,  
Ac yn breswylfa i drigo.
- 2 Er cyn rhoi sail un mynydd mawr,  
A llunio llawr cwmpasfyd,  
Ti'n Dduw trag'wyddol wyt cyn neb,  
Hyd drag'wyddoldeb hefyd.
- 3 O'th flaen mae deg can mlwydd fel do',  
Pan heibio'r êl eu helynt ;  
Fel gwylfa nos ar dorriad dydd  
Yn d' olwg, Arglwydd, ydynt.
- 4 O bryd i bryd tra'r êl, O Dduw,  
Pob rhyw genhedlaeth heibio,  
Bydd etto ini'n noddfa dda,  
Ac yn breswylfa i drigo.

**152.** AIL RAN. (ad. 5, 6, 10, 12.) 8, 7.*Breuolder bywyd.*

- 1 **D**YW dyn ond megis hun, neu ail  
I addail ar lifeiriant ;  
Neu megis glas lysieuyn gwan:  
Mor fuan y newidiant.
- 2 Yr hwn y bore'n wyrddlas sydd,  
A gwawr o newydd arno ;  
Ond pan y torrer ef brydnhawn,  
Yn fuan iawn mae'n gwywo.
- 3 Ein holl flynyddoedd ŷnt saith deg,  
Deg chwaneg os bydd cryfder ;  
Ac yna'n nerth â'n boen blin iawn,  
I fedd yr awn ar fyrder.

- 4 'Duw, dysg ni 'gyfri'n dyddiau gwael,  
 I'n calon gael doethineb ;  
 A dod in' ras i'w treulio i gyd  
 Yn hyfryd ffyrdd duwioldeb.
- 

153.

ARALL.

M. H.

- 1 **M**ARWOLAETH, fel rhyw ddirfawr  
 li',  
 Sy'n 'agubo ffwrdd ein bywyd ni ;  
 Nid yw ond megis breuddwyd brau,  
 Llysieuyn gwan a wywa'n glau.
- 2 I'n hoedran saith deng mlwydd a roed,  
 Mor frau yw'r oes, mor fyr yw'r oed !  
 Ac os i wyth deng mlwydd yr awn,  
 O ffinder bydd ein dyddiau'n llawn.
- 3 Duw, dysg ni wel'd mor frau yw dyn,  
 Ac estyn etto'n hoes bob un,  
 Hyd nes cymhwyso gras nyni  
 I farw'n ddedwydd ynot ti.
- 

154. RHAN 3. (ad. 14, 15.) 8, 7.

*Ar ol Pregeth.*

- 1 **D**IWALLA ni, O Dduw, o'r ne',  
 Yn fore a'th drugaredd ;  
 Fel byddo ini lawen fyd,  
 Trwy'n bywyd, a gorfoledd.
- 2 A nef in' dod ar ben ein taith,  
 A'n blinder maith a dderfydd ;  
 Yn ol ein dagrau blin a'n pla,  
 Fel hyn amlhâ'n llawenydd.

**155.** RHAN 4. (ad. 16, 17.) 8, 7.*Ar ol Pregelth.*

- 1 **G**WNA wel'd, Dduw mawr, holl  
 wyrthiau maith  
 Dy rasol waith i'th weision ;  
 A bydded eglur byth i'w plant  
 Ogoniant penna'th goron.
- 2 Ac arnom ni, bob enaid byw,  
 Prydferthwch Duw a fyddo ;  
 Duw, ynom trefna'th waith yn dda,  
 A llwydda waith ein dwylo.

**156.** PSALM 91. (ad. 1, 3—5.) 8, 7.*Diogelwch y Cyfiawn.*

- 1 **Y**SAWL yn trigo'n wastad sy  
 Yn lloches gu'r Goruchaf,  
 Yr hwn sy'n aros ac yn bod  
 Y'nghysgod Duw sydd bennaf;—
- 2 O fagl y diafol Duw a'i dwg,  
 Na chaffo'r drwg ei orfod ;  
 Fe'i gwared ef, ond mawr ei fraint ?  
 Rhag haint echyslon pechod.
- 3 Ei Dduw gysgoda drosto ef  
 A'i asgell gref yn gyson ;  
 Diogel iawn yn wastad fydd  
 Dan ei adenydd tirion.
- 4 Gwirionedd Iôn ei fwled yw,  
 A Duw sydd darian iddo ;  
 Nad ofno'r nos rhag un rhyw aeth,  
 Na'r dydd y saeth ehedo.

**157.** AIL RAN. (ad. 9—13.) M. H. D.*Diogeloch y Credadyn.*

- 1 **O**ND iti wneud yr Arglwydd Dduw  
 I ti'n breswylfa, f' enaid byw ;  
 Sef y Goruchaf ar bob un  
 Yn noddfa dda i ti dy hun ;  
 Un niweid byth ni ddaw i'th ran,  
 Diogel fyddi di 'mhob man,  
 Pob gelyn drwg ymgilia draw,  
 A phla i'th babel dlos ni ddaw.
- 2 Gorchymyn i'w angylion mwyn  
 A'u dwylaw tirion teg i'th ddwyn ;  
 A'th gadw di'n dy ffyrdd, na foed  
 Wrth garreg byth it' daro'th droed :  
 Ti sethri'r llew, er gwaetha'i lid,  
 A'r sarph wenwynig bob rhyw bryd ;  
 Ar greuion genaw'r llew a'r ddraig  
 Y sengi'n wir, trwy Had y wraig.

**158.** RHAN 3. (ad. 14—16.) 8, 7.*Daioni Duw i'w bobl.*

- 1 **F**Y mhlant waredaf, medd Duw Dad,  
 Am roi eu cariad arnaf ;  
 Am iddynt 'nabod f' enw mau,  
 Yn ddiau fe'u dyrchafaf.
- 2 Eu gweddi daer ei gwrando wnafl  
 Mewn ing y byddaf gydant ;  
 Achubaf hwynt rhag uffern dân,  
 Cânt gennyf lân ogoniant.
- 3 Digonaf hwynt â dyddiau hir  
 O fewn y tir dymunol ;  
 Dangosaf iddynt radlawn faeth,  
 A'm hiechyd wriaeth rasol.

**159. PSALM 92.** (ad. 1—5, 10, 11.) M. H.*Moli Duw ar y Sabboth.*

- 1 **G**WAITH hyfryd iawn a melus yw  
Moliannu'th enw di, O Dduw ;  
Son am dy gariad fore glas,  
A'r nos am wirioneddau'th ras.
- 2 **Y** Sabboth, hyfryd wyl yw hon,  
Na ffined gofal byd mo'm bron ;  
Ond boed fy nghalon i mewn hwyl,  
Fel telyn Dafydd ar yr wyl.
- 3 **Yn** Nuw fy nghalon lawen<sup>h</sup>,  
Bendithio'i waith a'i air a wna ;  
Mor hardd yw gwaith dy ras, O Dduw ;  
A'th gyngor pa mor ddyfned yw !
- 4 **Ar** fyr caf ogoneddus ran,  
Pan buro gras fy enaid gwan ;  
Fy holl elynion lleddir hwy,  
A'm heddwch ni thyr satan mwy.

**160. AIL RAN.** (ad. 12—15.) 8, 7.*Y Cyfiawn yn blodeuo.*

- 1 **B**LODEUA'r cyfiawn tua'r nen,  
Fel y balmwydden union ;  
Cynnydda'n fawr, a brigog fydd  
Fel cedrwydd yn Libanon.
- 2 **Y** rhai a blannwyd yn nhŷ Dduw,  
Yn goedwydd byw y tyfant ;  
Ac y'nghynteddau ein Duw ni,  
Y rhei'ny a flodeuant.
- 3 **Hwy** ffrwythant oll mewn henaint llawn,  
Y'mhob rhyw ddawn a rhinwedd ;  
Tirfion ac iraidd iawn i gyd  
A fyddant hyd eu diwedd.

- 4 Fel hyn addysgir dynol ryw  
 Mai uniawn yw yr Arglwydd ;  
 Mai gwir i gyd yw geiriau'r Iôn  
 I'r cyfion yn dragwydd.

161.

PSALM 93.

8, 7.

*Galku a fyddlondeb Duw.*

- 1 **T**HEYRNASU mae Jehofa Nêr,  
 Mewn ardderchogrwydd gwisgodd ;  
 Ymwisgodd Naf yn wir â nerth,  
 Yn brydferth ymwregysodd.
- 2 Y byd, na syflo byth o'i le,  
 Oll ganddo fe sicrhawyd ;  
 Er trag'wyddoldeb wyt yn bod,  
 A'th faingc erio'd ddarparwyd.
- 3 O Arglwydd Dduw, 'r llifeiriaint dig  
 Yn ffyrnig sy'n ymgodi ;  
 Tyrfaeu a llif sy'n rhwygo'r llawr,  
 A thonnau mawr y weilgi.
- 4 Cadarnach yw yr Arglwydd mau  
 Yn nhyrau'r uchelderau,  
 Nâ chedyrn donnau'r môr i gyd,  
 Na dyfroedd byd a'u tyrfaeu.
- 5 Gwir iawn yw'th dystiolaethau gyd,  
 Sef pob addewid rasol ;  
 Sancteiddrwydd glân a weddai'th dŷ,  
 O Arglwydd cu, 'n drag'wyddol.

162. PSALM 94. (ad. 12—15, 22.) M. H.

*Cerydd er lles i blant Duw.*

- 1 **T**I, Arglwydd, a geryddi'th blant,  
 Os gado'th gyfraith lân a wnant ;  
 A'r gŵr a gospech,—gwyn ei fyd,  
 I ddysgu iddo'th ddeddf i gyd.

- 2 Caiff hwn fwynhâu dy nawdd a'th hedd,  
Mewn dyddiau blinfyd hyd y bedd ;  
Can's Duw ein Iôr ei bobl ni âd,  
Ni wrthyd ef mo'i wir drestâd.
- 3 Gwel pawb mai cyfiawn farn a wna,  
A dilyn Duw wna pob dyn da ;—  
Tydi fy amddiffynfa yw,  
A chraig fy nodded wyt, fy Nuw.

**163.** PSALM 95. (ad. 1—7.) M. H.

*Galwad i foliannu ac addoli Duw.*

- 1 **O** DEWCH, i'r Arglwydd canwn glod,  
I'r Duw a'n gwnaeth fel hyn i fod ;  
Ymlawenhâwn nes clywo'r nef  
Yng Nghraig ein iechydwrïaeth gref.
- 2 A diolch dewnn oll o'i fla'n,  
A llafar ganwn Psalmu cân ;  
Jehofa sy Dduw mawr o hyd,  
A Brenin mawr uwch duwiau'r byd.
- 3 Ei eiddo yw dyfnderau'r llawr,  
Ac uchel ben pob mynydd mawr ;  
Fe bïau'r môr, a'r sychdir maith,  
A'i ddwylaw'n wir eu llunio wnaeth.
- 4 O dewch, addolwn Dduw'n gyttûn,  
Gan ostwng gliniau bob yr un ;  
Ei ddefaid ym, a'n Bugail yw,  
Ac ar ei borfa'r ym yn byw.

**164.** PSALM 96. (ad. 1—3, 10. 8, 7.)

*Annogaeth i foli'r Arglwydd.*

- 1 **O** CENWCH glod i'r Arglwydd mâd,  
I'r Iesu, ganiad newydd ;  
Datgenwch oll trwy'r ddaear fawl  
Yr Arglwydd nefawl beunydd.

- 2 Cyd-genwch glod i Arglwydd nef,  
A'i enw ef bendigwch ;  
A'r iechydwrïaeth in' a rydd  
O ddydd i ddydd cyhoeddwch.
- 3 Datgenwch byth ei glod a'i rad  
Y'ngwlad yr holl genhedloedd ;  
A'i ryfeddodau maith y'mhlith  
Pob amryw, amrith bobloedd.
- 4 I'r holl genhedloedd d'wedwch hyn,  
Yr Arglwydd sy'n teyrnasu ;  
Y byd a wnaeth yn gadarn iawn,  
A phawb mae'n uniawn farnu.

---

**165.** AIL RAN. (ad. 4—9.) 8, 7.

*Duo gorwch y duwiau.*

- 1 **D**UW, unig Arglwydd nef a llawr,  
Sydd fawr a chanmoladwy ;  
Uwch delwau gwag a duwiau gau,  
Yn ddiau mae'n ofnadwy.
- 2 Can's duwiau'r bobl eilunod fânt,  
'Does iddynt nerth na gallu ;  
Ond Duw a wnaeth y dda'r a'r nef,  
Ac ef a'u dal i fynu.
- 3 O'i flaen yn wastad nos a dydd  
Gogoniant sydd a harddwch ;  
O fewn ei gyssegr glân yn wir  
Mae nerth a hir hyfrydwch.
- 4 Rhowch, lwythau'r bobl, ogoniant gwiw,  
A nerth i Dduw y lluoedd ;  
Pob parch a bri'n ddyledus sy  
I'w enw cu'n oes oesoedd.



- 5 Offrymwch chwi 'mhob iaith ei glod,  
 Gan ddyfod i'w gynteddau ;  
 Trwy'r byd addolwch Dduw ein nerth,  
 O fewn ei brydferth demlau.

**166.** RHAN 3. (ad. 11—13.) 9, 8.

*Dyfodiad Crist i'r byd yn achos o orfoledd.*

- 1 **Y**NEFOEDD fo'n llawn o lawenydd,  
 Gorfoledd fo beunydd trwy'r llawr;  
 Y môr a'i gyfiawnder yn rhyfedd  
 Fo'n rhoio clodforedd bob awr :  
 Y maes, a'r hyn oll y sydd ynddo,  
 A wir orfoleddo o hyd ;  
 Holl breniau y coed fo'n cyd-ganu  
 I roesaw yr Iesu i'r byd.
- 2 Can's dyfod mae'r Arglwydd, un grasol,  
 A dod yn wirfoddol mae ef,  
 I gadw trigolion y ddaear,  
 I godi rhai anwar i'r nef :  
 Y byd a gaiff wel'd ei addfwynder,  
 Ei ras a'i gyfiawnder ynghyd ;  
 Bydd amlwg i bawb ei wirionedd,  
 A lleinw'i dangnefedd y byd.

**167.** PSALM 97. (ad. 1, 2, 10—12.) M. H.

*Teyrnasiad Crist.*

- 1 **T**NEYRNASU mae ein Harglwydd Crist  
 Ffwrdd mwy â'n holl offdiau trist ;  
 Gorfoledd lanwo'r ddaear gron,  
 A holl ynysoedd amal hon.
- 2 Cymmylau a thywyllwch sydd  
 Fel gwisg o'i amgylch nos a dydd ;  
 Ond cyfiawn farn yw sylfaen gref,  
 A thrigfa ei orseddfaingc ef.

- 3 O chwi, sy'n caru Crist, casêwch  
Y drwg, a'i lân ewyllys gwnewch ;  
Eneidiau'i saint fe'u ceidw'n gu  
Oddiwrth holl faglau uffern ddu.
- 4 I'w seintiau hoff yr hauwyd had  
Goleuni pur y nefol wlad ;  
Llawenydd yn addfedu sy  
O'u cylch fel cnwd i'r nefoedd fry.
- 5 Yn Nuw, chwi'r cyfion, llawenhêwch,  
A'i urddas sanctaidd ef coffêwch ;  
Moliennwch oll â llafar gân  
Eich Brenin a'ch Gwaredydd glân.

**168.** PSALM 98. (ad. 1—4.) 8, 7, 4.

*Moli Duw am Iachawdwr.*

- 1 **C**ENWCH, cenwch ganiad newydd,  
Cân o fawli Frenin nef ;  
Gwyrthiau rhyfedd iawn weithredoedd  
Ei ddeheulaw gadarn gref :  
Buddugoliaeth, &c.  
Ga'dd ei fraich sancteiddiol ef.
- 2 Dangos wnaeth ei iechydwrriaeth  
I drigolion daear gron,  
A'i gyfiawnder a ddatguddiodd  
I genhedloedd anwar hon ;  
Er eu pechod, &c.  
Daeth i'w cadw'r addfwyn Oen.
- 3 Cofiodd E'r addewid rasol  
Roes i Israel, geirwir yw ;  
Holl derfynau'r dda'r gânt weled  
Iechydwrriaeth fawr ein Duw :  
Llafar genwch, &c.  
Glodydd Ceidwad dynol ryw.

**169.** ALL RAN. (ad. 4—9.) 8, 7.*Llawenydd am eni Crist.*

- 1 **L**LAWENYDD llawn i'r ddaear gron  
Ei Llywydd llon groesawed ;  
Par'tôed pob calon iddo le,  
A'r holl gre'digaeth caned.
- 2 O flaen yr Arglwydd Frenin gwiw  
Cyd-unwn i'w glodfori ;  
Llifeiriaint, maesydd, moroedd maith,  
Fo 'nglŷn â'r gwaith o'i foli.
- 3 Dod mae i fawr fendithio'r byd,  
A'r bobl i gyd sydd ynddo ;  
Y naill reolir byth yn iawn,  
A'r lleill yn gyfiawn ganddo.
- 4 Ni leinw pechod cas yn hir,  
Na drain mo'r tir yn dryfrith ;  
Ei fendith Duw a dan ar led  
Mor belled ag yw'r felldith.

**170.** PSALM 99. (ad. 1—5.) 8, 7.*Brenhiniaeth a mawrhydi Crist.*

- 1 **T**EYRNASU mae ein Prynwr da,  
Y dda'r addola'th Arglwydd ;  
Cerubiaid glân o'i gylch a gair  
Yn gwneud ei air yn ebrwydd.
- 2 Yn Sion mae gorseddfa'i ras,  
Mawr yw ei urddas yno ;  
A'i enw, sy'n ofnadwy iawn,  
Rhoir moliant prydlawn iddo.
- 3 Can's sanctaidd ydyw enw Nêr,  
Cyfiawnder fyth a hoffa ;  
Uniondeb, barn, cyfiawnder mâd,  
Yn wastad a weithreda.

4 Pawb oll ein Harglwydd Dduw mawrhâed  
 Gan blygu wrth draed ei fawredd ;  
 Sancteiddrwydd glân yw natur Duw,  
 Trugaredd yw ei orsedd.

**171.** AIL RAN. (ad. 6—9.) 8, 7.

*Daioni Duw i'r Eglwys gynt.*

- 1 **I**SRAEL pan oedd yn eglwys Dduw,  
 Ac Aaron syw'n offeiriad ;  
 Gweddïai Moses dros eu bai,  
 A'r bobl a gai orphwysiad.
- 2 Mewn colofn niwl a thân bu wiw  
 Gan Dduw lefaru wrthynt,  
 Tra fuant hwy yn cadw'i fodd,  
 A'r ddeddf a roddodd iddynt.
- 3 Mynych maddeuodd Duw i'r rhai'n,  
 Ac nis dinystriaï'n hollol ;  
 A mynych cospai'u pechod cas  
 Ammharchai'i ras rhagorol.
- 4 Dyrchefwch bawb yr Arglwydd Dduw,  
 Ei ras 'r un yw heb ddiwedd ;  
 Ei natur sydd yn sanctaidd iawn,  
 A chyflawn o drugaredd.

**172.** PSALM 100. M. H.

*Annogaeth i foliannu Duw.*

- 1 **I**'R Arglwydd cenwch lafar glod,  
 A gwnewch ufudd-dod llawen fryd ;  
 Dewch o ffaen Duw â pheraidd dôn  
 Drigolion daear faith i gyd.
- 2 Gwybyddwch mai efe sy Dduw,  
 A'n gwnaeth yn fyw fel hyn i fod ;  
 Ei bobol ŷm, a defaid cu  
 Hoff borfa'i dŷ, yn dwyn ei nôd.

- 3 O ewch i'w byrth â diolch brau,  
Yn ei gynteddau molwch ef;  
Bendithiwch enw Duw'n ddi-dawl,  
Rhowch iddo fawl trwy lafar lef.
- 4 Can's da yw'r Arglwydd, Awdwr hedd,  
Da ei drugaredd, a dilŷth;  
A phob gwirionedd in' a roes,  
O oes i oes a bery byth.

## 173.

## ARALL.

M. H.

- 1 **G**ER bron teyrn-faingc Jehofa mawr,  
Cyd-blygwch bobloedd byd i lawr;  
Yr Arglwydd Iôr yw'r unig Dduw,  
Sy'n dwyn i'r bedd, sy'n porthi'r byw.
- 2 Ei ddwyfol nerth heb gymmorth un  
A'n gwnaeth o'r llwch yn hardd ein llun;  
Ac er fel praidd in' grwydro'n ffol,  
I'w gorlan glyd fe'n dug yn ol.
- 2 Yn dorf â diolch dewn i'th dŷ,  
Dyrchafwn fawl i'r nefoedd fry;  
A'r dda'r, y'mhob rhyw iaith sy'n bod,  
A leinw'th byrth â llafar glod.
- 4 Lled nag yw'r byd yw'th ddeddfau maith,  
Pur ac anfeidrol yw dy waith;  
Fe saif dy air fel craig uwch nen,  
Pan dreulio'r byd ei oes i ben.

## 174. PSALM 101. (ad. 1—3.) 7, 6.

*Barn a thrugaredd.*

- 1 **A**M farn ac am drugaredd  
Y canaf tra fwy' byw,  
I ti bob pryd yn beraidd  
Y canaf, Arglwydd Dduw:

Mewn hawddfyd ac mewn adfyd  
 Cei glywed fry fy nghân;  
 Yn gâll mi gerddaf hefyd  
 Mewn perffaith ffordd ymlâ'n.

- 2 Pa bryd y deui attaf?  
 O tyr'd o'th artre' fry!  
 Ac yna'n berffaith rhodiaf,  
 Trwy'th nerth o fewn fy nhŷ:  
 Ni fydd im' fyw'n ddrygionus,  
 Os derbyn gaf dy ras,  
 A gwaith y rhai cildynnus  
 Fydd gennyf fyth yn gas.

**175. PSALM 102. (ad 1,2,11,12,24.) m.c.**

*Marwoldeb dyn a thragywyddoldeb Duw.*

- I **F**Y ngweddi, Arglwydd, gwrando di,  
 A doed fy nghri i'r nef;  
 Na chudd di rhagof d' wyneb gwyn,  
 Ond clyw pryd hyn fy llef.
- 2 Fel dail gwywedig yw fy mryd,  
 A'm bywyd sy'n byrhâu;  
 Gwanhâu mae fel cysgodau'r hwyr,  
 Sy'n cilio'n llwyr yn glau.
- 3 Ond ti'n drag'wyddol, Arglwydd da,  
 Heb ballu a barhêi;  
 O oes i oes tra paro'r byd,  
 O hyd dy goffa gei.
- 4 O Dduw na thor fy einioes frau,  
 Y'nghanol dyddiau'm hoes;  
 Un bythol ddydd yw'th flwyddau di,  
 Neb fel tydi nid oes.

**176. AIL RAN. (ad. 13—16.)** M. H.*Erfyn dychweliad yr Iuddewon.*

1 **O** CYFOD, heddyw trugarhâ,  
Wrth Sion, Arglwydd Dduw, bydd  
dda ;

Mae'r dyddiau da i drugarhâu,  
Yr amser nodaiſt ti'n nesâu.

2 Can's wele hoffa'th weision di  
Ei meini a'i magwrydd hi ;  
Tosturia'u llygaid wrth ei llwch,  
Ei thristwch a'i thrallodau trwch.

3 Tosturia'n glau, ac ofni 'nghŷd  
Dy enw da wna pobloedd byd ;  
A holl frenhinoedd llwythau'r llawr  
A geisiant mwy, d' ogoniant mawr.

4 Pan adeilader Sion wych,  
I'r gwledydd oll â hon yn ddrych ;  
Mewn llawn ogoniant gwelir Crist,  
Heb un o'i saint dan ofnau'n drist.

**177. RHAN 3. (ad. 17—21.)** M. C.*Mae Duw yn gorando gweddi.*

1 **F**E wrendy Duw ar weddi'r gwael,  
A rhydd yn hael i'w blant ;  
'Sgrifennir hyn i'r oes sy'n ol,  
A'i ganmol ef a gânt.

2 **O** uchaf fan ei gyssegr fry  
Y trodd ei lygaid lawr ;  
I'r ddaear hon o nef y nef  
Yr edrych ef yn awr :

- 3 I glywed cri carcharwyr caeth  
 Gan fiinder maith sy'n brudd ;  
 I wrando cŵyn plant angau glas,  
 A'u rhoi, o'i ras, yn rhydd.
- 4 Fel y cyd-leisïont hwy yn llon  
 Ei fawl yn Sïon lân ;  
 Ac yng Nghaersalem, dinas hedd,  
 Drugaredd Duw ar gân.

**178.** RHAN 4. (ad. 23—28.) M. H.

*Anghyfnewidioldeb Duw.*

- 1 **Y**R Arglwydd sydd â'i law'n gwanhâu  
 Ein cryfder ar y ffordd yn glau ;  
 Gyr haint ac angau llym ei loes  
 I'n dal, a thorri'n fyr ein hoes.
- 2 Y meddwl hwn, er hynny, rydd  
 Esmwythder mawr i'n henaïd prudd ;  
 Ddoe, heddyw, byth, yr un yw Duw,  
 A'n Ceidwad Crist anfarwol yw.
- 3 Y ddaear hon a seiliodd ef,  
 A'i nerthol law a wnaeth y nef ;  
 Heneiddia'r dda'r, diflanna'r nen,  
 Wrth air y Gŵr fu ar y pren.
- 4 Serennog lenni'r wybren fry,  
 Fel gwisg newidir gennyt ti ;  
 Ond ti 'r un wyt, ein Duw dilŷth,  
 A blwyddau'th oes a barant byth.
- 5 Ti godi'r seintiau meirw i gyd,  
 Cânt gydat fyw 'nol llosgi'r byd ;  
 Caiff d' eglwys gu, a'i phlant, yn llon,  
 Dros fyth deyrnasu ger dy fron.



**179.** PSALM 103. (ad. 1—5.) M. H.*Moliannu Duw am ei ddaioni.*

- 1 **F**Y enaid mawl dy Dduw ar gân,  
Ac oll o'm mewn, ei enw glân;  
Bendithia ef, fy enaid byw,  
Ac nac anghofia'i ddoniau gwiw.
- 2 Yr hwn a faddeu'n rhad dy fai,  
Yr hwn dy lesgedd sy'n iachâu;  
Yr hwn sy'n cadw'th fywyd cu  
Rhag erchyll ddistryw uffern ddu.
- 3 'R hwn sy'n coroni'th ben â'i ras,  
Fel dewr orchfygwr ar y ma's;  
'R hwn yn diwallu d' enau sydd  
A rhad ddaioni bob rhyw ddydd.
- 4 Fel hyn yr adnewyddir 'nawr  
Dy ie'ngctid fel yr eryr mawr;  
A'th aden wan a wneir yn gref  
I gyflym hedeg tua'r nef.

**180.** AIL RAN. (ad. 8—13.) M. H.*Trugaredd Duw.*

- 1 **I**'R Arglwydd Dduw cyd-ganwn glod,  
Trugarog, graslawn yw erio'd;  
Hwyrffrydig rhyfedd yw i lid,  
A Duw tosturiol iawn o hyd.
- 2 Nid byth y digia Brenin ne',  
Ymryson fyth ni wna efe;  
Ni chospa ni yn ol ein bai,  
A thâl nâ'n camwedd lawer llai.
- 6 Nid hanner cyfuwch ydyw nen,  
Y nef serenog uwch ein pen,  
Ag yw ei rad a'i gariad cry'  
I'r sawl yn ei was'naethu sy.

- 4 Mor bell yw tir y dwyrain draw  
 Oddiwrth orllewin y naill law !  
 Cyn belled symmud Duw i bant  
 Euogrwydd blin ei anwyl blant.
- 5 Fel y tosturia'r tyner ddyn  
 Yn wastad wrth ei blant ei hun ;  
 Fel hyn wrth bawb a'i hofnant ef  
 Tosturio wna ein Tad o'r nef.

---

**181.** ARALL. 8, 8, 6.

- 1 **M**OR fawr yw trugarogrwydd Duw !  
 Mor llawn o ras i ddynol ryw !  
 Mor araf yw ei lid !  
 Y'nghanol barn mae'n trugarhâu,  
 Ysgafnach yw ei gosp na'n bai,  
 Tosturiol yw o hyd.
- 2 Cyfûwch ag yw y nef ô'r llawr,  
 Neu belled ag yw'r dwyrain wawr  
 Oddiwrth orllewin bell,  
 Ein Harglwydd a bellhâ ein bai ;  
 Nâ thâd i'w blentyn caru mae  
 A chariad llawer gwell.

---

**182.** RHAN 3. (ad. 14—18.) 8, 7.

*Breuolder bywyd a thrugaredd Duw.*

- 1 **E**IN Duw a'n hedwyn ni yn llwyr,  
 Fe w'yr mai llwch yw'n defnydd ;  
 Blodeua dyn fel gwelltyn glas,  
 Fel blodau'r ma's y derfydd.
- 2 Yr hwn cyn gynted ag y dêl  
 Y gwynt a'i awel drosodd,  
 A chwythir ganddo'n llwyr o'i le,  
 Na wyddys b'le y tyfodd.

- 3 Ond graë a mawr drugaredd fydd  
 Yn lân dragywydd feddiant,  
 O oes i oes, heb drangc, heb drai,  
 Gan Dduw i'r rhai a'i hofnant.
- 4 Cyfiawnder Duw gaiff plant y plant  
 A gadwant ei gyfammod,  
 Gan gofio gwneud ei gyfraith gu,  
 Fel teulu'r nefoedd uchod.

**183.** RHAN 4. (ad. 19—22.) M. C.  
*Gatwad ar bob i foli Duw.*

- 1 **P**AR'TODD ein Duw ei orsedd lân,  
 A'i drigfan yn y nef;  
 A llywodraethir oll a wnaeth  
 Gan ei frenhiniaeth ef.
- 2 Clodforwch Dduw â llafar dôn  
 Angylion glân y nen;  
 Chwi'r cedyrn rai ei air a wnewch,  
 A'i lais wrandêwch uwch ben.
- 3 Chwi luoedd Naf trwy'r dda'r a'r nef,  
 Ei enw ef mawrhêwch;  
 Chwi'r gweision cu, y rhai ar frys  
 Ei 'wyllys ef a wnewch.
- 4 Boed i bob peth erioed a wnaeth,  
 Trwy ei lywodraeth wiw,  
 Gyd-foli'r Iôn; a'm henaid i,  
 Bendithia di dy Dduw.

**184.** PSALM 104. (ad. 1—4, 24.) 10, 11.  
*Gallu a gogoniant Duw.*

1.

**F**Y enaid, rho fawli'r Arglwydd Dduw byw;  
 Tra mawr ydwyf ti, O Arglwydd fy Nuw!  
 Ti wisgaist ogoniant a harddwch ynghyd,  
 Fel dillad y gwisgi oleuni o hyd.

L

2.

Ei babell mae'n doi â'r nefoedd fel llen,  
 Mae'n bongian y ser fel lampau'n ei rhen;  
 I lawr yn y dyfroedd y gesyd yn gry'  
 Dylathau 'stafelloedd ardderchog ei dŷ.

3.

Cymmylau wna fe yn gerbyd i'w bynt,  
 A rhodia yn hardd ar edyn y gwynt;  
 Cenhadon ufuddgar ei wyllys ef yw  
 Ysprydion ac engyl seraphaidd eu rhyw.

4.

Gweithredoedd dy law, O Arglwydd ein Iôr,  
 Mor ddirfawr yw'r rhai'n ar dir ac ar fôr!  
 Maent oll yn mynegi'th ddoethineb i'r byd,  
 A chyflawn o'th gyfoeth yw'r ddaear i gyd.

185. AIL RAN. (ad. 5—9.) M. C.

*Y Diw.*

- 1 **F**E seiliodd Duw y ddaear gron,  
 Na syflo hon un pryd;  
 Ond hi a bery fel y rhoes  
 O oes i oes o hyd.
- 2 Gynt â'r gorddyfnder garw-don  
 Y gwisgaist hon i gyd;  
 A safai'r dyfroedd dig uwch ben  
 Mynyddoedd penna'r byd.
- 3 Drachefen gan dy gerydd di  
 Yn lli' hwy ffoent i lawr;  
 Rhag swm dy daran brysio wnaent,  
 Ac aent i'r eigion mawr.
- 4 Ymgodent 'nawr i ben y bryn,  
 Aent wedi'n lawr i'r fro;  
 Ac oll i'r lle a drefnaist ti;—  
 Mawl iti fyth a fo!

- 5 Gosodaist hefyd derfyn da,  
Dros hwn na ddelont hwy;  
Ac fel, i foddi'r ddaear fawr,  
Ei llawr na lifont mwy.

**186.** RHAN 3. (ad. 10—15, 24.) 8, 7.

*Daionus ragddarbodaeth Duw.*

- 1 **F**FFYNHONNAU pur, pereiddia'ublas,  
Yrr Duw i'r glas ddyffrynoedd;  
Y rhai a redant yn ddi-drai  
Rhwing bryniau a mynyddoedd.
- 2 Yr asyn gwyllt, a'r gwestfil, 'red  
Llyfed o'r afonydd;  
Ac adar awyr ddônt ger llaw,  
I leisiau rhwing y coedydd.
- 3 Ar ben pob bryn, lle'r dwr ni ddaw,  
Rhydd wlaw o'i ystafelloedd;  
A llwyr ddigonir daear lawr  
O ffrwyth ei fawr weithredoedd.
- 4 Fe dŷf y gwellt i'r 'nifail gwâr,  
A llysiâu'r dda'r i ddynion;  
Trwy rin y gwlaw, y gwres, a'r gw lith,  
Ceir bara gwenith ddigon:
- 5 Ac olew pêr, a bâr ei hun  
I wyneb dyn ddisgleirio;  
A gwîn, yr hwn a lawenhâ  
Y galon gla' sydd ynddo.
- 6 O Dduw, mor dda y gwelir gwaith  
Dy synwyr perffaith tradoeth;  
Ti wraist bob peth â doethder dawn,  
A'r tir sy lawn o'th gyfoeth.

**187. RHAN 4. (ad. 19—24.) 7, 6.***Doeth weithredoedd Duw.*

1 **Y**R Arglwydd wnaeth y lleuad  
 Mor fuddiol uwch ein pen,  
 A'r haulwen ei fachludiad  
 A edwyn yn y nen ;  
 Ein Duw a wna dywyllni,  
 A'r nos a ddaw'n ddi-oed ;  
 A phob rhyw fwystfil ynddi  
 Ymlusga maes o'r coed.

2 Y llewod mawr a ruant  
 Am 'sglyfaeth,—erchyll ryw !  
 A'r cenaw gais yn unchwant  
 Ei ymborth gan ei Dduw :  
 Pan godo'r haul, cychwynna  
 Y naill a'r llall i'w ffau ;  
 A dyn i'w waith a frysia,  
 Nes byddo hi'n hwyrhâu.

3 Jehofa Dduw, mor rhyfedd  
 Yw'th ddoeth weithredoedd di !  
 Oll, oll fe'u ceir uwch cyrraedd  
 Ein gwael amgyffred ni :  
 Mewn synwyr perffaith, tradoeth,  
 Y gwnaethost hwynt i gyd ;  
 Pob gwlad sy lawn o'th gyfoeth,  
 A'th eglwys gu trwy'r byd.

**188. RHAN 5. (ad. 24—31.) M. H.***Gweithredoedd Duw yn y môr.*

1 **D**Y waith, O Dduw, sy'n rhyfedd iawn,  
 O'th gyfoeth di mae'r dda'r yn llawn ;  
 A'th fawr haelioni, welir, Iôr,  
 Y'mhlith holl bysgod maith y môr.

- 2 Yn hwn y mae bwystfilod mawr,  
Ymlusgiaid mân fel gw lith y wawr ;  
Yn frenin lleill lefiathan llon,  
A llongau'n nofio brig y don.
- 3 Disgwyliant wrthyt ti i gyd,  
Bob un am ymborth-yn ei bryd ;  
Nâ roddech di ni chasglant fwy,  
Agori'th law, digonir hwy.
- 4 Pan guddiech di dy wyneb-pryd,  
Mewn ing neu dranc fe'u ceir i gyd ;  
A'u hanadl hwy os dygi'n awr,  
Dychwelant oll i lwch y llawr.
- 5 Ond crea'th Yspryd hwy drachefn,  
Ac adnewyddi'r byd mewn trefn ;  
A rhydd dy waith it', Dduw dilŷth,  
Ogoniant ac hyfrydwch byth.

189. RHAN 6. (ad. 33—35.) M. C.

*Penderfyniad i foliannu Duw.*

- 1 **D**YRCHAFAF glod Jehofa mawr,  
Tra byddwyf yma'n byw ;  
Tra trigwyf ar y ddaear lawr,  
Rhof gân o fawl i'm Duw.
- 2 A melus fy myfyrdod fydd  
Am dano ar fy nhaith ;  
Llawenydd mawr bob awr o'r dydd  
Gaf ynddo ef a'i waith.
- 3 Na fydded bai na phechod mwy  
O fewn ein dedwydd dir ;  
Na chaffer neb a'u caro'n hwy,  
A llwyddo wnelo'r gwir.

- 4 Fy enaid byw, bendithia di  
 Yr Arglwydd â dy lef;  
 A'i blant i gyd, moliennwch chwi  
 Ei enw sanctaidd ef.

**190.** PSALM 105. (ad. 1—6.) 6 llin. 8au.

*Annogaeth i lawenhâu yn Nuw.*

- 1 **C**LODFORED pawb yr Arglwydd nef,  
 Gan alw ar ei enw ef;  
 Myneger ei weithredoedd mawr  
 Ym mysg holl bobloedd daear lawr;  
 Canmoler ef, rhoer iddo glod,  
 Coffhâer y gwyrthiau wnaeth erio'd.
- 2 Yn enw sanctaidd Duw ei hun  
 Boed mwy orfoledd pob rhyw ddyn;  
 A llawenhâed pob calon drist  
 Sy'n ceisio wyneb Duw yng Nghrist:  
 I'r fath y mae calondid cry'  
 I geisio'i nerth a'i wyneb cu.
- 3 Coffhâer y rhyfeddodau maith,  
 A'r gwyrthiau ar y dda'r a wnaeth;  
 Y deddfau ddaeth o'i enau' ma's,  
 A'r fwyn efengyl roes ei ras:  
 Mewn cof b'ont byth gan bawb o'i saint,  
 Ei anwyl blant o helaeth fraint.

**191.** ALL RAN. (ad. 7—11.) 8, 7.

*Ffyddlondeb Duw i'w addewid.*

- 1 **J**EHOFA mawr ein brenin yw,  
 Ein Iôr, a'n Duw'n drag'wyddol;  
 Ei gyfiawn farn a'i ras a aeth  
 Dros bob tiriogaeth fydol.



- 2 Ei ammod gynt ei chadw gwnaeth  
 I'r oesoedd maith aeth heibio ;  
 I'r rhai a ddêl ei air a ddal  
 Mewn grym yn gystal etto :
- 3 Y gair ammododd ef mor rhad  
 Ag Abra'm, tad fyddloniaid,  
 A'r llw a roes i Isaac gu,  
 Trwy Iesu, 'r Had bendigaidd :
- 4 A'r gair yn ddeddf i Jacob roes  
 Dan fynych groes ei fywyd ;  
 I Israel yn gyfammod byth,—  
 Un ddilyth yw'r addewid :
- 5 Sef y caent hwy holl Ganaan dir  
 Cyn hir yn etifeddiaeth ;  
 A phlant eu ffydd y'mhob rhyw fan  
 Y Ganaan nefol odiaeth.

---

**192.** PSALM 106. (ad. 1—5, 48.) 8, 8.

*Moli Duw, ac erfyn ei ras.*

- 1 **H**ALELIWIA, Haleliwia,  
 Molwch, molwch Dduw Jehofa ;  
 Can's ein Duw sy dda anfeidrol,  
 A'i drugaredd yn drag'wyddol.
- 2 Nerth yr Arglwydd, pwy a'i traetha ?  
 A'i holl foliant pwy fynega ?  
 Gwyn ei fyd a wna gyfiawnder,  
 Ac a geidw farn bob amser.
- 3 Cofia fi, O Arglwydd grazol,  
 'Nol dy ras i'th hil briodol ;  
 Ac ymwêl â mi yn helaeth  
 A bendithion iechydwrriaeth.

- 4 Fel y profwyf wir ddaïoni  
 Etholedig blant goleuni ;  
 Eu llawenydd cyflawn odiaeth,  
 A gorfoledd d' etifeddiaeth.
- 5 Bendigedig mwy'n drag'wyddol,  
 Fyddo Arglwydd Dduw ei bobol ;  
 A dyweded pawb fel yma,  
 Bydded felly, Haleliwia.

**198.** PSALM 107. (ad. 1—9.) 6 llin. 8au.

*Y crwydriaid wedi eu dychwelyd.*

- 1 **C**LODFORWCH Dduw, can's da yw ef,  
 A'i ras ni dderfydd yn y nef ;  
 Hyn byth fo cân y rhai, o'i ras,  
 Waredodd Crist o law eu cas ;  
 A gasglodd ef i'w eglwys lon  
 O bedwar cwr y ddaear gron.
- 2 Un waith fe'u caed yn crwydro'i gyd .  
 Fel defaid ffol mewn anial fyd,  
 'Rhyd dyrus ffyrdd, yn anwar ryw,  
 A'u cefn ar Sion, dinas Duw,  
 Heb ddim i'w gael, i dorri grym  
 Eu syched mawr, a'u newyn llym.
- 3 O'r diwedd, mewn cyfyngder mawr ;  
 Ceisiasant Arglwydd nef a llawr ;  
 A chlybu ef eu griddfan prudd,  
 Ac o'u gorthrymder rhoes hwy'n rhydd :  
 'Rhyd uniawn ffordd, yn llon eu gwedd,  
 Fe'u dug i Salem, dinas hedd.
- 4 O na chyd-ganent fawl yn bêr  
 Am hyn o'i ras, i'r Arglwydd Nêr,

A'r rhyfeddodau wna o hyd  
 I feibion dynion yn y byd! }  
 Diwallu'r enaid sych a wna,  
 Ac i'r newynog rhydd sy dda.

**194.** AIL RAN. (ad. 23—31.) 8, 7.

*Y morwyr yn cael eu gwared.*

- 1 **Y** RHAI mewn llongau ar y don  
 Sy'n tramwy mawrion ddyfroedd;  
 A welant wyrthiau Duw a'i waith  
 Yn eigion maith y moroedd.
- 2 **Y** gwynt a gwyd wrth air ein Iôr,  
 A'r gwynt wna'r môr yn donnau;  
 I'r awyr 'nawr, ac yna lawr  
 I'r dyfnder mawr ânt hwythau.
- 3 **Eu** holl ddoethineb wedi ffoi,  
 Maent yn pendroi fel meddwon;  
 Mewn ing at Dduw dyrchafant lef,  
 Ac ef a'u gwrendy'n union.
- 4 **Gwna** E'r ystorm yn dawel dêg,  
 A'r tonnau'n osteg gwastad;  
 Ac yna'n glau fe'u dwg i'r lan  
 I'r man y bo'u dymuniad.
- 5 **Addefant** hwythau ger ei fron  
 Ei fwynion drugareddau;  
 Ac i blant dynion fel y gwnaeth  
 Yn helaeth ryfeddodau.

**195.** PSALM 110. (ad. 1—4, 7.) 10, 11.

*Brenhiniaeth ac Offeiriadaeth Crist.*

**D**YWEDODD yr Iôn wrth f' Arglwydd  
 yn wir,  
 Mwy eistedd ar fy neheulaw yn hir;  
 Hyd oni osodwyf yn droed-faingc i'th dra'd,  
 Bob gelyn a wrthyd lywodraeth dy rad.

2.

Gwialen dy nerth, efengyl dy ras,  
 A enfyn yr Iôn o Sion i ma's ;  
 Ar bawb o'th elynion teyrnasa mewn bri,  
 Nes gwneud, Iesu, 'r hollfyd yn ufudd i ti.

3.

Yn nydd mawr dy nerth, dy bobol trwy'r byd  
 A fyddant yn wir ewyllysgar i gyd ;  
 Mewn harddwch sancteiddrwydd dros wyneb  
 y llawr,  
 Mor amled y byddant â mân wlith y wawr.

4.

Fe dyngodd yr Iôn, a'i air sy'n ddilŷth,  
 Offeiriad wyt fel Melchisedec byth ;  
 Ti yfaist o'r afon, ti'n prynaist ar bren,  
 Am hy'any y codi'n drag'wyddol dy ben.

---

**196.** PSALM 111. (ad. 1—4, 9, 10.) 8, 7.

*Rhyfeddol weithredoedd Duw.*

- 1 **C**LODFORAF fi fy Arglwydd Iôn  
 A'm calon yn wirfoddol ;  
 'Nawr y'ng hymmanfa dynion da,  
 Mewn tyrfa gyfion rasol.
- 2 Gweithredoedd mawr yr Arglwydd Iôr  
 Ar dir a môr sy'n hynod ;  
 Hyfrydwch ŷnt i bawb o'i blant,  
 A geisiant eu hadnabod.
- 3 Gogoniant glân a harddwch llawn  
 A gawn y'ngwaith ein Llywydd ;  
 A'i berffaith bur gyfiawnder fry  
 A bery yn dragywydd.

- 4 Ei waith rhyfeddol wnaeth fel hyn  
 I'w gofio yn wastadol ;  
 Ac Arglwydd noddffawr yw i ni,  
 Llawn o dosturi grasol.
- 5 Anfonodd ef i'w blant o'r nef  
 Ymwarded gref cyn heddyw ;  
 Gorch'mynodd ei gyfammod byth,  
 Boed dilyth barch i'w enw.
- 6 Dechreuad pob doethineb yw  
 Iawn ofni Duw y nefoedd ;  
 Mae deall da gan bawb a'i gwnant ;  
 Ei foliant sy'n oes oesoedd.

**197. PSALM 112. (ad. 1—9.)** M. H.

*Y dyn sy'n ofni Duw.*

- 1 **G**WYN fyd y dyn sy'n ofni Duw,  
 Gan hoffi'n fawr ei ddeddfau gwiw ;  
 Tra dedwydd yn ei ddydd fydd ef,  
 Ac ar ei blant daw bendith nef.
- 2 Mewn nos o drallod, ddywyll, ddu,  
 I hwn y cyfyd goleu cry' ;  
 A'i enaid nid ysgogir byth,  
 Am fod ei gred yn Nuw dilŷth.
- 3 Ei dduwiol waith y'ngwinllan Crist,  
 A'i roddion rhwydd i'r tlodion trist,  
 Eu melus goffa gânt i gyd,  
 A gobrwy fawr mewn bythol fyd.

**198. PSALM 113.** 8, 8, 8.

*Mawl i'r Arglwydd.*

- 1 **C**HWI weision Duw, molwch yr Iôn,  
 Molwch ei enw â llafar dôn ;  
 Bendigaid fyddo'i enw ef !

- O godiad haul hyd fachlud ddydd,  
Mawr enw'r Iôn moliannus fydd  
Yn y byd hwn ac yn y nef.
- 2 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,  
A'i foliant aeth uwch nef i gyd ;  
Pwy sydd gyffelyb i'n Duw ni ?  
Yr hwn a breswyl yn y nef,  
I'r ddaear hon darostwng ef,  
Gwêl ef ein cam, clyw ef ein cri.
- 3 Efe sy'n codi'r tlawd o'r llwch,  
A'r rheidus o'i flinderau trwch,  
I'w gosod uwch pennaethiaid byd ;  
Gwna'r amhlantadwy'n fam mawr fri,  
Hil Sion leinw'n daear ni,  
Am hyn moliennwch Dduw i gyd.

**199.** PSALM 115. (ad. 1—18.) M. H.

*Clod i Dduw am ei ddaioni.*

- 1 **Y** CLOD, O Dduw, na roer i ni,  
Ond i dy enw sanctaidd di ;  
Dy wiredd a'th drugaredd sydd  
Yn haeddu'n clodydd nos a dydd.
- 2 Chwychwi sy'n ofni'r Arglwydd Dduw,  
Rhowch arno'ch pwys ar dir y byw ;  
Efe, eu porth a'u tarian gref,  
A'u dwg yn iach i deyrnas nef.
- 3 Ein cofio fry mae'n dwyfol Dad,  
Ac ini rhydd ei fendith rad ;  
Bendithio mae, yn fach a mawr,  
Y rhai a'i hofnant ar y llawr.
- 4 Y meirw ni'th foliannant mwy,  
Mewn beddau'n ddistaw trigant hwy ;  
Ond ni sy'n fyw i foli'th ras,  
A thraethu'th glod i'r byd i ma's...

**200.** PSALM 116. (ad. 1—14.) 8, 7.*Diolch i Dduw am adferiad iechyd.*

- 1 **D**A gennyf fi i'r Arglwydd nef  
 Roi clust i'm llef a'm gweddi ;  
 Am iddo'm gwrando i mor hawdd,  
 Ei nawdd byth archaf imi.
- 2 Un cyfiawn yw, trugarog iawn,  
 Ein Duw sy lawn o nodded ;  
 Tosturiol rhyfedd ydyw'r Iôn,  
 A'r gwirion ef a'i gwared.
- 3 O f' enaid, dychwel di o'r llwch.  
 Tyr'd i'th lonyddwch etto ;  
 Am wneud o'th Dduw i ti mor dda,  
 Tyr'd i'th orphwysfa ynddo.
- 4 Pa beth i'm Duw a dalaf fi  
 Am ei ddaioni helaeth ?  
 Mi yfa'n awr, gan rod-di mawl,  
 O phiawl iechydwriaeth.

**201.** PSALM 117. M. H.*Galwad ar bawb i fofi Duw.*

- 1 **C**YDSEINIED pawb sydd îs y sêr  
 I Grëydd byd ei glod yn bêr ;  
 Cyd-ganer mawl i'r Ceidwad mawr  
 Gan bob rhyw lwyth dros wyneb llawr.
- 2 Trag'wyddol yw'th wirionedd, Iôr,  
 Ac mae'th drugaredd fel y môr ;  
 Dy fawl a gano pawb ynghyd  
 Tra haulwen fry'n goleuo'r byd.

**202.** ARALL. M. C.

- 1 **I**GREYDD byd rhowch fawl yn bêr,  
 Bawb îs y sêr sy'n byw ;  
 Clodforwch fyth, chwi lwythau'r llawr,  
 Eich Dyddiwr mawr a'ch Duw.

- 2 Trag'wyddol yw'th drugaredd, Iôr,  
Ac fel y môr i ni ;  
A'th air a bery'n gadarn byth,  
Boed mawl dilŷth i ti.

**203.** PSALM 118. (ad. 1—4.) 7au.

*Moli Duw am ei drugaredd.*

- 1 **C**ENWCH oll-â llafar lef  
Gân o fawl i Frenin nef ;  
Canys da yw Duw dilŷth,  
A'i drugaredd bery byth.
- 2 Uned Israel, fawr a mân,  
Yn y felus hyfryd gân,—  
Da i bawb yw Duw dilŷth,  
A'i drugaredd bery byth.
- 3 Teulu Aaron dd'wedo'n awr,  
Gan glodfori'r Arglwydd mawr,  
Da i bawb yw Duw dilŷth,  
A'i drugaredd bery byth.
- 4 D'wedded pawb sy'n ofni Duw,  
O bob llwyth ac o bob lliw,  
Da i bawb yw Duw dilŷth,  
A'i drugaredd bery byth.

**204.** AIL RAN. (ad. 14—16, 22—24.) M.C.

*Gorfoledd am adgyfodiad Crist.*

- 1 **Y**R Arglwydd yw ein nerth a'n cân,  
A'n hiechyd cyfan yw ;  
Gorfoledd heddyw sydd yn nhai  
Y rhai a garant Dduw.
- 2 Deheulaw gref Jehofa Nêr  
Sy'n gwneud grymmusder llawn ;  
A'i ddeheu-fraich gweithredu mae  
Ryw bethau rhyfedd iawn.



- 3 Y maen wrthodai'r seiri'n wir,  
Yn ben i'r gongl a aeth ;  
A rhyfedd yn ein golwg yw,  
Can's hyn o Dduw a ddaeth.
- 4 Wel dyma'r dydd wnaeth Duw o'i fodd,  
Y dydd cyfododd Crist ;  
Yn llawen ynddo bo'm a llon,  
Heb un rhyw fron yn drist.

205. RHAN 3. (ad. 25—29.) 8, 7

*Moli Duw ein Iachawdwr.*

- 1 **A**TTOLWG, Arglwydd, clyw ein mawl  
A chadw'r sawl a'th geisiant ;  
Attolwg gwrando ni'r pryd hyn,  
A ni yn erfyn llwyddiant.
- 2 Bendigaid fyddo'r gwr a ddaeth  
I roi rhai caeth yn rhyddion ;  
Yn enw'r Iôn y daeth o'r nen,  
Byth ar ei ben bo'r goron.
- 3 At allor Duw nesâwn yn awr,  
I ni y mawr lewyrchodd ;  
Rhoes Grist ein Pasg i olchi'n bai,  
A phorthi'r rhai a olchodd.
- 4 Tydi, O Dduw, wyt Dduw i ni,  
Am hyn tydi a folwn ;  
I ti ein mawl dyledus yw,  
A thi ein Duw ddyrchafwn.
- 5 Clodforwn Dduw am bob rhyw ddawn,  
Daionus iawn yw'r Arglwydd ;  
O herwydd ei drugaredd fry  
A bery yn dragywydd.

**206.** PSALM 119. (ad. 1—6.) M. C.*Gwynfydedigrwydd y cyfawon.*

- 1 **G**WYNFYD y gwr a gerdd ymla'n  
Mewn perffaith ffordd trwy'r byd ;  
Yr hwn a rodia 'nghyfraith lân  
Jehofa Dduw o hyd.
- 2 Gwyn fyd y sawl yn cadw sy  
Ei ddeddfau ar ei daith ;  
A'r sawl sy'n ceisio'i wyneb cu,  
A'i galon yn y gwaith.
- 3 Y rhai ni wnant anwiredd, hwy  
A rodiant yn ei ffyrdd ;  
Gorch'mynaist, lôr, in' gadw mwy  
Dy air, er rhwystrau fyrdd.
- 4 O am gyfeirio'm ffyrdd i gyd  
I gadw'th ddeddf, O Dduw ;  
A gwarth ni wisgir f' wyneb pryd,  
Tra byddwyf i ti'n byw.

**207.** AIL RAN. (ad. 9, 11—16.) 7. 6.*Defnyddioldeb yr Ysgrythyr.*

- 1 **P**A fodd y gall yr i'engetid  
Lanhâu eu llwybrau'n awr ?  
Wrth ddoeth ymgadw'n ddiwyd  
'Nol gair Jehofa mawr :  
Dy rasol ymadroddion,  
O Dduw, a guddiwyf fi  
Yn ddwfn yn fy nghalon,  
'Na phechwy'n d' erbyn di.
- 2 O dysg i mi dy ddeddfau,  
Fendigaid nefol Dad ;  
Fel carwyf byth eu llwybrau  
Yn fwy na golud gwlad :

Yn d' air boed im' fyfyrto,  
 Gan gadw'th lwybrau glân ;  
 A'th 'sgrythyr sanctaidd fyddo  
 'Nigrifwch a fy nghân.

**208.** RHAN 3. (ad. 17—19, 24.) M. C.

*Gweddi am gyfarwyddiad dwyfol.*

- 1 **B**YDD dda i'th was, fel byddwyf byw  
 I ti, O Dduw, bob pryd,  
 Ac fel y cadwer genyf byth  
 Dy air dilŷth i gyd.
- 2 Datguddia, Iôr, o'th ras wrth raid,  
 Fy llygaid tywyll i,  
 I ganfod rhyfeddodau maith  
 Yn llyfr dy gyfraith di.
- 3 Un dŷieithr ydwyf yn y tir,  
 Ar daith i'r bythol fyd ;  
 Llewyrched ar fy ffordd dy air  
 Yn ddisglair iawn o hyd.
- 4 Dy dystiolaethau gwerthfawr, pur,  
 Fo'm doeth gynghorwyr mwy ;  
 A mawr hyfrydwch f' enaid fo  
 Myfyrto ynddynt hwy.

**209.** RHAN 4. (ad. 25, 27, 29—32.) M. C.

*Erfyn gras a chyfarwyddiad dwyfol.*

- 1 **Y**N isel, Arglwydd, wrth y llwch,  
 Fy enaid glynu mae ;  
 O'th ras bywhâ fi'n ol dy air,  
 A gwared fi rhag gwae.
- 2 Pâr imi ddëall ffordd dy air,  
 Y ffordd i'r nefol wlad ;  
 A'm myfyrdodau hyfryd fydd  
 Yn rhyfeddodau'th rad.

- 3 Oddiwrthyf cymmer lwybrau gau,  
A'th ddeddf dod dan fy mron ;  
Rho ffordd gwirionedd o fy mlaen,  
A nerth i ddewis hon.
- 4 Wrth eiriau'th ras y glynwyf mwy,  
'Na fo gwaradwydd im' ;  
Yn ffordd dy ddeddfau rhedeg wnafl  
Pan roddech imi rym.

**210.** RHAN 5. (ad. 33—38.) M. H.  
*Ceisio gras i fyw yn dduwiol.*

- 1 **D**YSG imi ffordd dy ddeddf, O Dduw,  
A chadwaf hi tra byddwyf byw ;  
Rho ddëall im', a'th gyfraith di  
A'm calon oll a gadwaf fi.
- 2 Yn llwybrau cu d' orch'mynion glân,  
Gwna imi gerdded mwy ymla'n ;  
Tuedda 'mryd at d' eiriau mawr,  
Yn fwy nâ holl drysorau'r llawr.
- 3 'Na ddygo gwagedd byd mo'm bryd,  
Bwyhâ fi yn dy ffyrdd o hyd ;  
I'th ofni di, fel bo im' rym,  
Cwblhâ d' addewid rasol im'.

**211.** RHAN 6. (ad. 41—48.) M. C.  
*Frfyn cystawniad addewidion y gair.*

- 1 **Y**N d' air, O Dduw, fy ngobaith sy,  
Yn ol dy air doed im'  
Dy iechydwrïaeth oddi fry,  
Trugaredd, gras, a grym.
- 2 Ac yna cadw'th gyfraith wnafl  
Bob amser byth, O Dduw ;  
A rhyddid cu i'm henaïd gaf  
Tra byddwyf wrthi'n byw.

3 Digrifwch f' enaid beunydd fydd  
 Yn dy orch'mynion pur ;  
 Ac yn dy ddeddfau, nos a dydd,  
 Myfyrio wnaif yn wir.

**212.** RHAN 7. (ad. 49, 50, 52, 54.) 8, 7.

*Ymgysuro yn yr addewidion.*

- 1 **G**WEL, Arglwydd, fel y mae dy was  
 Am brofi'th ras mewn hiraeth ;  
 O cofia iddo'n glau dy air,  
 Can's yno cair fy ngobaith.
- 2 Hyn yw y cysur genyf sydd  
 Mewn cystudd a thrallodion,  
 Sef darllen, Iôr, d' addewid dda,  
 A hi'm bywhâ yn union.
- 3 I gof y galwaf d' eiriau pur,  
 A daw im' gysur hynod ;  
 Dy air fel hyn yn gân im' sy  
 Yn nhŷ fy mhererindod.

**213.** RHAN 8. (ad. 73, 77, 80.) M. H.

*Gweddi am ras i gadw'r ddeddf.*

- 1 **A**'TH ddwylaw gwnaethost fi dy hun,  
 A thi a ro'ist im' berffaith lun ;  
 Iawn ddëall mwyach dod i mi,  
 Fel dysgwyf, lôr, d' orch'mynion di.
- 2 O moes dy nawdd a'th ras i mi,  
 Fel byddwyf byw er clod i ti ;  
 O herwydd fy nigrifwch yw  
 Dy gyfraith sanctaidd, O fy Nuw.
- 3 Mwy yn dy ddeddfau, Iôr dilŷth,  
 Fy nghalon boed yn berffaith byth ;  
 Fel nas gorchuddier yn y byd  
 A gw'radwydd cas fy wyneb pryd.

**214.** RHAN 9. (ad. 89—91, 96.) 8, 7.*Y gair yn parhau byth.*

- 1 **R**WYT ti o oes i oes yn fyw,  
 O Arglwydd Dduw y lluoedd;  
 A'th air sydd wedi ei sicrhâu  
 Byth i barhâu'n y nefoedd.
- 2 Pan heibio'r êl, fel heibio'r aeth,  
 Cenhedlaeth a chenhedlaeth,  
 Saif dy wirionedd er dy glod,  
 Heb gysgod troedigaeth.
- 3 Ti seiliaist nef a daear lawr,  
 Wrth d' air yn awr y safant;  
 A'r rhai'n, dy weision, ddydd a nos,  
 Sy'n dangos dy ogoniant.
- 4 Ar bob perffeithrwydd yn y byd  
 Fe welir ryw bryd ddiwedd;  
 Ond gwirioneddau'th sanctaidd air  
 A gair yn ehang rhyfedd.

**215.** RHAN 10. (ad. 105, 108, 111.) M. H.*Y gair yn llusern i'n traed.*

- 1 **L**LUSERN i'm traed yw'th air, O Dduw,  
 A llewyrch cu i'm llwybrau yw;  
 Y ffordd i'r nefoedd, nos a dydd,  
 O'm blaen yn eglur iawn a rydd.
- 2 Yn gymmeradwy boed yn d' ŵydd  
 Bob offrwm rydd fy ngenau'n rhwydd;  
 Fy mawl a'm gweddi derbyn di,  
 A dysg dy ddeddfau glân i mi.
- 3 Dy ajr gymmerais, Dduw dilŷth,  
 Yn etifeddiaeth i mi byth;  
 O herwydd hwn yw'r gyfran dda  
 Fy nghalon drist a lawenhâ.

**216.** RHAN 11. (ad. 122—228)

M. H.

*Rhagoriaeth y gair.*

- 1 **E**R da mechnia dros dy was,  
Ac ef na âd yn llaw ei gas ;  
'R wy'n edrych am dy iechyd di,  
Yn ol d' addewid, Iôr, i mi.
- 2 O gwna i'th was yn ol dy rad,  
A dysg i mi dy ddeddfau mād ;  
Pâr ddëall im', fel gwypwyf fi  
Dy dystiolaethau sanctaidd di.
- 3 Gwell gennyf yw dy gyfraith lân  
Nag aur a goethwyd yn y tân ;  
Cyfrifaf hi yn iawn i gyd,  
A llwybrau gau gasâf o hyd.

**217.** RHAN 12. (ad. 130,132,133,135.) 8, 7.*Gweddi am ddoethineb a gras.*

- 1 **I**'R meddwl, Iôr, pan êl dy air,  
Rhydd iddo ddisglair oleu ;  
I'r ehud a'r ysprydol ddall  
Y dyd y dëall goreu.
- 2 O Arglwydd, arnaf edrych di,  
A moes i mi drugaredd ;  
Fel wyt yn arfer rhoi i'th blant  
A garant d' enw sanctaidd.
- 3 Fy nghamrau trefna wrth dy air,  
Yn ddiwair gwna 'nghydwybod ;  
Na lywodraethed arnaf chwaith  
Anghyfraith cas na phechod.
- 4 Llewyrcha d' wyneb ar dy was,  
A rho im' ras beunyddiol  
I ddysgu'n well dy ddeddfau gwiw,  
A byw, O Dduw, yn dduwiol.

**218. RHAN 13. (ad. 137—144.)** 8, 7.*Y gair yn fyddlon a chyfiawn.*

- 1 **U**N perffaith gyfiawn wyt, O Dduw,  
Ac uniawn yw dy farnau ;  
Mae'th dystiolaethau'n ffyddlon iawn,  
A chyfiawn ynt yn ddiâu.
- 2 Fel aur a burwyd yn y tân,  
Fe gair yn lân d' ymadrodd ;  
Am hyn ei hoffi mae dy was,  
Trwy rin y gras a gafodd.
- 3 Cyfiawnder yw'th gyfiawnder di  
A bery byth heb ddiwedd ;  
A'th gyfraith sydd wirionedd glân,  
Heb gyfran yn anwiredd.
- 4 Dy dystiolaethau gwerthfawr iawn  
Ynt gyfiawn yn drag'wyddol ;  
Gwna imai ddëall, O fy Nuw,  
A byddaf byw'n wastadol.

**219. RHAN 14. (ad. 145—152.)** M. H.*Erfyn cymmorth gan Dduw.*

- 1 **A**'M calon, gwêl, fy Nuw, fy Naf,  
A'm calon oll dy geisio wnafl ;  
O clyw fy llef, ac achub fi,  
A chadw wnafl dy ddeddfau di.
- 2 Ie, clyw fy llais, a chlyw fi'n awr,  
Yn ol dy fwyn drugaredd fawr ;  
Ac yn ol gair d' addewid dda,  
Fy enaid marwaidd, Iôr, bywhâ.
- 3 Nesâ, nesâ, ar hyn o bryd,  
Gwirionedd yw dy air i gyd ;  
A gwn er's talm, O Dduw dilŷth,  
I ti ei seilio'n gadarn byth.



**220. RHAN 15.** (ad. 155, 156, 160.) 8, 7.*Ceisio gras bywiocdol.*

- 1 **F**FORDD iechydwrïaeth, pell yw hon  
 Oddiwrth anghyffion ddynion ;  
 Am nad ýnt hwy yn ceisio'n glau  
 Mo ffordd dy ddeddfau union.
- 2 Aml iawn yw'th drugareddau di,  
 Bywhâ fi'n ol d' addewid ;  
 Gan roi im' fywiog sel yn glau  
 I redeg llwybrau'r bywyd.
- 3 O'r dechreu'n wir gwirionedd yw  
 Dy air, O Dduw ein llywydd ;  
 Pob rhan o hono'n gadarn sy,  
 Fe bery yn dragywydd.

**221. RHAN 16.** (ad. 162, 165, 173.) M. H.*Llawenydd a heddwch trwy'r gair.*

- 1 **O**BLEGID d' air wyf lawen iawn,  
 Fel pe bai oll o dlysau'n llawn,  
 Nid gwr wrth rannu'r yspail gair  
 Mor lloŷ a mi wrth chwilio'th air.
- 2 Mae heddwch a chadernid cry'  
 I'r rhai sy'n caru'th gyfraith gu ;  
 Ac ni thramgwyddant wrth dy ffordd  
 Er cwŕdd â rhwystrau mawrion fyrdd.
- 3 Am imi ddewis d' eiriau mad,  
 Dy law a'm cynnorthwyo'n rhad ;  
 A gâd i'm henaid etto fyw,  
 Fel y'th folianno, O fy Nuw.

**222. RHAN 17.** (ad. 169—172, 176.) M. H.*Erfyn gras adferol.*

- I **O**'TH flaen, O Dduw, nesâed fy nghri,  
 A doed fy ngweddi attat ti ;  
 Yn ol dy air moes ddeall im',  
 A gwared fi rhag drwg, er dim.

**218. RHAN 13. (ad. 137—144.)** 8, 7.*Y gair yn fyddlon a chyfiawn.*

- 1 **U**N perffaith gyfiawn wyt, O Dduw,  
Ac uniawn yw dy farnau ;  
Mae'th dystiolaethau'n ffyddlon iawn,  
A chyfiawn ynt yn ddiâu.
- 2 Fel aur a burwyd yn y tân,  
Fe gair yn lân d' ymadrodd ;  
Am hyn ei hoffi mae dy was,  
Trwy rin y gras a gafodd.
- 3 Cyfiawnder yw'th gyfiawnder di  
A bery byth heb ddiwedd ;  
A'th gyfraith sydd wirionedd glân,  
Heb gyfran yn anwiredd.
- 4 Dy dystiolaethau gwerthfawr iawn  
Ynt gyfiawn yn drag'wyddol ;  
Gwna imi ddëall, O fy Nuw,  
A byddaf byw'n wastadol.

**219. RHAN 14. (ad. 145—152.)** M. H.*Erfyn cymmorth gan Dduw.*

- 1 **A**'M calon, gwêl, fy Nuw, fy Naf,  
A'm calon oll dy geisio wnaif ;  
O clyw fy llef, ac achub fi,  
A chadw wnaif dy ddeddfau di.
- 2 Ie, clyw fy llais, a chlyw fi'n awr,  
Yn ol dy fwyn drugaredd fawr ;  
Ac yn ol gair d' addewid dda,  
Fy enaid marwaidd, Iôr, bywhâ.
- 3 Nesâ, nesâ, ar hyn o bryd,  
Gwirionedd yw dy air i gyd ;  
A gwn er's talm, O Dduw dilyth,  
I ti ei seilio'n gadarn byth.

**220. RHAN 15.** (ad. 155, 156, 160.) 8, 7.*Ceisio gras bywiocchol.*

- 1 **F**FORDD iechydwriaeth, pell yw hon  
 Oddiwrth anghyffion ddynion ;  
 Am nad ŷnt hwy yn ceisio'n glau  
 Mo ffordd dy ddeddfau union.
- 2 Aml iawn yw'th drugareddau di,  
 Bywhâ fi'n ol d' addewid ;  
 Gan roi im' fywiog sel yn glau  
 I redeg llwybrau'r bywyd.
- 3 O'r dechreu'n wir gwirionedd yw  
 Dy air, O Dduw ein llywydd ;  
 Pob rhan o hono'n gadarn sy,  
 Fe bery yn dragywydd.

**221. RHAN 16.** (ad. 162, 165, 173.) M. H.*Llawenydd a heddwch trwy'r gair.*

- 1 **O**BLEGID d' air wyf lawen iawn,  
 Fel pe bai oll o dlysau'n llawn ;  
 Nid gwr wrth rannu'r yspail gair  
 Mor lloŷ a mi wrth chwilio'th air.
- 2 Mae heddwch a chadernid cry'  
 I'r rhai sy'n caru'th gyfraith gu ;  
 Ac ni thrangwyddant wrth dy ffyrdd  
 Er cwrdd â rhwystrau mawrion fyrdd.
- 3 Am imi ddewis d' eiriau mad,  
 Dy law a'm cynnorthwo'n rhad ;  
 A gâd i'm henaid etto fyw,  
 Fel y'th folianno, O fy Nuw.

**222. RHAN 17.** (ad. 169—172, 176.) M. H.*Erfyn gras adferol.*

- 1 **O**'TH flaen, O Dduw, nesâed fy nghri,  
 A doed fy ngweddi attat ti ;  
 Yn ol dy air moes ddeall im',  
 A gwared fi rhag drwg, er dim.

**218.** RHAN 13. (ad. 137—144.) 8, 7.*Y gair yn ffyddlon a chyfiawn.*

- 1 **U**N perffaith gyfiawn wyt, O Ddaw,  
Ac uniawn yw dy farnau;  
Mae'th dystiolaethau'n ffyddlon iawn,  
A chyfiawn fnt yn ddiâu.
- 2 Fel aur a burwyd yn y tân,  
Fe gair yn lân d' ymadrodd;  
Am hyn ei hoffi mae dy was,  
Trwy rin y gras a gafodd.
- 3 Cyfiawnder yw'th gyfiawnder di  
A bery byth heb ddiwedd;  
A'th gyfraith sydd wirionedd glân,  
Heb gyfran yn anwiredd.
- 4 Dy dystiolaethau gwerthfawr iawn  
Ynt gyfiawn yn drag'wyddol;  
Gwna imi ddëall, O fy Nuw,  
A byddaf byw'n wastadol.

**219.** RHAN 14. (ad. 145—152.) M. H.*Erfyn cymmorth gan Dduw.*

- 1 **A**'M calon, gwêl, fy Nuw, fy Naf,  
A'm calon oll dy geisio wnafl;  
O clyw fy llef, ac achub fi,  
A chadw wnafl dy ddeddfau di.
- 2 Ie, clyw fy llais, a chlyw fi'n awr,  
Yn ol dy fwyn drugaredd fawr;  
Ac yn ol gair d' addewid dda,  
Fy enaid marwaidd, Iôr, bywhâ.
- 3 Nesâ, nesâ, ar hyn o bryd,  
Gwirionedd yw dy air i gyd;  
A gwn er's talm, O Dduw dilyth,  
I ti ei seilio'n gadarn byth.

**220. RHAN 15.** (ad. 155, 156, 160.) 8, 7.*Ceisio gras bywiocdol.*

- 1 **F**FORDD iechydwrïaeth, pell yw hon  
 Oddiwrth anghyfion ddynion ;  
 Am nad fnt hwy yn ceisio'n glau  
 Mo ffordd dy ddeddfau union.
- 2 Aml iawn yw'th drugareddau di,  
 Bywhâ fi'n ol d' addewid ;  
 Gan roi im' fywiog sel yn glau  
 I redeg llwybrau'r bywyd.
- 3 O'r dechreu'n wir gwirionedd yw  
 Dy air, O Dduw ein llywydd ;  
 Pob rhan o hono'n gadarn sy,  
 Fe bery yn dragywydd.

**221. RHAN 16.** (ad. 162, 165, 173.) M. H.*Llawenydd a heddwch trwy'r gair.*

- 1 **O**BLEGID d' air wyf lawen iawn,  
 Fel pe bai oll o dlysau'n llawn ;  
 Nid gwr wrth rannu'r yspail gair  
 Mor lloŷ a mi wrth chwilio'th air.
- 2 Mae heddwch a chadernid cry'  
 I'r rhai sy'n caru'th gyfraith gu ;  
 Ac ni thrangwyddant wrth dy ffyrdd  
 Er cwrdd â rhwystrau mawrion fyrrdd.
- 3 Am imi ddewis d' eiriau mad,  
 Dy law a'm cynnorthwyo'n rhad ;  
 A gâd i'm henaid etto fyw,  
 Fel y'th folianno, O fy Nuw.

**222. RHAN 17.** (ad. 169—172, 176.) M. H.*Erfyn gras adferol.*

- I **O**'TH flaen, O Dduw, nesâed fy nghri,  
 A doed fy ngweddi attat ti ;  
 Yn ol dy air moes ddeall im',  
 A gwared fi rhag drwg, er dim.

**218. RHAN 13. (ad. 137—144.)** 8, 7.*Y gair yn ffyddlon a chyfiawn.*

- 1 **U**N perffaith gyfiawn wyt, O Dduw,  
Ac uniawn yw dy farnau ;  
Mae'th dystiolaethau'n ffyddlon iawn,  
A chyfiawn fnt yn ddiau.
- 2 Fel aur a burwyd yn y tân,  
Fe gair yn lân d' ymadrodd ;  
Am hyn ei hoffi mae dy was,  
Trwy rin y gras a gafodd.
- 3 Cyfiawnder yw'th gyfiawnder di  
A bery byth heb ddiwedd ;  
A'th gyfraith sydd wirionedd glân,  
Heb gyfran yn anwiredd.
- 4 Dy dystiolaethau gwerthfawr iawn  
Ynt gyfiawn yn drag'wyddol ;  
Gwna imai ddëall, O fy Nuw,  
A byddaf byw'n wastadol.

**219. RHAN 14. (ad. 145—152.)** M. H.*Erfyn cymmorth gan Dduw.*

- 1 **A**'M calon, gwêl, fy Nuw, fy Naf,  
A'm calon oll dy geisio wnafl ;  
O clyw fy llef, ac achub fi,  
A chadw wnafl dy ddeddfau di.
- 2 Ie, clyw fy llais, a chlyw fi'n awr,  
Yn ol dy fwyn drugaredd fawr ;  
Ac yn ol gair d' addewid dda,  
Fy enaid marwaidd, Iôr, bywhâ.
- 3 Nesâ, nesâ, ar hyn o bryd,  
Gwirionedd yw dy air i gyd ;  
A gwn er's talm, O Dduw dilŷth,  
I ti ei seilio'n gadarn byth.

**220. RHAN 15.** (ad. 155, 156, 160.) 8, 7.*Ceisio gras bywiocdol.*

- 1 **F**FORDD iechydwriaeth, pell yw hon  
 Oddiwrth anghyffion ddynion ;  
 Am nad fnt hwy yn ceisio'n glau  
 Mo ffordd dy ddeddfau union.
- 2 Aml iawn yw'th drugareddau di,  
 Bywhâ fi'n ol d' addewid ;  
 Gan roi im' fywiog sel yn glau  
 I redeg llwybrau'r bywyd.
- 3 O'r dechreu'n wir gwirionedd yw  
 Dy air, O Dduw ein llywydd ;  
 Pob rhan o hono'n gadarn sy,  
 Fe bery yn dragywydd.

**221. RHAN 16.** (ad. 162, 165, 173.) M. H.*Llawenydd a heddwch trwy'r gair.*

- 1 **O**BLEGID d' air wyf lawen iawn,  
 Fel pe bai oll o dlysau'n llawn ;  
 Nid gwr wrth rannu'r yspail gair  
 Mor llon a mi wrth chwilio'th air.
- 2 Mae heddwch a chadernid cry'  
 I'r rhai sy'n caru'th gyfraith gu ;  
 Ac ni thrangwyddant wrth dy ffyrdd  
 Er cwrdd â rhwystrau mawrion fyrrd.
- 3 Am imi ddewis d' eiriau mad,  
 Dy law a'm cynnorthwyo'n rhad ;  
 A gâd i'm henaid etto fyw,  
 Fel y'th folianno, O fy Nuw.

**222. RHAN 17.** (ad. 169—172, 176.) M. H.*Erfyn gras adferol.*

- I **O**'TH flaen, O Dduw, nesâed fy nghri,  
 A doed fy ngweddi attat ti ;  
 Yn ol dy air moes ddeall im',  
 A gwared fi rhag drwg, er dim.

**218. RHAN 13. (ad. 137—144.)** 8, 7.*Y gair yn fyddlon a chyfiawn.*

- 1 **U**N perffaith gyfiawn wyt, O Dduw,  
Ac uniawn yw dy farnau ;  
Mae'th dystiolaethau'n ffyddlon iawn,  
A chyfiawn fnt yn ddiau.
- 2 Fel aur a burwyd yn y tân,  
Fe gair yn lân d' ymadrodd ;  
Am hyn ei hoffi mae dy was,  
Trwy rin y gras a gafodd.
- 3 Cyfiawnder yw'th gyfiawnder di  
A bery byth heb ddiwedd ;  
A'th gyfraith sydd wirionedd glân,  
Heb gyfran yn anwiredd.
- 4 Dy dystiolaethau gwerthfawr iawn  
Ynt gyfiawn yn drag'wyddol ;  
Gwna imai ddëall, O fy Nuw,  
A byddaf byw'n wastadol.

**219. RHAN 14. (ad. 145—152.)** M. H.*Erfyn cymmorth gan Dduw.*

- 1 **A**'M calon, gwêl, fy Nuw, fy Naf,  
A'm calon oll dy geisio wnafl ;  
O clyw fy llef, ac achub fi,  
A chadw wnafl dy ddeddfau di.
- 2 Ie, clyw fy llais, a chlyw fi'n awr,  
Yn ol dy fwyn drugaredd fawr ;  
Ac yn ol gair d' addewid dda,  
Fy enaid marwaidd, Iôr, bywhâ.
- 3 Nesâ, nesâ, ar hyn o bryd,  
Gwirionedd yw dy air i gyd ;  
A gwn er's talm, O Dduw dilyth,  
I ti ei seilio'n gadarn byth.



**220. RHAN 15.** (ad. 155, 156, 160.) 8, 7.*Ceisio gras bywiocdol.*

- 1 **F**FORDD iechydwrïaeth, pell yw hon  
 Oddiwrth anghyfion ddynion ;  
 Am nad fnt hwy yn ceisio'n glau  
 Mo ffordd dy ddeddfau union.
- 2 Aml iawn yw'th drugareddau di,  
 Bywhâ fi'n ol d' addewid ;  
 Gan roi im' fywiog sel yn glau  
 I redeg llwybrau'r bywyd.
- 3 O'r dechreu'n wir gwirionedd yw  
 Dy air, O Dduw ein llywydd ;  
 Pob rhan o hono'n gadarn sy,  
 Fe bery yn dragywydd.

**221. RHAN 16.** (ad. 162, 165, 173.) M. H.*Llawenydd a heddwch trwy'r gair.*

- 1 **O**BLEGID d' air wyf lawen iawn,  
 Fel pe bai oll o dlysau'n llawn ;  
 Nid gwr wrth rannu'r yspail gair  
 Mor lloŷ a mi wrth chwilio'th air.
- 2 Mae heddwch a chadernid cry'  
 I'r rhai sy'n caru'th gyfraith gu ;  
 Ac ni thrangwyddant wrth dy ffyrdd  
 Er cwrdd â rhwystrau mawrion fyrdd.
- 3 Am imi ddewis d' eiriau mad,  
 Dy law a'm cynnorthwyo'n rhad ;  
 A gâd i'm henaid etto fyw,  
 Fel y'th folianno, O fy Nuw.

**222. RHAN 17.** (ad. 169—172, 176.) M. H.*Erfyn gras adferol.*

- I **O**'TH flaen, O Dduw, nesâed fy nghri,  
 A doed fy ngweddi attat ti ;  
 Yn ol dy air moes ddeall im',  
 A gwared fi rhag drwg, er dim.

**218. RHAN 13. (ad. 137—144.)** 8, 7.*Y gair yn ffyddlon a chyfiawn.*

- 1 **U**N perffaith gyfiawn wyt, O Dduw,  
Ac uniawn yw dy farnau ;  
Mae'th dystiolaethau'n ffyddlon iawn,  
A chyfiawn fnt yn ddiau.
- 2 Fel aur a burwyd yn y tân,  
Fe gair yn lân d' ymadrodd ;  
Am hyn ei hoffi mae dy was,  
Trwy rin y gras a gafodd.
- 3 Cyfiawnder yw'th gyfiawnder di  
A bery byth heb ddiwedd ;  
A'th gyfraith sydd wirionedd glân,  
Heb gyfran yn anwiredd.
- 4 Dy dystiolaethau gwerthfawr iawn  
Ynt gyfiawn yn drag'wyddol ;  
Gwna imai ddëall, O fy Nuw,  
A byddaf byw'n wastadol.

**219. RHAN 14. (ad. 145—152.)** M. H.*Erfyn cymmorth gan Dduw.*

- 1 **A**'M calon, gwêl, fy Nuw, fy Naf,  
A'm calon oll dy geisio wnafl ;  
O clyw fy llef, ac achub fi,  
A chadw wnafl dy ddeddfau di.
- 2 Ie, clyw fy llais, a chlyw fi'n awr,  
Yn ol dy fwyn drugaredd fawr ;  
Ac yn ol gair d' addewid dda,  
Fy enaid marwaidd, Iôr, bywhâ.
- 3 Nesâ, nesâ, ar hyn o bryd,  
Gwirionedd yw dy air i gyd ;  
A gwn er's talm, O Dduw dilŷth,  
I ti ei seilio'n gadarn byth.

**220. RHAN 15.** (ad. 155, 156, 160.) 8, 7.*Ceisio gras bynioccol.*

- 1 **F**FORDD iechydwriaeth, pell yw hon  
 Oddiwrth anghyffion ddynion ;  
 Am nad fânt hwy yn ceisio'n glau  
 Mo ffordd dy ddeddfau union.
- 2 Aml iawn yw'th drugareddau di,  
 Bywhâ fi'n ol d' addewid ;  
 Gan roi im' fywiog sel yn glau  
 I redeg llwybrau'r bywyd.
- 3 O'r dechreu'n wir gwirionedd yw  
 Dy air, O Dduw ein llywydd ;  
 Pob rhan o hono'n gadarn sy,  
 Fe bery yn dragywydd.

**221. RHAN 16.** (ad. 162, 165, 173.) M. H.*Llawenydd a heddwch trwy'r gair.*

- 1 **O**BLEGID d' air wyf lawen iawn,  
 Fel pe bai oll o dlysau'n llawn ;  
 Nid gwr wrth rannu'r yspail gair  
 Mor lloŷ a mi wrth chwilio'th air.
- 2 Mae heddwch a chadernid cry'  
 I'r rhai sy'n caru'th gyfraith gu ;  
 Ac ni thrangwyddant wrth dy ffyrdd  
 Er cwrdd â rhwystrau mawrion fyrrd.
- 3 Am imi ddewis d' eiriau mad,  
 Dy law a'm cynnorthwyo'n rhad ;  
 A gâd i'm henaid etto fyw,  
 Fel y'th folianno, O fy Nuw.

**222. RHAN 17.** (ad. 169—172, 176.) M. H.*Erfyn gras adferol.*

- 1 **O**'TH flaen, O Dduw, nesâed fy nghri,  
 A doed fy ngweddi attat ti ;  
 Yn ol dy air moes ddeall im',  
 A gwared fi rhag drwg, er dim.

**218. RHAN 13. (ad. 137—144.)** 8, 7.*Y gair yn ffyddlon a chyfiawn.*

- 1 **U**N perffaith gyfiawn wyt, O Dduw,  
Ac uniawn yw dy farnau ;  
Mae'th dystiolaethau'n ffyddlon iawn,  
A chyfiawn ynt yn ddiâu.
- 2 Fel aur a burwyd yn y tân,  
Fe gair yn lân d' ymadrodd ;  
Am hyn ei hoffi mae dy was,  
Trwy rin y gras a gafodd.
- 3 Cyfiawnder yw'th gyfiawnder di  
A bery byth heb ddiwedd ;  
A'th gyfraith sydd wirionedd glân,  
Heb gyfran yn anwiredd.
- 4 Dy dystiolaethau gwerthfawr iawn  
Ynt gyfiawn yn drag'wyddol ;  
Gwna imai ddëall, O fy Nuw,  
A byddaf byw'n wastadol.

**219. RHAN 14. (ad. 145—152.)** M. H.*Erfyn cymmorth gan Dduw.*

- 1 **A**'M calon, gwêl, fy Nuw, fy Naf,  
A'm calon oll dy geisio wnafl ;  
O clyw fy llef, ac achub fi,  
A chadw wnafl dy ddeddfau di.
- 2 Ie, clyw fy llais, a chlyw fi'n awr,  
Yn ol dy fwyn drugaredd fawr ;  
Ac yn ol gair d' addewid dda,  
Fy enaid marwaidd, Iôr, bywhâ.
- 3 Nesâ, nesâ, ar hyn o bryd,  
Gwirionedd yw dy air i gyd ;  
A gwn er's talm, O Dduw dilyth,  
I ti ei seilio'n gadarn byth.

**220. RHAN 15.** (ad. 155, 156, 160.) 8, 7.*Ceisio gras bywiocdol.*

- 1 **F**FORDD iechydwrïaeth, pell yw hon  
 Oddiwrth anghyffion ddynion ;  
 Am nad fânt hwy yn ceisio'n glau  
 Mo ffordd dy ddeddfau union.
- 2 Aml iawn yw'th drugareddau di,  
 Bywhâ fi'n ol d' addewid ;  
 Gan roi im' fywiog sel yn glau  
 I redeg llwybrau'r bywyd.
- 3 O'r dechreu'n wir gwirionedd yw  
 Dy air, O Dduw ein llywydd ;  
 Pob rhan o hono'n gadarn sy,  
 Fe bery yn dragywydd.

**221. RHAN 16.** (ad. 162, 165, 173.) M. H.*Llawenydd a heddwch trwy'r gair.*

- 1 **O**BLEGID d' air wyf lawen iawn,  
 Fel pe bai oll o dlysau'n llawn ;  
 Nid gwr wrth rannu'r yspail gair  
 Mor lloŷ a mi wrth chwilio'th air.
- 2 Mae heddwch a chadernid cry'  
 I'r rhai sy'n caru'th gyfraith gu ;  
 Ac ni thrangwyddant wrth dy ffyrdd  
 Er cwrdd â rhwystrau mawrion fyrdd.
- 3 Am imi ddewis d' eiriau mad,  
 Dy law a'm cynnorthwyo'n rhad ;  
 A gâd i'm henaid etto fyw,  
 Fel y'th folianno, O fy Nuw.

**222. RHAN 17.** (ad. 169—172, 176.) M. H.*Erfyn gras adferol.*

- I **O**'TH flaen, O Dduw, nesâed fy nghri,  
 A doed fy ngweddi attat ti ;  
 Yn ol dy air moes ddeall im',  
 A gwared fi rhag drwg, er dim.

Gwêl a oes rhyw ffordd annuwiol  
 'N anwyl gennyf, Arglwydd cu ;  
 Tywys fi'n y ffordd drag'wyddol,  
 Ffordd a'm dwg i'r gwynfyd fry.

**243.** AIL RAN. (ad. 7—12.) M. H.

*Holl-bresennoldeb Duw.*

- 1 **P**E ceisiwn ffoi o'th wÿdd i ma's,  
 O Dduw, fel rhyw anffyddlon was ;  
 Rhag d' Yspryd di i b'le y trown?  
 A ph'le o'th olwg graff y ffown?
- 2 Os dringo wnaif i'r nefoedd fry,  
 Yno mwynhêir dy wyneb cu ;  
 Ac os yn uffern gwnaf fy nyth,  
 'R wyt yno yn ofnadwy byth.
- 3 Pe cawn adenydd bore-wawr,  
 I ffoi tu hwnt i'r ce'nfor mawr ;  
 Wel-yno dy ddeheulaw fai,  
 I'm tywys ac i'm dal yn chwai.
- 4 Pe d'wedwn, Y tywyllwch du  
 A'm cuddiai rhag dy lygaid di ;  
 Yna y nos dywyllaf sydd  
 O'm hamgylch fai fel goleu'r dydd.
- 5 Ni chuddia'r t'wyllwch rhagot ddim,  
 Goleua'r nos fel haul mewn grym ;  
 Y goleu ddydd i ti, O Dduw,  
 A'r tywyll nos, un ffunud yw.

**244.** A R A L L. . 8, 7.

- 1 **P**'LE gall eneidiau euog, gwael,  
 Duw, rhagot gael dihangfa?  
 Yn uffern mae'th ofnadwy dân,  
 A'r nef yw'th lân orseddfa.

- 2 Pe ar adenydd bore-wawr  
Y ffown tu draw'r gorllewin ;  
O'm blaen yn gyflym byddai'th law,  
A'th ddeheu-law i'm dilyn.
- 3 Pe bawn am dynnu llenni'r nos  
Yn orchudd dros fy mhechod ;  
Dy lygad fflamlyd, Iôr, yn chwai,  
Oleuai bob rhyw gysgod.
- 4 Canol y nos, a chanol dydd,  
Y ddau it' sydd un ffunud ;  
Byth na bo im' dy lid gyffrôi,  
Gan feddwl ffoi oddiwrthyd.

**245.** RHAN 3. (ad. 14—18.) M. H.

*Aml ddoniau Duw i ddyn.*

- 1 **F**Y sylwedd, Iôr, a welaist ti,  
Yn ddirgel iawn pan luniwyd fi ;  
'Roedd yn dy lyfr bob peth yn llawn,  
Cyn bod un gronyn bach yn iawn.
- 2 Yn rhyfedd ac ofnadwy'm gwnaed,  
Dy enw cu ei foli caed !  
A da y gwyr fy enaid fod  
Dy waith mor rhyfedd ag yw'th glod.
- 3 Am hyn mor werthfawr genyf fi  
Yw'r meddwl am dy roddion di !  
Mae doniau'th ras yn amlach, Iôr,  
Na'r tywod mân ar lan y môr.
- 4 Seliedig ar fy nghalon yn',  
Pan roddwy'r hwyr i'm llygaid hun ;  
A daw i'm cof bob bore glas  
Aneirif ryfeddodau'th ras.

**246.** PSALM 140. (ad. 6, 7, 12, 13.) M. C.*Hyderu yn Nuw.*

- 1 **D**YWEDAIS wrth yr Arglwydd byw,  
Fy unig Dduw wyt ti ;  
O Arglwydd clyw fy llef yn glau,  
I'th glustiau doed fy nghri.
- 2 Yr Arglwydd yw fy nerth i gyd,  
A iechyd f' enaid yw ;  
Yn nydd y frwydyr gydaf bydd,  
A'm pen a gudd fy Nuw.
- 3 I ddadleu dadl y truan tlawd  
Fe ddaw, fel brawd, o'r nef ;  
Ac uniawn farn i'r rhai'n a rydd,  
Y dydd y ceisient ef.
- 4 Clodfora'th saint, O Dduw, ar gân,  
Dy enw glân i gyd ;  
A trigo fry yn ddïau gân  
Ym mwyniant nefol fyd.

**247.** PSALM 141. (ad. 2—4, 8—10.) M. H.*Am gymmeradwyaeth a diogelwch.*

- 1 **O**DOED fy ngweddi ger dy fron,  
Fel arogl-darth, y funud hon ;  
A chodiad dwys fy nwylaw, Nêr,  
Fel y prydnhawnol offrwm pêr.
- 2 Na âd i'm genau gynneu'th wg,  
Na'm calon i lettŷa drwg ;  
A chadw'm traed rhag myn'd ar hyd  
Ffol lwybrau dynion drwg y byd.
- 3 Gwêl, arnat mae fy llygaid i,  
A'm hunig obaith ydwyt ti ;  
Na âd fy enaid gwan, O Dduw,  
Yn ddiymgeledd tra fwyf byw.



- 4 Rhag pob rhyw rwyd a dan y byd  
 I faglu'm traed y ffordd ar hyd,  
 O cadw fi â'th ddeheu-law,  
 A dwg fi'n iach i'r byd a ddaw.

**248.** PSALM 143. (ad. 1, 2, 6, 7.) M. C.

*Am faddeuant a gras.*

- 1 **O**ARGLWYDD grasol, gwrando'm cri,  
 A'm gweddi doed o'th fla'n ;  
 Erglŷw fi, o'th wirionedd, Nêr,  
 Ac o'th gyfiawnder glân.
- 2 Na ddos di chwaith i farn â'th was,  
 Ond moes dy ras i mi ;  
 Can's byth ni chyfiawnhêir neb byw,  
 O Dduw, yn d' olwg di.
- 3 Fy nwylaw attat rof ar led,  
 I geisio'th nodded gref ;  
 A'm henaid, fel sychedig dir,  
 Sy'n wir am wlaw y nef.
- 4 Fy yspryd balla, clyw fi'n glau,  
 A'th wyneb tau na chudd ;  
 Rhag i mi fôd fel anwir rai  
 Am fai yn uffern sydd.

**249.** AIL RAN (ad. 8—12.) 8, 8, 6.

*Erfyn nodded Duw a'i ras.*

- 1 **P**AR imi glywed, Dduw pob gras,  
 Dy drugarogrwydd fore ghas ;  
 Fy ngobaith ynot sydd :  
 Y ffordd y rhodiwyf dysg i mi,  
 Oblêid i fynu attat ti  
 'R edrychaf nos a dydd.

- 2 Trof attat ti am noddfa'n awr ;—  
 O gwared f' enaid, Arglwydd mawr,  
 O law'm gelynion ryw ;  
 Dysg imi wneud d' ewyllys bur,  
 A thywys fi i'r nefol dir,  
 O herwydd ti yw'm Duw. '
- 3 Er mwyn dy enw mawr bywhâ,  
 Ac o'th gyfiawnder glân rhyddhâ  
 O ing, fy enaid gwan ;  
 Ac er dy hen drugaredd rad,  
 Rho'm cas a'm pechod dan fy nhra'd,  
 A dal dy was i'r lan.

**250.** PSALM 144. (ad. 1—4, 15.) M. H.

*Bendithio Duw am ei ras.*

- 1 **B**ENDIGAID fyddo Duw fy mhlaid,  
 A rydd i'm henaid nerth wrth raid ;  
 Rhoi mae ei Air ac Yspryd gras,  
 I'm gwneud yn arfog ddewr i'r ma's.
- 2 Fy noddfa a'm trugaredd rad,  
 Fy nhŵr, a'm mawr Wareddydd mad ;  
 Fy nharian hefyd yw fy Nuw,  
 Ac unig obaith f' enaid yw.
- 3 Duw, beth yw dyn, a'i fab, yn awr,  
 Pan wnait o hwn fath gyfrif mawr ?  
 I wagedd tebyg yw, a'i ddydd  
 Fel cysgod yn myn'd heibio sydd.
- 4 Gwyn fyd y rhai y daw o'r nen  
 Fendithion beunydd ar eu pen ;  
 O gwyn eu byd y rasol ryw,  
 I'r rhai y mae Jehofa'n Dduw.

**251.** PSALM 145. (ad. 1—7.) 8, 7.*Mawredd Duw.*

- 1 **D**YRCHAFAF di tra fyddwyf byw,  
 Fy Nuw a'm Brenhin nefol;  
 Bendithio wnaif dy enw di,  
 A'th foli yn drag'wyddol.
- 2 Mawr iawn yw'r Iôn, a mawr ei nerth,  
 Duw prydferth canmoladwy;  
 A'i fawredd sydd, fel ef ei hun,  
 I ddyn yn anchwiliadwy.
- 3 Cenhedlaeth wrth genhedlaeth a  
 Folianna'th waith rhyfeddol;  
 Mynegi wnant trwy'r byd i gyd  
 Am dy gadernid bythol.
- 4 Gogoniant glân dy fawredd mwy  
 A draethant hwy a minnau;  
 Gan sôn am dy weithredoedd mawr,  
 A'th ryfedd ddirfawr bethau.
- 5 Mewn cof o'th fawr ddaioni maith,  
 Ymhob rhyw iaith fe'i traethant;  
 Ac am dy lân gyfiawnder, Iôn,  
 A llafar dôn y canant.

**252.** AIL RAN. (ad. 8, 9, 14—16.) m. c.*Daioni Duw.*

- 1 **T**OSTURIOL ydyw'r Arglwydd Dduw,  
 A graslawn yw bob pryd;  
 O drugareddau mae yn llawn,  
 Hwyrffrydig iawn i lid.
- 2 I bawb trwy'r byd anfeidrol dda  
 Yw'r Duw deyrnasa fry;  
 Ac ar ei holl weithredoedd mad  
 Ei rad drugaredd sy.

- 3 Yn cynnal mae â'i law ei hun  
Bob un ar syrthio sydd ;  
A'r enaid gostyngedig gwan  
A gwyd i'r lan ryw ddydd.
- 4 Yn disgwyl wrthyt, wrth eu rhaid,  
Mae llygaid pob peth, Iôr ;  
A'u bwyd i bawb a roi'n ei bryd,  
Trwy'r dda'r i gyd a'r môr.
- 5 Dy law ar led agori di,  
A'th law eu porthi gwna ;  
Diwallu'r wyt ti bob peth byw,  
O Dduw, â'th 'wyllys da.

---

**253.** RHAN 3. (ad. 17—21.)

7au.

*Daioni Duw i'w bobl.*

- 1 **CYFIAWN** yn ei ffyrdd i gyd  
Ydyw Brenhin mawr y byd ;  
Sanctaidd yw Jehofa Dduw  
Yn ei holl weithredoedd gwiw.
- 2 Agos iawn yw Arglwydd nef  
At y sawl a'i ceisiant ef ;  
Sef at bawb yn galw'n hy  
Mewn gwirionedd arno sy.
- 3 Eu hewyllys Duw a rydd  
I'r rhai yn ei ofni sydd ;  
Gwrendy fry eu llef o hyd,  
Ac a'u hachub hwynt i gyd.
- 4 Enfyn iechydwriaeth fawr  
I'r rhai sy'n ei garu'n awr ;  
Ond yr holl annuwiol rai  
A ddifetha am eu bai.

5 Traethaf mwy â llafar dôn  
 Foliant glân Jehofa Iôn ;  
 A bendithied pawb îs nef  
 Byth ei enw sanctaidd ef.

**254.** PSALM 146. (ad. 5—8, 10.) M. H.

*Daioni Duw.*

- 1 **G**WYN fyd y dyn yr hwn mae Duw  
 Wrth raid yn borth i'w enaid byw ;  
 A'i obaith da, tra paro'i ddydd,  
 Yn Nuw Jehofa'n unig sydd.
- 2 Efe a wnaeth y nefoedd fry,  
 Y dda'r, y môr, ac ynddynt sy ;  
 A phob gwirionedd in' a roes  
 A geidw byth o oes i oes.
- 3 Fe saif mewn pryd i'r gwan yn blaid,  
 A bara rhydd i'r tlawd wrth raid ;  
 Y flin gydwybod esmwythâ,  
 A'r carcharorion a ryddhâ.
- 4 Fe egyr lygaid deillion prudd  
 I eglur ganfod goleu'r dydd ;  
 Yr isel gwan a gwyd ei hun,  
 A hoffi mae y cyfiawn ddyn.
- 5 Yr Arglwydd a deyrnasa byth,  
 Dy Dduw di, Sion, Iôn dilŷth,  
 O oes i oes a bery'n fyw.  
 O molwch oll Jehofa Dduw.

**255.** PSALM 147. (ad. 1—3, 6.) M. H.

*Gofal Duw dros ei eglwys.*

- 1 **M**OLWCH yr Iôn, can's da iawn yw  
 A'r llais a'r galon foli Duw ;  
 O herwydd hyfryd yw ei glod,  
 Ac yn ddiolchgar gweddus bod.

- 2 Caersalem, dinas gyflawn fydd,  
Ei Duw'n ei hadeiladu sydd ;  
Gan gasglu Israel oll ynghyd,  
'A fu ar wasgar dros y byd.
- 3 Yr unig Arglwydd sy'n iachâu  
Y galon friwiwyd gan ei bai ;  
Ai holl archollion dolur-lawn  
A rwym ei hun yn dirion iawn.
- 4 Yr Arglwydd yn dyrchafu sy  
Yr addfwyn rai i'r nefoedd fry ;  
Gan ostwng dynion drwg hyd lawr,  
A'u gyrru i'r trueni mawr.

**256.** AIL RAN (ad. 7—9, 11, 14) M. H.

*Rhagluniaeth Duw.*

- 1 **C**YDGENWCH oll â llafar lef  
Ddiolchus gân i'r Arglwydd nef ;  
E'n toi y nen â'i gwmmwl sydd,  
A gwlaw i'r ddaear sych a rydd.
- 2 Pair wellt i dyfu ar y dda'r,  
A'i borthiant i'r anifail gwâr ;  
A gwrando mae'n dosturiol fry  
Ar gywion bach y gigfran ddu.
- 3 Ein bro'n heddychol iawn a wna,  
A'i llanw mae â'r hyn sy dda ;  
Ei fendith enfyn ar ein tir,  
A phortha ni â gwenith pur.
- 4 Yr Arglwydd sydd yn hoffi'n fawr  
Bawb oll a'i hofnant ar y llawr ;  
A'r sawl yn disgwyl hefyd sy  
Ymgeledd ei drugaredd gu.

**257. RHAN 3.** (ad. 4, 5, 15—19.) 8, 7.*Gallu Duw ar y rhew a'r eira.*

- 1 **Y**R Arglwydd sydd yn rhifo'r ser,  
Eu nifer gŵyr a'u henwau ;  
Ei nerth sy fawr, a deall Duw  
Aneirif yw yn ddiâu.
- 2 Ei lân orchymyn enfyn ef  
I lawr o'r nef yn gynnar ;  
A'i air yn fuan iawn a red  
Dros hyd a lled y ddaear.
- 3 Eira fel gwlan fe wlawia'n dew,  
A thaena rew fel lludw ;  
Eirch iâ, a daw yn defyll cri ;  
Pwy erys oerni hwnnw ?
- 4 Ei air drachefen ar ei hynt  
A bair i'r gwynt och'neidio,  
I doddi'r rhai'n ; ac felly bydd  
I'r holl afonydd lifo.
- 5 Mynegi mae hoff eiriau'i rad,  
A'i farnau mât i'w bobol ;  
Efengyl gras i'r enaid cla',  
A deddfau tra rhagorol.

**258. RHAN 4.** (ad. 12—14, 19, 20.) m. c.*Bendith Duw ar ei eglwys.*

- 1 **C**AERSALEM lân, molianna'r Iôn,  
A Sion, mola'th Dduw ;  
Dy gadw mae rhag drygau gant,  
I'th blant rhydd fendith wiw.
- 2 Rhoi heddwch hyfryd yn dy fro,  
A'th lwyddo'n fawr mae ef ;  
Diwallu'th eisiau oll a wna,  
A manna da o'r nef.

- 3 Mynega ei efengyl rad,  
A'i ddeddfau mād i'w saint;  
Ei farnau mwyn, a'i wyrthiau mawr:  
Mor werthfawr yw eu braint!
- 4 Can's nid fel hyn y gwnaeth yr Iôn  
A holl drigolion byd;  
Nid adwaen miloedd eiriau'r nef;  
O molwch ef i gyd.

**259.** PSALM 148. (ad. 1—6.) 8, 7

*Annogaeth i'r nefolion foli Duw.*

- 1 **H**ALELIWIA, mawl i'r Arglwydd,  
Glywer beunydd yn y nen;  
Molwch Dduw'n yr uchelderau,  
Pell drigfannau'r nefoedd wen:  
Molwch ef, ei holl angylion,  
A thrigolion gwynfyd glân;  
Unwch seintiau a seraphiaid,  
A cherubiaid yn y gân.
- 2 Cwyd yn fore, haul, i'r awyr,  
Hyd yr hwyr mynega'i glod;  
Yna, leuad, deffro dithau,  
A'r planedau yn y rhod:  
Sêr yr wybren, disglair fydoedd,  
Wrth y miloedd, cenwch fry;  
Nef y nefoedd, molwch chwithau,  
A'r cymmylau danoch sy.
- 3 Canant oll y mawl pereiddia'  
I Jehofa yn gyttun;  
Crëwyd hwynt â gair ei enau,  
Yn y dechreu bob yr un:



Iddynt rhoddes ddeddf ragorol,  
 Sy'n wastadol i barhâu ;  
 Ac o'u llwybrau glân ni w'yrant,  
 Ynddynt rhedant heb lesghâu.

---

**260.** AIL RAN. (ad. 7—10.) 8, 7.

*Galwad ar ddaearolion i foli Duw.*

- 1 **B**OED i'r ddaear gron ar ce'nfor  
 'Nawr mewn cydgor foli Duw !  
 Dechreu'r gân a wnelo'r eigion,  
 A'i drigolion amal-ryw :  
 Mellt, taranau, fry yn trystio,  
 Fo'n dadseinio'i foliant glân ;  
 Tarth ac eira, tân a chenllysg,  
 Fyddo'n hyddysg yn y gân.
- 2 Gwynt ystormus sydd yn gwneuthur  
 Ië'n brysur eiriau'r nef,  
 Dyged hwn dros fryn a mynydd  
 Lafar glodydd iddo ef :  
 Uned bryniau a mynyddoedd,  
 A'r dyffrynoedd is y rhod ;  
 Ffrwythlongoedydd, mawriongedrwydd,  
 Oll yn ebrwydd yn ei glod.
- 3 Holl fwystflod, anifeiliaid,  
 Ac ymlusgiaid araf daith ;  
 Ac asgellog adar awyr,  
 Fyddo'n ddifyr wrth y gwaith :  
 Yn pereiddio'r gân â'u lleisiau  
 Clywer seintiau'r ddaear las ;  
 Molant, molant Dduw'n drag'wyddol,  
 Am anfeidrol olud gras.

**261.** RHAN 3. (ad. 11—14.) 8, 7.*Annogaeth i ddynion foli Duw.*

- 1 **C**HWI frenhinoedd mawr y ddaear,  
 Oll yn llafar molwch Dduw ;  
 A'r holl bobloedd aml amrywiaith,  
 Y'mhob talaith sydd yn byw :  
 Cenwch, dywysogion difyr,  
 A holl farnwyr prysur byd ;  
 Holl wŷr ieuaingc, a gwryfon,  
 Holl hen ddynion, plant ynghŷd.
- 2 Molant enw mawr yr Arglwydd,  
 A'u lleferydd dreiddio'r nef ;  
 Nid oes enw yn odidog,  
 Ond ei un ardderchog ef :  
 Ardderchogrwydd glân Jehofa  
 Ydyw'r hardda' sydd yn bod ;  
 Uwch nâ'r ddaear faith a'r nefoedd  
 Yn oes oesoedd yw ei glod.
- 3 Pen ei saint mae'n tra-ddyrchafu,—  
 Pwy sy'n caru fel efe?—  
 Can's fe'u cwyd o feddau pechod  
 I ddiddarfod wynfyd ne' :  
 Pobol agos atto'n ddiâu  
 Yw ei seintiau o bob rhyw ;  
 A'u gwir foliant yw Jehofa,  
 Haleliwia, mawl i Dduw.

**262.** ARALL. (ad. 1—6, 14.) 6, 8.*Galwad ar barwb i foli Duw.*

- 1 **C**HWI fydoedd dedwydd fry,  
 Dyrchefwch enw'r Iôn ;  
 I Grëydd pob peth sy  
 Rhowch fawl â llafar dôn :  
 Seraphaidd ryw, gerubiaid glân,  
 Traethwch ei glod mewn bythol gân.

2 Ti, haul, oleua'r dydd,  
 Ti, loer, a lonna'r nos ;  
 Chwi, sêr, o'i hamgylch sydd,  
 Cyd-folwch Dduw 'mhob o's :  
 Rhowch iddo fawl, chwi nefoedd fry,  
 A'r holl gymmylau danoch sy.

3 Addolant Dduw'n gyttân,  
 A molant ef ynghŷd,  
 Trwy rymmus air pa un  
 Y crëwyd hwynt i gyd ;  
 A pharant oll yn gadarn byth :—  
 Safadwy yw ei air dilŷth.

4 Dyrchafu mae ei saint  
 I orseddfeingciau'r nef,  
 Sef Israel mawr eu braint,  
 Pobl agos atto ef :  
 Am hyn cyd-uned pawb îs nen  
 I'w foli'n bêr fel pawb uwch ben.

**263.** PSALM 149. (ad. 1, 2, 4, 5, 9.) 8, 7.

*Mawl i Dduw am ei ddaioni.*

- 1 I'R Arglwydd cenwch, ac iawn fydd,  
 Ryw ganiad newydd rhyfedd ;  
 A chlywer y'nglyn'lleidfa'r saint  
 Ei fawr-fraint a'i orfoledd.
- 2 Boed Israel lawen iawn a ffraeth  
 Yn Nuw, a'i gwnaeth yn ddibrin ;  
 A meibion Sion hyfryd fon'  
 Yng Nghrist, eu tirion Frenhin.
- 3 O herwydd hoffa'r Arglwydd Iôn  
 Ei bobol cyfion odiaeth ;  
 A gwisg y llednais sy'n y llwch  
 A harddwch iechydwrïaeth.

- 4 I'w saint y bydd gorfoledd iawn  
Mewn cyflawn lân ogoniant ;  
Ac y'ngorphwysfa'r nefoedd wen  
Heb orphen byth y canant.
- 5 Yr ardderchogrwydd hyn a fydd  
I'w seintiau sydd yn credu ;  
Clodforwch oll yr Arglwydd nef,  
A molwch ef am hynny.

**264.** PSALM 150. (ad. 1, 2, 6.) 7au.

*Annogaeth i foliannu Dduw.*

- 1 **H**ALELIWIA, molwch Dduw  
Yn y nefoedd, lle mae'n byw ;  
Trigfan ei sancteiddrwydd glân,  
Lle deffrôir y fythol gân.
- 2 Uned fry'r ffurfafen gref  
Yn y gân a ddechreu'r nef ;  
A'i dadseinio'n uwch nâ'r sêr  
Wnelo seintiau'r byd yn bêr.
- 3 Mawl i Dduw trwy'r ddaear las,  
Moliant rhwydd am wyrthiau'i ras ;  
Can's mae'n gadarn, i iachâu,  
Ac yn caru trugarhâu.
- 4 Rhodded pob creadur byw  
Glodydd glân i'r Arglwydd Dduw ;  
Canwn oll â llafar dôn,  
Haleliwia bêr i'r Iôn.

# HYMNAU.

---

1. *Myfi yw bara y bywyd.* M. C.

Ioan vi. 31—58.

- 1 **A**DDOLWN y trag'wyddol Air,  
Sy'n porthi'r enaid byw ;  
Efe yw'r bywiol ddwr a gair,  
A bara'r bywyd yw.
- 2 Y manna ddaeth o'r nen ger llaw,  
Ond Crist o'r nefoedd fry ;  
Oddiyno ffrydiau pur a ddaw  
O hedd a chariad cry'.
- 3 Bu farw'r rhai ga'dd fama'n hir,  
A dw'r o'r graig oedd dda ;  
Ond Crist, ein Craig, a'r manna gwir,  
Y meirw'n fyw a wna.
- 4 Mawl byth i'r Oen, sy'n rhoi mor rhad  
Ei Ysryd Glân i ddyn ;  
Sy'n meithrin pob credadyn mād  
A'i gnawd a'i waed ei hun.

---

2. *Atto ef y bydd cynmiliad pobloedd.* M. H.

- 1 **A**ED yr efengyl bar i ma's  
Dros holl derfynau'r ddacar mas ;  
Nes elo'r Iesu'n ben trwy'r byd,  
A chyrchfa'r bobloedd atto' i gyd.

- 2 Dyrchafer Iesu felly'n fawr,  
A chwmped yr eilunod lawr ;  
Ac na boed enw'n glodfawr mwy,  
Ond enw'r hwn ga'dd farwol glwy'.
- 3 Tydi'r hwn sydd, a fydd, ac o'dd,  
O llwydda'th weision i wahôdd ;  
Na foed distawrwydd ar eu cri,  
Nes llanw'th dawel demel di.

3. *Wele y gauaf a aeth heibio.* M. C.  
Can. ii. 11, 12.

- 1 **A**ETH heibio'r gauaf chwerw, du,  
Yr eira oer a'r gwlaw ;  
Cyfododd Haul Cyfiawnder cu,  
Mae hinon dda ger-llaw.
- 2 Fry yn ffurfafen eglwys Dduw,  
Ei oleu disglair sy,  
Yn troi cystuddiau chwerwa'u rhyw,  
Yn hyfryd hedd i ni.
- 3 Mae blodau ar y dda'r yn llawn,  
Grasusau pur y nef,  
Oll yn arogl'i'n beraidd iawn,  
Oddiwrth ei wisgoedd ef.
- 4 Llais durtur yr efengyl fwyn,  
Sy'n dadsain bro a bryn ;  
A phobloedd byd, fel adar mân,  
Ddyrchafant gân am hyn.

4. *Erfyn nerth gan Grist.* M. C.

- 1 **A**F at yr orsedd fel yr wyf,  
Anfeidrol orsedd gras ;  
Datguddiaf yno 'nghlwyfau maith,  
A'm holl archollion cas.

- 2 'Da'i 'mofyn haeddiant mwy, na nerth,  
Diddanwch im', na hedd,  
Ond ynddo ef, a gwyd fy llwch  
Yn fyw o byrth y bedd.
- 3 Mae'n eistedd ar ddeheulaw'r Tad,  
Ar orsedd fawr y nef;  
.Ac mae y cyfan sydd mewn bod  
Tan ei awdurdod ef.
- 4 O anfon d' Ysryd sanctaidd pur,  
Nertha'm blinedig dra'd ;  
A rho im' olwg oleu glir  
Ar hyfryd dir fy ngwlad.
5. *Ar agoriad Eglwys.* M. H.
- 1 **A** FYDD i'r Duw trag'wyddol mawr:  
Sefydlu'i drigfan ar y llawr ?  
Ac o'i orseddfaingc ddisglair fry  
Arddel ein temlau iddo'n dŷ ?
- 2 O Arglwydd, disgyn lawr o'r ne',  
A'th bresennoldeb llanw'r lle !  
A chyd â'th air aed gallu ma's,  
I lonni'th blant, a maeddu'th gas.
- 3 Ac yn y dydd mawr ola'i gyd,  
Pan farno'th Fab holl bobloedd byd,  
O caffer gwel'd fod yma lu  
A aned i'r gogoniant fry.
6. *Mawr ddioddefaint Crist.* 8, 8, 6.
- 1 **A** I Iesu, cyfaill dynol ryw,  
A wela'i fry a'i gnawd yn friw,  
A'i waed yn lliwio'r lle ;  
Fel gŵr di bris yn rhwym ar bren,  
A'r gwaed yn dorthau ar ei ben ?  
Ië, f' enaid, dyma fe.

- 2 Ai'ma hanwyl Briod wela'i draw,  
A hoelion llymion trwy bob llaw,  
A'u pwyo'n drwm i dre',  
A bwr o ddur trwy'i dirion draed,  
Ac ynteu'n marw yn ei waed?  
Iê, f' enaid, dyma fe.
- 3 Ai fe fu'n maddeu'n rhad i'w gas,  
A'i waed fel llif o'i glwyfau ma's,  
Nes agor drws y ne',  
Sy'n plygu'i ben gan boenau llym,  
Yn wirion deg, heb yngam dim?  
Iê, f' enaid, dyma fe.

7. *Yr Arglwydd a gysura Sion.* 8, 8.

Essay li. 2, 3.

- 1 **A**M ddaioni Duw i Sion  
Canwn lafar glod yn gysson;  
Ei rad iddi a'i drugaredd  
Haeddant foliant yn gyfannedd.
- 2 'Doedd ei theulu dros hir amser  
Ond ychydig iawn o nifer;  
Ond ei Phriod a'i bendithiodd,  
Fel mae'n awr yn fam llaweroedd.
- 3 Canfu Sion amser adfyd,  
Ond ceiff weled dyddiau gwynfyd;  
Rhydd yr Arglwydd gysur rhyfedd  
I'w holl leoedd anghyfannedd.
- 4 Gwna fel Eden ei banialwch,  
Fel gardd ffrwythlawn ei diffaethwch;  
Gwir orfoledd a llawenydd  
A geir ynddi yn dragywydd.



5 Brysia, brysia, Arglwydd Iesu,  
Ddyddiau hafddydd dy ddyweddi ;  
Disgwyl wrthyt mae'r ynysoedd,  
Yr Iuddewon a'r Cenhedloedd.

8. *Perffaith Iawn.* 10au.

1.

**A** Mddwyfol Iawn, a hynny'n llawn a llwyr,  
Mae'n cân o hyd, o fore hyd yr hwyr ;  
O D'wysog nen ! byth ar ei ben y bo  
Y mawl am hyn, gan bawb mewn bryn a bro.

2.

Fe hoeliwyd draw y 'sgrifen-law ar led,  
Nid oes un twyll, y didwyll air a'i d'wed ;  
Mae groesaw 'nawr, er beiau mawr a mân,  
I rai fel ni, trwy fydd ymlynu 'mla'n.

3.

Nis traethir faint y fraint i'r saint y sydd  
Trwy rin y gro's yn dyfed nos a dydd ;  
Cânt bob rhyw ddawn, eu bwrdd yn llawn,  
a llwydd,  
Ac hefyd hyn, glân Geidwad yn ei gŵydd.

9. *Ymlawenâdu yn Nghrist.* 6, 4.

1 **A** M eni Crist ein Craig,  
I sigo pen y ddraig,  
Cyd-lawenhâwn ;  
Mewn cof o hyd bo'r dydd  
Y daeth i'n rhoddi'n rhydd,  
Moliamwn ef mewn fydd,  
O cyd-fawrhâwn.

2 I bawb o ddynol-ryw,  
O newydd hyfryd yw  
Doeth drefn ei ras !

Cael Iesu yn y cnawd  
Yn Frenin ac yn Frawd,  
I'n dwyn o'n lle tylawd  
Yn isel was.

3 Rhyfedd ei gariad ef  
Enneiniog mawr y nef,  
Tuag attom ni ;  
I'w gyfraith lanwaith lun,  
Er mwyn pardynu dyn;  
Fe roddodd ef ei hun  
Ei waed yn lli'.

4 Gogoniant rhown ar gân  
I'r Drindod heb wahân,  
Yr Un yn Dri ;  
I'r Tad am greu y byd,  
I'r Mab am brynu'n ddrud,  
A'r Yspryd Glân ynghyd,  
Rhown barch a bri.

## 10.

*Cariad Crist.*

M. H.

- 1 **A**NFEIDROL felus yw dy hedd,  
A chryf yw'th gariad fel y bedd ;  
Lle ceraist ti, 'does dŵr na than,  
Nac unrhyw rwystyr saif o'th fla'n.
- 2 Dy gariad neidiodd uchder mawr  
O faith eithafoedd nef i lawr ;  
A dwg yn hyfryd yn ei wedd  
Ryw beth ag sydd yn maeddu'r bedd.
- 3 O! mae dy gariad mawr ei rin,  
Yn llawer gwell nâ'r melus win ;  
Fe ddwg, fe g'od fy enaid gwan  
O ddyfnder ofnau mawr i'r lan.

11. *Iachawdheriaeth trwy Grist yn unig.* 7, 6.

1 **A**NGYLION glân yn gysson,  
 Rifedi gwllith y wawr,  
 Ro'nt eu coronau auraidd  
 O flaen y faingc i lawr ;  
 A chwariant eu telynau  
 Ynghŷd â'r saint yn un,—  
 Ond byth ni chanant ddigon  
 Am Dduwdod yn y dyn.

2 Ni f'asai gennym obaith  
 Am ddim ond fflammau syth,  
 Y pryf nad yw yn marw,  
 A'r t'wyllwch dudew byth ;  
 Ond b'asai'r hwn a hoeliwyd  
 Ar fynydd Calfari,  
 O ryw anfeidrol gariad  
 I gofio am danom ni.

3 Ti Farnwr byw a meirw,  
 Sydd ag allweddau'r bedd,  
 Terfynau eitha'r ddaear  
 Sy'n disgwyl am dy hedd :  
 'Dyw gras i ti ond gronyn,—  
 Moes ras ar hyn o bryd,  
 Ryw filoedd maith o weithiau  
 I ni fo'n well nâ'r byd.

12. *Y byd yn llawn diffygiadau.* 8, 7.

1 **A**NIAL dyrus wyf fi ynddo,  
 Yn ymdeithio'n wael fy llun ;  
 Chwilio'n ddyfal am le tawel,  
 Etto methu c'wrdd ag un :

Chwilio'n fanwl am felusder  
 Mewn pleserau gweigion iawn ;  
 Ond caf chwerwedd yn fy nghwppan,  
 Cyn y byddo'n hanner llawn.

- 2 O fy enaid, chwilia'n ddyfal  
 Am drysorau camail gwell,  
 Nag a fedda'r greadigaeth,  
 Allaf ddwyn i'r wlad sydd bell :  
 Nid oes dim ond twyll a gwagder  
 Yn y cyfan dan yr haul ;  
 Nid oes dim a leinw'm henaid  
 Ond trysorau Adda'r Ail.

**13.** *Ar ddechreu bhoyddyn.* 8, 8, 6.

- 1 **A**NNHRAETHOL wynfyd, echrys wae  
 Ar edau bywyd gorphwys mae,  
 Er byrred yw ei hyd ;  
 Fy nefol Dad yn unig ŵyr  
 A dreulia'i'r flwyddyn hon yn llwyr,  
 Cyn bo i'm newid byd.

- 2 Os 'dwy'i'n ffordd distryw, dan dy ŵg,  
 Dysg i mi ddewis ffordd a'm dwg  
 I'r nef, o'r byd a'r bedd ;  
 Llwyd olch a maddeu 'meiau, O Ddauw,  
 A dyro im' y fraint o fyw,  
 A marw yn dy hedd.

**14.** *Ar fore'r Sabbath.* 7au.

- 1 **A**R ein ffordd trwy'r anial fyd  
 Dygaist ni hyd yma'n fyw ;  
 Anfon fendith ini gyd  
 Ar y Sabbath hwn, O Ddauw :

- Dydd o'r saith yn oreu sy,  
Cysgod o'r orphwysfa fry.
- 2 Trugareddan bob yr awr  
Alwant am ein mawl i ti;  
Cedwaist ni â'th allu mawr,  
Yn haelionus porthaist ni:  
'Nawr oddiwrth y byd yn rhydd,  
Treuliwn iti'r sanctaidd ddydd.
- 3 Yma'n dawel yn dy dŷ  
Rho in' brofi'th hyfryd hedd;  
Llanw ni â'th gariad cu,  
Gad in' wel'd dy siriol wedd:  
A'n Sabbathau bob yr un  
Font fel rhan o'r nef ei hun.

15. *Y gwenith a'r efrau.* M. H. D.  
Mat. xiii. 24—30.

- 1 **A**R faes ein daear isel dir  
Gwasgarwyd deuryw hâd yn wir;  
Lle'r hauodd Crist ei wenith cu,  
Ei elyn fwriodd efrau lu:  
Y ddau a dyfant yma 'nghyd,  
Nes delo barn ar deulu'r byd;  
Ac engyl gwynion teg eu gwawr  
I alw i mewn gynhauaf mawr.
- 2 Ystyria, f' enaid, beth a fydd  
Dy gyflwr di pan ddelo'r dydd;  
Rhag bod yn un o'r chwerwon chwyn,  
Sy'n tyfu 'mhlith y gwenith gwyn:  
O cofia'n ddwys na thâl it' ddim,  
Ond crefydd gywir yn ei grym,  
Pan ddelo gwynion feibion gwawr  
I alw i mewn gynhauaf mawr.

**16.** *Y byd yn fôr tymhestlog.* M. C.

- 1 **A**R fôr tymhestlog teithio'r wy',  
Lle garw enbyd yw ;  
Lle soddodd myrdd, a llawer mwy,  
A mi trwy ras yn fyw.
- 2 Llaw Duw a'm daliodd i i'r lan,  
Uwch tonnau mwy nâ rhif ;  
Pan lawer gwaith bu f' enaid gwan  
Bron soddi dan y llif.
- 3 Rho olwg ffydd im' wel'd trwy bwyll  
Ofnadwy dwyll y byd ;  
Mai cyfnewidiol iawn yw dyn,  
Ond Duw yr un o hyd.

**17.** *Ceisio arweinïad ysprydol, &c.* 8, 7, 4.

- 1 **A**RGLWYDD, arwain trwy'r anialwch,  
F'i bererin gwael ei wedd ;  
Nad oes ynof nerth na bywyd,  
Fel yn gorwedd yn y bedd :  
Hollalluog, &c.  
Ydyw'r un a'm cwyd i'r lan.
- 2 Colofn dân y nos i'm tywys,  
Colofn niwl bydd im' y dydd ;  
Dal fi pan bwy'n teithio'r manau  
Geirwon yn y ffordd y sydd :  
Rho i mi fanna, &c.  
Fel na bwyf i lwfwrhâu.
- 3 Agor y ffynhonau melys,  
Sydd yn tarddu o'r graig i ma's ;  
'Rhyd yr anial maith canlyned  
Afon iechydwriaeth gras :  
Rho i mi hynny, &c.  
Dim i mi fel dy fwynhâu.

4 Pan bwy'n myned trwy'r Iorddonen,  
 Angau creulon yn ei rym ;  
 Aethost trwyddi gynt dy hunan,  
 Pa'm yr ofnaf bellach ddim ?  
 Buddugoliaeth, &c.  
 Gwna im' waeddi yn y llif.

18. *Llefared yr Arglwydd.* 8, 7, 3.

1 **A**RGLWYDD, danfon dy leferydd  
 Heddyw yn ei rwysg a'i rym ;  
 Dangos fod dy air yn gryfach  
 Nag all dyn wrthsefyll ddim :  
 Dos y'mla'n, nefol dân,  
 Cymmer yma feddiant glân.

2 Tyred allan yn dy arfau  
 O balasau têtg y ne' ;  
 Achub bwrcas dy oddefaint,  
 Fe'n distrywir onid ê :  
 Mawr yw'r llid sy'n y byd  
 I orchfygu'n henaid drud.

3 Tyred bellach, tyr'd yn ebrwydd,  
 Ac anadla'r gwyntoedd cryf,  
 Sydd yn nerthu'r pererinion  
 I wynebu'r gâlon hyf :  
 Gan wneud grym satan llym,  
 Mewn munudyn fyn'd yn ddim.

19. *Y Colect ar ddydd Enwaediad Crist.* 8, 7, 4.

1 **A**RGLWYDD Dduw, yr hwn a  
 wnaethost  
 I'th fendigaid Fab dy hun  
 Dderbyn gynt Enwaediad gwaedlyd,  
 A myn'd dan y ddeddf dros ddyn ;  
 Moes i ninnau, &c.  
 Lawn enwaediad d' Yspryd Glân.

2 Fel y bo i'n holl aelodau,  
 A'n calonnau ffol i gyd,  
 Wedi eu marweiddio'n hollol  
 I anwydau'r cnawd a'r byd,  
 Roi y'mhob peth, &c.  
 It' ufudd-dod trwy dy Fab.

20. *Wrth ymadael.* 8, 7.

**A**RGLWYDD, gollwng ni dan fendith,  
 Rho dy heddwch dan ein bron ;  
 Portha'n henaid â'r gwir fanna,  
 Ac â'th gariad cynnes llon :  
 Llanw'n calon â chysuron,  
 Llanw'n genau â dy glod ;  
 Dwg ni oll i'r nef i'th foli,  
 Tra bo'r nefoedd wen yn bod.  
*Canwn haleliwia i Dduw ac i'r Oen,*  
*Dros oesoedd diddarfod,*  
*Dros oesoedd diddarfod,*  
*Haleliwia, Haleliwia, Haleliwia. Amen.*

21. *Erfyn bendithion ysprydol.* 8, 7, 4.

1 **A**RGLWYDD grasol, dyma oedfa  
 Wedi'i rhoddi'n awr i ni,  
 I foliannu a gweddio,  
 Ac i geisio'th wyneb cu :  
 Rho dy Yspryd, &c.  
 I dy geisio di trwy ffydd.

2 Tyred, Arglwydd, i'n cyfarfod,  
 Tyn y gorchudd, rhwyga'r llen ;  
 Gwlawia yma dy fendithion  
 Yn gawodydd fry o'r nen :  
 Nefol awel, &c.  
 Chwythed yma'r oedfa hon.



- 3 Dyro ini yn yr oedfa  
 Olwg newydd ar dy wedd ;  
 Tân dy gariad yn ein calon,  
 Fel bo'i yma'n nefol wledd :  
 Nefoedd yma, &c.  
 Ydyw gwedd dy wyneb cu.

**22.** *Ceisio arwydd er daioni.* 8, 8.

Psalm lxxxvi. 17.

- 1 **A**RGLWYDD, llefaf arnat beunydd,  
 Am wirionedd yn fy nghrefydd ;  
 Tua'r bedd o hyd 'r wy'n tynnu,  
 Gwna im' arwydd er daioni.
- 2 Synwyr cryf a mawr wybodaeth,  
 Cyfoeth bydol a dysgeidiaeth ;  
 Moddion gras, a dim ond hynny,  
 Nid ŷnt arwydd er daioni.
- 3 Beth dâl proffes, heb adnabod  
 Edifeirwch am fy mhechod ?  
 Wylo dagrau, heb alaru,  
 Nid yw arwydd er daioni.
- 4 O am yspryd gostyngedig,  
 Calon friw yn prisio'r Meddyg,  
 Bywyd gweddaidd, yspryd gweddi !  
 Hyn fydd arwydd er daioni.

**23.** *Deisyf cymmorth Duw.* 8, 7, 4.

- 1 **A**RGLWYDD, oni ddarfu 't' addo,  
 Man lle byddo dau neu dri  
 Wedi 'mgynnull yn dy enw,  
 Mai i'r canol y deu't ti ?  
 Disgwyl wrthyt, &c.  
 'Nol d' addewid, yr ŷm ni.

- 2 Dyro gymmorth 'nawr i wrando,  
 A chyhoeddi etto i ma's  
 Ddyfnder calon dyn truenus,  
 Ac anfeidrol olud gras ;  
 Fel bo dyfnder, &c.  
 Byth am ddyfnder yn cael sôn.

24. *Ymhwyfrydu yn y groes.* 6, 4.

- 1 **A** RHOSAF ddydd a nos,  
 Byth bellach dan dy gro's  
 I'th wir fwynhâu :  
 Mi wn mai'r taliad hyn,  
 Wnaed ar Galfaria fryn,  
 A'm canna i oll yn wyn  
 Oddiwrth fy mai.
- 2 Yn nyfnder dwr a thân,  
 Calfaria fydd fy nghân,  
 Calfaria mwy :  
 Y bryn ordeiniodd Duw  
 Yn nhrag'wyddoldeb yw,  
 I godi'r marw'n fyw,  
 Trwy farwol glwy'.

25. *Ymledaniad yr Efengyl.* 6, 8.

- 1 **A** SAIN efengyl gras  
 Dros gyrrau'r dda'r i gyd,  
 Bydd enw Iesu mawr  
 I lanw hyn o fyd ;  
 Teyrnasoedd byd a ddônt yn llu  
 Ar fyr yn eiddo'n Harglwydd ni.
- 2 Daw Indiaid heb ddim rhif,  
 A chaethion du eu gwawr,

I 'mofyn trysor gwell  
 Na welir ar y llawr ;  
 Er dued ŷnt, fe'u gwneir yn lân,  
 Ac oll mor wyn a'r eira mân.

3 Wel, dos efengyl fwyn  
 I gonglau pella'r byd,  
 Na foed un ardal mwy  
 Heb iechydwrïaeth ddrud :  
 Dychwel Baganiaid gwyn a du,  
 Ac aros hefyd gyda ni.

**26.**      *Nerth a gras yng Nghrist.*      M. C.

1 **A**T wedd dy wyneb nid yw ddim  
 Drysorau maith y byd ;  
 Mae gair o'th enau'n fwy ei rym  
 Nag uffern fawr i gyd.

2 Gelynon fyrdd orchfygaist ti,  
 Trwy oddef angau loes ;  
 Angau, a'r bedd, ac uffern ddu,  
 Sy'n hongian wrth dy groes.

3 Dy allu yw fy nerth a 'ngrym,  
 Yn d' allu byddaf byw ;  
 'Rwy'n wan a llesg, ni allaf ddim,  
 Un funud, heb fy Nuw.

4 O tyred, Arglwydd, saif yn gry'  
 O blaid fy enaid gwan ;  
 Mi soddaf mewn dyfnderoedd du,  
 Ond ddeli di fi'r lan.

5 Ond nerth dy ras sy'n llawer mwy  
 Nâ'm beiau oll o'r bron ;  
 A'th hyfryd wên sy'n abal lladd  
 Yr ofnau dan fy mron.

27. *Deuoch i'r dyfroedd.*

M. C.

- 1 **A**WN, bechaduriaid, at y dwr,  
 A darddodd ar y bryn ;  
 Ac ni gawn yfed fyth, heb drai,  
 O'r afon loyw hyn.
- 2 Mae yma drugareddau'n rhad,  
 I'r tlawd a'r llariaidd rai ;  
 A rhyw fendithion maith yn stôr,  
 Sydd fythol yn parhâu.
- 3 'Does yma eisiau fyth yn bod,  
 Trysorau gras yn llawn,  
 Er maint yw'r yfed a'r glanhâu  
 Sydd fore a phrydnhâwn.

28. *O flaen y Cymmun.*

8, 7.

- 1 **B**ARA'r Bywyd, draw a dorrwyd,  
 Mewn trugaredd, drosom ni !  
 Gwîn yr enaid, a dywalltwyd  
 Mewn anfeidrol ras yn lli' !  
 Gan yr hwn y traethwyd geiriau  
 Bywyd gwell y nefoedd wen ;  
 Ac yn angau'r hwn rhoed angau  
 I'n pechodau ar y pren.
- 2 Edryddwyd ar y galon ddrylliwyd  
 blinder, am ei bai ;  
 y dagrau gollwyd  
 seddwyr, aflan rai :  
 dy wledd i'n genau  
 nes is y nen,  
 arthir ein heneidiau  
 o'r nefoedd wen !

**29.** *Human-gmholiad.* 8, 7.

- 1 **B**ARNA'n gyflawn beth yw'th gyflwr,  
 O fy enaid! a pha nôd  
 Wyt ti'n ddwyn i'r mwyn Waredwr  
 Gael dy gariad di erio'd:  
 A ennillodd ef yn hollol  
 Dy serchiadau gore'i gyd,  
 Gan d'ogwyddo yn drag'wyddol  
 Idd ei brisio'n fwy nâ'r byd?
- 2 P'un ai llygredd brwnt a rhagrith  
 Sy'n teyrnasu ynot 'nawr,  
 Neu anfeidrol gref lywodraeth,  
 Deg a mwyn dy Arglwydd mawr?  
 Beth yw'th ddiben pennaf beunydd,  
 Yn dy holl grefyddol waith,  
 Llesu'r cnawd, neu ledu crefydd?  
 Chwilia mewn i'th giliau maith.
- 3 Os heb Grist, a'r Yspryd grasol  
 Yn dy buro, 'r wyt ti'n byw,  
 Byth ni weli'r parthau nefol,  
 Byth ni feddi deyrnas Dduw:  
 O am gael amlygiad eglur,  
 Anwyl Dduw, o'th nefol hedd!  
 Yna deled poen a dolur,  
 Af o'm bodd i byrth y bedd.

**30.** *Gwagedd y byd.* M. H.

- 1 **B**ETH dâl im' roddi'm serch a'm bryd  
 Ar ddim a wela'i yn y byd?  
 Da, daear, dyn, pa gysur yw  
 Y dydd y dêl digofaint Duw?

- 2 Och ! pwy a rod-da'i bwys ar ddyn,  
 Sy'n llesg a gwan fel corsen grin ?  
 Ar beth mor frau pwy rod-da'i fryd ?  
 Plant Adda, gwagedd ŷnt i gyd.
- 3 Byr iawn yw'r pleser sydd is haul,  
 Ar ol ei gael trwy boen a thraul ?  
 Fel mellten fe ddiffanna'n llawn,  
 Gwna, cyn cael gafael arno'n iawn.

## 31.

*Genedigaeth Crist.*

M. B. D.

- 1 **B**LANT ffyddlon Sion, dewch,  
 A llawenhêwch i gyd ;  
 Y'mlaen â ni fel milwyr da,  
 Yn llon er gwaetha'r llid :  
 O hyfryd ddedwydd awr !  
 Messia mawr a ga'd ;  
 Henffych i'r dydd a'r bore daeth  
 Yr iechedwriaeth rad.
- 2 Er ini golli'r hedd  
 Gynt ym mharadwys wiw,  
 A bod yn fyr o gadw'r fraint,  
 Myn'd dan ddigofaint Duw ;  
 Ni gawsom Had y Wraig  
 Yn gadarn graig i'n tra'd ;  
 Henffych i'r dydd a'r bore daeth  
 Yr iechedwriaeth rad.
- 3 I'n gwared daeth ein Ffrynd,  
 Pan oe'm ni'n myn'd ar goll,  
 Mae pob cyflawnder ynddo ef  
 Yn trigo oll yn oll :

Can's felly'r Oen di-nam  
 A wnaethpwyd gan y Tad :  
 Henffych i'r dydd a'r bore daeth  
 Yr iechydwriaeth rad.

---

**32.** *Dymuniad am gariad brawdol.* 8, 7.

- 1 **B**OED cariad brawdol cywir, brwd,  
 Fel llydan firwd yn llifo  
 Trwy Salem deg, preswylfod Duw,  
 Gan daenu'n ddiluw yno.
  - 2 Ei ffrydiau gloywon, hyfryd, glân,  
 Ddiffoddo'r tân uffernol,  
 Sydd weithiau'n llosgi'n wyllt ei wedd,  
 Gan ddifa'n hedd crefyddol.
  - 3 Cyfeillach sanctaidd, siriol, sydd  
 Fel gwllith ar feusydd gleision ;  
 Mae'n lledu hedd a llwyddiant hir  
 'Mysg holl breswylwyr Sion.
  - 4 Brawdgarwch mwyn ac undeb maith  
 Yn hyfryd waith ein Harglwydd,  
 Sydd addas iawn i'r ddinas hardd,  
 A'r tŷ lle tardd sancteiddrwydd.
- 

**33.** *Rhinwedd Gwaed y Groes.* 8, 8.

- 1 **B**RAWD fu farw ar Galfaria,  
 I droseddwyr gael dihangfa ;  
 Fe â myrdd i wledydd gwynfyd  
 Trwy farwolaeth fy Anwlyd.
- 2 Ffynnon loyw darddodd allan  
 Ar y groesbren i rai aflan ;  
 Rhinwedd hon wna'r rhai ffeiddia'  
 Cyn bo hir mor wyn a'r eira.

3 Maes o law bydd torf aneiri'  
 Yn y nef a'u cân am dani ;  
 Oll a'u tannau am y tynna'  
 'N hyfryd seinio Haleliwia.

34. *Angau ac eiriolaeth Crist.* 2, 8.

1 **B**RYPDNHAWN,  
 Ar y ddedwyddaf awr a gawn,  
 Y talodd Iesu'n eithaf llawn,  
 Y ddwyfol iawn i'm hanwyl Dad ;  
 Palmentodd ffordd o Galfarî  
 I'r nefoedd fry trwy rin ei wa'd.

2 Mae'n awr  
 Yn eistedd ar ei orsedd fawr,  
 Yn Arglwydd uffern, nef, a llawr,  
 Hyd fore wawr adg'odiad ddydd ;  
 Pan ollwng ei ddyweddi ddrud  
 O lwch y byd yn berffaith rydd.

3 Nid oes,  
 Ni fu, ni ddaw, mewn unrhyw oes,  
 O gymmaint gwerth a gwaed y groes,  
 Y ddwyfol loes oddefodd ef ;  
 O gariad mawr, diderfyn stôr,  
 Sydd fel y môr mewn byd a nef !

35. *O flaen Pregeth.* 6 llin. 8au.

1 **B**YDD di'n y canol, Arglwydd mawr,  
 I wrando'th air rho ras yn awr ;  
 I dderbyn trwy addfwynder llawn,  
 A chredu'th wirioneddau'n iawn :  
 Dy fendith moes, dy Fab er mwyn,  
 A llwydda'n fawr d' efengyl fwyn.



- 2 I'r galon gyr dy eiriau cu,  
 A grym effeithiol oddi fry ;  
 A phâr in' roi ufudd-dod fydd  
 I'th air i gyd tra paro'n dydd :  
 Dy fendith moes, dy Fab er mwyn,  
 A llwydda'n fawr d' efengyl fwyn.
- 3 Datguddia'th Fab ym mawr a mân,  
 A dysg ni wneud d' ewyllys lân ;  
 Amlyga'th rym a'th gariad rhad,  
 Ac arwain ni i'r nefol wlad :  
 Dy fendith moes, dy Fab er mwyn,  
 A llwydda'n fawr d' efengyl fwyn.

**36.**            *Brenin Sion yn dyfod.*            8, 8, 8.

Zech. ix. 9, 10. Mat. xxi. 4, 5, 9, 13.

- 1 **B**YDD lawen, Sion, daeth y dydd  
 It' gael o'r diwedd fyn'd yn rhydd ;  
 Wele dy Frenin mawr yn dod !  
 Y cyfiawn a'r trag'wyddol Dduw,  
 A gwir Iachawdwr enaid yw ;  
 Nid oes mor addfwyn ag E'n bod.
- 2 Efe deyrnasa dros y byd,  
 A gwna'i elynion oll i gyd  
 I blygu i lywodraeth Iôr :  
 Holl arfau rhyfel ddryllia'n friw,  
 Sefydla hedd rhwng dyn â'i ryw,  
 Rhwng dyn a Duw o fôr i fôr.
- 3 Hosanna i Fab Dafydd byth !  
 Sy'n d'od yn enw Duw dilŷth,  
 Hosanna yn y nefoedd fry !  
 Boed calon pob dyn dan y nef  
 Yn demel sanctaidd iddo ef,  
 Tŷ gweddi daer a mawl fo hi.

**37.** *Hiraethu am y nefoedd.* 6, 8.

- 1 **C**AERSALEM, dinas hedd,  
 O na bawn yno'n byw!  
 O hyd cawn weled gwedd  
 A llewyrch wyneb Duw:  
 Mae weithiau'n dywyll arna'i 'nawr,  
 Fy haul nid â byth yno i lawr.
- 2 Caf wel'd f' Anwylyd cu,  
 Pan elwyf draw i dre',  
 Yr hwn, o'i gariad, fu  
 Yn goddef yn fy lle;  
 Caf wel'd yr Iesu, digon yw,  
 Mae'r Oen a laddwyd etto'n fyw.

**38.** *Iachawdwriaeth o ras.* 8, 7.

Titus iii. 4—9.

- 1 **C**ANMOLWN ryfedd gariad Duw  
 At ddynol ryw mewn adfyd;  
 Trwy roi ei anwyl Fab yn fwyn  
 Er mwyn eu dwyn i wynfyd.
- 2 Nid trwy'n gweithredoedd goreu ni  
 Gwna'r Iesu cu ein cadw;  
 Ond tywallt wna ei werthfawr wa'd,  
 A golch ni'n rhad yn hwnnw.
- 3 Ei Yspryd Glân yn helaeth rhydd  
 I'n hadnewyddu beunydd;  
 A gwna ni'n blant i'r Arglwydd Iôn,  
 Ac etifeddion dedwydd.
- 4 Trwy Grist mae Duw yn maddeu bai  
 Yn rhwydd i'r rhai sy'n credu;  
 Gan fod yn ufudd tra font byw  
 I'r Prynwr gwiw a'i garu.

5 Cadwedig fyddant oll trwy ras  
 Fry mewn urddasol wynfyd ;  
 Y'mhlith y saint sy'n wych eu gwedd  
 Mewn annedd nefol hyfryd.

39. *Teyrnas Crist.* 10au.

1.

CENHADAU hedd, mewn efangylaidd  
 iaith,  
 Sy'n galw i'r wledd, dros fôr yr India faith ;  
 Caiff caethion fyrdd, a'r dynion dua'u lliw ;  
 Barbariaid lú, eu dwyn i deulu Duw.

2.

Haul ydyw Crist, rydd lewyrch gras ar led,  
 Ei gylch a'i wres, trwy'r anial dir a red ;  
 Cenhedloedd pell, wynebant ar y nef,  
 Dan lawenhâu, pan ymddangoso ef.

3.

Daw Israel Daw, er gwaeled yw eu gwawr,  
 Yn hardd eu lliw, i'r lan o'r cystudd mawr ;  
 Gorchfygu wnant, bob gelyn cyndyn cas,  
 A chanu gânt, dros fyth am ddwyfol ras.

40. *Ffyddlondeb Duw.* 8, 7.

1 CLODFORWCH bawb ein Harglwydd  
 Dduw,

Doed dynol ryw i'w ganmol ;  
 Ei hedd, fel afon fawr ddi drai,  
 Gaiff ddyfyrhâu ei bobol.

2 Ei air a'i ammod cadw wna,  
 Byth y parhâ'i ffyddlondeb,  
 Nes dwyn ei braidd o'u poen a'u p'a  
 I hyfryd drag'wyddoldeb.

R

- 3 Ni newid ef, er gweled bai  
 O fewn ei rai anwyla' ;  
 Byth cofia waed Tywysog nen,  
 A'i boen ar ben Calfaria.
- 4 Pan ballo cymmorth pawb a'u hedd,  
 Duw, o'i drugaredd odiaeth,  
 Yn Dad, yn Frawd, yn Briod fydd,  
 Ar gyfyng ddydd marwolaeth.

**41.** *Wrth ymadael.* 8, 7.

- 1 **C**LODFORWN di, ein Ceidwad da,  
 Cyn myn'd oddiyma ymaith ;  
 A rhown ein hun y funud hon  
 I'th ofal tirion odiaeth.
- 2 Pan ŷm y naill oddiwrth y llall,  
 A chyda'r anghall hefyd ;  
 Y Bugail da, O gwilia di  
 Ein henaid ni bob ennyd.
- 3 Pan fyddom bell oddiwrth dy blant,  
 Rho ini fwyniant hyfryd  
 O'th bresenoldeb di, ein Duw,  
 Trwy'n hamryw lwybrau enbyd.
- 4 O am gyfarfod wrth dy wŷs  
 Tu fewn i'r llys trag'wyddol ;  
 A gorphwys oll ar Sabbath gwell  
 Fry yn dy babell nefol !

**42.** *Ar ddechreu blwyddyn.* 8, 7.

- 1 **C**LODFORWN ein Cynhaliwr fyth  
 Am ei fendithion amal ;  
 Profasom hyd y funud hon  
 Ei ryfedd dirion ofal.

- 2 Pob haf a gaua'r ŷm yn cael  
 Ei fwynaidd hael ddaioni ;  
 A cha's y llynedd oll o'i bron  
 A'i roddion ei choroni.
- 3 Os arbed y Gwinllanydd da  
 Ei brennau tra anfuddiol ;  
 O dygwn leni gyflawn lwyth  
 O beraidd firwyth rhagorol.
- 4 Bendithia ni, O Dduw, yn awr,  
 A dirfawr rasol lwyddiant ;  
 A phlanna ni'n blanhigion hardd,  
 Ar fyr y'ngardd gogoniant.

43. *Defnyddioldeb yr Ysgrythurau.* 8, 7.

Yr ail Golect yn Adfent.

- 1 **C**LOD i Dduw am ei Ysgrythur!  
 Addysg gywir geir yn hon !  
 Nawdd i'r euog, gras i'r aflan,  
 I'r anniddan heddwch llon :  
 Rhyddid llawn i'r caeth a'r llwythog,  
 I'r blinderog esinwythâd ;  
 Ac i holl alarwyr Sion  
 Y cysuron pura'n rhad.
- 2 Buddiol yw i athrawiaethu,  
 I geryddu anwar rai ;  
 Mewn cyfiawnder i hyfforddi,  
 Ac i ddangos ini'n bai :  
 Nodir ynddi ffordd y bywyd,  
 Ffordd i och'lyd uffern ddu ;  
 Ffordd i'n dwyn trwy afon angau  
 I drigfannau'r gwynfyd fry.

- 3 Gras i'w darllain, dyro, Iesu,  
 Ac i'w dysgu heb lesgâu ;  
 Gras i'w chwilio, gras i'w gwrando,  
 Ac i'm mewn ei gwir fwynhâu :  
 Fel y meddwyf hir amynedd,  
 A diddanwch dan y groes ;  
 Ac am fywyd sy'n anfarwol,  
 Gobaith bywiol trwy fy oes.
- 

44. *Dibenion dyfodiad Crist.* M. C.

- 1 **C**LYWCH! sain hosanna leinw'r nen,  
 Ein Dyddiwr mawr sy'n dod ;  
 Pob calon drist groesawed Ef,  
 Pob llais a gano'i glod.
- 2 Dod mae i ddwyn y caethion prudd,  
 I ryddid meibion Duw ;  
 Y pyrth o bres a dŷr o'i flaen,  
 A'r holl gadwynau'n friw.
- 3 Mae'n dod i roi i'r enaid dall  
 Y goleu pura' sydd ;  
 Y rhai fu'n hir mewn tywyll nos,  
 Gânt hyfryd nefol ddydd.
- 4 Dod mae i rwymo'r galon friw,  
 I lwyr iachâu y cla' ;  
 Newyddion da i'r llariaidd dŵg,  
 Bendithio'r isel wna.
- 5 Ein cân o fawl, Dywysog hedd,  
 Dyledus yw i ti ;  
 A'r dda'r a'r nef a unant mwy,  
 I roi it' barch a bri.

45. *Y Gaersalem newydd.* M. H.

Dat. xxi.

- 1 **C**'OD, f' enaid gwan, yn fuan gwêl  
Y wlad sy'n llifo o laeth a mêl ;  
Gorphwysfa'r rhai a ddaeth trwy ras  
O gystudd mawr y byd i ma's.
- 2 Caersalem newydd, dinas Nêr,  
Bar'tow'd i'r saint uwchlaw y sêr ;  
Adeilad gwych o aur di-goll,  
Fel gwydyr gloyw'n ddisglair oll.
- 3 Ei phyrth o berl, o ryfedd waith,  
Aur pur yw ei heolydd maith ;  
Pob rhan o honi cyflawn yw  
O sanctaidd bresennoldeb Duw.
- 4 Haul yma'n wir, na lloer, nis cawn,  
Gogoniant Duw sydd ynddi'n llawn ;  
Yr Oen â'i waed fu'n llifo'r llawr,  
Sydd yn goleuo'r ddinas fawr.
- 5 Y gwardedigion oll o'u bron  
Sy'n rhodio y'ngoleuni hon ;  
T'wysogion a brenhinoedd byd  
Ro'nt eu gogoniant iddi gyd.

46. *Tosturi a chydymdeimlad Crist.* 8, 7.

Heb. iv. 15. Mat. xii. 20.

- 1 **C**OFFAWN yn llawen gyda pharch  
Am ras ein Harchoffeiriad ;  
Un yw o galon dyner iawn,  
A llawn 'mysgaroedd cariad.
- 2 Cyd-deimlo mae â'n natur wan,  
Fe w'yr mor egwan ydyw ;  
G'wyr beth yw profedigaeth gref,  
Can's profodd ef y cyfryw.

- 3 Ni ddiffydd llin fo'n mygu byth,  
Yn flam fe'i chwyth yn hytrach;  
Y gorsen ysig chwaith ni thyr,  
Y gwan fe'i gŷr yn gryfach.
- 

47. *Cofio am angau mewn amser.* 8,7.

- 1 **C**OFIA, f' enaid, cyn it' dreulio  
D' oriau gwerthfawr yn y byd,  
Cyn it' hedeg ffwrdd oddiyma,  
P'un a ge'st ti'r trysor drud;  
Ym mha ardal bydd fy lletty,  
Fath bryd hynny fydd fy ngwedd;  
P'un ai llawen neu gystuddiol  
Fyddaf fi tu draw i'r bedd?
- 2 Pan bo'r llygaid yma'n t'wyllu,  
Yn eu pyllau'n llechu lawr,  
Troi oddiamgylch wrth ymdrechu  
A galluoedd angau mawr;  
P'odd goddefaf fi'r fath gystudd?  
Pwy adfera'r golled hyn?  
Ond cha'i guddio 'mhen y'nghlwyfau  
'R Oen fu farw ar y bryn.
- 3 Iezu hawddgar, gras i'th ddewis,  
Nerth i ddilyn ol dy dro'd;  
Yna caiff fy enaid hedeg  
I'r dedwyddwch uwch y rhod:  
Tra fo'm pridd yn ymgymmysgu  
A'r hyn ydoedd ef ryw bryd,  
Llewyrch wyneb Duw ddiagleiria  
Rannau f' enaid oll i gyd.



48. *Yr undeb rhwng Crist â'r Eglwys.* 8, 7.

Ioan xv. 5.

- 1 **C**RIST yw y wir Winwydden hardd,  
(Anrhydedd gardd Paradwys)  
Sy'n cynnal byth bob cangen bêr  
O'i egwan dyner eglwys.
- 2 Yng Nghrist y mae eu grym a'u nerth,  
A'u bywyd gwerthfawr grasol ;  
A'u ffrwyth dymunol hoff a dyf  
O'i gariad cryf trag'wyddol.
- 3 Pob cangen ffrwythlon byth fydd byw,  
Anfarwol yw y gwreiddyn ;  
Mor agos yw'r berthynas hir  
Rhwng Duw â'r gwir gredadyn.

## 49.

*Cariad Crist.*

M. H.

- 1 **C**YD-FOLED y nefolion fry,  
A'r holl dduwiolion ar y llawr,  
Ein Ceidwad cryf, a'n Cyfaill cu,  
Ein Priod mwyn, a'n Prynwr mawr.
- 2 Ar aden cariad hedodd Crist  
I'r ddaear wael o'r nefoedd wen,  
I achub pechaduriaid trist,  
A'u dwyn i'r llys tu fewn i'r llen.
- 3 Y ffordd i'r nef yn rhydd a wnaed,  
Trwy rinwedd ei gyfryngdod ef ;  
Anfeidrol werthfawr yw ei waed,  
A'n prynodd ni i feddu'r nef.
- 4 Yr Iesu gâr ei eglwys gu,  
Tra fo'n y byd trofâus yn byw ;  
A gwledda'r saint anfarwol fry,  
Dros fyth, ar gariad tirion Duw.

50. *Crist yn Gydymaith a Brawd.* M. C.

Diar. xvii. 17.

- 1 **CYDYMAITH** mwyn yw'r Iesumawr,  
Bob amser caru mae ;  
Brawd anwyd erbyn c'ledi llym,  
Cystuddiau, ing, a gwae.
- 2 Cydymaith gydymdeimla'n rhwydd  
A'n gwendid y'mhob man ;  
Cydymaith saif yn fyddlon byth  
A chadarn ar ein rhan.
- 3 Yn oriau hwyr marwolaeth oer,  
Cydymaith gwir fydd ef ;  
Trwy ddyffryn angau du fe'n dwg  
Yn iach i deyrnas nef.

51. *Cyfammod gwell.* 10au.

1.

**CYFAMMOD** gras sy'n addas iawn i ni,  
Am faddeu'n rhad rhown glodein Tadi ti;  
Daw tyrfa fawr o blant y llawr yn llu,  
Trwy ddŵr a thân ar frys i'r Ganaan fry.

2.

Cyfammod gwell a ddaeth o bell i'r byd,  
Sydd fel y môr yn llawn o drysor drud ;  
Lle'n fore iawn y trefnwyd iawn i'n Iôr,  
Lle rhoed i'w saint bob gwerthfawr fraint yn  
'stôr.

3.

Bu farw'r Oen, fe ddug ein poen i gyd,  
A'i gariad gwn y pery hwn o hyd ;  
Er maint eu bai, fe roddir rhai yn rhydd,  
A'u dyled yw moliannu Duw bob dydd.

**52.**            *Y Cyfammod Gras.*            10au.

1.

**CYFAMMOD** hedd, cyfammod cadarn  
 Duw,  
 Ni syflir byth, gwirionedd dilyth yw ;  
 Cyfammod pur, ni chyfnewid'r chwaith,  
 Er maint eu pla, daw tyrfa i ben eu taith.

2.

Cyfammod rhad, o drefniad Un yn Dri,  
 Hen air y llw a droes yn elw i ni ;  
 Mae'n ddigon cryf i'n codi fynu'n fyw,  
 Ei rym o hyd yw holl gadernid Duw.

3.

Gwna fi fel pren planedig, O fy Nuw !  
 Yn îr ar lan afonydd dyfroedd byw ;  
 Ei wraidd ar led, a'i ddail heb wywo mwy,  
 Yn ffrwytho dan gawodydd haeddol glwy'.

**53.**            *Cyfiawnder Crist.*            10au

1.

**CYFIAWNDER** pur, cyfiawnder Adda'r  
 Ail,  
 Mae hwn, heb gêl, yn ddisglair fel yr haul ;  
 O Fethle'm wael i fynydd Calfari  
 Fe'i gwnaed yn llawn, mae'n addas iawn i ni.

2.

Gwisg ryfedd rad, a gwisg ddiwniad yw,  
 Gwisg hyfryd lân, gwisg gyfan rodd fy Nuw ;  
 Gwisg hardd ei llun, heb un brycheuyn du,  
 A gwisg ddiraul, wnaeth Adda'r Ail i ni.

3.

Gwisg drefnodd gras, gwisg ein priodas yw,  
 Gwisg ddeil i ma's, gwisg addas, hardd ei lliw ;  
 Gwisg nad â'n hen, o liain gwyn a glân,  
 Fe'n ceidw hon rhag gwreichion uffern dân.

54. *Pellhâu camweddan.* 8, 6.

Psalm ciii. 11—13.

**C**YFUWCH ag yw'r ffurfafen fawr,  
 Yn hongian fry oddiwrth y llawr,  
 Neu belled ag yw'r dwyrain wawr  
 Oddiwrth orllewin bell ;  
 Ein Harglwydd a bellhâ ein bai,  
 Oddiwrth ein llwyr haeddiannol wae,  
 Nâ thad i'w blentyn caru mae,  
 A chariad llawer gwell.

55. *Y trydydd Colect yn Adfent.* 8, 7, 4

1 **C**YN it' ddyfod gynt i drigo  
 Gyda dynion, Arglwydd glân,  
 Ti ddanfonaist dy Genhadwr  
 I bar'tôi dy ffordd o'th fla'n:—  
 Dyro heddyw, &c.  
 I'th genhadon gyfryw ras.

2 Caniattâ i'th weinidogion,  
 A gor'chwylwyr da dy dÿ,  
 Lwyr arloesi ffordd it' etto  
 I galonnau myrdd di-ri' ;  
 Trwy droi'r cyndyn, &c.  
 I ddoethineb pur dy saint.

3 Yna ar dy ail ddyfodiad  
 I iawn farnu dynol ryw,  
 Ceir ni'n bobol gymmeradwy  
 Yn dy olwg, O ein Duw ;  
 Trwy ryglyddon, &c.  
 Dy oddefaint ar y groes.

56.

*Gobwg ar y nef.*

8au.

- 1 **D**ACCW'n wir yr ardal hyfryd,  
 Hen artrefle ein Hanwylyd ;  
 Gwlad lle mae pob rhyw gysuron  
 Yn llifeirio fel yr afon.
- 2 Daccw'r hyfryd wledydd helaeth,  
 Roddwyd ini'n etifeddiaeth ;  
 Lle mae cariad pur yn llifo  
 Dros ardaloedd gras heb fino.
- 3 Daccw'r wlad lle cawn deyrnasu  
 Gyda'n hanwyl Brynwr Iesu ;  
 Dechreu cydgan pen Calfaria,  
 A chyd-seinio pêr Hosanna.
- 4 F' enaid, cred, anghofia'th ofid,  
 Edrych i'r ardaloedd hyfryd ;  
 Hed o'r byd sydd bron a'th orfod,  
 Bythol wleddoedd fry sydd barod.

57.

*Nid oes Ceidwad ond myfi.*

M. H.

*Essay ix. 6.*

- 1 **D**AETH addawedig Had y Wraig  
 I'r byd i ddryllio pen y ddraig ;  
 Un waith yn ddyn, erioed yn Dduw,  
 Efe yw Ceidwad dynol ryw.
- 2 Daeth Iesu Grist i fyd tylawd,  
 O'i uchel fri i'r gwaela'n frawd ;  
 Ufuddol oedd, "Rhyfeddol" yw,  
 Efe yw Ceidwad dynol ryw.
- 3 Er bod dan groes ei oes o hyd,  
 Heb fawr o barch gan fawrion byd ;  
 "Cynghorwr" oedd, a gwir Fab Duw,  
 Efe yw Ceidwad dynol ryw.

- 4 Rhoed cospedigaeth greulawn gri  
Ar Aer y nef, ein Heddwch ni ;  
Ein Tŵr, ein Nawdd, "Duw Cadarn" yw,  
Efe yw Ceidwad dynol ryw.
- 5 Ca'dd yn y byd orthrymder mawr,  
Heb le am dro roi'i ben i lawr ;  
Er hyn, "Tad trag'wyddoldeb" yw,  
Efe yw Ceidwad dynol ryw.
- 6 Bu farw ef, esgynodd fry,  
Mae heddyw'n dadleu drosom ni ;  
"Tywysog" mawr "Tangnefedd" yw,  
Efe yw Ceidwad dynol ryw.

58.

*Rhagolwg ar y nef.*

M. B. D.

- 1 **D**AETH bore'r adar mân  
Ar dân i foli Duw ;  
Mae'r haul a'r nefol hyfryd hin  
Yn llonni'r werin wiw :  
Fe ddaeth y Jubili,  
Gwych yw ein bri a'n braint ;  
Cawn fyn'd i dre' ar fyr o dro  
I seinio gyda'r saint.
- 2 Daw'r caethion oll yn rhydd,  
Heb neb yn brudd o'u bron ;  
Bydd hynod ganu pêr am ras,  
O fewn i'r ddinas lon :  
Pob un â'i delyn aur,  
Mab Mair a gaiff y clod,  
Am iddo'n prynu ar y pren,  
Tra'r nefoedd wen yn bod.

59. *Ar ddiwedd blwyddyn.* 8, 7.

1 **D**AETH etto ben y flwyddyn hon,  
Mae arall bron ymwawrio ;  
Holl oesoedd byd o dro i dro,  
O do i do ant heibio.

2 Mae'r byd ysprydol ddydd a nos  
Yn agos agos attom ;  
Nid oes ond llen marwoldeb brau,  
A dyr yr angau, rhyngom.

3 I'm tyb mi glywaf alwad gref,  
Uwch uwch mae'r llef yn galw ;  
"Pwy â i'w daith yn nesaf un ?"  
Ai fi fy hun fydd hwnnw ?

4 O f' enaid cais cyn angau glas,  
Sancteiddiol ras i'th buro ;  
Cais wir adnabod Prynwr byd,  
Mae bywyd bythol ynddo.

60. *Emmanuel, Duw gyda ni.* 6, 8.

1 **D**AETH Llywydd nef a llawr,  
I wisgo dynol gnawd,  
Wel, henffych, Arglwydd mawr,  
A henffych, dirion frawd !  
Henffych i'n Duw a'n Ceidwad hael,  
A gym'rodd arno'n natur wael !

2 Mewn cnawd i'n tynnu'n rhydd  
Daeth y trag'wyddol Air ;  
Wel, henffych fyth i'r dydd  
Y ganwyd ef o Fair !  
O'i ras fe ddaeth o uchder ne',  
I brofi'r lladdfa yn ein lle.

- 3 I groth y wryf wan,  
I garchar, ac i'r bedd,  
Y daeth ef ar ein rhan,  
I brynu gras a hedd :  
Trwy ing a loes ar Galfarî,  
Agoryd wnaeth y nef i ni.
- 

## 61.

*Gweddî ar Dduw.*

M. H.

- 1 **D**AL fi, fy Nuw, dal fi i'r lan,  
'N enwedig dal fi lle'r wy'n wan ;  
Dal fi yn gryf nes myn'd i ma's  
O'r byd sy'n llawn o bechod cas.
- 2 Gwna fi'n gyfoethog ym mhob dawn,  
Gwna fi fel halen blasus iawn ;  
Gwna fi fel seren oleu wiw,  
Ddisgleirio yn y byd 'rwy'n byw.
- 3 Dysg fi mewn gorthrymderau trist  
I bwyso ar fy Arglwydd Crist ;  
Dysg fi wrth fyn'd o'r byd i ma's  
I gario'r dydd ar angau glâs.
- 4 Dysg fi, fy Nuw, dysg fi pa fodd  
I ddweyd a gwneuthur wrth dy fodd ;  
Dysg fi ryfela 'r ddraig heb goll,  
Ac i orchfygu'm pechod oll.
- 5 Tra caffwy' rodio'r ddaear hon,  
Dod hedd fel afon dan fy mron ;  
Ac yn y diwedd moes dy law  
I'm tywys mewn i'r nefoedd draw.



62.

*Effeithiau yr Efengyl.*

M. H.

Essay xi. 6—9.

- 1 **D**AW amser da, can's gwawrio bron  
Mae hafddydd yr efengyl lon ;  
Hi â mewn grym i'r 'nysoedd pell,  
A chyfnewidia bawb er gwell.
- 2 Ceir gwel'd y blaidd a'r oen y'ngghyd,  
Y mynn a'r llewpart o'r un fryd ;  
Y llo, y llew, a'r 'nifail bras,  
Mewn heddwch mawr, heb gwympo ma's.
- 3 Y fuwch ynghyd â'r arth a bawr,  
A'u llydnod gyd-orweddant lawr ;  
Anghofia'r llew greulondeb cas,  
Fel ych fe bora wellt y ma's.
- 4 Y plentyn sugno chwery'n llon  
Wrth dwll yr asp, heb ofni hon ;  
A'r hwn ddiddyfnwyd yn ddi-fraw  
Ar ffau y wiber rydd ei law.
- 5 Diniwaid fyddant o bob rhyw,  
Ar hyd holl fynydd sanctaidd Duw ;  
Gwybodaeth Iesu leinw'r byd,  
Fel dyfroedd mawr y môr i gyd.

63.

*Y glorian gywir.*

7, 6.

- 1 **D**AW dydd o brysur bwyso  
Crefyddwyr cyn bo hir,  
Ceir gwel'd gan bwy mae sylwedd,  
A phwy sydd heb y gwir :  
Yr Oen fu ar Galfaria  
Yn Farnwr pawb a ddaw,  
Gan eistedd ar ei orsedd,  
A'r glorian yn ei law.

2 Gan nas gwna ffurf o grefydd  
 Y tro pan ddelo'r awr,  
 Na dim ond gwir dduwioldeb  
 I droi y glorian fawr ;  
 O Dduw ! rho im' adnabod  
 Ar f' yspryd ol dy law,  
 Fel meddwy'r nôd a'r argraff  
 Arddelir ddydd a ddaw.

64. *Estroniaid yn dychwelyd.*

7, 6.

1 **D**AW miloedd o rai aflan  
 I 'mofyn am y gwa'd,  
 A lifodd ar Galfaria  
 I olchi'r dua'n rhad ;  
 A'r dagrau ar eu gruddiau  
 Wrth gofio angau loes,  
 Gan ddechreu canu'n beraidd  
 Am rinwedd gwaed y groes.

2 Er cymmaint ag a olchwyd,  
 Ac yn y nef sy'n awr,  
 Mae'r ffynnon fel y grisial  
 Y'ngwlad y cystudd mawr ;  
 Mae heddyw mor rhinweddol  
 I olchi'r du yn wyn,  
 Ag oedd pan darddodd gyntaf  
 Ar ben Calfaria fryn.

3 O Arglwydd, canna etto  
 Fyrddiynau yn dy wa'd ;  
 Iuddewon a Chenhedloedd,  
 Rho iddynt wir iachâd :  
 A galw hwynt o'r gogledd,  
 Gorllewin, dwyrain, de',  
 I'th eglwys yn ddiattal,  
 Mae digon etto o le.

65. *Llwyddiant yr efengyl.* 6, 4, 8, 7.

1 **D**AW'r garreg oddi draw,  
 A dorrwyd nid â llaw ;  
 Lle treigla hon  
 Bydd llawer bron mewn braw :  
 Cynnyddu wna fel mynydd mawr,  
 Fe gwymp allorau Baal i'r llawr,  
 Y nos y'mhell a redodd,  
 Agorodd dorau'r wawr.

2 Daw un o Edom wlad,  
 A'i wisg yn goch gan wa'd,  
 O Bosra i'r lan,  
 A satan dan ei dra'd :  
 I'r gwaredigion daeth y dydd,  
 O Babel rhoes ei blant yn rhydd,  
 Dydd digter yn ei galon,  
 I'w holl gaseion sydd.

3 Daw'r Indiaid dua'u lliw,  
 I 'mofyn am Fab Duw ;  
 Ac esgyrn sych  
 Eseciel wych yn fyw :  
 Yn dorf hwy safant ar eu tra'd,  
 I foli'r Oen a'i werthfawr wa'd,  
 Nes dadsain bro a bryniau  
 Hosanna am leshâd.

---

66. *Digonolrwydd iechydwrriaeth Duw.* M. C.

1 **D**IFFYGIA' i ddim, er cyd yw'm  
 taith,  
 Tra paro gras Duw'r nef ;  
 Ac er mor lieied yw fy ngrym,  
 Mae digon ynddo ef.

2 Mae'r iechydwrïaeth fel y môr,  
Yn chwyddo byth i'r lan ;  
Mae ynddi ddigon, digon byth,  
I'r truan ac i'r gwan.

3 'Does ynddi eisïau byth yn bod,  
Trysorau gras sy'n llawn,  
Er maint yw'r yfed a'r glanhâu  
Sydd fore a phrydnhawn.

67.

*Yr yrfa ysprydol.*

8, 7.

1 Cor. ix. 24—27. Heb. xii. 1, 2.

1 **D**EFFRO, f' enaid, rhed dy yrfa,  
'R yrfa nefol, er mor faith ;  
Ti gei goron anllygredig,  
'Nol cyrhaeddyd pen dy daith :  
Llais dy Dduw sy'n galw arnat  
O drigfannau'r gwynfyd fry ;  
Llaw dy Dduw yn dala'r goron  
Draw o flaen dy lygaid sy.

2 Aml yw'r tystion sydd o'th amgylch,  
Seintïau ac angylion glân ;  
Ymaith â phob pwys a phechod,  
Ac ymestyn fyth ymla'n :  
Rhed dy yrfa'n amyneddgar,  
Cadw'th olwg ar y groes ;  
Cofia'r hwn yn lle'r llawenydd  
Ddiodefodd angau loes.

3 Diystyrodd E'r gwaradwydd,  
Pan fu farw yn dy le ;  
Ar ei ben yn awr disgleiria  
'R goron bennaf yn y ne' ;

Edrych arno am gynhorthwy,  
 A rhydd iti nerth yn rhad;  
 I dir gwynfyd dwg yr Iesu  
 Bawb ddilyno ôl ei dra'd.

---

68. *Y Colect ar y Sul cyntaf wedi'r Ystwyll.* 8, 7.

1 **D**ERBYN, Arglwydd, yn dosturiol,  
 Weddi'th bobol yn y byd;  
 Fry i'th lŷs eu llef pan ddelo,  
 Clust-ymwrando di bob pryd:  
 Dysg ni ofyn fel y dylem,  
 Atteb bob erfyniad iawn,  
 Dyro ini dy drugaredd,  
 Estyn bob ysprydol ddawn.

2 Agor lygaid ein meddyliau,  
 Goleu'th Yspryd ini moes;  
 Dangos beth a ddylem wneuthur  
 Er ein cysur trwy ein hoes:  
 Estyn hefyd ini allu  
 I gyflawni yr un-rhyw  
 Er mwyn Iesu, 'r hwn fu farw  
 I bechadur brwnt gael byw.

---

69. *Tyred at Grist a groesaw.* 8, 7, 4.

1 **D**EUWCH, bechaduriaid tlodion,  
 Clwyfus, cleifion, o bob rhyw;  
 Iesu parod yw'ch gwaredu,  
 Llawn tosturi yw Mab Duw:  
 Nac amheuwch, &c.  
 Cryf ac ewyllysgar yw.

- 2 Rai anghenus, dewch, a'ch groeso,  
 I gael rhoddion Duw yn rhad ;  
 Cewch faddeuant a thangnefedd,  
 A phob gras yn ddinaccâd ;  
 Dewch heb arian, &c.  
 Prynwch gan yr Iesu'n rhad.
- 3 Am gymhwysder na freuddwydiwch,  
 Beri ichwi oedi'n hir ;  
 Teimlo'ch eisiau mawr o hono  
 Yw'r cymhwysder geisia'n wir :  
 Rhodd yw hynny, &c.  
 Gwawr goleuni'r Ysryd pur.

70.

AIL RAN.

8, 7, 4

- 1 **D**EWCH at Grist, flinderog, llwythog,  
 Trwy y cwypm ga'dd farwol friw ;  
 Os aroschwch nes i'ch wella,  
 Byth ni ddeuwch yn eich byw :  
 Pechaduriad, &c.—  
 Nid rhai cyfiawn eilw Duw.
- 2 Gwêl ef yn yr ardd yn gorwedd ;  
 A'i lân wyneb tua'r llawr !  
 Gwêl ef ar y pren yn marw,  
 Ac yn talu'th ddyled mawr !  
 D'wêd, "Gorphenwyd !" &c.  
 O bechadur, cred yn awr !
- 3 Gwêl y Duw mewn cnawd yn dadleu  
 Fry rinweddau maith ei wa'd !  
 'Nawr anturia arno'n hollol,  
 Pob rhyw hyder arall gâd :  
 'Does ond Iesu, &c.  
 I bechadur rydd iachâd.

- 4 Saint ac engyl nef yn gysson,  
 Cenwch fawl i'r Oen ar dân ;  
 Nes bo holl anneddau'r nefoedd  
 Yn dadseinio'i enw glân :  
 Haleliwia ! &c.  
 Rhydd i ninnau ydyw'r gân.

**71.** *Dewch i'r briodas.* 8, 7, 3.

- 1 **D**EUWCH, hil syrthiedig Adda,  
 Daeth y Jubil fawr o hedd ;  
 'Rys yn galw pawb o'r enw  
 I fwynhâu trag'wyddol wledd :  
 Bwrdd yn llawn, yma gawn,  
 O foreuddydd hyd brydnhâwn.
- 2 Dewch y deillion, dewch y cloffion,  
 Dewch y gwywedigion rai ;  
 Ymadêwch â'r hyn ag oeddech  
 Yn cael pleser i'w fwynhau :  
 Chwi gewch wîn, nefol rîn,  
 Yma i'w yfed yn ddi-brin.
- 3 Ceisiwch wisgoedd y briodas,  
 Gwisgoedd hyfryd hardd eu lliw ;  
 Nid oes enw teilwng arnynt  
 Ond cyfiawnder pur fy Nuw :  
 Cewch iachâd, a glanhâd,  
 Beiau fyrdd o dan eich tra'd.

**72.** *Blaenffwrth y rhai a hunasant.* M. H.

- 1 **D**EUWCH, gwelwch D'wysog nefoedd  
 fawr,  
 O radd i radd yn d'od i lawr,  
 I groth y dda'r i esmwythâu  
 Gwelÿau'r holl grediniol rai.

- 2 'Nol gorwedd dridiau daeth i'r lan,  
Agorodd ddrws i ni oedd wan,  
I godi'n gryf a d'od i ma's,  
Er cadw'r porth gan angau glas.
- 3 Pa ddrwg wna'r bedd a'r pryfed mân!  
Bu f' Arglwydd yno o fy mla'n;  
Pa'm 'r ofna'i ronyn fyn'd i'r lle  
Gorweddodd ynddo Frenin ne'!
- 

**73.**      *Moli Duw am Iachawdwr.*      5, 8.

- 1 **D**EWCH, canwn yn awr, yn fach ac  
yn fawr,  
Mae achos i foli, gwir yw ;  
Messia a gaed, i'n prynu â'i waed,  
Bendithiwn, bendithiwn ein Duw.
- 2 Iachawdwr yw ef o drefniad y nef,  
I wneuthur y meirwon yn fyw ;  
Fe feder lanhâu, a chadarn iachâu,  
O molwn, O molwn ein Duw.
- 3 Rhai euog fym ni, o feiau di-ri',  
Heb obaith, heb obaith am fyw ;  
Ond Crist i ni rydd ail fywyd trwy ffydd,  
Canmolwn, canmolwn ein Duw.
- 4 Mae'n hynod o hael, mae'n derbyn rhai  
gwael,  
Ewn atto, ewn atto, bob rhyw ;  
Rhydd in' esmwythâd, a pherffaith iachâd,  
Bendithiwn, bendithiwn ein Duw.



74. *Y cystuddiedig o yspryd.* M. C.

Essay lvii, 15.

- 1 **D**IDDANWCH da a rod-di  
 I'r galon ddrylliog, Dduw ;  
 Mynega, a yw'm calon i  
 Yn ddrylliog, ai nid yw ?
- 2 'Rwy'n gwrando'r gair, ond beth wyf well?  
 Ni theimla' i fwy na'r dur ;  
 Os teimlo 'r wyf, rhyw ofid yw  
 Nas gallaf deimlo'm cur.
- 3 I'th garu weithiau teimlaf chwant,  
 Pe medrwn gan fy mhla ;  
 Ond teimlo'n fynych hefyd wyf  
 Yn groes i oll sy dda.
- 4 Fy nymuniadau goreu i gyd,  
 Ychydig ŷnt a gwan ;  
 Ond tybia 'mod wrth geisio'th nerth  
 Yn wannach nag o'r bla'n.
- 5 Dy saint gysurir gennynt, gwn,  
 A hoffant fyn'd i'th dŷ ;  
 Af finnau yno gyda hwynt,  
 Ond cysur ni chaf fi.
- 6 Gwna'n drist neu'n llon y galon hon,  
 A thòr y ddadl, O Dduw ;  
 Os nad yw'n ddrylliog, dryllia hi,  
 A rhwyma hi, os yw.

75. *Gwagedd y byd a'i bethau.* 8, 7.

- 1 **D**IFLASAF ar felusaf ffrwyth  
 Y byd anesmwyth yma ;  
 'Does ynddo'n wir i'm henaid wledd,  
 Na chyflawn hedd na noddfa.

- 2 Hir grwydro'n drist mae 'nghalon drom,  
Fel gwanaidd g'lommen Nöa ;  
Gan geisio'n daer sylweddol dir,  
Ac esmwyth hir orphwysfa.
- 3 Ond gwag yw'r ddaear gron i gyd,  
Newyna'm hyspyrd arni ;  
'Does dim mor dda ond Duw a'i ddawn  
A all ei lawn ddigoni.

76.

*Gwedi'r Cymmun.*

M. C. D.

**D** IOLCHGAR f'om, bob enaid byw,  
Am ras Oen Duw roes iawn ;  
Bendithion llawn, cysurol hedd,  
Digonedd ynddo gawn :  
Ein porthi mae â'i gorph a'i wa'd,  
Mewn anial wlad, yn awr ;  
A gwledda gawn dros fyth y'ngghyd  
Mewn llonfyd uwch y llawr.

77. *Dymuno cyflawniad yr addewidion.* 8,7,4.

- 1 **D** ROS y bryniau tywyll, niwlog,  
'N dawel, f' enaid, edrych draw ;  
'R addewidion sydd i esgor  
Ar ryw ddyddiau gwych ger-llaw :  
Arglwydd grasol, &c.  
Brysia'n wir y bore wawr.
- 2 Doed yr Indiaid, doed Barbariaid,  
Doed y caethion du yn llu,  
I ryfeddu'r ddwyfol gongcwest  
Unwaith ga'w'd ar Galfari ;  
Sŵn y frwydyr, &c.  
Dreiddio i eithaf conglau'r byd.

- 3 Gwawria, gwawria, hyfryd fore,  
Ar y fagddu erchyll fawr ;  
Nes bo bloedd yr auraidd udgorn  
Yn dadseinio'r nen a'r llawr,—  
Holl derfynau, &c.  
Tir Emmanuel i gyd.
- 4 Hed fel mellten, bur efengyl,  
A gorchfyga oll yn lân ;  
Bydded i'th gyffiniau äang  
Ymhelaethu fyth ymla'n :  
A'th lywodraeth, &c.  
Dros y moroedd mawr i gyd.

78.

*O'r Litani.*

M. H.

- 1 **D**UW Dad o'r nef ! a roist mewn pryd,  
O'th gariad cryf, dy Fab i'r byd ;  
I ni wir bechaduriaid mawr  
Dy ras maddeugar dyro 'nawr.
- 2 Duw Fab ! ein mwyn Iachawdwr mâd !  
A'n prynaist oll â'th werthfawr wa'd ;  
I ni wir bechaduriaid mawr  
Dy ras iachusol dyro 'nawr.
- 3 Duw Yspryd Glân ! Ddiddanydd gwiw !  
Sy'n gwneud yr enaid marw'n fyw ;  
I ni wir bechaduriaid mawr  
Dy ras bywhäol dyro 'nawr.
- 4 Y Drindod lân fendigaid fyth !  
Tri Pherson, ac un Duw di-lyth !  
I ni wir bechaduriaid mawr  
Hedd, gras, a bywyd, dyro'n awr.

79. *Rhyfeddol angau Crist.* M. H.

- 1 **D**UW, er mor ëang yw dy waith,  
Yn llanw'r holl gre'digaeth faith ;  
'Does dim y'ngwaith dy ddwyllaw oll  
At gadw dyn fu gynt ar goll.
- 2 Ar groes y mae anfeidrol ras  
I'r eitha'n cael ei daenu ma'a ;  
A holl lyth'rennau'th enw gawn  
Yn cael eu dangos yma'n llawn.
- 3 Ar Galfari rhwng da'r a nef  
Llewyrchodd ei ogoniant ef ;  
Un haul ymguddiodd y prydnhâwn,  
A'r llall a wnawd yu eglur iawn.
- 4 O fyrddiwn ryfeddodau'r groes !  
Goddefodd f' Arglwydd angau loes !  
Caru hyd at ddioddef llid,  
Caru a marw yr un pryd !

80. *Duwioldeb yn elw.* 7, 6.

1 Tim. iv. 8. a. vi. 6.

- 1 **D**UWIOLDEB ydyw'r elw,  
A phob peth ganddi sy ;  
Sy'n eisiau ar y ddæar,  
Ac yn y nefoedd fry :  
Mae'n meddu ar addewid  
O'r bywyd sydd yn awr,  
A'r hwn sy'n para hefyd.  
Trwy drag'wyddoldeb mawr.
- 2 Duwioldeb dan ei henw  
Sydd berl ac elw glân ;  
Ni threulir ac ni thoddir,  
Ni losgir yn y tân ;

Duwioledeb saif yn gywir,  
 Iē'n gadarn iawn bob darn ;  
 Yn gadarn ar y ddaear,  
 Yn gadarn yn y farn.

**81.**      *Ymryd yn amser rhyfel.*      M. H.

- 1 **D**UW mawr y nefoedd a'r holl fyd,  
 Rho glust i'n huchel lef y'ng'hŷd ;  
 Gwel Brydain heddyw'n brudd ei gwedd  
 O'th flaen yn plygu i geisio'th hedd.
- 2 Nid braich o gnawd fo'n hyder hŷ,  
 Na chledd; na march, na llongau lu ;  
 Ti bia'r tîr a'r môr, O Dduw,  
 Nerth dyn a'i feder ofer yw.
- 3 Na foed un drwg i ddigio'n Iôr  
 Y'mhlith ein gwŷr ar dîr na môr ;  
 Un ffaidd beth i'w attal ef,  
 O'i nawdd a'i ras i wrando'n llef.
- 4 'Nawr trwy anadliad d' Yspryd Glân,  
 Ennynna ynom nefol dân ;  
 Diwygia'n gwlad, ac arbed ni,  
 Fel y mawrhâer dy enw di.

**82.**      *Deued dy deyrnas.*      8, 7, 4.

- 1 **D**UW, teyrnasa ar y ddaear,  
 O'r gorllewin faith i'r de' ;  
 Cymmer feddiant o'r ardalœedd  
 Pellaf, t'wyllaf îs y ne' :  
 'Nol d' addewid, &c.  
 Llanw'r ddaear faith â'th ras.

- 2 Taened gweinidogion bywyd  
 Iechydwrïaeth Crist ar led ;  
 Caried moroedd yr ysgrythur  
 Trosodd draw i'r rhai di-gred :  
 Aed efengyl, &c.  
 Ar adenydd dwyfol wynt.
- 3 Doed preswylwyr yr anialwch,  
 Doed trigolion bro a bryn ;  
 Doed y rhai sydd ar y ce'nfor  
 'Garu'r iechydwrïaeth hyn :  
 Nes bo adsain, &c.  
 Moliant yn amgylchu'r byd.

**83.** *Y Colect ar yr ail Sul wedi'r Ystwyll.* M. C.

- 1 **D**Y allu di, drag'wyddol Dduw,  
 Anfeidrol yw bob awr ;  
 A'th gref lywodraeth cyrraedd mae  
 I'r nef a daear lawr.
- 2 Ein gweddi clyw'n drugarog fry,  
 A dod i'n henaid drud  
 Hedd a'n canlyno yn ein taith  
 Trwy anial maith y byd.
- 3 Dy Fab a brynodd hedd i'w had,  
 Trwy gollï gwa'd yn lli ;  
 Ac er ei fwyn ein Tad o'r nef,  
 Tangnefedd rho i ni.

**84.** *Chwyl y tymhorau.* M. C.

- 1 **D**Y glod, O Dduw, dy deilwng glod,  
 Cyd-seinïer ef trwy'r byd ;  
 Dy law sy'n troi y ddaear gron,  
 A rhoi'r tymhorau i gyd.

- 2 I ti ein Tad a'n Cyfaill mâd  
Y rhoir blynyddol fawl;  
Tra disgyn trugareddau fyrdd  
Yn firwd o dir y gwawl.
- 3 Y'mhob amgylchiad, a phob oes,  
Dy ofal brofwn ni;  
A'n moliant fyddo mor ddi-baid,  
Ag yw dy ddoniau di.
- 4 Y'mhob amgylchiad, a phob oes,  
Dy gariad brofom byth;  
Ac ar y flwyddyn newydd hon  
Dihidled nefol wlith.
- 5 Na âd ofalon drwg y byd  
Drallodi'm bron, O Dduw;  
Dysg fi ymwadu er dy fwyn  
A phob peth, tra fwy' byw.
- 6 Os gwena hedd, O dyged 'nol,  
Fy enaid grwydra draw;  
A than geryddon canu wnafl,  
Os cariad gwyd dy law.

85.

*Efordd newydd.*

8, 7.

- 1 **D**YMA babell y cyfarfod,  
Dyma gymmod yn y gwa'd;  
Dyma noddfa i lofruddion,  
Ac i gleifion feddyg rhad:  
Dyma fan yn ymyl Duwdod  
I bechadur wneud ei nyth,  
A chyfiawnder pur y nesoedd  
Wena'n siriol arno byth.

2 Ffordd a drefnwyd cyn bod amser,  
 I ochelyd drygau'r ddraig ;  
 Mewn cyhoeddiad gynt yn Eden  
 Fe amlygwyd Had y Wraig :  
 Ffordd i gyfiawnhâu'r annuwiol,  
 Ffordd i godi'r marw'n fyw ;  
 Ffordd gyfreithlon i droseddwy'r  
 I gael hedd achubol Duw.

3 Dyma Frawd a aned ini  
 Erbyn c'ledi a phob clwy' ;  
 Ffyddlon ydy', llawn tosturi,  
 Haeddal gael ei foli'n fwy :  
 Prynwr caethion, Meddyg cleifion,  
 Ffordd i Sion union yw ;  
 Ffynnon loyw, bywyd meirw,  
 Arch i gadw dyn yw Duw.

86.

*Swyddau Crist.*

8, 7.

1 **D**YMA Frenin, dyma Brophwyd,  
 Dyma Archoffeiriad mawr ;  
 Brawd a Phriod i bechadur,  
 Ceidwad llon i lwch y llawr :  
 Cyfoeth nef sy'n dod i'r golwg  
 Rhwng y lladron ar y pren,  
 Angau'i hun yn cwrdd â'i angau  
 Trwy rym angau Crist ein Pen.

2 Ti wyt borth i bob anghenog,  
 Er dy fwyn â gweddi'r gwan,  
 Ac och'neidiau'r carcharorion,  
 O'r pydewau mawr i'r lan :  
 D'enw sydd yn perarogli  
 Gweddi'r tlawd ger bron y Tad ;  
 Ti wyt deilwng o'r gogoniant  
 Byth am faith rinweddau'th wa'd.



87. *Y pererin hyderus.* 8, 7.

- 1 **D**YN dieithyr ydwyf yma,  
 Draw mae'm genedigol wlad ;  
 Draw i'r moroedd mawr tymhestlog,  
 Ac o fewn i'r Ganaan rad :  
 Ac er gwaethaf grym y tonnau  
 Sydd yn curo o bob tu,  
 Llaw fy Nuw a'm dwg trwy'r storom,  
 Ryw bryd i'r baradwys fry.
- 2 'Rwyf fi'n dechreu teimlo eisioes  
 Beraroglau'r gwledydd draw,  
 Gyda'r awel bur yn hedeg ;  
 Dïau fod y wlad gerllaw :  
 Dere, 'r tir dymunol hyfryd,  
 Dere, 'r ardal sydd heb drai ;  
 Dy bleserau, nefol rywiau,  
 Gad im' bellach eu mwynhâu.

88. *Ffydd fywiol a marwol.* M. H.

- 1 **E**IN crefydd oll yn ofer fydd,  
 Os oer a marw yw ein ffydd ;  
 Nid oes ond bywiol ffydd o'r nen  
 A'n hunâ ni a'n bywiol Ben.
- 2 Ffydd dry y galon ddrwg yn dda,  
 A ffydd trwy gariad gweithio wna ;  
 Hi ymlid ffwrdd gysuron gau,  
 A chodi'n serch i'r nef y mae.
- 3 Ffydd sy'n gorchfygu'r byd a'r fall,  
 Trwy nefol allu byth heb ball ;  
 A hwn yw'r gras gwrolgamp mawr  
 A lwydda yn yr olaf awr.

89. *Duw a ymddangosodd mewn cnawd.* 8au.

1 **E**IN Duw ymddangosodd mewn cnawd,  
 A wisgodd holl natur y dyn ;  
 Y Cyfaill anwylach nô brawd,  
 Ei gariad melusach nô'r gwîn :  
 Ei wyneb mil harddach nô'r wawr,  
 Ei aberth mwy gwerthfawr nô'r byd ;  
 Fe dalodd bob dyled i lawr,  
 Fe groesodd y 'sgrifau i gyd.

2 Y rhyfel o'n hochor ni sydd,  
 Er cymmaint ein tuchan a'n cwyn ;  
 Pwy etto a gollodd y dydd  
 Trwy waed yr Emmanuel mwyn ?  
 Fe ddrylliwyd yr Arglwydd yn friw,  
 Rhwng lladron ar Galfari fry ;  
 Ond bellach moliannwn ein Duw,  
 Agorodd y nefoedd i ni.

3 Fel ffamiau angerddol o dân  
 Yw cariad f' Anwylyd o hyd ;  
 Fe losgodd bob rhwystyr o'i fla'n,  
 Fe yfodd yr afon i gyd :  
 Fe 'maffodd mewn dyn ar y llawr,  
 Fe'i dygodd â'r Duwdod yn un ;  
 A'r pellder oedd rhyngddynt mor fawr  
 A lanwodd â'i haeddiant ei hun.

90. *Tywlltiad yr Yspryd Glân.* 6 llin. 8au.

1 **E**IN moliant 'nawr a lanwo'r nen,  
 Ein Harglwydd byw, 'r hwn aeth  
 uwch ben,  
 Sy'n anfon lawr ei Yspryd Glân,  
 I buro dyn â'i nefol dân :  
 Henfych i ddydd y Sulgwyn mawr,  
 Pryd daeth yr Yspryd Glân i lawr !

- 2 I'r enaid rhydd o'i ddawn yn rhad  
 Ail fywyd gwell, trwy rîn y gwa'd;  
 A chwyd y meirw caeth i ma's  
 O feddau cau camweddu cas:  
 Henffych i ddydd y Sulgwyn mawr,  
 Pryd daeth yr Yspryd Glân i lawr!
- 3 Amlygu mae oludoedd Crist  
 I ddynion tlodion, gweinion, trist;  
 Yn deml i Dduw gwna enaid dyn,  
 Ac iddo rhydd ei ddelw'i hun:  
 Henffych i ddydd y Sulgwyn mawr,  
 Pryd daeth yr Yspryd Glân i lawr!
- 4 Tyr'd, Yspryd Glân, o'th breswyl fry,  
 A'th nefol dân i'n mynwes ni;  
 Dy ras sancteiddiol ynom dod,  
 A llanw'n genau â dy glod:  
 O tyr'd fel nerthol wynt i lawr,  
 Gwna *hwn* i *ni* yn Sulgwyn mawr!

91. *Gweddi'r Arglwydd.* M. H.

- 1 **E**IN Tad o'r nef, ein Duw a'n Rhi,  
 Sancteiddier byth dy enw di;  
 Dy deyrnas hylwydd doed ymla'n,  
 Nes llanw'r ddaear faith yn lân.
- 2 D' ewylllys ar y dda'r fo'n gref,  
 Fel mae heb ballu yn y nef;  
 Ein bara heddyw i ni dod,  
 Fel yn feunyddiol, er dy glod.
- 3 Ein holl ddyledion, aml eu rhi',  
 O'th fawr drugaredd, maddeu di;  
 A nertha ninnau, fel yn d' ŵydd,  
 I'n holl ddyledwyr faddeu 'n rhwydd.

- 4 I brofedigaeth dost na'n dwg,  
Ond gwared ni rhag pob rhyw ddrwg;  
Can's eiddot fyth y deyrnas yw,  
Y gallu, a'r gogoniant gwiw.

**92.** *Enwaediad a Bedydd.* M. C.

Gen. xvii.

- 1 “**E**NWAEDER chwi, a byddaf byth  
Yn rasol Dduw i chwi;  
Bendithiaf di, a'th blant ar d' ol,  
Cânt fod yn had i mi.”
- 2 Hon yw'r addewid roddodd Duw  
I Abraham a'i had;  
A'r Patriarch iddo roes ei blant,  
Gan gredu gair ei rad.
- 3 Ond dŵr a selia'r fendith 'nawr,  
A seliwyd gynt â gwa'd;  
Oddiwrth enwaediad, poenus iau,  
Trwy Grist fe gaed rhyddhâd.
- 4 Yn y cyfammod helaeth hwn  
Cyd-lawenhâwn i gyd;  
A boed i'n plant glodfori'n llon  
Duw Abraham o hyd.

**93.** *Fy iachawdoriaeth i a fydd byth.* 9, 8.

Esay li. 6—8.

- 1 **E**R cryfed colofnau y nefoedd,  
Er sicred sylfeini y byd,  
Heneiddia y dda'r fel dilledyn,  
A'r nefoedd ddarfyddant ryw bryd;  
Ond perffaieth a phrydferth gyfiawnder,  
A drud iechydwrriaeth yr O'n,  
A safant pan losgo y bydoedd  
Trwy oesoedd diddarfod yr Iên.

- 2 Mor ynfyd yw ofni gwaradwydd,  
 A gwawd daearolion di-ras!  
 Yn fuan fe dderfydd eu herlid,  
 Eu gwg, eu difenwad, a'u cas:  
 Y prŷf fel dilledyn a'u bwyty,  
 A'r gwyfyn a'u hysa fel gwlan;  
 Ond cyfran y cyfiawn a bery  
 Pan elo'r gre'digaeth ar dân.
- 

94. *Daw y byd i fôli Crist.* M. H.

1. **F**E dalodd Iesu'r dyled drud  
 Dros fyrdd'ag sydd heb ddod i'r byd;  
 Pan welo rhai'n rinweddau'i glwy',  
 Fyth canu iddo fyddant hwy.
- 2 O na foed ardal cyn bo hir,  
 O'r dwyrain draw i'r dehau dir,  
 Na byddo'r iechydwrïaeth ddrud  
 Yn llanw cyrrau rhai'n i gyd.
3. Dewch, addewidion, dewch yn awr,  
 Dihidlwch eich trysorau lawr;  
 Myrddiynau ar fyrddiynau sydd  
 Yn disgwyl am eich bore ddydd.
- 

95. *Ail ddyfodiad Crist.* 2, 8.

- 1 **F**E ddaw  
 Ar y cymmylau maes o law,  
 I rai er dychryn mawr a braw,  
 Y'mhell uwchlaw dychymmyg dyn;  
 Ac yna barna'r ddaear faith  
 Yn ol y gwaith a wnaeth pob un.

- 2 Heb gêl,  
 Pob llygad yna'n lân a'i gwêl,  
 Ac 'nol cyfiawnder pur y dêl;  
 Fe rydd ei sêl ar blant ei Dad;  
 A d'wêd, O dewch, fendigaid rai,  
 Rho'w'd yn ddi-lai i'ch deyrnas rad.
- 3 Y wlad,  
 Ac oll ro'w'd i mi gan fy Nhad,  
 Rof fi i chwithau 'nawr yn rhad;  
 Eich enw ga'd yn Wraig i'r Oen;  
 Anfeidrol fraint, anfeidrol fri,  
 'Rwy'n un a chwi trwy ddirfawr boen.

**96.** *Golwg ar fuddugoliaeth.* 8, 7.

- 1 **F**YE dderfydd pob gofidiau maith,  
 Fe dderfydd gwaith rhyfela;  
 Daw dydd i'r saint i gwrdd y'ngghyd,  
 I ganu gyd Hosanna.
- 2 Daw dydd gorchfygir pechod cas,  
 Ceir gweled gras yn frenin;  
 Daw'r dydd i rwymo'r ddraig heb fraw,  
 Daw'r llew yn llaw y plentyn.
- 3 Ar ol tymhestloedd, gwynt a gwlaw,  
 Yn fuan daw tawelwch;  
 Daw Sion wan ar fyr o dro  
 Yn gadarn o'r anialwch.

**97.** *Sylwedd y sarph bres.* M. H.

Num. xxi, 8, 9. Ioan iii, 14, 15.

- 1 **F**EL Moses gynt mewn anial fan,  
 Pan gododd sarph o bres i'r lan;  
 Felly dyrchafwyd Crist ei hun,  
 Pan ddaeth i achub marwol ddyn,

- 2 Trwy edrych ar y sarph o bres,  
I'r clwyfus gorph ceid bywiol les ;  
A'r hwn a gred yn Iesu gwiw,  
Caiff trwyddo fry'n drag'wyddol fyw.
- 3 Ar bren y felldith hoeliwyd ef,  
Ond 'nawr mae'n eiriol yn y nef ;  
A'r myrdd a ga'dd gan satan friw,  
Trwy gredu ynddo fyth gânt fyw.
- 4 Fy ngolwg arnat, Iesu, sydd,  
Rho'th ras, wrth raid, i nerthu'm ffydd ;  
Dirymma wenwyn pechod cas,  
A rho i'm henaid iechyd gras.

**98.** *Golwg ar y Ganaan nefol.* 8, 7, 4.

- 1 **F** ENAID, esgyn i ben Pisga,  
Yn dy ffordd ar aden ffydd ;  
Cymmer ddrych o'r fath eglura',  
Dewis deg oleuni'r dydd :  
Gwel oddiyno, &c.  
Hardd gyffiniau'r Ganaan gu.
- 2 O mor wynion yw ei bryniau,  
Gan y goleu s'yno i gael !  
Hyfryd odiaeth yw ei ffrydiau,  
Fyth yn rhoi y fendith hael !  
Llifa'r Ganaan, &c.  
Hoff ei gwedd gan laeth a gwîn.
- 3 Perarogla'i meusydd gleision  
Gan anfarwol flodau hardd ;  
Ffrwythau iachus a melusion  
Gesglir yno'n ddiwahardd :  
Pren y Bywyd, &c.  
Dros y fro a leda'i frig.

99. *Dyddiau da i ddyfod.* 11au.

Joel ii. 28—32. Act. ii. 16—21.

1.

**F**E welir rhyw ddyddiau, fy Arglwydd a'i  
gŵyr,  
Pan darddo goleuni y'nghysgod yr hwyr;  
Pan ddelo'r gorllewin, y dwyrain, a'r de',  
A'r gogledd i brofi cawodydd y ne'.

2.

'R addewid gyflawnir ar ddinas a gwlad,  
'R addewid rasusol a roddodd y Tad;  
Tywelltir yr Yspryd fel moroedd di-drai,  
Ar lwythau'r holl ddaear yn fwy ac yn llai.

3.

Y meibion a'r merched yn hyfryd y'nghŷd,  
Prophwydant, canmolant Iachawdwr y byd;  
Henafgwyr freuddwydiant freuddwydion o  
hedd,  
Prin gallant eu credu, er profi'r fath wledd.

4.

O ddyddiau dedwyddaf, prysurwch y'mla'n,  
Ymwawriwch yn fuan ar fawr ac ar fân!  
O Yspryd yr Arglwydd, anadla'n dy bryd  
Ar holl laddedigion dyffrynoedd y byd!

100. *Gogoniant yr Eglwys.* 8, 8, 8.

1 **F**E welir Sion fel y wawr,  
Er tlotted yw ei gwedd yn awr,  
Yn dod o'r cystudd mawr i'r lan;  
Heb glaf na chlwyfus yn ei phlith,  
Yn y cyfiawnder dwyfol byth,  
Saif Duw'n y diwedd ar ei rhan.



- 2 Pan losgo'r dda'r a threulio'r nef,  
 Fe saif ei eiriau ffyddlon ef  
 Yr un i drag'wyddoldeb ddydd ;  
 Pan d'wyllo'r haul, a gwridio'r llo'r,  
 Pan syrthio'r sêr, a sycho'r môr,  
 Fy Nuw i drag'wyddoldeb fydd.

**101.** *Esgyniad Crist.* 7au.

- 1 **F**RY esgynodd Mab y Dyn,  
 Trwy ei werthfawr waed ei hun ;  
 Dwyn tystiolaeth wnaeth y nef  
 I fawr werth ei aberth ef.
- 2 Daeth i'w gwrdd angylion lu,  
 Seinient trwy'r uchelder fry,—  
 Agor, nef, dy byrth yn awr,  
 I roesawu'r Brenin mawr.
- 3 Eistedd mae'n Cyfryngwr mad  
 Ar orseddfa'i nefol Dad ;  
 Eiriol yno wna o hyd  
 Dros ei bobol yn y byd.
- 4 Gwaith gorphenol Iesu yw  
 Iechydwrïaeth dynol ryw ;  
 Ac ni fwrw ymaith un  
 Ddel am fywyd atto'i hun.

**102.** *Oen y Pasg.* M. B.

1 Cor. v. 7, 8.

- 1 **F**RY wele Oen y Pasg,  
 Yn marw ar y pren ;  
 Ac yn aberthu yno'i hun,  
 Gael dyn i'r nefoedd wen.

- 2 Fry, wele'n beiau gyd  
Yn cwrddyd arno ef,  
Ac am y rhai'n fe deimlodd bwys  
Mellidithion deddf y nef.
- 3 Hedd a maddeuant llawn  
A gawn trwy rin ei wa'd;  
A gwardigaeth gyflawn sydd  
I gaethion prudd yn rhad.
- 4 Boed byth i bob dyn byw  
Roi clod i'r Oen y'ng'hýd;  
Y bara ddaeth o'r nefoedd yw,  
Rhoi bywyd mae i'r byd.
- 5 Boed ini gadw'r wyl  
A bara croyw i gyd;  
Mewn purdeb a gwirionedd glân,  
Heb lefain bai na llid.

**103.** *Ganwyd i chwi heddyw Ceidwad.* M. H.

Luc ii. 8—14.

- 1 **F**Y enaid, deffro, dyma'r dydd  
I weled Crist â golwg ffydd;  
A chlywed araeth angel Duw  
Am eni Ceidwad dynol ryw.
- 2 Ei gennadwri dirion ef  
Oedd, "Ewch hyn dro i Bethle'm dref;  
Mewn preseb gwael yn faban byw  
Cewch weled Ceidwad dynol ryw."
- 3 Daeth gydag ef angylion lu  
Yn bêr eu cân y bore cu;  
Nefolion daeth yn moli Duw,  
Am eni Ceidwad dynol ryw.

- 4 "I Dduw gogoniant fo uwch ben,  
Tangnefedd ar y dda'r îs nen ;  
Ewyllys da i bob dyn byw :"  
Can's ganed Ceidwad dynol ryw.
- 5 Fel hyn y canent ar yr ŵyl:—  
Bydd dithau, f' enaid cu, mewn hwyl  
I ganmol a chlodfori Duw,  
Am eni Ceidwad dynol ryw.

**104.** *Deisyfu lle parod yn y nef.* M. B. D.

- 1 **F**Y ngweddi, dos i'r nef,  
Yn union at fy Nuw ;  
A dywed wrtho ef yn daer,  
Attolwg, Arglwydd, clyw :  
Cwblhâ d' addewid wych  
I'm dwyn i'r nefoedd wen,  
Yn Salem fry par'to fy lle,  
Mewn llys o fewn i'r llen.
- 2 Pererin llesg a llaith,  
Dechreuais daith oedd bell,  
Trwy lu'm gelynyion mawr eu brâd,  
Gan geisio gwlad sydd well :  
Iachâ bob clwyf a brath  
A dail y bywiol bren ;  
Yn Salem fry par'tô fy lle,  
Mewn llys o fewn i'r llen.
- 3 'Rwy'n gwel'd yr oriau'n hir  
I fod o dir fy ngwlad ;  
Bryd deuaf at fy mrodyr fry,  
Sy'n canu'n nhŷ fy Nhad ?  
Gael gorphen ar fy ngwaith,  
A'm gyrfa faith îs nen :  
Yn Salem fry par'tô fy lle,  
Mewn llys o fewn i'r llen.

**105.** *Profiad ansefydlog.* M. C.

- 1 **G**ALARU 'r wyf mewn dyffryn du,  
Wrth deithio i dŷ fy Nhad ;  
Ar ben y bryniau'n llawenhâu,  
Wrth weled cyrrau'r wlad.
- 2 'Rwy'n ddu fy lliw, mae'm gwisg yn wên,  
'Rwy'n llawen ac yn brudd ;  
'Rwy'n agos iawn, ac etto 'mhell,  
'Rwy'n waeth, 'rwy'n well bob dydd.

**106.** *Gobaiith, angor yr enaid.* M. H.

Heb. vi. 17—20.

- 1 **G**OBAITH yw angor f' enaid drud,  
Wrth groesi ce'nfor garw'r byd ;  
Er maint yw grym y gwynt a'r don,  
Fe'm cynnal hwn trwy'r fordaith hon.
- 2 Addewid ddianwadal Duw,  
Yw cysur cryf fy enaid byw ;  
Ac yma tafla'm hangor lawr  
Y'nghanol tonnau moroedd mawr.
- 3 Os cyfyd tonnau mwy a gwynt,  
Nâ'r rhai a gwrrddais ar fy hynt ;  
Mae gafael f' angor cryf uwch ben  
Am Iesu'n llwyr tu fewn i'r llen.

**107.** *Cynhauaf tymherus.* 8, 7.

- 1 **G**OFALA Duw a Thad pob dawn,  
Yn dyner iawn am danom ;  
Mae'n tai yn llawn o'i roddion rhad,  
O boed ei gariad ynom.

- 2 Y cynnar wlaw a'r tirion wllith  
Ddiferant fendith iraidd ;  
Y dda'r a rydd ei ffrwythau da,  
A'r haul gyfranna'i rinwedd.
- 3 Ymlawenhâwn o'i flaen yn awr,  
Mae'n flwyddyn werthfawr 'leni ;  
Mae'r gwair a'r gwenith gwych dan gudd,  
A'n meusydd wedi'u medi.
- 4 Am ffrwythau hael y flwyddyn hon,  
A'i mawrion drugareddau ;  
Moliannwn enw Duw bob dydd,  
Gan iawn ddefnyddio'n breintiau.

**108.** *Yr Emyn ar ol y Cymmun.* M. H.

- 1 **G**OGONIAN'T fyth a fo i Dduw,  
Yn yr uchelder, lle mae'n byw ;  
Tangnefedd ar y ddaear grop,  
Ewyllys da i ddyinion hon.
- 2 Cei fawl a bendith gennym ni,  
Addolwn, gogoneddwn di ;  
Diolchwn am d'ogoniant mawr,  
O Dduw, a Brenin nef a llawr.
- 3 O Arglwydd Crist, ein Iesu mâd,  
Ein Duw, ac unig Fab y Tad ;  
Oen Duw, sy'n tynnu ffwrdd i gyd,  
Yn ddididg iawn, bechodau'r byd :
- 4 Ti, sy'n dilêu pechodau'r byd,  
Ein beiau mawr O maddeu i gyd !  
Ti, 'r hwn wyt ar ddeheulaw'r Tad,  
Ein gweddi clyw, a moes dy rad.

5 Ti'n unig, Crist, yn sanctaidd sy,  
 Ac unig Arglwydd pawb wyt ti ;  
 Ti, gyda'r Ysryd sanctaidd yw  
 'R Goruchaf y'ngogoniant Duw.

---

**109.**     *Erfyn presennoldeb Duw.*     8, 7.

1 **G**OSOD babell y'ngwlad Gosen,  
 Dere, Arglwydd, yno'th hun ;  
 Gostwng o'r uchelder goleu,  
 Gwna dy drigfan gyda dyn :  
 Tyr'd i Sion, aros yno,  
 Lle mae'r llwythau'n dod y'ngghyd ;  
 Byth na 'mâd oddiwrth dy bobol,  
 Nes yn ulw 'r elo'r byd.

2 Bliniais ar afonydd Babel,  
 Wylo yno sydd o hyd ;  
 Llais telynau hyfryd Sion  
 Sydd yn cysson dynnu 'mryd ;  
 Tyr'd â ni yn dorf gariadus,  
 O gaethiwed Babel fawr ;  
 Ac nes bo'm ar fynydd Sion,  
 Na'd ni osod troed i lawr.

---

**110.**     *Parhâd gras.*     2, 8.

1 **G**RAS, gras,  
 Eginyn byw, eginyn bras,  
 Er cwrdd â rhyfel ar y ma's,  
 Fe dyf yn las, fe wreiddia lawr ;  
 Mae'i wreiddyn yn y nef y'ngghudd,  
 Fe ddal yn nydd y storom fawr.

## 2 Y'mla'n

A ni trwy ddŵr a fflamiau tân,  
 Heb ofni llewod fawr na mân,  
 Nes myn'd yn lân i Sion fryn,  
 At Iesu mawr,—mae etto'n fyw ;  
 Fy enaid gwiw, cân byth am hyn.

111. *Ail ddyfodiad Crist.* 8, 7, 4.

1 **G**WELIR Iesu'n ogonedus  
 Yn ei ail ddyfodiad glân,  
 Gwelir miloedd iddo'n plygu  
 Na phlygasant iddo 'r bla'n ;  
 Gwelir hefyd, &c.  
 Fyrdd yn dechreu llawenhau.

2 Gwelir cystudd, gwelir galar,  
 Yn ffoi ymaith gydâ brys ;  
 Gwelir gwir orfoledd eilwaith  
 Wedi hyn yn llanw'r llys ;  
 Gwelir gwynfyd, &c.  
 Yn ddigymmysg, yn ddi-drai.

3 Melus fydd y fwyn gyfeillach  
 Yn y pur ogoniant maith ;  
 Melus fydd cyd-ganu'r anthem,  
 O'r un yspryd a'r un iaith ;  
 Melus meddwl, &c.  
 Na fydd raid ymadael mwy.

112. *Gwledd yr Efengyl.* 6, 8.

Essay xxv. 6.

1 **G**WNAETH hael Dywysog hedd,  
 Y'mynydd mawr ei dŷ,  
 Frenhinol freiniol wledd  
 I bawb ddel iddi hi :  
 Gwledd yw o basgedigion bras,  
 A gloyw win o beraidd flas.

- 2 Trugaredd, hedd, a rhad,  
 A hoff gymdeithas Duw,  
 Bwrcaswyd in' â gwa'd  
 Gwardwr dynol ryw,  
 Yw'r drud ddanteithion sydd i'w cael  
 Y'ngwledd yr Arglwydd yn ddi-ffael.
- 3 I'r cloff, a'r dall, a'r tlawd,  
 Mae groesaw ddod i hon;  
 Cânt oll gan Grist ein Brawd  
 Dderbiniad gwresog, llon:  
 Mae heddyw'n dweyd fod etto le,—  
 O f' enaid brysia atto fe.

113.

*Hyder mewn gweddi.*

6, 8.

Heb. iv. 14—16.

- 1 **G**WRANDEWIR gweddi'r gwael,  
 Sy'n griddfan ar y llawr,  
 Mae'r Iesu'n eiriol fry  
 Ger bron yr orsedd fawr;  
 Derbynir ein gwylofus lef,  
 Trwy rin ei waed, y'nghanol nef.
- 2 Am hynny awn yn hy  
 At orsedd gras yn awr,  
 Daw'n rhwydd fendithion rhad,  
 Trwy rin y gwa'd i lawr;  
 Daw nerth wrth raid i'r gwanna'i gyd,  
 A chongwest ar bleserau'r byd.
- 3 Tyr'd Iesu, tyr'd yn awr,  
 Dihidla lawr dy hedd;  
 Rho ini yn dy dŷ,  
 Fwynhau dy siriol wedd:  
 Mae'th hyfryd hedd fyrddiynau'n well  
 Na holl drysorau'r India bell.



**114.** *Maddeuant pechod.* 8, 7, 4.

- 1 **G**WYN ei fyd y dyn gwna'r Arglwydd  
 Faddeu'i bechod a'i holl fai ;  
 Duw yng Nghrist sydd Briod iddo,  
 Fe all mwyach lawenhâu :  
 Pwy all ddamnio, &c.  
 'Rhai fo'r Arglwydd yn ryddhâu ?
- 2 Beth yw golud byd a'i fwyniant,  
 'N wyneb rhad faddeuant Duw !  
 Nis gall pethau'r byd gyd-bwyso  
 A'r fath rodd i'r galon friw :  
 Gwerthfawroccach, &c.  
 Ydyw hon nag aur Periw.
- 3 Arwydd ydyw o'n mabwysiad,  
 Gwystyl cariad Duw a'i hedd ;  
 Carreg wen a'r enw newydd  
 Nid adnebydd ond a'i medd :  
 Fe'n cysura, &c.  
 Yma a thu draw i'r bedd.

**115.** *Diogelwch y credadyn.* 8, 7.

- 1 **G**WYN fyd y dyn a gred yn Nuw,  
 Efe gaiff fyw'n drag'wyddol ;  
 Ei hyder sanctaidd cadarn sydd  
 Fel mynydd Sion siriol.
- 2 Trag'wyddol fraich trugaredd gu  
 Sy'n amgylchynu 'i enaid ;  
 A'r mwyn Iachawdwr mawr ni choll  
 Fyth un o'r holl fyddloniaid.
- 3 Gafaelu wnelo'r duwiol 'nawr  
 Ar allu dirfawr dwyfol ;  
 A'i Geidwad doeth, galluog, da,  
 A'i gwared yn drag'wyddol.

**116.** *Rhagoriaeth cariad.* 8, 7.

1 Cor. xiii, 13.

- 1 **G**WYN fyd y galon bur lle mae  
 Grususau yn teyrnasu ;  
 Cariad yw'r pennaf o'r rhai hyn,  
 A chariad sy'n eu nerthu.
- 2 Gwybodaeth, och ! ni thal hi ddim,  
 Nac ofnau llym na doniau ;  
 'Dyw ffydd na gobaith chwaith o fudd,  
 Os cariad fydd yn eisiau.
- 3 Hwn ydyw'r gras yn fyw a fydd,  
 Pan ddarffo ffydd a gobaith ;  
 A hwn a dery'r peraid dant,  
 Y'ngwlad gogoniant eilwaith.

**117.** *Y meirw yn yr Arglwydd.* 8, 7.

Dat. xiv. 18. 1 Thes. iv. 13, 14.

- 1 **G**WYN fyd y rhai yn marw sydd  
 Yn ffydd yr Arglwydd Iesu ;  
 Ië, gwyn eu byd y rhai'n i gyd,  
 O'r glân ddiweddbryd hynny.
- 2 Fel hyn y d'wêd yr Ysryd Glân,  
 Can's maent yn diddan orphwys  
 Oddiwrth eu llafur, mewn rhyddhâd  
 Dedwyddol 'stâd paradwys.
- 3 Na fyddwn anobeithiol drist  
 Am neb yng Nghrist a hunant ;  
 'Nol gado'r corph, maent gydag ef  
 Y'ngartref y gogoniant.
- 4 Os credu 'r fym yng Nghrist ein Pen,  
 'R hwn aeth i'r nen yn ddiau ;  
 Mewn ennyd bach fe ddaw ei hun,  
 I'n dwyn i'r un trigfannau.

**118.** *Dedwyddwch pobl Dduw.* 2, 8.

1 **G**WYN fyd  
 Y sawl ag sydd o isel fryd,  
 Yn caru Duw a'i iechyd drud;  
 Er maint yw gofid y rhai hyn,  
 Y'nglŷn gwylofain ronyn bach,  
 Hwyl ddont yn iach i Sion fryn.

2 Dros nawn,  
 Yn ol y gair, galaru gawn,  
 Ond fe ddaw bore hyfryd iawn,  
 Ac ini llawn orfoledd rhydd;  
 Pan dderfydd holl gystuddiau'r llawr,  
 Fe dŷr y wawr, a daw y dydd.

3 Pryd hyn  
 Cawn wel'd yr Oen fu ar y bryn  
 Yn goch o waed i'n golchi'n wyn,  
 Heb elyn i'n gorthrymmu mwy;  
 Na gofid, galar, poen, na gwae,  
 Ond llawenhâu mewn marwol glwy'.

**119.** *Wrth ymadael.* 8, 7.

**H**EDDWCH Duw, uwch dealltwriaeth,  
 Gadwo ein calonnau trist  
 Mwy y'nghariad a gwybodaeth  
 Duw ei hun, a'n Harglwydd Crist;  
 Hefyd bendith Duw bendigaid,  
 Tad, Mab, Yspryd, Un a Thri,  
 Fyddo arnom byth, bob enaid,  
 Ac a drigo gyda ni.  
*A chanwn yn hyfryd, mewn gwynfyd uwch ben,*  
*Pr Undod mewn Trindod,*  
*A'r Drindod mewn Undod,*  
*Haleliwia, Haleliwia, Haleliwia. Amen.*

**120.** *Crist, yn Arglwydd pawb.* M. H.

- 1 **H**ENFFYCH i enw'r Iesu gwiw,  
Syrthiwch o'i flaen, angylion Duw;  
A choron bennaf Brenin nef  
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 2 Chwi seintiau a merthyron glân,  
Ger bron y faingc sy'n bêr eich cân;  
Rhowch iddo glod ag uchel lef,  
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 3 Chwi saint trwy gyrrau'r dda'r i gyd,  
A brynwyd ganddo oll mor ddrud;  
Cyd-unwch 'nawr â theulu'r nef,  
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 4 Doed pob rhyw lwyth a phob rhyw iaith,  
Trwy holl derfynau'r ddaear faith,  
I ganu'n llafar iawn eu llef,  
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 5 O am gael gyda'r nefol gôr,  
Fry syrthio lawr wrth draed ein Iôr;  
Ac uno'n llon â hwy ein llef,—  
Yn Arglwydd pawb coronwch ef!

**121.** *Y Sabbath.* 8, 7.

- 1 **H**WN ydyw'r dydd a drefnodd Duw,  
I ddynion i'w ddefnyddio  
Yn ei wasanaeth ef yn ddwys,  
Gan gyflawn orphwys arno.
- 2 Sancteiddiodd Duw y seithfed dydd,  
I ni gael budd ysprydol;  
Gwybodaeth lawn o'i gyfraith lân,  
A hoff ddiddanwch nefol.

- 3 Yn unfryd de'wn i foli Duw,  
Ei wyneb heddyw ceisiwn;  
Gwrandewn ei air sy'n dygyd hedd,  
A mawr orfoledd meddwn.
- 4 Cawn fry yn bêr ei foli byth,  
Cawn ganu 'mhlith angylion;  
A threulio hir sabbathol ddydd  
Ar sanctaidd fynydd Sion.
- 

**122.** *Dydd yr Arglwydd.* 8, 7.

- 1 **H**WN ydyw'r dydd a wnaeth ein Duw,  
A gwerthfawr yw yr oriau;  
De'wn ger ei fron o gywir fryd,  
Gan barchu'r hyfryd foreu.
- 2 Do, anrhydedodd Iesu'r dydd,  
Ca'dd ynddo fuddugoliaeth  
Ar uffern boeth, ar allu'r bedd,  
Maluriodd gledd marwolaeth.
- 3 Gorfygodd Crist bob gelyn cryf,  
Yn awr fe dyf ei deyrnas;  
Nes llanw'r ddaear hon a hedd,  
A mawr orfoledd addas.
- 

**123.** *Tragwyddoldeb yn dynesu.* 6 llin. 8au.

- 1 **H**YD yma'n cynnorthwyodd Duw,  
Trugaredd fawr yw bod yn fyw;  
Ffy blwyddau'n hoes o un i un,  
Fel cysgod haul ar ddeial dyn :|  
Nes nes bob dydd yw pen ein taith,  
Nes nes yw trag'wyddoldeb maith.

- 2 O tywys di, O Dduw, ein tra'd  
 Ar hyd y ffordd i'r nefol wlad ;  
 A phan ddel aŋgau llym â'i gledd  
 I'n torri lawr, a'n dwyn i'r bedd,  
 O saif pryd hyn yn wir o'n tu,  
 A dwg ni'n iach i'r nefoedd fry.

**124.** *Wrth ymadael.* M. H. D.

**I**ACHAWDWR ! seinied nef a llawr,  
 Iachawdwr ! gyda ni sy'n awr ;  
 Ei gariad llawn, a'i rym fel lli',  
 Orlenwo ein calonnau ni !  
 Ni phery'r ymdrech ddim yn faith,  
 Mae ereill gwedi cefnu'r daith !  
 Cawn fyw mewn gwlad heb unrhyw glwy',  
 Na raid ymado â'n gilydd mwy.

**125.** *Crist, Bugail eneidiau.* M. H.

- 1 **I**DDUW boed clod am gariad cry',  
 A chlod i Grist ein Ceidwad cu ;  
 Dirmygu wnaeth y gwarth a'r gwawd,  
 I achub dynion euog tlawd.
- 2 Trwy dristwch a thrwy angau'r aeth,  
 Er mwyn pechadur cyndyn caeth ;  
 Mawrhâodd, Nêr, dy ddeddf yn wir,  
 A gorphen wnaeth d' ewyllys bur.
- 3 'Roe'm ni, heb geisio d'od yn ol,  
 Fel defaid wedi crwydro'n ffol ;  
 'Roe'm wedi troi o'th ffyrdd i ma's,  
 A dewis llwybrau pechod cas.
- 4 Daeth ef, y Bugail da, i'r byd,  
 I'n dwyn yn ol i'th gorlan glyd ;  
 A'n coledd mae 'r hyd llwybrau cu,  
 A'n dwg i fryn Caersalem fry.

- 5 Y clod rhoed pob creadur byw  
 I'r unig ddoeth, drag'wyddol Dduw ;  
 'R hwn roes ei Fab i'r groes a'r bedd,  
 Fel caem fwynhâu ei fythol hedd.

**126.**     *Y Drindod mewn Undod.*     6, 8.

- 1 **I** DDUW'r anfarwol Dad  
 Rhown fawl â llafar lef ;  
 Am oll fwynhâwn yn awr,  
 A'n gobaith am y nef :  
 Anfonodd ef ei Fab ei hun  
 I farw dros bechodau dyn.
- 2 I Dduw'r trag'wyddol Fab,  
 Boed moliant fyth heb drai ;  
 Fe'n prynodd ni â'i waed,  
 Fe'n ceidw ni rhag gwae :  
 Ar orsedd nef teyrnasa 'nawr,  
 Gan weled ffrwyth ei lafur mawr.
- 3 I Dduw yr Ysryd Glân,  
 Rhown oll ogoniant gwiw ;  
 O'i allu mawr a'i ras,  
 Gwna'r enaid marw'n fyw ;  
 Cwblhâu mae'r gwaith ddechreuodd Crist,  
 Ac estyn hedd i'r enaid trist.
- 4 Rhoer byth trwy'r dda'r a'r nen,  
 Anfarwol fawl i ti,  
 Dad, Mab, ac Ysryd Glân,  
 Drag'wyddol Un a Thri :  
 Sef Duw ein iechydwriaeth gref,  
 A'n dwg o'r byd i deyrnas nef.

**127.** *Ffoi at Grist am noddfa.*

7au.

1 **I**ESU, Cyfaill f' enaid gwan,  
 Attat ffoi am noddfa'r wyf ;  
 D' aden dyner droswyf tân,  
 Tra'r y môr tymhestlwg b'wyf :  
 Cudd fi, O fy Arglwydd, cudd,  
 Nes êl heibio'r storom gref ;  
 Yn arweinydd imi bydd,  
 Nes b'wyf mewn yn nheyrnas nef.

2 Noddfa arall gwn nid oes,  
 Ond dy hun i'm henaid gwan ;  
 Grym o hyd i eiddil moes  
 'Dd'od o'r dyrus fyd i'r lan :  
 Ynot, Iesu, heb lesgâu,  
 Boed f' ymddiried tra fwy' byw ;  
 Nerth rho imi i barhâu,  
 Nes d'od adref at fy Nuw.

**128.** AIL RAN.

7au.

1 **I**ESU, pob peth ynot mae,  
 Mwy nâ phob peth ynot sydd ;  
 Cyfod di'r syrthiedig rai,  
 Ac i'r cleifion meddyg bydd ;  
 Rho i'r gwan gysuron llawn,  
 Deillion tywys yn dy ffyrdd ;  
 Ninnau yn drag'wyddol rown  
 Ar dy ben fendithion fyrrd.

2 Ynot mae digonol ras,  
 Gras i faddeu pechod mawr ;  
 Aflan wyf, o fewn, o fa's,  
 Gwna fi'n ddisglair fel y wawr :



Ffynnon bywyd f' enaid gwiw,  
 Rho im' gysur ar fy nhaith ;  
 Llomma'm hyspryd tra b'wyf byw,  
 Tardd i drag'wyddoldeb maith.

**129.** *Ymhufrydu yng Nghrist.* M. C.

1 **I**ESU, difyrwch f' enaid drud  
 Yw edrych ar dy wedd ;  
 Ac mae llyth'rennau'th enw pur  
 Yn fywyd ac yn hedd.

2 O dan dy aden dawel di  
 'Rwyf yn dymuno byw,  
 Heb ymbleseru fyth mewn dim  
 Fel cariad at fy Nuw.

3 'Does gennyf ond dy allu mawr  
 I'm nerthu fyn'd y'mla'n ;  
 Dy iechydwrïaeth yw fy ngrym,  
 Fy nghongwest, a fy nghân.

4 Melusach nag yw'r diliau mêl  
 Yw munud o'th fwynhâu ;  
 Ac nid oes gennyf bleser sydd,  
 Ond hwnnw, yn parhâu.

**130.** *Iesu, y Cyfaill goreu.* M. C.

1 **I**ESU yw'r Cyfaill goreu'n wir,  
 Ac ynddo mae fy nghred ;  
 Neb ond ei hunan ddwg fy maich,  
 Ei hunan dâl fy n'led.

2 Fe wrendy 'nghri pan elwy'n wan,  
 Ei gariad sydd yn fawr ;  
 Ac fyth nis gedy'n hir fi gael  
 Fy nghuro ar y llawr.

- 3 O nid oes gyfaill mewn un lle,  
Cyffelyb iddo'n bod ;  
Pe baem i chwilio'r ddaear faith,  
A holl derfynau'r rhod.
- 4 O bob rhyw ddoniau mae yn llawn,  
Anfeidrol yw ei rym ;  
Ac nid oes pwysau ar ei ras,  
Na'i haeddiant dwyfol ddim.
- 5 Mae ei ffyddlondeb fel y môr,  
Heb fesur, ac heb drai ;  
A'i drugareddau hyfryd sy  
Byth bythol yn parhâu.

**131.***Rhosyn Saron, &c.*

M. H.

Can. ii. 1—3. Dat. xxii. 2.

- 1 IESU yw Rhosyn Saron mwyn,  
A'r Lili mae'r dyffrynau'n ddwyn ;  
A Phren y bywyd heb ei ail,  
Ag iechydwrriaeth yn ei ddail.
- 2 Fel lili'n tyfu 'mhlith y drain,  
Neu bren afalau 'mysg y rhai'n ;  
'R un wedd yw fy Anwylyd drud  
'Mysg miloedd o gariadau'r byd.
- 3 Mwy eistedd wnafl y'ngwres y dydd  
Dan gysgod hwn, mor hyfryd sydd ;  
A'i ffrwyth i'm blas fydd melus iawn,  
I'm henaid llwm yn ymborth llawn.

**132.***Dammeg yr Hauwr.*

M. C.

- 1 I'R Hauwr hael i hau ei had,  
Ein tir par'town yn awr ;  
I daenu'n rhwydd fendithion rhad,  
I'r maes daeth Iesu mawr.

- 2 Yr had ddisgyna ar y graig,  
Yn glau egina'n wir ;  
Ond gwywo'n fuan hefyd wna,  
Am na fedd ddyfnder tir.
- 3 Un ysgafn-ben anffrwythlawn yw  
'R hwn dŷf y'mhlith y drain ;  
'Does obaith am gynhauaf da  
Wireddir gan y rhai'n.
- 4 Yr had a syrth ar fin y ffordd  
A' gipir ffwrdd bob pryd ;  
Yr adar mân ei ddifa maent,  
Eu 'sglyfaeth yw i gyd.
- 5 Ond lle yn dda y gwnaed y tir,  
Trwy rinwedd dwyfol ras ;  
Mor ffrwythlawn ydyw'r eur-liw gnôd  
I'r medwr ar y ma's.
- 6 'R ŷm ni mewn eiziau mawr o'th ras,  
O Dduw, i'n parotoi ;  
O boed i'r Hwn a rydd yr had,  
I'r tir ffrwythlonder roi !

**133.***Crist yn Arweinydd.*

M. B. D.

- 1 **I**'R Iesu boed y clod,  
Tra fyddo bod a byd,  
Efe oedd cyn y diluw mawr,  
Efe sy'n awr o hyd,  
Yn gyfaill ac yn Dduw  
Pob llwythau, rhyw, ac iaith ;  
Efe a'n harwain ni uwch nen ;  
Yn gryno i ben ein taith.

2 Nid yr Iorddonen faith,  
 All rwystro'n taith y'mla'n,  
 Fe gronna'r dwr, ni'n hettyl ddim,  
 Fe ddiffydd grym y tân:  
 'Does neb a fedd fath fraint  
 A'r saint o dan y nef,  
 Sy'n cael eu dwyn trwy lif a thòn,  
 Yn fyddlon ganddo ef.

134. *Buddugoliaeth Crist.* 5, 6.

1.

**L**LAIS hyfryd rhad ras sy'n gwaeddi di-  
 hangfa, [noddfa;  
 Y'nghlwyfau Mab Duw, bechadur, mae  
 I olchi aftenidid a phechod yn hollol,  
 Fe redodd ei waed yn ffrydiau iachusol:  
 Haleliwia i'r Oen ennillodd faddeuant,  
 'Nol croesi'r Iorddonen, drachefen rhown  
 foliant.

2.

Ar angau a'r bedd ca'dd lawn fuddugoliaeth,  
 Yspeiliodd holl rym y fagddu ar unwaith;  
 Holl filwyr ei groes gânt ynddo dangnefedd,  
 Fe'u harwain yn lân i berffaith orfoledd:  
 Haleliwia i'r Oen ennillodd faddeuant,  
 'Nol croesi'r Iorddonen, drachefen rhown  
 foliant.

3.

'Nol tirio yn iach i'r tawel anneddau,  
 Ni seiniwn ei glod ar euraidd delynaur;  
 Mewnefol ardaloedd fe'i molwn byth bythol,  
 Wrth rodio ar lan yr afon drag'wyddol:  
 Haleliwia i'r Oen ennillodd faddeuant,  
 'Nol croesi'r Iorddonen, drachefen rhown  
 foliant.

135.

*Ac etto y mae lle.*

M. H.

Luc xiv. 17—23.

- 1 **L**LEFWCH, genhadon Duw, o hyd,  
O wele waed Iachawdwr byd !  
Cymbhellwch bawb ddod atto fe,—  
Mae'r Iesu'n dweyd fod etto le.
- 2 Chwi rai newynog tlawd nesêwch,  
O amgylch bwrdd Messia dewch ;  
Gwrandewch ei lais a'i alwad e',—  
Mae'r Iesu'n dweyd fod etto le.
- 3 O dewch i freichiau'r Iesu gwiw,  
A phrofwch pa mor hawddgar yw ;  
Chwi gewch eich groesaw ganddo fe,  
Mae'r Iesu'n dweyd fod etto le.

136.

*Lhoyddiant yr Efengyl.*

M. C.

- 1 **L**LEWYRCHED gwir oleuni'n glau,  
Trwy gyrrau'r ddaear gron ;  
Aed gras efengyl Iesu gwiw  
At bob rhyw lwyth o'r bron.
- 2 Diflanned rhagrith, crefydd gau,  
Pob pechod, bai, a chas ;  
A gwir dduwioldeb yn ei grym  
A lanwo'r ddaear las.
- 3 Gorllewin, dwyrain, gogledd, de',  
Fo'n ceisio'r ne' y'ng hŷd ;  
Gan ganu'n llon o gylch y llawr  
I Brynwr mawr y byd.  
*Aed ei air i blith y werin  
Sy'n y dwyrain a'r gorllewin,  
Sy'n y de' a'r gogledd gerwin ;  
Caner iddo, caner iddo,  
Haleliwia 'gylch y byd.*

**137.** *Duo yn anghyffredadwy.* M. C.

- 1 **L** LON'D nefoedd fawr, llon'd bydoedd  
maith;  
Llon'd uffern hefyd yw ;  
Llon'd trag'wyddoldeb maith ei hun,  
Diderfyn ydyw Duw.
- 2 Mae'n llon'd y gwagle yn ddi-goll,  
Ei air a'i allu'n un ;  
Anfeidrol, annherfynol Fôd,  
A'i hanfod ynddo'i hun.
- 3 Un hunan-fodol ydoedd ef,  
Cyn llunio nef na llawr,  
Yn nhrag'wyddoldeb pell yn ol  
Yn Dduw anfeidrol fawr.
- 4 Heb ddechreu dyddiau iddo'n bod,  
Na diwedd einioes chwaith ;  
Yn Drindod bur mewn Undod bydd  
I drag'wyddoldeb maith.

**138.** *Daw y byd i foli Crist.* M. C.

- 1 **M**AE clywed newydd am y gwaed,  
A gollodd Iesu'n lli',  
Yn un o'r pethau mwya'u gwerth  
A fedd ein daear ni.
- 2 Fe ddaw'r blynyddau pur i ben  
Pan gwyd efengyl gras,  
Fel haul ddisgleirwen yn y nen,  
Yn gylch i'r ddaear las.
- 3 Disgwyliaf mwy yr hyfryd awr,  
Boreuddydd Jubili,  
Pan gano holl drigolion llawr  
Am angau Calfari.

*Aed ei air i blith y werin,  
 Sy'n y dwyrain a'r gorllewin,  
 Sy'n y de' a'r gogledd gerwin;  
 Caner iddo, caner iddo  
 Halelwia 'gylch y byd.*

**139.** *Crist yn Gyfaill gwell na brawd.* M. C.

Diar. xviii. 24.

- 1 **M**AE Crist yn Gyfaill ffyddlon iawn,  
 I bob credadyn tlawd;  
 A Brawd yn angau du ei hun  
 Pan fetho chwaer a brawd.
- 2 O holl gariadau'r dda'r i gyd,  
 O'r dwyrain faith i'r de';  
 Ni feddir câr na chyfaill chwaith  
 Yn ffyddlon fel efe.
- 3 Mae'n medru cyd-ymdeimlo'n lân  
 A gwaelaf lwch y llawr;  
 A charu heb gyfnewid dim  
 I drag'wyddoldeb mawr.

**140.** *Ffynnon i bechod ac aflendid.* M. B.

Zec. xiii. 1.

- 1 **M**AE Ffynnon ar y bryn,  
 A ylch yn wyn a glân,  
 Bechodau gwaetha'u rhyw erio'd,  
 Rifedi'r tywod mân.
- 2 Nid oes un amser drai  
 Yn ffrydiau'r ffynnon hon;  
 Mae'n ddigon byth i olchi bai  
 Holl blant y byd o'r bron.

- 3 Hi ganna'r Negroes du,  
Hi ganna'r Indiaid draw ;  
Fe ylch yr aflan oes y sy,  
Fe ylch yr oes a ddaw.
- 4 Mae rhinwedd yn dy wa'd  
I faddeu beiau mwy,  
Nas cyfrif engyl nefol wlad,  
A'u helaeth ddoniau hwy.
- 5 Am hynny gwnaf fy nyth,  
Y'mhlith rhai dua'u rhyw ;  
Mi dafia fy euogrwydd du  
Yn hollol i fy Nuw.

**141.**      *Hiraethu am burdeb.*      8, 7, 4.

- 1 **M**AE fy natur wedi'i llygru  
Drwyddi oll, gan bechod cas ;  
Arglwydd, creâ fi o'r newydd,  
Tro fy nghalon â dy ras :  
Rho dy gyfraith, &c.  
Yn fy meddwl, O fy Nuw.
- 2 Yspryd Crist yn trigo ynof,  
Er mor waeled yw fy llun,  
A gyfnewid f' enaid aflan  
Ar ei ddelw ef ei hun :  
'Rwy'n hiraethu, &c.  
Am gael bod yn berffaith lân.

**142.**      *Llawnder yr iechydwriaeth.*      M. H.

- 1 **M**AE iechydwriaeth berffaith fawr  
I'r gwaelaf rai ar wyneb llawr ;  
Cân saint di-rif, mewn nefol nyth,  
Am dani oesoedd rif y gwllith.



- 2 O! dyma'r ffynnon sy'n iachâu,  
A'r afon loyw sy'n glanhâu ;  
A thyma'r balm yn Gilead sydd,  
I wella'r archolledig prudd.
- 3 Physygwr mwyn pawb attat ddaw,  
Heb neb yn marw dan dy law !  
Iachâ fy nghlwyf, aflanaf ddyn,  
Nad all fy ngwella ond dy hun.

---

**143.** *Galwad i ado'r byd.* M. C.

- 1 **M**AE llais yn galw i maes o'r byd,  
A'i bleser o bob rhyw ;  
O f' enaid, gwrando'r hyfryd sain,  
Llais fy Anwylyd yw.
- 2 Iesu yw tegwch mawr y byd,  
A thegwch penna'r nef ;  
Ac mae y cwawl sydd o werth  
Yn trigo ynddo ef.
- 3 Af mwy y'mlaen yn nerth y nef  
Tua'r paradwysaidd dir,  
Ac ni orphwysaf nes cael gwel'd  
Fy etifeddiaeth bur.

---

**144.** *Ceisio gwlad well.* 6, 8.

- 1 **M**AE lluoedd maith y'mlaen,  
Oes, o'u carcharau'n rhydd,  
A gorfoleddu maen',  
Oll wedi cael y dydd ;  
I'r lan, i'r lan dringasant hwy,  
Yn ol eu traed y sengwn mwy.

- 2 Gadêwn yn ol i gyd  
 Y byd y cawsom wae,  
 Y byd ag sydd bob pryd  
 Yn ceisio'n llwfwrlhâu ;  
 A cheisiwn wlad uwch ser y nef,  
 Sydd fil o weithiau'n well nag ef.
- 3 Mae yno'r addfwyn Oen,  
 Fu farw ar y bryn,  
 Yn medi ffrwyth ei boen,  
 Yn hyfryd y pryd hyn ;  
 A myrdd di-rif yn canu 'nghyd  
 I'r hwn fu farw dros y byd.

## 145.

*Gobaith am y nef.*

M. B. D.

- 1 **M**AE'm gobaith, er yn wan,  
 Gael dod i'r lan ryw bryd,  
 At Iesu fry i Sion fryn,  
 A'm gwisg yn wyn i gyd ;  
 I blith y dyrfa fawr,  
 Sy'n canu'n awr heb boen,  
 A'u gynau wedi'u cannu'n wyn  
 Y'ngwaed yr addfwyn Oen.
- 2 'Nol treulio yn y gwaith  
 Ryw oesoedd maith y'mla'n,  
 Nid oes dim blino yn eu plith,  
 Melusach fyth yw'r gân :  
 Cân newydd fydd o hyd,  
 Mewn bywyd pur di-boen,  
 Yn moli Duw am gariad rhad,  
 A gwerthfawr wa'd yr Oen.

**146.** *Myned yn hŷ at orsedd gras.* M. C.

- 1 **M**AE pyrth y nef o led y pen,  
 Mi welaf fôr o wa'd ;  
 Lle gallwyf fi'r ffeiddiaf ddyn  
 Yn hollol gael iachâd.
- 2 Mae'r orsedd fawr yn awr yn rhydd,  
 Gwrandewir llais y gwan ;  
 Wel, cyfod bellach, f' enaid prudd,  
 Anadla tua'r lan.
- 3 'Nawr anfon eirchion amal ri'  
 I mewn i byrth y nef ;  
 Gwrandewir pob amddifad gri  
 Yn union ganddo ef.
- 4 Myfi anturia'n awr y'mlaen,  
 At orsedd Brenin ne' ;  
 Gan fod haeddiannol angau'r groes  
 Yn ateb yn fy lle.
- 

**147.** *Cyntaf ac ail ddyfodiad Crist.* 5, 8.

Phil. iv. 4—7.

- 1 **M**AE'r amser ar ben, daeth Brenin y  
 nen,  
 I'n hachub o'r nefoedd i lawr ;  
 Bu farw'n ein lle, agorodd y ne',  
 Yn llawen, yn llawen b'om 'nawr.
- 2 I'n barnu fe ddaw, mae'r Arglwydd ger  
 llaw,  
 Boed amlwg arafwch pob dyn ;  
 Ar wagedd y byd na roddwn ein bryd,  
 Ni haedda mo gariad yr un.

- 3 Trwy weddi, bob dydd, trwy ymbil mewn  
ffydd,  
Trwy ddiolch yn wastad, peth gwiw;  
Yn hyspys, O gwnewn, y'mhob peth yn  
ewn,  
Ein holl ddeisiadau i Dduw.
- 4 Can's heddwch yr Iôn, uwch deall a sôn,  
A geidw galonnau'r fath rai;  
Y'nghariad y Tad, a Iesu'r Mab rhad,  
Er maint eu heuogrwydd a'u bai.

---

148. *Ffynnon iachawdwriaeth.* 6, 6, 8.

**M**AE'r ffynnon yn ddi-drai,  
Sy'n golchi'r aflan rai,  
Mae lle yn hon i bawb o'r bron  
I gael eu llwyr lanhâu :  
Ceir gweled llu o'r dynion du,  
Oll wedi'u cannu'n wyn,  
Trwy rinwedd gras yr afon las,  
Bereiddia'i blas, a darddodd ma's  
Ar ben Calfaria fryn.

---

149. *Manna yn yr anial.* M. B. D.

1 **M**AE'r manna gwedi'i gael,  
Mewn dyrus anial dir;  
Ymborthi caf ond myn'd ymla'n,  
Ar ffrwythau'r Ganaan bur;  
Mae yno sypiau grawn  
Yn llawn o fewn i'r lle;  
O Gyfaill euog ddyn! rho'th law,  
A thyn fi draw i dre'.

- 2 Wrth feddwl am y wlad,  
A ragbar'tow'd i'r plant,  
A chyflawn degwch tŷ fy Nhad,  
Mae ar fy nghalon chwant  
I dirio fry uwch nen,  
Tu draw'r Iorddonen gre';  
O Gyfaill euog ddyn! rho'th law,  
A thyn fi draw i dre'.
3. Anturiaf 'nawr yn hŷ,  
Gan gyrchu at y nod;  
Mi gefais, do, im' ffyddlon dyst,  
Fe archodd Crist im' dd'od:  
Fy mhechod ymaith tyn,  
A chofia fi'n y ne';  
O Gyfaill euog ddyn! rho'th law  
A thyn fi draw i dre'.

**150.** *Nis gallasai dim roi Iawn ond Crist.* 8, 7.

Dat. xxii. 1. Mica vi, 7.

- 1 **M**ANNA nefol s' arnaf eisiau,  
Dwr rhedegog gloyw byw,  
Sydd yn tarddu o dan riniog  
Temel sanctaidd tŷ fy Nuw:  
Golchi'r aflan, cannu'r Ethiop,  
Gwneud yr euog brwnt yn lân:—  
Bythol glod am hyn gaiff Iesu,  
'Nol i'r ddaear fyn'd yn dân.
- 2 Fyth ni all'sai'm dyledswyddau,  
Fyth ni all'sai ffrwyth y bru,  
Mil o nentydd maith o olew,  
Roddi iawn dros bechod du;

Dengmil hefyd o feheryn,  
 Neu'r holl beraroglau mân,—  
 Nac un dim, ond gwaed fy Mhrynwr,  
 All'sai olchi'r brwnt yn lân.

**151.** *Gwregysa dy gleddyf, &c.* 8, 7.

Psalm xlv. 3—5.

- 1 **M**ARCHOG, Iesu, yn llwyddiannus,  
 Gwisg dy gledd y'ngwasg dy glun;  
 Ni all daear dy wrth'nebu,  
 Na holl uffern faith ei hun:  
 Mae dy arswyd trwy'r gre'digaeth,  
 Pob rhyw elyn gilia draw;  
 Mae dy enw mor ardderchog,  
 Pawb ddel attat maes o law.
- 2 Mi debygaf clywa'i heddyw  
 Sŵn caniadau draw o bell;  
 Tyrfa'n moli am ddihangfa,  
 Ac am ryddid heb ei well:  
 Gynau gwynion yw eu gwisgoedd,  
 Palmwydd hefyd yn eu llaw;  
 Iesu'n destyn cân a moliant,  
 A gofidiau'n cilio draw.
- 3 Minnau bellach orfoleddaf  
 Fod y Jubil fwyn yn dod,  
 Pan gyflawner pob addewid  
 Roddodd Iesu mawr erio'd:  
 Mil o filoedd, myrdd myrddiynau,  
 Ddaw o eithaf tywyll fyd,  
 Gyda sain yr udgorn arian,  
 Mewn i Salem bur ynghŷd.

**152.** *Emyn Brydnhawrol.* M. H.

- 1 **M**AWL, mawl, i Dduw amoleu'i ddydd,  
A'i holl fendithion, rhoddion rhydd;  
Duw'r duwiau, diogela fi  
Dan gysgod hoff dy edyn di.
- 2 Fy meiau'r dydd aeth heibio, Dad,  
Pardyna'n rhwydd, er d' un Mab rhad;  
Fel bo i'm huno'r noson hon  
A'th heddwch melus dan fy mron.
- 3 Dysg fi i fyw, nad ofnwyf lan  
Y bedd yn fwy na'm gorwedd fan;  
Dysg fi i farw, fel o'r bedd  
I'r farn y codwyf ar dy wedd.
- 4 O arnat pwysed f' enaid prŷn!  
A'm llygaid selied melus hun;  
Fel bo im' ddeffro'r bore glas  
I'th foli'n well am ddoniau'th ras.
- 5 O molwch Dduw pob bendith ddrud,  
Molwch ef, bawb trwy gyrrau'r byd;  
Molwch ef, luoedd nef, ar gân,  
Molwch Dad, Mab, ac Yspryd Glân.

**153.** *Gorfoledd am adgyfodiad Crist.* 1lau.

1.

**M**AWR iawn fu'r gorfoledd pan gododd  
ein Crist,  
'Doedd ond ei elynion pryd hynny yn drist;  
'Doedd neb yn y nefoedd, na neb ar y llawr,  
I ofyn dim dyled i'n Harglwydd yn awr.

2.

Y gwragedd godasant i edrych y bedd,  
I wel'd a gyfododd eu Harglwydd mewn hedd;  
Wrth edrych, ofnasant, nid oeddynt ond gwan,  
Ni welsant eu Harglwydd, ond gwelsant y fan.

## 3.

Fe grynodd y Ceidwaid, cwympasant i lawr,  
P'odd gall'sent hwy oddef disgleirdeb mor  
fawr ?

Y weithred oedd ynfyd, roi dynion mor wan,  
I rwystro Creawdwr y ddaear i'r lan.

## 4.

Wel, mwy gorfoleddwn, fe gafodd y dydd,  
Fe'i rhwymwyd mewn beddrod, mae hedd-  
yw'n ŵr rhydd ;

Cawn ninnau adgodi o garchar y bedd,  
Trwy fydd yn ein Ceidwad cawn nefoedd o  
hedd.

154. *Hwn fydd mawr.* 8, 7, 3.

- 1 **M**AWR oedd Iesu'n nhrag'wyddoldeb,  
Mawr yn gwisgo natur dyn ;  
Mawr yn marw ar Galfaria,  
Mawr yn maeddu angau'i hun :  
Hynod fawr yw E'n awr,  
Brenin nef a daear lawr.
- 2 Mawr yw Iesu yn ei Berson,  
Mawr fel Duw, a mawr fel dyn ;  
Mawr ei degwch a'i hawddgarwch,  
Gwyn a gwridog, hardd ei lun :  
Mawr yw ef yn y nef,  
Ar ei orsedd gadarn gref.
- 3 Mawr yw'r Iesu yn ei swyddau,—  
Mawr fel Archoffeiriad glân ;  
Mawr fel Prophwyd, mawr fel Brenin,  
Mawr fel Bugail o fy mla'n :  
Mawr yw'r gwaith Iesu wnaeth,  
Mawrglod gaiff trwy'r nefoedd faith.



**155.** *Mawredd Iesu.* 8, 8.

- 1 **M**AWR yw Brenin y brenhinoedd,  
Mawr ei lwydd, a mawr ei luoedd;  
Mawr ei ddeall, mawr ei allu,  
Pwy mor fawr a'n Brenin Iesu !
- 2 Mawr gan Dduw, a mawr gan ddyinion,  
Mawr gan saint a'r holl angylion ;  
Mawr mewn parch ac mewn mawrhydi,  
Pwy mor fawr a'n Brenin Iesu !
- 3 Mawr fel Arglwydd y gogoniant,  
Mawr mewn enw ac mewn moliant ;  
Mawr fel Brenin yn teyrnasu,  
Pwy mor fawr a'n Brenin Iesu !
- 4 Mawr ei gariad a'i amynedd,  
Mawr yn rhinwedd ei drugaredd ;  
Mawr ei ras yn gwneud daioni,  
Pwy mor fawr a'n Brenin Iesu !

**156.** *Golwg ar y nefoedd.* 8, 7.

- 1 **M**ELUS mewn anialwch dyrus  
Ambell drem ar fro y wlad,  
Roddwyd i mi gan fy Ngheidwad  
Yn drag'wyddol annedd rad :  
Adsain bêr y gân ddiddarfod,  
Golwg ar y bryniau draw,  
Wna fy enaid llesg yn llawen,  
Erlid ymaith bob rhyw fraw.
- 2 Draw i afon donnog angau,  
Gwelaf gyrrau'r nefol dir,  
Clywaf swn ei delynorion,  
Dwndwr ei afonydd pur :

Yno gofid a ddiplanna,  
 Drygau hefyd o bob rhyw ;  
 O am dd'od i'r ardal hyfryd,  
 Lle nad oes na phoen na briw !

**157.** *Lhogr dynoliaeth.* M. H.

- 1 **M**EWN bai'r ymddygydd ni, O Dduw,  
 A'n geni wnaed yn aflan ryw ;  
 Tarddasom maes o lwynau'r dyn,  
 Trwy'i gwymp a'n llygrodd bob yr un.
- 2 Ein llygredd cas a dŷf i'r lan  
 Cyn braidd anadlom fywyd gwan ;  
 Dy ddeddf, perffeithrwydd ofyn hi,  
 Ond y'mhob rhan halogwyd ni.
- 3 Nid gwaed aderyn tô neu ŷch,  
 Nac isop nac offeiriad gwych ;  
 Na dŵr rhedegog môr na lli',  
 All olchi ein halogwydd ni.
- 4 Ond gwaed dy Fab, yr Oen di-fai,  
 Digonol yw i'n llwyr lanhâu ;  
 A'n cannu'n wyn fel eira mân,  
 Er bod fel Ethiop du o'r bla'n.

**158.** *Prynu'r amser.* M. H.  
 Preg. ix. 10.

- 1 **M**EWN bywyd mae gwas'naethu Duw,  
 Dydd gras ac iechydwrriaeth yw ;  
 Tra paro'r lamp i losgi ma's,  
 Yr adyn gwaethaf all gael gras.
- 2 Bywyd yw'r amser roddes ef  
 I ochel uffern, ffoi i'r nef ;  
 Pryd yw gall dynion euog gwael  
 Fendithion i'w heneidiau gael.

- 3 Am hynny'r hyn eydd yn fy mryd,  
Boed im' ei wneud â'm hegni gyd ;  
Gan nad oes dyfais, gwaith, na hedd,  
Na fydd, na gobaith yn y bedd.

**159.** *Cyffes Job.* 8, 7.

Job. xix. 25—27.

- 1 **M**I wn, medd Job, o'r cynfyd cudd,  
Mai byw'm Gwaredydd hawddgar;  
Mi wn y daw fy Mhrynwr drud  
Ar ddiwedd byd i'r ddaear.
- 2 Ac er fy mod i'n awr mewn poen,  
Ac wedi 'nghroen i'r pryfed  
Ddifetha hefyd y corph hwn,  
Er hynny gwn caf weled
- 3 Y Duw anfeidrol yn fy nghnawd,  
Ar ddydd gollyngdawd seintiau ;  
A'm llygaid i fy hun a'i gwêl  
Ar dirion uchelderau.

**160.** *Duw yw gogoniant yr eglwys.* M. H.

- 1 **M**OR hardd, mor dêg, mor hyfryd yw  
Dy babell sanctaidd di, O Dduw!  
O fewn ei hoff fagwrydd hi  
Y cwrdd dy seintiau cu â thi.
- 2 Pan welom yno'th anwyl wedd,  
Pan brofom yno'th hyfryd hedd ;  
Cyd-floeddio wnawn â llawen lef,  
Ti'n dygaist ni i borth y nef.
- 3 Mae un diwrnod yn dy dŷ,  
Dan wenau cain dy wyneb cu.  
Yn well nâ mil y'ngwledd y ffol,  
Sy'n gadael chwer' der blin ar ol.

- 4 Rho ini'r fraint o'th wel'd ar frys  
 O fewn dy lân fendigaid lŷs ;  
 Prydferthwch penna'th babell yw  
 Dy bresenoldeb di, ein Duw.

**161.**      *Addoliad cyhoeddus.*      M. H.

- 1 **M**OR hyfryd gwel'd cyn'leidfa fyw,  
 O fewn ei dŷ'n addoli Duw !  
 Mewn mawl a gweddi'n uno i gyd,  
 A dysgu'r ffordd i'r nefol fyd.
- 2 Mi fum, mi af i'r babell wen,  
 Mae fel rhyw nefoedd fach îs nen ;  
 Ni chaiff a rydd y byd i'm rhan  
 Fy nghadw fyth o'r hyfryd fan.
- 3 Athrawiaeth lân d' efengyl lon  
 Bob gair argraffa dan fy mron ;  
 Na thorrwyf mwy dy ddeddfau mât,  
 Ond carwyf di, fy nefol Dad.
- 4 Meddyliau mawr am Brynwr byd  
 A lanwo 'nghalon ffol i gyd ;  
 A moes i mi, sy 'mron fy medd,  
 Trwy rin ei waed, dy hyfryd hedd.

**162.**      *Crist yr Adgyfodiad a'r Bywyd.*      8, 7.

Ioan xi. 25, 26.

- 1 **M**YFI yw'r Adgyfodiad mawr,  
 Myfi yw Gwawr y bywyd ;  
 Caiff pawb a'm cred, medd f' Arglwydd  
 Dduw,  
 Er trengu, fyw mewn eilfyd.

- 2 A'r sawl sy'n byw mewn ufudd gred  
 I mi, caiff drwydded nefol ;  
 Na allo'r angau, brenin braw,  
 Ddrwg iddaw yn drag'wyddol.

163.

*Y Bugail da.*

M. H.

Can. i. 7, 8.

- 1 **M**YNEGA im' y Bugail mwyn,  
 Pa le 'r wyt ti'n bugeilio'th wŷyn ?  
 B'le gwnai, O d'wed i'm henaid prudd !  
 I'th braidd i orwedd ganol dydd ?
- 2 Paham, fy Arglwydd, y caf fi  
 Fyn'd heibio i'th ddeaddell di ?  
 O gad i'm henaid bellach fod  
 Yn eiddo Crist, yn dwyn ei nôd !
- 3 Dilynaf bellach ôl dy braidd,  
 Gan 'mofyn am dy bêr borfêydd ;  
 Gwledd o ddanteithion yno sydd,  
 Gwledd lawn a lonna'm henaid prudd.

164.

*Amynedd dan y groes.*

M. H.

- 1 **N**A âd in' rwgnach, Arglwydd cu,  
 Dy lwybrau'n anchwiliadwy sy ;  
 Rho ini nerth i droi pob gwae,  
 A grwgnach cas yn llawenhâu.
- 2 Yn foddlon gwna ni tra fo'm byw,  
 Gan adde'th farn mai cyfiawn yw ;  
 Na ddiffodd dy drugaredd rad,  
 Er in' anghredu ei pharhâd.
- 3 Y'nghanol pob rhyw gystudd blin,  
 Dy ddoniau fo mewn cof bob un ;  
 A bod dy dywyll lwybrau 'gyd  
 Yn fuddiol dda er dechreu'r byd

4 Er amled yw'r cystuddiau sydd  
Yn blino'n hyspryd nos a dydd ;  
Cawn ganu'n iach ar nefol dir  
I'n holl flinderau cyn bo hir.

**165.**      *Edifeirnoch am bechod.*      8, 7

- 1 **N**A thro dy wyneb, Arglwydd glân,  
Oddiwrth un truan agwedd ;  
Y sydd o flaen dy borth yn awr,  
Yn adde'i fawr anwiredd.
- 2 Nid rhaid im' adrodd yma'n faith  
Fy holl ddrwg waith i'th erbyn ;  
Y dull a'r modd y pechais i  
A wyddost ti bob gronyn.
- 3 O'm beiau oll, aneirif lu,  
'R un rhagot ti ni chuddiwyd ;  
O ti a'u gwyddost hwynt i gyd,  
A'r lle a'r pryd y gwnaethpwyd.
- 4 Na alw mo'nof ger dy fron,  
I roddi union gyfrif ;  
Cydnabod wyf, O Arglwydd hael,  
Y bywyd gwael oedd gennyf.
- 5 Y peth a geisiaf sy rodd wych,  
Nid rhaid mo'i mynych enwi ;  
Tydi a'i gwyddost, Arglwydd, cyn  
Im' ddechreu gofyn iti.
- 6 Trugaredd, Arglwydd, heb ddim mwy,  
Yw'r cwbul 'rwy'n ei geisio ;  
Trugaredd yw fy newis lwydd,  
Trugaredd, Arglwydd, dyro.

**166.** *Cysgodau y nos yn cilio.* 6, 8.

- 1 **N**AWR mae cymmylau'r nos,  
 Barhäodd amser mawr,  
 Yn agor ac yn ffoi  
 O flaen yr hyfryd wawr ;  
 Fe gwyd yr haul, cawn wel'd yn wir  
 Ein hetifeddiaeth cyn bo hir.
- 2 Daw lluoedd heb un rhif,  
 O'r rhai tywyllaf gaed,  
 O gyrrau pella'r byd,  
 I brofi rhin y gwaed :  
 Cyhoeddir gwaredigol ras  
 Gan filoedd fyrdd o'r udgyrn glas.
- 3 Cyflawna, Iesu, 'th air,  
 Na'd sillaf fyn'd ar goll,  
 Nes dod pob iota fach  
 I fynu oll yn oll :  
 A dyfod oll sy'n awr, neu i ddod,  
 O'r nef i uffern, dan dy dro'd.

**167.** *Dydd yr Arglwydd a ddaw.* 7, 6.

- 1 **N**ESAU, er gwae'r annuwiol,  
 Mae'r dydd diweddaf mawr ;  
 Nesâu, er gwynfyd bythol,  
 I'r cyfiawn, mae bob awr :  
 I'r naill yn gyfiawn Farnwr,  
 Pan ddelo'r tanllyd ddydd ;  
 I'r lleill yn llon Waredwr,  
 Yr Oen fu farw fydd.
- 2 Y dydd y gwelir Iesu  
 Ar orsedd fawr y nen,  
 Yr haul ni rydd oleuni,  
 Fel gwaed â'r lleuad wen :

Holl ser y nef a syrthiant  
 Fel mellt i'r eigion mawr ;  
 Y môr a'i donnau ruant,  
 Ar dân bydd daear lawr.

- 3 O Iesu, gwrando'n gweddi,  
 Tra paro dydd dy ras ;  
 Rho'th wir adnabod ini,  
 Cyn llosgo'n lamp i ma's :  
 Moes in' faddeuant pechod,  
 Dy Yspryd, a dy hedd ;  
 Fel codom i'th gyfarfod  
 Yn llawen iawn o'r bedd.

**168.** *Newyddion da o wlad bell.* M. H.

- 1 **N**EWYDDION da a ddaeth i'n bro,  
 Hwyl haeddant gael eu dwyn ar go' ;  
 Ennillodd Iesu mawr y dydd,  
 Caiff carcharorion fyn'd yn rhydd.
- 2 Mae Iesu Grist o'n hochor ni,  
 Tywalltodd ef ei waed yn lli' ;  
 Trwy rinwedd hwn fe'n dwg yn iach  
 I'r ochor draw 'mhen gronyn bach.
- 3 Wel, f' enaid, weithian cod dy ben,  
 Mae'r ffordd yn rhydd i'r nefoedd wen ;  
 A'r gelyn erchyll sydd yn awr  
 Mewn cadwyn gan y Brenin mawr.

**169.** *O lafur ei enaid y gwel, &c.* 8, 7.

Esay liii. 11.

- 1 **N**I ddaeth Emmanuel yn wir  
 Am ddim i dir pechadur ;  
 Gan iddo gym'ryd arno'n llwyth,  
 Myn wel'd o firwyth ei lafur.



- 2 Fe gaiff yr Oen ei wobrwy lawn,  
Mae'n deilwng iawn o honi ;  
Ac yn ei wobrwy draw'n yr hwyr  
Fe gaiff ei lwyr foddloni.
- 3 Er pob rhyw rwystrau fawr a mân,  
Fe garia 'mla'n ei amcan ;  
Nes dwyn ei lon gyn'lleidfa lawn  
Yn gynnes iawn i Ganaan.

**170.** *Dibenion dyfodiad Crist.* M. H.

Ioan iii. 16—18.

- 1 **N**ID i gondemnio dynol ryw  
Yr ymddangosodd gwir Fab Duw ;  
Un arf ni welwyd yn ei law,  
Na thanllyd gledd i beri braw.
- 2 Ond cymmaint oedd tosturi Duw,  
A'i gariad rhad at ddynol ryw ;  
Anfonodd ef ei Fab ei hun  
I'r byd, i achub euog ddyn.
- 3 Cysuron fil o'i enau ddaw,  
Bendithion fyrdd a rydd ei law,  
I bawb yn gwir droi atto sy,  
Gan gredu yn ei enw cu.

**171.** *Neb ond Crist yn angau.* 8, 7.

- 1 **N**ID oes gennyf ond dy hunan,  
Yn arweinydd ffyddlon im' ;  
Dan dy gysgod mae fy noddfa,  
Yn y stormydd mwya'u grym :  
Cadw'm golwg at yr hafan,  
Lle mae'm tynfa doed a ddêl ;  
Tiroedd hyfryd yr addewid,  
Gwlad yn llifo o laeth a mêl.

- 2 Yn y dyfroedd mawr a'r tonnau  
 Nid oes neb a ddeil fy mhen,  
 Ond fy anwyl Brynwr Iesu,  
 'R hwn fu farw ar y pren :  
 Cyfaill yw yn afon angau,  
 Ddeil fy mhen uwch law y don ;  
 Golwg arno wna im' ganu  
 Yn yr afon ddofon hon.

**172.** *Byrtra dyledswyddau.* M. C.

- 1 **N**ID oes o fewn i mi i gyd,  
 Ond llygredd mawr ei rym ;  
 Rhaid imi gael dy haeddiant drud,  
 Neu ynte fod heb ddim.
- 2 Y dyledswyddau gore'u rhyw,  
 Twyllodrus ŷnt a gwan ;  
 Ac nid oes ond anfeidrol Dduw  
 A all fy nwyn i'r lan.
- 3 Boed gorsedd gras yn rhydd i mi  
 Dan bob euogrwydd mwy ;  
 Fel gallwyf orfoleddu'n hŷ  
 Fyth yn dy farwol glwy' !

**173.** *Cyfiawnhâd pechadur.* 8, 8, 8, 6.

- N**ID trwy'r gweithredoedd goreu'u rhyw,  
 A wnewn i ddyn, a wnewn i Dduw,  
 Y cyfiawnhêir un enaid byw,  
 Ger bron gorseddfaingc nef ;  
 Y fendith fawr a roir yn rhad,  
 I'r gwir gredadyn, gan y Tad,  
 Ar gyfrif Crist, a'i werthfawr wa'd,  
 A'i lân gyfiawnder ef.

**174.** *Ceisio maddeuant a heddwch.* 8, 7.

1 **N**ID wy'n haeddu dim trugaredd,  
 Troes fy nghefen ar y nef ;  
 A chofleidiais fy eilunod,  
 Yn lle ceisio'i gariad ef:  
 Gwerthais drysor mwy nâ'r ddaear,  
 Am bleserau munud awr ;  
 O na thorrai'm calon galed  
 Am ei heddwch ef yn awr !

2 Unwaith etto mi ddyrchafaf  
 Un ochenaid tua'r nef ;  
 Ac a lefaf wrth yr orsedd  
 Am ei bresennoldeb ef ;  
 Pwy a wŷr na wrendy clustiau  
 'R hwn fu farw ar y pren,  
 Ac y daw fy nymuniadau  
 Trist hiraethlon oll i ben !

3 O na chlywn yr udgorn arian  
 Ryw bryd yn rhoi bloedd i ma's,  
 Gan gyhoeddi i'm henaidd llwythog  
 Heddwch a maddeuol ras !  
 O na ddeuai nerth i waered  
 Fel llifeiriant mawr ei rym,  
 Fel na allai'm nwydau pennaf  
 Bellach ei wrthsefyll ddim !

**175.** *Ffyddlondeb a gras Crist.*

M. C.

1 **N**I feddaf ar y ddaear fawr,  
 Ni feddaf yn y ne',  
 Neb ag a bery'n ffyddlon im',  
 Yn unig ond efe.

- 2 Mae ynddo'i hunan drysor mwy  
 Nâ fedd yr India lawn ;  
 Ennilodd imi fwy nâ'r byd  
 Ar groesbren un prydnhawn.
- 3 Chwennychwn rodio er ei glod,  
 Ac iddo bellach fyw ;  
 A phob anadliad fyn'd i ma's,  
 I ganmol gras fy Nuw.

**176.** *Hyderu yng Nghrist.*

M. C.

- 1 **N**I fethodd gweddi daer erioed  
 A chyrraedd hyd y nef ;  
 Am hynny'n awr at Iesu'm Duw  
 Dyrchafaf finnau'm llef.
- 2 Anturiaf at ei orsedd fawr,  
 Er t'wylled yw fy nos ;  
 Ac mi orphwysaf, doed a ddêl,  
 Ar haeddiant gwaed ei gro's.
- 3 Mae ynddo drugareddau fil,  
 A chariad heb ddim trai ;  
 A rhyw ffyddlondeb fel y môr,  
 At ei gystuddiol rai.
- 4 Efe ei hun a'm gwrendy fry,  
 Efe a'm cwyd i'r lan ;  
 Can's ef ei hun yw unig Dŵr,  
 A noddfa f' enaid gwan.

**177.** *Daioni Duw i'w bobl.*

8, 7, 4.

- Esay lxi. 4, 5.*
- 1 **N**I fu clust erioed a glywodd,  
 Ac ni welodd llygad dyn,  
 'R hyn ddarparodd Duw i'r bobol  
 Garant ddisgwyl wrtho'i hun :  
 Gyda'r cyfryw, &c.  
 Boed ein cyfran bob yr un.

- 2 Caiff yr hwn a wna gyfiawnder,  
 Arglwydd, wel'd dy siriol wedd ;  
 Yn dy ffyrdd y rhai a'th gofiant,  
 A gânt brofi'th hyfryd hedd :  
 Hyn fo'n profiad, &c.  
 A'n hymddygiad hyd y bedd.

**178.** *Meddwl am y groes.* M. C.

- 1 **N**IS gall angylion nef y nef,  
 A'u dawn rhagorol hwy ;  
 Fynegi byth anfeidrol werth  
 Ei ddwyfol farwol glwy'.
- 2 Am oddef poenau angau'r groes  
 Fe'i molir tra fo'r nef ;  
 Fy nerth, fy nghyfoeth, a fy Nuw,  
 A'm noddfa dda yw ef.
- 3 Na foed un rhan o'm bywyd mwy  
 Yn eiddo im' fy hun ;  
 Ond treulier fy munudau oll  
 Er clod i'm Harglwydd cûn.
- Dewch ac yfwrch o'r bendithion,  
 Sydd yn llifo fel yr afon,  
 O Galfaria maes yn gysson ;  
 Maith gyflawnder, maith gyflawnder,  
 Heb na therfyn fyth na thrai.*

**179.** *Cariad annhraethol Crist.* 8, 8, 8.

- 1 **N**IS gall angylion nef y nef,  
 Fynegu maint ei gariad ef ;  
 Mae angau'r groes yn drech nâ'u dawn :  
 Bydd canu uwch am Galfari  
 Nas clywodd yr angylion fry,  
 Pan ddelo Salem bur yn llawn.

- 2 Ni theimlodd neb ond ef ei hun,  
 Anfeidrol werth fy enaid cun,  
 Uwch da, uwch dyn, uwch perlau drud;  
 Ni all'sai dim ond gwaed fy Nuw  
 Lwyr olchi'm henaid du ei liw,  
 A'm prynu o drag'wyddol lid.
- 3 Am iddo farw ar y bryn,  
 Ca'dd f' enaid gwan ei brynu'n llyn,  
 A'i dynnu o'i gadwynau'n rhydd;  
 Wel, bellach, dan ei haeddiant ef,  
 Fel cysgod cederwydden gref,  
 Gorphwysaf mwy y'ngwres y dydd.

**180.** *Yr unig aberth dros bechod.* M. B.

- 1 **N**IS gall'sai'r ebyrth gynt,  
 A'u gwaed yn gryno i gyd,  
 Roi i'r gydwybod euog hedd,  
 Neu olchi'r brwnt un pryd.
- 2 Ond Crist, y nefol Oen,  
 Ddilëa'n beiau'n rhad;  
 Mae'n aberth gwir o enw gwell,  
 Ac o ragorach gwa'd.
- 3 Fy ffydd a fynnai roi  
 Ei llaw ar d' anwyl ben,  
 Gan addef yno 'meiau mawr,  
 Aneirif, is y nen.
- 4 Fy enaid dro yn ol  
 Ei olwg ar dy loes,  
 Mewn gobaith, iti ddwyn ei gosp  
 Yn gwbl ar dy groes.

5 Wrth wel'd trwy ffydd yn ffoi  
Y felldith fawr o'i fla'n,  
Ein melus waith yw moli'r Oen,  
A'r gwaed a'n golch yn lân.

**181.** *A fum farw, ac wele byw ydwyf.* 6, 8.

- 1 **N**OL marw Brenin hedd,  
A'i blant i gyd yn brudd,  
Fe'i rhow'd mewn newydd fedd,  
Ond codai'r trydydd dydd:  
Boed hyn mewn cof, er clod i Dduw,  
Mae'r Oen fu farw etto'n fyw.
- 2 Pan godai Mab y dyn,  
Trwy rym anfeidrol fawr,  
Y Ceidwaid bob yr un  
Fel meirw gwmpent lawr:  
Er llid gelynyon o bob rhyw,  
Mae'r Oen fu farw etto'n fyw.
- 3 Y Meichiau roed yn rhydd,  
'Nol rhoddi taliad llawn;  
A Duw'n cyhoeddi sydd,  
Yn hwn mi gefais iawn:  
Gwnaeth ffordd yn rhydd i fyn'd at Dduw,  
Mae'r Oen fu farw etto'n fyw.

**182.** *Duw a digon.* 8, 7.

- 1 **O**AM nerth i dreulio'm dyddiau,  
Y'nghynteddau tŷ fy Nhad,  
Byw y'nghanol y goleuni,  
T'wyllwch obry tan fy nhra'd:  
Byw heb fachlud haul un amser,  
Byw heb gwmmwl, byw heb boen;  
Byw ar gariad anorchfygol,  
Pur, y croeshoeliedig Oen.

- 2 Dyro olwg ar dy haeddiant,  
 Golwg ar dy deyrnas rad,  
 Brynwyd imi ac a seliwyd,  
 Seliwyd imi â dy wa'd :  
 Rho im' gyrchu tu ag atti,  
 Peidio fyth a llwfwrhâu ;  
 Ar fy nhaith, ni cheisiaf gennyt,  
 Ond yn unig dy fwynhâu.

188.

*O flaen Pregeth.*

7, 6.

- 1 **O** ARGLWYDD Dduw Jehofa,  
 Tro yma'th wyneb llon,  
 A doed griddfannau'n hyspryd  
 I'th glustiau'r oedfa hon :  
 Doed sain telynau'r nefoedd  
 I'n clustiau ninnau lawr,  
 A gwna ni'n gyd-addolwyr  
 A'r nefol dyrfa fawr.
- 2 Dy hyfryd bresennoldeb,  
 Disgleiried yma'n awr ;  
 Rho nerth i eiddil egwan  
 Lefaru'th eiriau mawr :  
 Dy Yspryd di wna gynnwrf  
 Y'mysg yr esgyrn sych ;  
 Cyrhaedded glust a chalon,  
 Fel sain yr arian glych.
- 3 Duw, todda'r galon galed,  
 A dryllia'r muriau pres ;  
 Cyfoded Haul Cyfiawnder  
 Yn hyfryd yn ei wres :  
 A nertha'r enaid ofnus,  
 Sy'n methu d'od i'r lan ;  
 Cysura'r rhai galarus,  
 Diddana'r meddwl gwan.



**184.** *Ymbil am dywydd sych.* M. H.

- 1 **O** ARGLWYDD Dduw y nef a'r ddae'r  
 O gwrando di'n gweddiau taer ;  
 Am addas, hoff, dymherus hîn,  
 Yn lle'r gwlybanaeth maith a blin.
- 2 Dy gadarn fraich a dywys fry  
 Yr haulwen deg a'r cwmmwl du ;  
 Mae gwres ac oerfel, gwynt a gwlaw,  
 Oll yn dy lân alluog law.
- 3 Gorchymyn di, O nefol Dad,  
 I'r haul ddisgleirio ar ein gwlad ;  
 A phar i'r lon ffurfafen bur  
 I wenu etto ar ein tir.
- 4 Yn anad dim i'n henaid ni  
 Cyfoded Haul Cyfiawnder cu ;  
 Disgleirdeb ei wynebpryd ef  
 Rydd ini'n awr ryw ran o'r nef.

**185.** *Deued pawb at Grist.* M. H.

- 1 **O** ARGLWYDD, doed dy deyrnas di  
 Dros holl derfynau'n daear ni ;  
 Gwna'r dda'r yn ffyddlon fel y nef  
 Trwy rinwedd gras, i'th orsedd gref.
- 2 O dwg y pell Genhedloedd oll,  
 A'r Iuddew dall fu'n hir ar goll,  
 Yn hawddgar lu i'th eglwys lân,  
 I lawenhâu dros fyth o'th fla'n.
- 3 O brysia'n wir yr hyfryd awr,  
 Pan blygo pawb i'th enw mawr ;  
 A lleda'th faner trwy'r holl fyd,  
 Nes uno'r dda'r a'r nef y'ng'hôd.

**186.** *Am nerth ysprydol.* M. H.

- 1 **O** ARGLWYDD, gwel fi'n llesg a gwan,  
Yn methu dringo'r byd i'r lan ;  
Am fyn'd yn lew i'r Ganaan lân,  
Heb allu symmud fawr y'mla'n.
- 2 Nis gallaf gerdded cam o'm taith,  
Yn nerth fy hun, trwy'r anial maith ;  
Fy llygredd cas, a'm rheswm ffol,  
Sydd hefyd yn fy nhaynu'n ol.
- 2 Y gwannaf wyf, a'r rheita'i ddwyn,  
O'th ddefaid gwirion ac o'r wyn ;  
A diau yw y triga'i'n ol,  
On' ch'od y Bugail fi'n ei gol.
- 4 O cymmer fi i'th fynwes glyd,  
Tra fwy'n niffaethwch hyn o fyd ;  
A nerthed fi'th ddeheulaw gref  
I redeg beunydd tua'r nef.

**187.** *Iechydoriaeth trwy Grist.* 8, 7.

- 1 **O** CANWN fawl i'n Prynwr fyth,  
A'n Ceidwad dilyth cyfion ;  
Aberthodd ef ei fywyd hael  
Dros lu o'i wael elynion.
- 2 Pan welodd ddyn yn wael ei ddull  
Y'nghyflwr erchyll natur ;  
Ar aden cariad hedodd Crist,  
I gadw'r trist greadur.
- 3 Ei haeddiant ef ger bron y Tad,  
A'i aberth rhad dros bechod ;  
A rydd i ni drag'wyddol hedd,  
Twy rinwedd ei gyfryngdod.

4 Ei fywyd a'i farwolaeth ef,  
Yw'r ffordd i'r nef ddymunol ;  
A'i bresenoldeb gwiw a'n gwna  
Yn ddedwydd yn drag'wyddol.

**188.** *Enwaediad nid o waith llaw.* M. H.  
Rhuf. ii. 28, 29. Col. ii. 11, 12.

1 **O** DAN y ddeddf Enwaediad oedd  
Y drws i eglwys Dduw ar g'oedd ;  
Ond Bedydd roddwyd yn ei le :  
Diolchgar fo'm i Frenin ne'.

2 Enwaedu'n unig yn y cnawd,  
Ni chadwai un pechadur tlawd ;  
Ac nis gall Bedydd chwaith ei hun  
Lanhâu ac achub euog ddyn.

3 Nid ffurf allanol o un rhyw,  
Nac un rhyw ddefod roddodd Duw ;  
All olchi'n lân ein brynti ni,  
A'n dwyn o'r byd i'r nefoedd fry.

4 Ond Ysryd Duw, bwrcaswyd in'  
Gan aberth Iesu ar y bryn,  
A newid yr holl gnawdol fryd,  
A'r dyn mewn dull o'r newydd dŷd.

5 Ein henaid, pan fwynhäo'i ras,  
O feddau pechod ddaw i ma's ;  
Molianna Dduw yn llon ei lef,  
A rhed ei yrfa tua'r nef.

**189.** *Y Colect ar Ddydd Nadolig Crist.* 1lau.

**O** DDUW Hollalluog, trugarog o hyd,  
Anfonaist dy Uniganedig i'r byd ;  
I gym'ryd ein hanian, a'i eni'n ŵr gwan,  
O groth y bur wryf ddedwyddol ei rhan.

## 2.

Rho, Arglwydd, i ninnau gael gennyt bob un  
Ein gwir adgenhedlu yn blant it' dy hun ;  
Neu wedi'n gwneud felly trwy fabwys a rhad,  
Gael ymadnewyddu trwy Yspryd ein Tad.

## 3.

A hyn a erfyniwn yn unig trwy'r O'n,  
Sy'n byw a theyrnasu,—am dano boed sôn,—  
Mewn undeb â'r Yspryd, mewn undeb â Thi,  
Yn Un Duw trag'wyddol, ac etto yn Dri.

## 190.

*Y frwydr ysprydol.*

7, 6.

- 1 **O** DEFFRO, f' enaid, deffro !  
A gwisg dy gleddyf glas ;  
Clyw uchel lais yn galw  
Yn groyw iawn i'r ma's :  
Mae'r udgyrn aur yn bloeddio  
O'r nefoedd wen i'r llawr ;  
O deffro ! gwisg dy arfau,  
A dos i'r frwydyr fawr.
- 2 Mae'r milwyr yn y fyddin,  
O'u blaen mae Had y Wraig ;  
Ac arfau'r nef yn curo  
Ar gestyll cryf y ddraig :  
Mae Iesu'r Pen-Tywysog,  
Yn arfog ar bob llaw ;  
Gelynion ryw fyrddiynau  
Sy'n crynu gan ei fraw.
- 3 Os cai dy glwyfo weithiau  
A saethau tanllyd liw,  
Mae'th anwyl Feddyg Iesu  
Yn gallu gwella'th friw :

Yn unig ymwrola,  
Ymnertha yn ei rad,  
A chei bob gelyn arfog,  
Digasog, dan dy dra'd.

**191.** *Emyn Forëol.* M. H.

- 1 **O** DEFFRO, gyda'r haulwen rhéd,  
Fy enaid, ddyddiol daith dy ddlêd ;  
Rho heibio syrthni, 'n ebrwydd cod,  
A chân i'th Geidwad fore-glod.
- 2 Cais brynu'r amser gwerthfawr, bydd  
Fyw heddyw fel dy olaf ddydd ;  
Defnyddia'n ddwys bob talent wiw,  
A pharod bydd i farn dy Dduw.
- 3 Dy rodiad fo yn un a'r gwir,  
Dy fynwes fel y goleu'n glir ;  
Craff lygad Duw yn syllu sydd  
Ar weithred, gair, a meddwl cudd.
- 4 O deffro, cyfod, f' enaid, cân  
Yn gyd-gor a'r angylion glân ;  
Y rhai, trwy gydol nos, heb boen,  
Sy'n canu mawl i Dduw a'r Oen.
- 5 O molwch Dduw pob bendith ddrud,  
Molwch ef, bawb trwy gyrrau'r byd ;  
Molwch ef, luoedd nef, ar gân,  
Molwch Dad, Mab, ac Yspryd Glân.

**192.** *Gwahoddiad i'r ffynnon.* 7, 6.

Essay lv. 1.

- 1 **O** DEUWCH, bechaduriaid,  
Sydd dan eich beichiau'n drist,  
A gollwyd gynt yn Eden,  
Gorphwysfa gewch yng Nghrist ;

O dewch y'mlaen i'r ffynnon  
 Agorwyd ar y bryn,  
 Hi olch y rhai aflanaf,  
 Fel eira'n hyfryd wyn.

2 Mae'r ffynnon hon yn llifo  
 Yn gysson ddydd a nos,  
 Yn rhad i wael bechadur,  
 Trwy haeddiant Crist a'i lo's ;  
 O deuwch chwi i'r dyfroedd,  
 Bawb yn sychedig sydd,  
 Cewch win a llaeth i wledda,  
 A llonni'ch henaid prudd.

3 Pob math o bechaduriaid  
 Mae'r ffynnon yn glanhâu ;  
 Fel Mair, ac fel Manasse,  
 A Saul, er maint eu bai :  
 Rhyw dorf o bechaduriaid,  
 Sy'n haeddu bythol boen,  
 A gânt lanhâu eu gynau,  
 A'u cannu 'ngwaed yr Oen.

**193.** *Y pedwerydd Gorchymyn.* M. H.

Exod. xx. 9—11.

- 1 **O** FEWN chwe' dydd yr wythnos faith,  
 Gwna di dy holl briodol waith ;  
 Y seithfed, cofia, 'r Sabbath yw,  
 Sancteiddia ef i gyd i Dduw.
- 2 Trwy serch na wna'r dydd hwnnw'th  
 waith,  
 Na'th fab, na'th ferch, na'th weision  
 chwaith ;  
 Na'th forwyn, na'r anifail syrth  
 Yn gyfiawn it' o fewn dy byrth.

- 3 Can's mew'n chwe' dydd y gwnaeth dy  
Dduw  
Nef, daear, môr, a phob peth byw ;  
Sancteiddio wnaeth y seithfed dydd,  
A'i fendith arno'n aros sydd.
- 4 O Arglwydd wrthym trugarhâ,  
Ac ini gadw'th ddeddfau gwna ;  
A'r gyfraith hon, 'sgrifenna hi  
Yn eigion ein calonnau ni.

**194.** *Erfyn presennoldeb Duw.* 8, 7.

- 1 **O** FRENIN Sion, tyr'd i'n plith,  
A dyro'th fendith dirion ;  
I wneud yn iraidd, 'nol eu chwant,  
Eneidiau'th blant sydd sychion.
- 2 O ein Hanwylyd hyfryd hardd,  
Tyr'd 'nawr i'th ardd a'th winllan ;  
Tyr'd, bwytta'r ffrwythau gyda ni,  
A blennaist ti dy hunan.
- 3 Gad ini gael peth prawf o wir  
Bêr ffrwythau'r tir dymunol ;  
I godi'n blys am gyrchu 'mla'n  
I'r hyfryd Ganaan nefol.

**195.** *Myfyrdod ar y nefoedd.* 8, 7.

- 1 **O** FUGAIL Israel, dwg fi 'mla'n  
I'r dawel lân orphwysfa,  
I'th nefol lÿs, o'm poen a'm pla,  
I ganu Haleliwia.
- 2 Ond myn'd wrth lÿs Caersalem lon,  
Caf gwrdd â'm ffyddlon Frenin ;  
Yn agor drws y nefoedd draw,  
Ac yn ei law fe'm derbyn.

- 3 Cael cwrdd a wnaf o fewn i'r ne  
A'r sanctaidd bererinion ;  
Ac yn eu plith caf foli'm Nêr,  
A phêr ganiadau Sïon.
- 4 Y wisg a'r goron gaf i'm rhan,  
Sy 'nghadw gan yr Iesu ;  
A'r hyfryd balmwydd yn fy llaw,  
Ca'n Sïon draw deyrnasu.
- 

**196.** *Tyred drosodd a chymmorth m.* 7, 6.

- 1 **O** GREENLAND oer ogleddig,  
O India gwrel draeth,  
Lle hwylia dyfroedd Affrig  
Dros dywod aur eu taith ;  
O lawer oesol afon,  
A bröydd palmwydd gwyrdd,  
Hwy'n galwant i'w rhoi'n rhyddion  
O'u coel-grefyddau fyrdd.
- 2 Er chwytha pêr awelon  
Dros ynys Ceylon syw,  
Sydd drwyddi'n gwenu'n dirion  
Ond dyn a'i anwar ryw ;  
Yn ofer gwelir heddyw  
Fendithion Duw ar daen,  
Ei thywyll feibion di-dduw  
Addolant bren a maen.
- 3 Gawn ni, a maint ein breintiau,  
Naccâu i'r Pagan pell,  
Sy'n gwyro, o eisïau goleu,  
Roi gwawl y bywyd gwell ?



Achubiaeth ! O achubiaeth !  
 Am dani bydded sôn,  
 Nes dysgo'r holl gre'digaeth  
 Wiw enw'r addfwyn O'n.

4 Chwyth, chwyth, ti wynt, ei hanes,  
 Ef cludwch ddeifr i gyd,  
 Nes rhêd, fel môr, er mawrllles,  
 O gylch pegynau'r byd ;  
 Nes bo i'r Oen, i'n prynu,  
 A laddwyd yn ein lle,  
 Mewn gwynfyd llawn deyrnasu  
 Ar bawb o dan y ne'.

---

**197.**     *Duw yn ddigon yn angau.*     8, 7.

1 **O** IACHAWDWR pechaduriaid !  
 Sydd â'r gallu yn dy law,  
 Rho oleuni, hwylia'm henaid  
 Dros y ce'nfor garw draw :  
 Gad y wawr fod o fy wyneb,  
 Rho fy enaid llesg yn rhydd ;  
 Nes i'r haulwen ddisglair godi,  
 Tywys fi wrth y seren ddydd.

2 A oes neb o'm hen gyfeillion  
 A ddaw'n ddididig gyda mi,  
 Ac a orwedd wrth fy ochor  
 Obry yn y ddaear ddu ?  
 A yw cyfaill ddim ond hynny,  
 Colli dagrau, newid gwedd,  
 Pan bo'r pridd, a'r clai, a'r cerrig,  
 Arna'i'n cwympo yn y bedd ?

- 3 O ynfydrwydd ! O ffolineb !  
 Im' erioed i rod-di 'mryd  
 Ar un tegan, ar un pleser,  
 Welais etto yn y byd !  
 Y mae'r byd yn myned heibio,  
 A'i deganau o bob rhyw ;  
 Tan y nef ni thâl mo'i garu  
 Wrthddrych arall fel fy Nuw.

198. *Gward ni rhag drog.*

6, 4.

- 1 **O** IESU ! dere'n glau,  
 Cyn bo i'm dydd hwyrhâu,  
 A moes dy law ;  
 Rho imi wel'd dy wedd,  
 A phrofi'th hyfryd hedd,  
 Yr ochor hyn i'r bedd,  
 A'r ochor draw.
- 2 Os rho'diaf yn dy ffyrdd,  
 Bydd im' elynion fyrdd  
 Am rwystro'm taith ;  
 A'r rhai'n, gan faint eu grym,  
 Fel eirth, neu lewod llym,  
 Yn ceisio niwed im',  
 Trwy'r anial maith.
- 3 Am hynny anfon lawr,  
 Im' nerth a nodded mawr  
 Dy Yspryd Glân ;  
 Fel na'm gorchfyger i  
 Gan law gelynyon lu,  
 Na'r temtasiynau sy  
 Bob cam o'm bla'n.

**199.** *Am nerth i ogoneddu Crist.* M. H.

- 1 **O** IESU mawr, y Meddyg gwell!  
Gobaith yr holl ynysoedd pell,  
Dysg fi i seinio maes dy glod,  
Mai digyfnewid wyt erio'd.
- 2 O hoelia'm meddwl, ddydd a nos,  
Crwydredig, wrth dy nefol gro's;  
A phlanna'm hyspryd yn y tir  
Sy'n llifio o lawenydd pur:
- 3 Fel bo fy nwydau drwg yn lân  
Eu difa'n cael â'r nefol dân;  
A chariad yn melysu'r groes,  
Trwy olwg ar dy farwol loes.

**200.** *Yn wresog yn yr Yspryd.* 8, 7.

- 1 **O** IESU, Pen yr Eglwys deg.  
Ei sail a'i hatteg siccir;  
O'th lawnder dwyfol daw i lawr,  
Ei gras bob awr, a'i chysur.
- 2 Ennynna dân nefolaidd, Iôr,  
Ar aelwyd o'r ein mynwes;  
A gwres dy gariad oesol cry'  
A'i cadwo hi yn gynnes.
- 3 Rho yspryd gwresog at dy waith,  
A'th gyfraith yn ein c'lonnau;  
Fel na ddiffygiom yn dy ffyrdd  
Er cwrdd â myrdd o rwystrau.
- 4 Dy wasanaethu, Arglwydd da,  
Fo'n hymgais a'n hyfrydwch,  
Tra paro'n dyddiau ar y llawr;  
A fry ein mawr ddedwyddwch.

**201.** *Hyfrydwch wrth y Supper.* 8, 7.

- 1 **O** MOR rhagorol ac mor gu  
Yw gwledda'n nhŷ yr Arglwydd,  
Ar ffrwythau da y nefol dir,  
Rydd ini wir lawenydd.
- 2 Nid bara a gwin daearol gwan  
A bortha'n rhan anfarwol ;  
Nid ydynt ond cysgodau da  
O Grist y bara buwiol.
- 3 Mae'i gnawd a'i waed yn fwyd yn wir  
I'r nefol natur newydd ;  
A'r sawl a'i bwytty a fydd byw  
Fry gyda Duw'n dragywydd.
- 4 Ennillodd Crist trwy'i werthfawr wa'd  
I ni ryddhâd trag'wyddol ;  
A'r Arglwydd byw a aeth i'r bedd  
I ni gael annedd nefol.

**202.** *Etifeddion yr addewid.* M. B.

- 1 **O**'N blaen mae seintiau fyrdd  
Yn canu'r anthem bur ;  
Ac heddyw'n edrych fel o bell  
Ar dd'ryzni'r diffaeth dir.
- 2 Rhyfeddu maent y gras  
A'u nerthodd ar eu taith ;  
A chanu clod yr addfwyn Oen,  
Ffyddlonaf, yw eu gwaith.
- 3 Duw ! nertha ninnau 'mlaen,  
Heb wyro o un tu ;  
Nes ini gyrraedd mewn i byrth  
Caersalem newydd fry.

- 4 Rho'r delyn yn ein llaw,  
Ac yn ein calon dân ;  
Ac y'mheryglon anial dir  
Erfyniau pur a chân.
- 5 Fel hyn yn nerth y nef,  
Fel un lliosog lu,  
Trwy demtasiynau awn y'mla'n,  
Nes d'od i'r Ganaan fry.

203.

*Pwyso ar Grist.*

M. H.

Can. viii. 5—7, 14.

- 1 **O** PWY yw hon sy'n llesg a gwan,  
O'r anial fyd yn d'od i'r lan ?  
Gan faint ei baich blinedig yw,  
A'i phwys ar ei Hanwylyd gwiw.
- 2 Hon yw priodferch Crist ein Duw,  
Gwerth gwaed ei galon dyner yw ;  
Ag ef mae'n dadleu,—mawr ei braint !  
A'i chais sy'n un â phawb o'r saint.
- 3 “ Dod di fel sêl, mewn geiriau llawn,  
Ar lech dy galon dyner iawn ;  
Ac ar dy fraich yn nôd di-lyth,  
Fy mod yn briod iti byth.
- 4 Cryfach nag angau, trech nâr'r bedd,  
Yw grym dy gariad a dy hedd ;  
Digofaint Duw, fel afon gref,  
A fethodd ei ddiffoddi ef.”
- 5 O tyr'd f' Anwylyd, bryslia, bydd  
Yn awr fel iwrch neu lwdwn hydd ;  
Nac oeda,—tyred maes o law,  
Tros fynydd y perlyisiau draw.

**204.** *Gwardigaeth Israel o'r Aipht.* M. H.

- 1 **O**'R Aipht pan ro'w'd y llwythau'n rhydd,  
Ni ffoent mewn braw fel caethion prudd;  
Fel byddin ddewr dan noddod Ne'  
Y teithient hwy trwy'r anial le.
- 2 O'u hol, o'u blaen, âi Duw yn wir,  
I'w dwyn bob cam i Ganaan dir,  
I'w fforddio'r nos yn golofn dân,  
Yn golofn niwl y dydd o'u bla'n.
- 3 A'r rhai wna'r Iesu 'nawr ryddhâu,  
O gyflwr gwaeth nâ'r Aiphtaidd iau,  
Eu hynt nid ffo derfysglyd yw,  
Ond araf daith dan ofal Duw.
- 4 Eu ffordd, mor dda a siccir yw!  
O'u blaen, o'u hol o hyd mae Duw;  
Yn amlwg iawn i lygad fydd,  
Fel tân y nos, a niwl y dydd.

**205.** *Cofio cariad Crist wrth ei fwrdd.* 8, 7.

- 1 **O**'R fath gariad ym yn gofio,  
Wrth y bwrdd sy'n awr o'n bla'n!  
O'r fath werthfawr waed fu'n llifo  
Ar y groes i'n golchi'n lân!  
Cariad yw a gwyd y gwaelaf,  
Fynu'n lân i Sion fryn;  
Gwaed a ylch y rhai aflanaf,  
Fel yr eira'n hyfryd wyn.
- 2 Llified edifeirwch duwiol  
'Nawr yn gryf fel gwaed y groes;  
Lloged tirion gariad dwyfol  
Ynom oll hyd derfyn oes:

Ti'n Gwaredydd mwyn caredig  
 Wyt yn haeddu'n serch i gyd ;  
 Boed i'th enw bendigedig  
 Foliant byth hyd ddiwedd byd.

**206.**                    *Y Diddanydd.*                    8. 8. 8.

1 **O**'R Graig y mae'n dylifo ma's,  
 Yn afon ddisglair loyw las,  
 Sef Craig yr Oesoedd,—Yspryd Duw ;  
 O am gael nerth i drigo'n llon,  
 Dan gysgod tawel furiau hon,  
 I gael diddanwch tra fwy' byw !

2 'R wy'n cofio gair fy Iesu mawr,—  
 "Danfonaf iwch' Ddiddanydd lawr ;  
 O dristwch ni chewch farw mwy :"  
 O Dduw, cyflawna'th air i ben,  
 Rho im' Arweinydd is y nen,  
 Ddangoso'r ffordd, a wello'm clwy'.

3 Os daw cystuddiau garw'r gro's,  
 I flino'm hyspryd ddydd a nos,  
 Gwna fi er hyn yn foddlon iawn ;  
 Dan ganu gwna fi fyn'd y'mla'n,  
 Heb ofni dim mewn dwr na thân,  
 O fore 'mywyd hyd brydnhâwn.

**207.**                    *Crist yn byw bob amser i eiriol.*                    6, 8.

Heb. vii. 25.

1 **O**'R holl grediniol lu,  
 Sy'n ffoi i Salem lân,  
 Myfi yw'r mwyaf du,  
 Ar bawb yn dwyn y bla'n ;  
 Anfeidrol ras na f'asai'm nyth  
 Mewn cadwyn byth yn uffern dân.

- 2 Er hyn pa'm ofnaf mwy ?  
Er cynddrwg yw fy ngwedd ;  
Ca'dd pechod farwol glwy'  
Gan Iesu glân a'i gledd ;  
Mae'r ddraig yn friw dan draed fy Nghrist,  
I'm henaid trist mae bythol hedd.
- 3 Efe yw'm Meichiau mawr  
O flaen gorsedd-faingc Iôn,  
Sy'n eiriol bob yr awr,  
Gan gofio'i ddirfawr bo'n ;  
Pa'm 'r ofnaf mwy ? mae'n llifo ma's  
I orsedd gras bur waed yr O'n.

## 208.

*Iechydwrïaeth.*

M. H.

- 1 O'R Iechydwrïaeth fawr yng Nghrist!  
Swn melus hyfryd yw i'm clust ;  
Balm cryf i'm clwyfau o bob rhyw,  
A chysur im' rhag ofnau yw.
- 2 Mewn bedd o bechod gorwedd bu  
Ein henaid wrth ddrws uffern ddu ;  
Ond codi 'r ym trwy ras ein Duw,  
I weled nefol ddydd a byw.
- 3 Aed sw'n yr iechydwrïaeth fawr  
O ddeutu'r ddaear faith yn awr ;  
A boed i'r nef a'i lluoedd llon  
Godi eu llef i seinio hon.

## 209.

*Crist yn ddymunol.*

M. C.

- 1 O S edrych wnaf i'r dwyrain draw,  
Os edrych wnaf i'r de',  
Y'mhlith y fu, neu ynte ddaw,  
'Does tebyg iddo fe.



- 2 Fe rodd ei ddwyllaw pur ar led,  
 Fe wisgodd goron ddrain ;  
 Er mwyn i'r brwnt gael bod yn wyn  
 Fel hyfryd liain main.

*Afon loyw redodd allan  
 O bur ystlys Crist ei human,  
 Gylch yr euog, gylch yr aflan,  
 Haleluwia, Haleluwia,  
 Dŵr heb ddarfod, dŵr heb dras.*

**210.** *Pechadur yn meddwl am y nef.* 7, 6.

- 1 **O**S gwelir fi bechadur,  
 Ryw ddydd ar ben fy nhaith,  
 Rhyfeddol fydd y canu,  
 A newydd fydd y iaith ;  
 Yn seinio buddugoliaeth  
 Am iechydwrriaeth lawn,  
 Heb ofni colli'r frwydyr  
 Y bore na'r prydnhawn.

- 2 Os caiff y fath bechadur,  
 Sydd ffaidd, aflan, noeth,  
 O flaen dy orsedd sefyll,  
 Pan byddo'r byd yn boeth ;  
 A'm dyled wedi thalu,  
 A'r orsedd-faingc yn rhydd,  
 A'r Iesu arna'i'n gwenu,  
 Fy nghân, un fythol fydd.

**211.** *Swyddau Crist.* M. H.

- 1 **O**S gofyn neb sydd ar y llawr,  
 Pa'm cara'i'n llyn fy Iesu mawr ?  
 Pe gwelai pawb ef fel y mae,  
 Deu'r byd i'w garu yn ddi-lai.

- 2 'Does unrhyw harddwch yn y byd,  
Nac un o fewn y nef i gyd,  
Na gras, doethineb, nerth, na dawn,  
Nad ydyw yn fy Iesu'n llawn.
- 3 Mae'n Iawn trag'wyddol, Aberth mawr,  
Sydd addas iawn i lwch y llawr ;  
Offeiriad, Prophwyd, Brenin yw,  
Cyfryngwr da rhwng dyn a Duw.

**212.** *Teyrnasiad cyffredinol Crist.* M. C.

- 1 **O** SION, dechreu ganu'n bêr,  
Daeth jubil nefol ras ;  
Cyrn auraidd yr efengyl bur  
Sy'n rhoddi bloedd i ma's.
- 2 Mae muriau cedyrn Babel gref  
A'u gogwydd tua'r llawr ;  
Daw'r seithfed tro o gylch yn glau,  
Gwyn fyd na ddeuai 'nawr.
- 3 Daw'n Harglwydd i deyrnasu'n lân  
Dros wyneb daear las ;  
Gorchfygir holl ghenhedloedd byd  
Gan gleddyf dwyfol ras.
- 4 Gelynyon orfydd blygu'n llu,  
Wrth draed yr Iesu mawr ;  
A Sion yn ben moliant fydd  
Dros wyneb daear lawr.

**213.** *Byr ysgafn gystudd.* 8, 7.  
2 Cor. iv. 17.

- 1 **O** S yw'm gofidiau yn y byd  
I bara hyd y diwedd ;  
O fewn i'r nef fe dderfydd hyn,  
Troir tristwch yn orfoledd.

- 2 Pa fwyaf gawn o wres y dydd,  
Mwy yno fydd ein moliant ;  
Cawn yn lle'n cystudd byr a'n crwys  
Drag'wyddol bwys gogoniant.
- 3 Pryd hyn pereiddia Duw o'r bron  
Holl chwerwon ddyfroedd Mara ;  
Pryd hyn y try pob chwerw nant  
Yn win i blant Jehofa.

214. *Felly y bydd fy Ngair.* 6, 4.

Essay lv. 10, 11.

- 1 **O** TYRED, Arglwydd mawr,  
O'r nef dihidla lawr  
Gawodydd pur ;  
Fel byddo'r egin grawn  
Foreuddydd a phrydnhawn,  
I darddu'n beraidd iawn  
O'r anial dir.
- 2 Wrth d' air o'r nef y daw  
Yr eira gwyn a'r gwlaw,  
Tymhoraidd hin ;  
Y dda'r a ddyfyrhâ,  
Ac iddi darddu gwna,  
A dwyn pob ffrwythau da,  
I'r rhai a'i trin.
- 3 Doed felly'th Yspryd lawr,  
I arddel d' air yn awr,  
I ddiben da ;  
Fel na ddychwelo'n ol,  
Heb wneud pryd hyn ei ôl  
Ar ein calonnau ffol,  
Sy'n fawr eu plâ.

**215.** *Syched am sancteiddrwydd.* 6, 4.

1 **O** TYRED, Awdwr hedd,  
 A chyfod ni o fedd  
 Pob pechod sydd ;  
 Ein henaid griddfan mae,  
 Am gael ei wir iachâu,  
 O dere dere'n glau,  
 Rho ni yn rhydd.

2 Mae pechod o bob gradd,  
 Yn fawr am gael ein lladd,  
 A ninnau'n wan ;  
 O rho d' effeithiol ras,  
 Ac estyn fraich i ma's,  
 O'r tiroedd anial, cras,  
 I'n dwyn i'r lan.

3 Un olwg ar dy wedd  
 A'n c'od i'r lan o'r bedd,  
 I'r goleu clir ;  
 I deithio yn y bla'n,  
 Trwy ganol dŵr a thân,  
 Er gânlon fawr a mân,  
 I'r sanctaidd dir.

---

**216.** *Golwg ar wlad well.* 6, 4.

1 **O** TYRED, Awdwr hedd,  
 Rho ini brawf o'r wledd  
 Drag'wyddol rad ;  
 'Does yma ddim ond trai,  
 Cystuddiau, poen, a gwae,  
 I'r diwedd yn parhâu,  
 Mewn anial wlad.

- 2 Ni thal pleserau'r byd,  
Na'i holl deganau 'nghyd,  
Ddim i'w mwynhâu ;  
Mae'n hyspryd mewn rhyw gur,  
Am fyned cyn bo hir,  
I'r man mae gwynfyd pur,  
Byth i barhâu.
- 3 Ond wele'r hyfryd wlad,  
A dedwydd dŷ ein Tad,  
Draw'r bryniau pell ;  
Ardaloedd lle y mae  
Llawenydd yn ddi-drai,  
Ffynhonnau'n dyfyrhâu  
Paradwys well.

217.

*Awelon yr Yspryd.*

M. H.

Can. iv. 16.

- 1 **O** TYRED, y gogleddwynt pur,  
Anadla ar dy lysiau îr ;  
Can's oni ddeui di mewn prydd,  
Fe wywa'r grasau per i gyd.
- 2 Tyr'd â'r awelon hynny lawr,  
Sy'n deffro'r arg'oeddiadau mawr ;  
Tyr'd dithau, y deheuwynt clyd,  
Sy'n codi'r enaid uwch y byd.
- 3 Doed pob awelon yn eu lle,  
I godi'n hyspryd tua thre' ;  
Gwnaed pob rhyw foddion, pob rhyw  
ddawn,  
I'th lysiau berarogli'n iawn.
- 4 O tyr'd i'th ardd, Anwylyd pur,  
Mae'r amser hebot yma'n hir ;  
Bwyttâ dy ffrwyth o nefol rin,  
Pereiddiaf, blennaist ti dy hun

**218.** *Allan o Veni Creator.* M. C.

- 1 **O** YSPRYD Glân, i'n calon ni,  
Y gwir oleuni gyr ;  
A gras o hyd i garu Duw,  
Tra paro'n bywyd byr.
- 2 Ein gwendid nertha di bob awr,  
Yn fawr, O Dduw dilŷth ;  
Na fo'm i'r fall, i'r byd, na'r cnawd,  
Yn wawd un amser byth.
- 3 Ein holl elynion gyr y'mhêll,  
Rho heddwch gwell i ni ;  
Sef heddwch da â dyn a Duw,  
Yr elw goreu sy.
- 4 Bydd di'n Arweinydd ini gyd,  
Rhag maglau'r byd, a'n cas ;  
Na lithrom chwaith oddiwrthyt mwy,  
Rho ini help dy ras !
- 5 Dod fesur mawr o'th ras, O Dduw,  
I'n henaid byw pryd hyn ;  
Fel caffom di'n y farn a fydd  
Yn wir Ddiddanydd in'.

**219.** *Efe a arbed yn helaeth.* 7, 6.

Mica vii. 18. Esay lv. 7.

- 1 **P**A Dduw y'mhlith y duwiau  
Gyff'lybir i'n Duw ni !  
Mae'n hoffi maddeu beiau,  
Mae'n hoffi gwrando'n cri :  
Nid hir y dal eiddigedd,  
Gwell ganddo drugarhâu ;  
Y'nghanol byd o drallod,  
Gwnawn ynddo lawenhâu.

2 Pan edy'r dyn drygionus  
 Hen lwybrau'r anwar ryw,  
 A'r anwir ei feddyliau,  
 Gan droi yn ol at Dduw ;  
 Rhydd iddo rad drugaredd  
 Am-bob rhyw bechod cas,  
 Ac arbed ef yn helaeth,  
 Rhyfeddol yw ei ras.

**220.** *Claddedigaeth dyn duwiol.* M. H.

- 1 **P**AHAM yn brudd wrth roi mewn bedd  
 Ein cyfaill hoff ? fe gysg mewn hedd ;  
 Heb ddolur maith i'w ddilyn mwy,  
 Na chystudd hir i'w wasgu'n hwy.
- 2 Yr enaid aeth i'r nefol dŷ,  
 At filoedd fyrdd i foli fry ;  
 Lle gorphwys byth oddiwrth ei boen,  
 Yn berffaith iawn ger bron yr Oen.
- 3 Pan glyw y meirw'r udgorn mawr,  
 Fe edy'r llwch ei dŷ'n y llawr ;  
 A'r corph fydd byw tu draw i'r bedd,  
 Yn rhyfedd wych o ran ei wedd.

**21.** *Yr enaid yn fwy ei werth nâ'r byd.* M. H.

- 1 **P**A les i ddyn f'ai ennill byd,  
 A bod dan felldith Duw o hyd ;  
 Llwy'r golli'i enaid gwedi'r gwaith,  
 Dros eithaf trag'wyddoldeb maith !
- 2 Gwell bod mewn carchar gyda Christ  
 Nâ phleser annuwiolion trist ;  
 Braint fwy yw dwyn ei groes o hyd  
 Nâ gwisgo coron hardda'r byd.

222.

*Wrth ymadael.*

M. C. D

**P**AN gesglir perlau Crist y'ngghyd,  
 Ar ddiwedd byd i'w dŷ;  
 Fel disglair sêr llewyrcha'r saint  
 Mewn nefol fraint sy fry:  
 I'r sawl yn caru'r Arglwydd sydd,  
 Mae dydd, mae dydd yn d'od,  
 I gael mwynhâu trag'wyddol hedd,  
 Byd rhyfedd uwch y rhod.

---

223.

*Golwg ar y groes.*

8, 7, 4

- 1 **P**AN y bo'm yn athrist gwynfan  
 Dan euogrwydd pechod cas,  
 Ac anobaith yn ein curo  
 Braidd yn farw ar y ma's;  
 Hoff yw gennym, &c.  
 Droï ein golwg tua'r groes.
- 2 Yno gwelwn rad drugaredd  
 Yn dylifo fel y môr,  
 Pechaduriaid yn cael cymmod,  
 Gwenau ar wynebpryd Iôr:  
 Gwelwn ddigon, &c.  
 Fyth i gadw euog ddyn.
- 3 Mor ofnadwy yw cyfiawnder,  
 A thymhestloedd dwyfol w̄g!  
 Crynu'r ydym oll wrth weled  
 Sinai fawr yn dân a m̄wg:  
 Croes yr Iesu, &c.  
 A dawela'r stormydd hyn.



- 4 Ar y groes y melus sylla  
 Lluoedd llon y nefoedd lân ;  
 Dyma destyn eu myfyrdod,  
 Sylwedd eu trag'wyddol gân :  
 Enw'r Iesu, &c.  
 Sy'n pereiddio'r nefol sain.

**224.** *Goleuni'r Efengyl.* M. C.

Essay xxx. 20, 21, 26.

- 1 **P**AN rwymwy' friw fy mhlant, medd  
 Duw,  
 Gan lwyr iachâu eu clwy' ;  
 Cânt oleu eglur ar eu taith  
 Trwy'r byd peryglus mwy.
- 2 Eu lleuad lon, llewyrchu wna  
 Fel haul ar ganol dydd ;  
 A'u haul, fel saith o haulau teg,  
 Yn ddisglair iawn a fydd.
- 3 Ni ddygir eu hathrawon mwy  
 Oddiwrthynt tra font byw ;  
 Cânt wel'd y rhai a'u dysgant hwy  
 Yn llwybrau diddrwg Duw.
- 4 Pan bwysont ar yr aswy law,  
 Neu ynte ar y dde' ;  
 Cânt glywed gair o'u hol yn dweyd,  
 " Wel dyma'r ffordd i'r ne'."
- 5 Cyflawna, Arglwydd da, i ni  
 Dy addewidion gwiw ;  
 A thywys di ein traed i'r lan  
 I'r nefoedd at ein Duw.

**225.** *Parodwydd Duw i faddeu.* 8, 7.

2 Sam. vii. 14, 15. Psalm lxxxix. 30—37.

- 1 **P**AROD yw Duw i faddeu'r bai,  
Sydd yn ei rai anwyla' ;  
Fel ffyddlon Frawd, neu dirion Dad,  
Yn wastad fe a'u cara.
- 2 Cânt gerydd am eu bai ar g'oedd,  
Cânt yfed dyfroedd Mara ;  
Cystuddiau newydd ddaw bob cam  
I'w cwrddydd am y cynta'.
- 3 Ond gyda'i gerydd dyry hedd,  
Trugaredd a thiriondeb ;  
A'i ras i'w blant i gyd barhâ  
I eitha' trag'wyddoldeb.

**226.** *Ceisio rhan yn eiriolaeth Crist.* M. H.

- 1 **P**ECHADUR wyf, da gŵyr fy Nuw,  
Llawn o archollion o bob rhyw ;  
Yn byw mewn eisiau gwaed y gro's  
Bob munud awr o'r dydd a'r nos.
- 2 O ! cofia fi ger bron y Tad,  
Gan ddangos iddo werth dy wa'd ;  
O dadleu 'n awr y'nghanol ne'  
I ti roi'th fywyd yn fy lle.
- 3 O ! cadw fi'n dy gof bob awr,  
Wrth eiriol yn y nefoedd fawr ;  
Dwg f' enw mewn llyth'rennau llawn  
O flaen y faingc yn éon iawn.
- 4 Y'nghanol cyfyngderau du  
Yn agos attat cadw fi ;  
Difyrra'm hoes o awr i awr  
A chariad fy Eiriolwr mawr.

**227.** *Ceisio maddeuant a nerth.* 6, 8.

1 **P** ECHADUR wyf erio'd,  
 O halogedig ryw;  
 Gwrth'nebwr fynnai fod  
 Yn erbyn gras fy Nuw:  
 Fy meiau mawr O maddeu'n rhad,  
 Ar gyfrif gwa'd f' Anwylyd gwiw.

2 Mae rhwystrau o fy mla'n  
 I'r etifeddiaeth rad;  
 Mae dyfroedd mawr a thân  
 Oddiyma i dŷ fy Nhad:  
 O Arglwydd, gwel fi'n llesg a gwan,  
 A dwg fi'r lan i'r nefol wlad.

3 Fe wŷyr f'; Anwylyd cu  
 Fod llu o elynion im';  
 Y rhai yn gyfrwys sy,  
 A chedyrn iawn o rym:  
 Rho ras i mi anturio'n hŷ  
 Trwy ganol llu 'ngelynion llym.

**28.** *Crefydd yn ofer heb gariad.* M. H.

1 Cor. xiii. 1—3.

**P** E meddwn ar dafodau doeth  
 Angylion ac areithwyr coeth;  
 Ac heb fod cariad gyda'r rhai'n,  
 Wyf megis efydd gwag ei sain.

Pe meddwn bob gwybodaeth gu,  
 Gan wybod pob dirgelwch sy;  
 Neu feddu ffydd i symmud byd,  
 Heb gariad, nid wyf ddim o hyd.

- 3 Pe bawn yn rhoddi, megis brawd,  
 Fy nghyfoeth oll i borthi'r tlawd ;  
 Neu roi fy nghorph yn fyw i'r tân,  
 'Gael enw merthyr clodfawr glân :—
- 4 Os prin yw'm serch at ddyn a Duw, -  
 Fy ngobaith oll llwyr ofer yw ;  
 Nid tafod tanllyd, sêl, na dawn,  
 All wneud gwaith cariad byth yn iawn.

**229.** *Pererin yn deisyfu Arweinydd.* M. C.

- 1 **P**ERERIN wyf mewn anial dir,  
 Yn crwydro yma 'thraw ;  
 Ac yr wy'n disgwyl bob yr awr,  
 Fod tŷ fy Nhad ger llaw.
- 2 Tyr'd, Yspryd sanctaidd, tywys fi,  
 Bydd im' fel niwl a than ;  
 Ni cherdda'i'n gywir hanner cam,  
 On' ddygi di fi mla'n.
- 3 Mi wyraf weithiau ar y dde',  
 Ac ar yr aswy law ;  
 Am hynny arwain gam a cham  
 Fi i'r baradwys draw.

**230.** *Dilyn y praidd.* M. C.

- 1 **P**ERERIN wyf yn hyn o fyd,  
 Ac alltud ar fy hynt,  
 Sy'n ceisio dilyn ol y praidd,  
 Y tadau sanctaidd gynt :  
 I 'mofyn gwlad sydd lawer gwell,  
 Er 'mod i 'mhell yn ol,  
 Trwy gymmorth gras y'mlaen mi af,  
 Dilynaf finnau'u hol.

2 Os rhaid i mi ymdrechu dro,  
 Milwrio a dwyn y groes ;  
 A myn'd dan w̄g a gwawd y byd,  
 Dros ennyd fer o'm hoes ;  
 Caf goron fry byth gyda'r saint,  
 Trag'wyddol fraint sy'n ol ;  
 Trwy gymmorth gras y'mlaen mi af,  
 Dilynaf finnau'u hol.

231.

*Wrth ymadael.*

M. H.

1 **P**ER fawl i Grist am foddion gras ;  
 Am ddwr o'r graig mewn anial cras ;  
 Am fanna da mewn diffaeth dir,  
 Am Yspryd gras, a geiriau gwir.

2 Y gair a glywsom, Iesu, 'n awr,  
 Dihidla'th fendith arno i lawr ;  
 A gad i ni sydd yma 'nghŷd,  
 Gael trigo fyth mewn nefol fyd.

*Pêr Haleliwia, pêr Haleliwia,  
 Pêr Haleliwia, mawl i'r Oen ;  
 Haleliwia, &c. &c. &c. byth fo'n cân.*

32. *Gras yn dechreu yn Jerusalem.* 8, 7.

1 **P**RIOD y trag'wyddol Hanfod,  
 Wela'i'n hongian ar y pren ;  
 Dyn a'r Duwdod ynddo'n trigo,  
 Yno'n crymmu lawr ei ben :  
 Gwelaf etto fwy rhyfeddod,—  
 Yn ei wyneb angau loes ;  
 Hedd yn rhedeg tros Galfaria,  
 Fel yr afon tan y gro's.

- 2 Er mai bychan fyw ei dechreu,  
 Mae'n cynnyddu fyth i'r lan ;  
 Cododd eisioes c'uwch a'r fferau,  
 At y gwddwg daw'n y man :  
 C'od nes ffaelun lân a'i rhydio,  
 Yna lleinw'r ddaear gron ;  
 Llawn o bysgod mawr a bychain ;—  
 Gwir efengyl heddw hon.

**233.** *Llawenydd am ddychweliad pechadur.* M.H.

Luc xv. 6, 7, 9, 10, 32.

- 1 **P**WY draetha'r fath lawenydd sy,  
 Trwy holl gynteddau'r nefoedd fry,  
 Pan ddel afradlon tua thref,  
 Pan aner un etifedd nef ?
- 2 Boddloni'n llawen iawn mae'r Tad  
 Wel'd ffrwyth ei fythol gariad rhad ;  
 A'r Mab yn llon a edrych lawr  
 Ar bwrcas ei oddefaint mawr.
- 3 A hoffi gwel'd mae Yspryd Duw  
 Yr enaid marw wnaeth e'n fyw ;  
 A'r saint a'r holl angylion glân  
 Am gynnydd teyrnas Dduw a gân.

**234.** *Bendithion y groes.*

7, 6

- 1 **P**WY rydd im' falm o Gilead,  
 Maddeuant pur a heddw,  
 Nes gwneud i'm hyspryd edrych  
 Yn ëon ar y bedd ;  
 A diangc ar wasgfeuon  
 Euogrwydd creulon cry' ?  
 'Does neb ond ef a hoeliwyd  
 Ar fynydd Calfari.

2 Bendithion ar fendithion,  
 Trysorau angau loes,  
 A ddaw i wael bechadur  
 Trwy haeddiant gwaed ei groes ;  
 Yr afon goch lifeiriol  
 A darddodd dan ei fron,—  
 Mae miloedd yn myn'd adref  
 Y'ngrym yr afon hon.

**235.** *Buddugoliaeth Crist.* 8au.

- 1 **P**WY welaf o Edom yn d'od,  
 Mil harddach nâ thorriad y wawr,  
 Yn sathru dan waddon ei dro'd  
 Elynion yn lluoedd i'r llawr ;  
 Ei wisg wedi'i lliwio gan wa'd,  
 Ei saethau a'i gleddyf yn llym,  
 Ei harddwch yn llanw'r holl wlad,  
 Yn ymdaith yn amllder ei rym?
- 2 Myfi'r hwn wyf Alpha cyn byd,  
 Wyf gadarn i ladd a iachâu ;  
 Fy ngeiriau a safant i gyd,  
 Pan ballo fyddlondeb pob rhai.  
 Ond pa'm mae dy wisgoedd yn waed,  
 A'th gleddyf mor goched ei fin,  
 Fel un a fu'n sathru dan draed  
 Y gwinwryf y'ngwinllan y gwin?
- 3 Wrth weled y fyddin mor fawr,  
 Dan arfau, yn berwi gan lid,  
 Yn llanw holl gyrrau y llawr,  
 Y bobol a giliodd i gyd ;  
 Ac yna mi godais fy llaw,  
 Ymleddais, gorchfygais fy hun ;  
 Fy holl waredigion a ddaw  
 I maes o'u caethiwed bob un.

4 Pa feddwl, pa 'madrodd, pa ddawn,  
 Pa dafod all osod i ma's,  
 Mor felus, mor helaeth, mor llawn,  
 Mor gryfed ei gariad a'i ras !  
 Hwyl redant fel moroedd mor gryf,  
 Nas dichon i bechod na bai  
 Wrthsefyll yn erbyn eu llif,  
 A'u llanw ardderchog di-drai.

**386.** *Y nef wedi'r adgyfodiad.*

8au.

- 1 **P**WY yno ddechreua y gân?  
 Ai Peder, ai Iago, neu bwy?  
 Neu Philip, neu Matthew, neu Io'n,  
 Neu Paul, neu un arall sydd fwy?  
 Prin iawn caiff y blaenaf y blaen  
 I seinio un sillaf i gyd,  
 Cyn byddo'r holl nefoedd ar dân  
 Yn moli mawr Brynwr y byd.
- 2 Bydd yno'r hen Batrieirch dewr,  
 Prophwydi, a'r holl saint a fu,  
 Yn canu cân Moses a'r Oen,  
 Yn hwylus y'nghanol y llu:  
 Merthyron, lu enwog a ddont,  
 A'r meibion afradlon a gaed,  
 I'chwareu telynau o aur,  
 I'r Iesu a'u prynodd â'i waed.
- 3 Cenhedloedd, ac Abra'm a'i had,  
 Trwy'r Iesu a gannwyd yn wyn,  
 Pob gŵr yn dwyn palmwydd yn llon,  
 A'i delyn a'i thannau yn dŷn;  
 Trigolion pellafoedd y byd,  
 Cerubiaid, seraphiaid, a saint,  
 Gyd-ganant bêr foliant i'r Oen;—  
 Pwy wŷr na chaf finnau'r un fraint!



**237.** *Bydd barodi gyfarfoddi'th Dduw.* 8, 8, 6.

- 1 **R**H O in' d' achubol ras, O Dduw,  
 A gras i gofio tra fom byw  
 Fawr bethau'r bythol fyd ;  
 Rho ini wel'd eu dirfawr bwys,  
 Ein cyflwr euog deimlo'n ddwys,  
 A byw i ti i gyd.
- 2 Gosod o'n blaen mewn trefn rydd fraw  
 Ofnadwy ddull y dydd a ddaw,  
 Pan ddelot ti o'r nef ;  
 Yn barod rho in' fod yn awr  
 I sefyll yn y frawdle fawr,  
 A gwrando'th ddedryd gref.
- 3 Sicrhâu ein galwedigaeth gref,  
 Fo'n hamcan pennaf îs y nef,  
 Ein gofal mawr a'n gwaith ;  
 Cyflawni'th gyngor doeth i gyd,  
 A godde'th 'wyllys dda o hyd,  
 A phara i ben ein taith.
- 4 Ac yna derbyn di, O Dduw,  
 Ein henaid drud o'r byd, i fyw,  
 Ac i deyrnasu fry ;  
 Lle collir ffydd mewn golwg iawn,  
 A gobaith mewn hyfrydwch llawn,  
 A chariad oesol cry'.

**238.** *Mawredd cariad Crist.*

6, 4.

- 1 **R**H YFEDDA hyd a lled,  
 Fy enaid trist,  
 Uchder a dyfnder maith  
 Marwolaeth Crist ;

Pan gym'rodd agwedd gwas,  
A phechod cas ei blant,  
Trwy farw yn ddi-gwyn  
I'w dwyn i bant.

2 Fe gym'rodd arno'n cnawd,  
O ein brawd ni ;  
Safai ar ben y bryn,  
Gwnai, 'n erbyn llu ;  
Gan sathru dan ei draed,  
Trwy'i briod waed ei hun,  
Ellyllon ar fyr dro,  
Heb ado'r un.

3 Aeth dan y gyfraith faith,  
Hedd ddaeth i ni ;  
Taraned Sinai gaeth,  
Beth waeth gen' i :  
Y llwybyr bellach sydd  
Yn rhydd i'r nefol wlad,  
Ac nis gall gelyn dyn  
Ddwyn un o'i had.

239. *Trugaredd Duw yng Nghrist.* 9, 8

1 **R**HYFEDDOL weithredoedd truga  
edd,  
Sef prif briodoledd ein Duw !  
Trugaredd a garodd dros fesur  
Bechadur llwyr ammhur ei ryw :  
Trugaredd o'i blaid sydd yn eiriol,  
Trugaredd anfeidrol a mwyn ;  
Pan lefo fe 'ngolwg ei waeledd,  
Fe wrendy trugaredd ei gwyn.

2 Mae achos o syndod annhraethol  
 Y'nghariad arfaethol nef wen;  
 Doethineb a gallu trag'wyddol  
 A ddyg y gwaith bywiol i ben:  
 Trugaredd i'r eiddil bechadur,  
 Rydd gysur y'ngwyneb ei gas;  
 Gogoniant trag'wyddol i'r Iesu,  
 Am drefnu cyfammod o ras.

140. *Wrth ymadael.* M. C. D.

**R**HYFELWYR ŷm tan arfau'r nef,  
 A byddin gref heb fraw;  
 Ymddengys buddugoliaeth ffydd,  
 Ryw ddedwydd ddydd a ddaw:  
 Ein harswyd sydd ar uffern fawr,  
 Trwy'r eigion dyfnfawr dân;  
 Er brwydyr-gyrch a brodyr gau,  
 Cawn wledda 'Nghanaan lân.

11. *Llyn Bethesda.* M. C.

Ioan v. 1—9.

'**R**WYF finnau'n un o'r lliawe mawr,  
 Sy'n gorwedd wrth y llyn;  
 Gan ddisgwyl am yr angel lawr  
 'Gynhyrfu'r dyfroedd hyn.  
 A raid im', Arglwydd, farw'n lân,  
 'Nol aros yma cŷd?  
 A fydd i eraill o fy mla'n  
 I gael iachâd o hyd?  
 Disgwyliaf etto wrth y Ne',  
 Pwy ŵyr, 'mhen gronyn bach,  
 Na ddaw y Meddyg da i'r lle,  
 I'm gwneuthur innau'n iach!

**242.** *Y morwr ysprydol.* M. C.

- 1 **R**WY'n morio tua chartre'm Nêr,  
 Rhwng tonnau maith yn byw;  
 Fy neges bennaf tan y sêr,  
 Fo 'mofyn am fy Nuw.
- 2 Mae'r gwyntoedd yn fy nghuro'n ol,  
 A finnau 'dwyf ond gwan;  
 O cymmer, Iesu, fi'n dy gôl,  
 Yn fuan dwg fi'r lan.
- 3 Na'd fi ar aswy nac ar dde'  
 I redeg o dy fla'n;  
 Ond dilyn llwybrau Brenin ne',  
 Trwy ddyfnder dŵr a thân.

**243.** *Disgryl wrth yr Arglwydd.* M. B.

- 1 **R**YM yn dy erfyn, Arglwydd <sup>maith</sup>  
 Disgryn o entrych nef i lawr;  
 'Rhyd ysgol faith Jehofa'n ddyn,  
 'Roi bendith Jacob i bob un.
- 2 Gwna ni fel halen â dy ras,  
 Yn wyn, yn beraidd iawn ei flas;  
 Yn foddion yn dy law o hyd,  
 I dynnu'r adfflas s' ar y byd.
- 3 Na âd ni feddwl dim na dweyd,  
 Na âd un amser i ni wneud,  
 Nac yn ddirgelaidd, nac ar g'o'dd,  
 Ond 'r hyn a fyddo wrth dy fodd.
- 4 Boed dy ogoniant glân dilŷth  
 Yn nôd a diben i ni byth;  
 Dy fywyd hardd a'th eiriau gwir  
 Yn wastad ini'n rheol bur.

- 5 Doed gogledd, de', a dwyrain bell,  
I glywed y newyddion gwell ;  
Aed sw'n d' efengyl, Iesu, ma's,  
Yn gylch o ddeutu'r ddaear las.

**244.** *Sancteiddhâd.* M. H.

- 1 **S**ANCTEIDDRWYDD teg yw hardd-  
wch tŷ  
Ein Harglwydd gogoneddus cu ;  
Nid dull allanol tecca'i lun  
Rydd fawl i Dduw, neu fudd i ddyn.
- 2 Anfeidrol berffaith ydyw'r Bod,  
Sy'n derbyn glân drag'wyddol glod ;  
Datgana holl angylion nef  
Ogoniant ei sancteiddrwydd ef.
- 3 Sancteiddrwydd gwirioneddol yw  
Prydferthwch harddaf eglwys Dduw ;  
Ei disglair wisg a'i dirfawr fraint,  
A sêl yr Yspryd ar y saint.
- 4 Y galon lân nefolaidd yw  
Anwylaf deg breswylfod Dûw ;  
Ni wena Iôn ar enaid un  
Na ddwg ei ddelw hardd ei hun.
- 5 O'r nef yn glau tyr'd Yspryd Glân,  
Sancteiddia yma fawr a mân ;  
A'th holl rasmusau tyr'd i'n plith,  
Ac nac ymâd oddiwrthym byth.

**45.** *Wrth ymadael.* 8, 7.

- T**ANGNEFEDD Duw, uwch deall dyn  
A'n cadwo ni'n dragywydd,  
Y'nghariad a gwybodaeth Duw,  
A'r Iesu gwiw ein Harglwydd.

2 A bendith Duw, galluog, mâd,  
Y Tad, y Mab, a'r Yspryd,  
A drigo'n wastad yn ein plith,  
Fel gw lith nefolaidd hyfryd.

246. *Wrth ymadael.* M. B.

1 **T**ANGNEFEDD Duw i'n plith,  
A'i fendith ini gyd ;  
I'n cadw'n gywir gyda'i waith,  
Tra paro'n taith trwy'r byd.  
*Molwch yr I6n, Haleliwia,*  
*Molwch yr I6n, Haleliwia,*  
*Haleliwia, &c. &c. molwch yr I6n.*

247. *Moliant i'r Oen.* M. H.

1 **T**EILWNG yw ef, Tywysog hedd,  
Ga'dd gynt ei ladd, a'i roi'n y bedd ;  
Teilwng i dd'od o'r bedd a byw,  
Ac eistedd ar ddeheulaw Duw.  
2 Caiff Iesu glod o hyn i ma's,  
Yn lle'r drwg air a'r gwawd a ga's ;  
Ac ar ei ben ogoniant glân,  
A choron ddisglair heb un dra'n.  
2 Pa fraw all angau beri'n awr,  
Er pan gyfododd Iesu mawr ?  
Fe dynodd ef ei gelyn llym,  
A 'speiliodd uffern fawr ei grym.

248. *Allan o Veni Creator.* M. H.

1 **T**ERFYNA'n glau, O Yspryd gras,  
Bob rhyw ymbleidiau ceccreth cas ;  
A dod y'mhob crist'nogol wlad  
Wir gariad mwyn, a heddwch mâd.

- 2 Attolwg iti dyro rad,  
I ni adnabod oll y Tad ;  
Ac adwaen, er ein cysur cry',  
Ei anwyl Fab, sy'n eiriol fry :
- 3 A'th addef di, â pherffaith ffydd,  
Yspryd y Tad a'r Mab bob dydd ;  
Un Duw a Sylwedd diwahân,  
Ond tri Phersonau dwyfol glân.
- 4 I'r Tad, i'r Mab, i'r Yspryd Glân,  
Rhown glod a mawl i gyd ar gân ;  
Hwn ydyw'r gwir drag'wyddol Dduw,  
Bendithier byth ei enw gwiw.
- 5 A boed i'n hunig Arglwydd cu,  
Mwy dywallt lawr o'i nefoedd fry,  
Ei Yspryd ar ei blant i gyd,  
O hyn o bryd hyd ddiwedd byd.

19. *Cân Sant Ambros.*

7au.

**T**L, O Dduw, a folwn ni,  
'N Arglwydd pawb addefwn di ;  
Daear oll, drag'wyddol Dad,  
Rydd it' fawl am ddoniau'th rad :  
Canu'th glod, trwy'r byd uwch ben,  
Wna angylion glân y nen ;  
Llefa'r nefoedd arnat fry,  
A'r holl nerthoedd ynddynt sy.

Seraph tanllyd nef y nef,  
Gyda'r cerub gwyd ei lef ;  
A'u lleferydd byth heb ball  
Yr annerchant naill y llall :

Sanct, Sanct, Sanct, yw'r seinfawr gân,  
 Arglywydd Dduw Sabaoth glân ;  
 Daear las a'r nef sydd lawn  
 O'th ogoniant disglair iawn.

3 Gylch dy faingc yn hyfryd gôr,  
 Ceir dy apostolion, Iôr ;  
 Gwir foliannus nifer lon  
 Dy brophwydi, ger dy fron ;  
 A merthyron d' eglwys gu  
 Yno'n lân ardderchog lu,—  
 Oll yn canu'th glodydd glân,  
 Oll yn moli Duw ar dân.

4 D' eglwys bur trwy gonglau'r byd,  
 Addef hon Dydi o hyd ;  
 Ti y Tad, anfeidrol fawr,  
 Crëydd nef a daear lawr ;  
 D' anrhydeddus, wir Fab rhad,  
 Gynt a'n prynodd ni â'i wa'd ;  
 A dy Yspryd Sanctaidd di,  
 Y Diddanydd roist i ni.

## 250.

## AIL RAN.

7au.

1 **T**I yw Brenin nefol wlad,  
 Crist, trag'wyddol Fab y Tad ;  
 Ni ddi'styrwyd gennyt ti  
 Fru y wryf, erom ni.

2 Sethraist angau, rhoist ar led  
 Byrth y nef i bawb a'th gred ;  
 Eiste'r wyt ar ddëau Duw,  
 Yn ei holl ogoniant gwiw.



- 3 Credu'r ym mai Ti a fydd  
 Barnwr pawb yr olaf ddydd ;  
 Rho, gan hynny, gymmorth rhad  
 I'r rhai brynaist â dy wa'd.
- 4 Moes i ni'r anfeidrol fraint  
 'Gael ein cyfrif gyda'th saint ; -  
 Yma'n awr, a thraw i'r bedd  
 Mewn gogoniant byth a hedd.

**251.**

RHAN 3.

7au.

- 1 **A** RGLWYDD, cadw'th saint i gyd,  
 A bendithia hwynt o hyd ;  
 Llywia'th etifeddiaeth wen,  
 A dyrchafa hi i'r nen.
- 2 Yna molwn d' enw mawr,  
 'Nol ein gallu ar y llawr ;  
 Yna'n well o lawer fry  
 Yn oes oesoedd yn dy dŷ.
- 3 Heddyw, Arglwydd, cadw ni  
 Rhag troseddu'n d' erbyn di ;  
 Wrthym, wrthym trugarhâ,  
 Maddeu'n bai, a maedda'n pla.
- 4 T'wynned arnom, Arglwydd mâd,  
 Dy drugaredd gynnes rad ;  
 Ynot ti'n hymddiried mae,  
 Na foed g'wradwydd in' na gwae.

**252.***Ar ddydd Gŵyl Ystwyll.*

1lau.

1.

**T**I'r harddaf o feibion y bore bob un,  
 Goleua'n tywyllwch â'th lewyrch dy hun;  
 Ti Seren y dwyrain, O tywys ni gyd  
 I'r lle y mae'n faban hoff Brynwr y byd.

## 2.

Yn oer ar ei gryd y diagleiria y gw lith,  
 Ei wely sy'n isel y gwartheg y mhlith ;  
 Gan engyl addolir ef yno mewn hún,  
 Creawdydd, a Brenin, a Cheidwad pob un.

## 3.

O d'wed a rown iddo drysorau yn 'stôr,  
 Mÿr drud o'r bêr goedwig, a pherlau o'r môr;  
 Aroglau o EDOM, ac aur o'r mwyn-glawdd,  
 A gemmau o'r mynydd, er ennill ei nawdd?

## 4.

Peth ofer yw tynnu'n hanrhegion i ma's,  
 Ein haur nis gall brynu ei noddod a'i ras ;  
 Gwell lawer yw gweddi y gweinion gan Dduw  
 A'r yspryd briwedig ei aberth ef yw.

## 5.

Ti'r harddaf o feibion y bore bob un,  
 Goleua'n tywyllwch â'th lewyrch dy hun ;  
 Ti Seren y dwyrain, O tywys ni gyd  
 I'r lle y mae'n faban hoff Brynwr y byd.

**258.** *Tragwyddoldeb yn nesáu.* 8, 7.

1 **T**RAG'WYDDOLDEB mawr yw'th  
 enw,  
 Ti yn siccir yw fy lle ;  
 Huriwr un diwrnod ydwyf,  
 Buan iawn yr âf i dre':  
 Mae'm diwrnod bron a'i orphen,  
 Mae fy haul bron myn'd i lawr ;  
 Mae pob awel yn fy chwythu  
 Tua'r trag'wyddoldeb mawr.

2 Gwna fi'n foddlon iawn i 'madael,  
 Trefna'r awr a threfna'r fan,  
 Ond yn ymchwydd yr Iorddonen  
 Dal fy yspryd llesg i'r lan :  
 N'ad fi soddi dan y tonnau,  
 Pan bo angau'n fawr ei rym ;  
 Dal fi yn dy dirion freichiau,  
 Na'd i'm henaid ofni dim.

---

**254.**            *Y gwaith da.*            8, 8, 8, 6.

1 **T**RAG'WYDDOL glod i'n Harglwydd  
 cun,  
 Am wneud mor dda ein newydd ddyd,  
 Yn ol ei ddelw lân a'i lun,  
 A'i feithrin ef â'r gwir ;  
 Ei Ysryd Glân a ddechreu'r gwaith,  
 A'i dwg y'mlaen er rhwystrau maith,  
 Ac ef a'n tywys ar ein taith,  
 Nes d'od i'r nefol dir.

---

**255.**            *Ar ddiwedd blwyddyn.*            M. H.

1 **T**RA'r ŷm yn teithio yma ar hyd  
 Anialwch dyrus hyn o fyd,  
 Ei roddion didawl, gwerthfawr, gwiw,  
 A haeddant gysson gân i Dduw.

2 Y flwyddyn hon a wnaeth yn llawn  
 O drugareddau helaeth iawn ;  
 O'i dechreu hyd ei diwedd hi,  
 Ein Duw, o'i nawdd, a'n cofiodd ni.

3 Gofalodd drosom yn ddi-baid,  
 Cyfrannodd in' bob peth oedd raid ;  
 Parhaodd hefyd yn ein plith  
 Holl foddion gras, clod iddo byth.

- 4 Pechodau'r flwyddyn hon, O Dad,  
Dilëa'n rhwydd a maddeu'n rhad ;  
Rho ras in' mwyach fyw trwy ffydd,  
A rhodio'n fwy fel plant y dydd.

**256.***Jubili.*

6, 8.

- 1 **T**RROWCH, bechaduriaid trist,  
Wrth lais efengyl fwyn,  
O'ch cyflwr caeth at Grist,  
Eich câr a wrendy'ch cwyn :  
Blwyddyn y Jubili a ddaeth,  
A rhyddid cu i'r enaid caeth
- 2 Cymmerwch feddiant rhad  
O'ch etifeddiaeth fawr,  
A dewch i dŷ eich Tad,  
Gan lawenychu'n awr ;  
Blwyddyn y Jubili a ddaeth,  
A rhyddid cu i'r enaid caeth.
- 3 Dadseinied gras ein Duw  
Trwy holl derfynau'r byd ;  
A doed ei deyrnas wiw  
Dros gyrrau'r dda'r i gyd :  
Blwyddyn y Jubili a ddaeth,  
A rhyddid cu i'r enaid caeth.

**257.***Rhan o'r Litani.*

7au.

- 1 **T**RWY'r dirgelwch mwya' fu,  
Sef dy lân gnawdoliaeth gu ;  
Trwy dy enedigaeth dlawd,  
A'th enwaediad yn y cnawd,—  
Iesu grasol ! gwared ni,  
I'c erglŷw ein Litani.

- 2 Trwy dy fedydd cyn dy waith,  
A dy ympryd cyfyng maith ;  
Trwy dy brofedigaeth gre'  
Gan dy gas mewn anial le,—  
Iesu grasol ! gwared ni,  
Ac erglŷw ein Litani.
- 3 Trwy dy ing anfeidrol fawr,  
A dy waedlyd chwŷs i'r llawr ;  
Trwy'th oddefaint ar y groes,  
A dy ddwyfol, farwol loes,—  
Iesu grasol ! gwared ni,  
Ac erglŷw ein Litani.
- 4 Trwy dy angau gwerthfawr iawn,  
Ar Galfaria un prydnhâwn ;  
Trwy'th adgodiad glân o'r bedd,  
Lle yr hunaidst dro mewn hedd,—  
Iesu grasol ! gwared ni,  
Ac erglŷw ein Litani.
- 5 Trwy'th esgyniad 'nol i dref,  
A'th eiriolaeth yn y nef ;  
Trwy ddyfodiad d' Yspryd Glân,  
A'i sancteiddiol, nefol dân,—  
Iesu grasol ! gwared ni,  
Ac erglŷw ein Litani.

---

**258.** *Deisyfu rhyddid ysprydol.* M. C.

- 1 **T**YR'D, Arglwydd, a'th addewid rad,  
Pur eiriau'r nef i ben ;  
Dyddiau fy rhyddid ro'w'd dan sêl  
Yn llyfyr mawr y nen.

- 2 Mae dyddiau griddfan imi'n hir,  
Caethiwed Babel fawr ;  
O na chawn deimlo'r Jubil'fwyn  
Yn agor dorau'r wawr !
- 3 Tebygwn pe bai'm traed yn rhydd  
O'r tost gaethiwed hyn,  
Na wnawn ond canu fyth tra f'wyf  
Am ras Calfaria fryn.

**259.** *Erfyn arweiniad Duw.* M. B. D.

- 1 **T**YDI fy Nuw ei hun,  
Anfeidrol berffaith Fôd,  
Sy'n trefnu daear, da, a dyn,  
O hyd i'th ddwyfol glod ;  
Cyf'rwydda'm henaid gwan,  
Trwy'r anial dd'od y'mla'n ;  
Ac arwain fi 'mhob dyrus fan,  
A'th niwl a'th golofn dân.
- 2 Dy Yspryd Sanctaidd di,  
Dywysodd fyrdd o saint,  
O'i brofi moes bob dydd i mi  
'R anfeidrol werthfawr fraint ;  
Fel dyfroedd gloyw clir,  
I lonni'r llesg a'r gwan ;  
Diddanydd yn yr anial dir  
I'm dal â'i ras i'r lan.

**260.** *Y Nefoedd.* M. H.

- 1 **T**YR'D nefol G'lommen, oddi fry,  
A ch'od ni ar dy edyn cu ; ,  
Esgyn, a dwg ni fynu'n grwn  
Uwchlaw holl bethau'r bywyd hwn.

- 2 O am gael golwg glir o'r wlad,  
A gorsedd ein trag'wyddol Dad;  
Lle'r eiste'n Prynwr mawr ei fri,  
Mewn corph cyffelyb i'n cyrph ni!
- 3 Y saint o'i gylch addoli maen',  
A holl lu'r nef a blyg o'i flaen;  
Y Duw lewyrcha maes trwy'r dyn  
Ei bur ogoniant ar bob un.
- 4 Pa bryd y daw y dydd, O Dduw,  
Caf finnau esgyn yno i fyw;  
Sefyll a phlygu yn eu plith,  
A moli f' Arglwydd anwyl byth!

**261.** *Erfyn goleuni yr Yspryd Glân.* M. B.

- 1 **T**YR'D, tyr'd, O Yspryd Glân,  
A'r gwir oleuni lawr;  
Ein tristwch tro yn hyfryd hedd,  
A'n nos yn oleu wawr.
- 2 Pâr i ni deimlo'n bai,  
Ac arwain ni at Grist;  
A dangos drugareddau'th air  
Yn glir i'n henaid trist.
- 3 Ail fywyd moes i'n ffydd,  
Symmuda'n hofnau syth;  
Ac yn ein calon ennyn fflam  
Y cariad bery byth.
- 4 Preswylia di o'n mewn,  
Rho'n meddwl caeth yn rhydd;  
A moli'r Tad, y Mab, a Thi,  
Ein hyfryd waith a fydd.

**262.***Veni Creator.*

8, 7.

- 1 **T**YR'D, Yspryd Glân, i'n c'lonnau ni,  
A dod d' oleuni nefol ;  
Tydi wyt Yspryd Crist, dy ddawn  
Sydd fawr iawn a rhagorol.
- 2 Llawenydd, bywyd, cariad pur,  
Ydynt dy eglur ddoniau ;  
Dod eli'n llygaid, fel i'th saint,  
Ac ennaint i'n hwynebaw.
- 3 Gwasgara di'n gelynion trwch,  
A heddwch dyro ini ;  
Os T'wysog ini fydd Duw Nêr,  
Pob peth fydd er daioni.
- 4 Dysg ni adnabod y Duw Tad,  
Y gwir Fab rhad, a Thithau ;  
Yn un trag'wyddol Dduw i fod  
Yr hynod dri Phersonau.
- 5 Fel y molianner, y'mhob oes,  
Y Duw a roes drugaredd ;  
Y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glân,  
Da datgan ei anrhydedd.

**263.***Veni Creator.*

8, 7.

- 1 **T**YR'D Yspryd Glân, trag'wyddol  
Dduw,  
Yr unrhyw â'r Tad nefol ;  
Yr unrhyw hefyd â'r Mab rhad,  
Duw cariad tangnefeddol.
- 2 Llewyrcha'n c'lonnau ni â'th ras,  
Fel byddo gas in' bechu ;  
Ac ini mewn sancteiddrwydd rhydd,  
Bob dydd dy wasanaethu.



- 3 Ti y Diddanydd wyt yn wir  
Y'mhob rhyw hir orthrymder ;  
Dy holl ddaioni di, a'th glod,  
A thafod ni adrodder.
- 4 Y Ffynnon i'r llawenydd glân,  
Y gloywlwys Dân cariadol ;  
Ac i'r Enneiniad, mawr ei les,  
Sy'n rhoddi gwres ysprydol.
- 5 O Yspryd Glân, i'n c'lonnau ni  
Y gwir oleuni danfon ;  
Ac hefyd zêl, tra fom ni byw,  
I garu Duw yn ffyddlon.

**264.** *Wrth ymadael.* 8, 7, 4.

- 1 **T**YRED, Ffynnon bêr y bywyd,  
Llanw'n hyspryd â dy hedd ;  
Gad i'n mynwes feddu'th gariad  
O'n 'madawiad hyd y bedd :  
O dyfrhâ ni, &c.  
Ar ein ffordd trwy'r anial fyd !
- 2 'Nawr am lais efengyl hyfryd,  
Rhown yn unfryd glod i ti ;  
Yn ein calon, yn ein buchedd,  
Caed ei pheraidd ffrwythau hi :  
Bydd dy hunan, &c.  
Byth y'mhob man gyda ni.

**265.** *Crist, Goleuni y byd.* M. C.

Ioan viii. 12. Dat. xxi. 23.

- 1 **T**YWYLLWCH, fel y fagddu fawr,  
Orchuddiai'r ddae'r i gyd,  
Nes i'n Hiachawdwr dd'od i lawr  
I lwyf oleuo'r byd.

- 2 Palfalu'r wyf heb lewyrch Crist,  
Wrth geisio'r ffordd i'r ne' ;  
A chrwydro mewn anialwch trist,  
I'r aswy ac i'r dde'.
- 3 Ond Iesu, fel yr haulwen bur,  
Ddatguddia'r gwledydd draw ;  
A'r llwybyr i'r toreithiog dir,—  
Tir hyfryd sydd ger-llaw.
- 4 Tu draw yn uchel dŷ ein Tad,  
Trag'wyddol fangre'n Hiôr ;  
Yr Iesu sy'n goleuo'r wlad,  
A llonni'r nefol gôr.

266.

*Jubili.*

6, 8.

- 1 **U**DGENWCH, weision Duw,  
Mewn udgorn melus mawr ;  
Gan ddwyn i ddynol ryw  
Ragorol newydd 'nawr ;  
Blwyddyn y Jubili a ddaeth,  
A rhydd-did cu i'r enaid caeth.
- 2 Datgenwch oll ar g'oedd,  
Dros led y ddaear las,  
A llawen uchel floedd,  
Anrhydedd Crist a'i ras ;  
Blwyddyn y Jubili a ddaeth,  
A rhydd-did cu i'r enaid caeth.
- 3 Mae gwardigaeth hael,  
Trwy rinwedd gwaed yr Oen,  
I gaethion gweinion gwael,  
Sy'n byw dan ddirfawr boen ;  
Blwyddyn y Jubili a ddaeth,  
A rhydd-did cu i'r enaid caeth.

267.

*Cariad Duw.*

M. C.

1 **U**WCH pob rhyw gariad is y nef,  
Yw cariad pur fy Nuw ;  
Anfeidrol foroedd dyfnion maith,  
Heb fesur arno yw.

2 Dechreuodd draw cyn creu y byd,  
Fe bery fyth y'mla'n,  
Heb un cyfnewid ac heb drai,  
Pan elo'r byd ar dân.

3 O dewch, a gwelwch, chwiliwch ef,  
Anfeidrol gariad mawr,  
Ag sydd yn maddeu miloedd myrdd  
O feiau yn yr awr.

268.

*Golwg ar y nef.*

M. B.

1 **W**EL daccw'r hyfryd fan  
Mewn golwg gan ein ffydd !  
Ac fel mae'r gwyntoedd yn cyfhâu,  
Mae yn nesâu bob dydd.

2 'Does lle in' golli'r ffordd,—  
Y dydd mae'r niwl o'n bla'n ;  
A'r nos, trwy'r holl anialwch hir,  
Y golofn bur o dân.

3 Fe'n tywys Yspryd gras,  
Yn gywir ma's o law,  
Trwy ganol maith sychedig dir,  
I'r Ganaan bur sydd draw.

4 Y dyfroedd gloyw'n lli'  
O'r Graig i ni sy'n d'od,  
A'n nertha ni, rai llesg a gwan,  
Gael pechod dan ein tro'd.

- 5 'Nol addewidion gras,  
Cawn dderbyn ma's o law  
Drysorau gwell tu draw i'r bedd,  
Nâ fedd yr India draw.

**269.** *Cariad y Gwarechwr.* 8, 8, 8, 6.

**W**EL dyma'r cariad sydd yn awr  
Yn curo pob cariadau lawr,  
Yn llyngcu enwau gwael y llawr  
Oll yn ei ênw ei hun ;  
O fflam angerddol, gadarn, gref,  
O dân ennynwyd yn y nef !  
Trag'wyddol gariad ydyw ef,  
Wnaeth Duw a ninnau'n un.

**270.** *O flaen y Cymmun.* 8, 7.

- 1 **W**EL dyma wledd yr addfwyn O'n,  
O basgedigion breision ;  
A gwin puredig yn ddi-drai,  
I lawenhâu y cleifion.
- 2 Ond gwledd yw hon gyfoethog, hael ?  
'Does diwedd 'gael 'mo honi ;  
Pwy na anturia 'mlaen yn rhwydd  
I wledd yr Arglwydd Iesu ?
- 3 Bwytêwn yn helaeth yn ei dŷ,  
Mae ef i ni'n pertbynu ;  
I'r claf, i'r gwan, i'r tlawd o hedd,  
Mae cyflawn wledd gan Iesu.
- 4 Yn ëon yfwn îs y nen  
Ffrwyth y Winwydden heddy' ;  
Ar fyr cawn brofi fry ei blas,  
O fewn i deyrnas Iesu.

271.

*Brenin Sion.*

8, 7, 4.

Essay xxxii. 1, 2.

- 1 **WELE!** Brenin a deyrnasa  
Mewn cyfiawnder perffaith byth ;  
Dan ei hoff lywodraeth meddir  
Rhyw fendithion rif y gw lith :  
Wrth ei orsedd, &c.  
Boed im' lynu tra fwyf byw.
- 2 Mae y Gwr rhyfeddol yma  
Yn ymguddfa rhag y gwynt ;  
Ac yn lloches rhag y storom,  
I'w holl bobol ar eu hynt :  
Ni chaiff pechod, &c.  
Byd, na satan ladd y rhai'n.
- 3 Y mae'r Iesu fel afonydd  
Dyfroedd lawer mewn sych-dir,  
Ac fel cysgod craig ragorol  
Pan fo'r gwres yn para'n hir :  
Wrth yr afon, &c.  
Dan ei gysgod, trigwyf mwy.
- 

272. *Cadernid a harddwoch yr eghwys.* 8, 7.

- 1 **WELE** gadarn sylfaen Sion,  
Ar y graig drag'wyddol gref !  
Pan falurio'r bryniau mawrion,  
Saif preswylfa Brenin nef :  
Wele ddisglair furiau'r ddinas !  
Wele'i 'strydoedd hardd eu gwedd !  
Wele, mewn adeilad addas  
Orsedd-faingc Tywysog hedd !

- 2 Ar yr amryw wych ddinasoedd  
 Mawr ragora Sion gu ;  
 Duw ei hun a adeiladodd  
 Yno'i deg frenhinol dŷ :  
 Gogoneddus bethau rhyfedd  
 A ddatguddir am y gaer ;  
 Hardd Gaersalem yw gorfoledd  
 Ac anrhydedd yr holl ddae'r.
- 3 Hoffa'r Arglwydd ei phyrth gloywon,  
 Lle daw'r llwythau llon y'ng'hŷd ;  
 Lle ymgynnull ei chantorion  
 A'i cherddorion o un fryd :  
 O mor hyfryd yw'r cyfarfod !  
 O'r fath orfoleddus lu !  
 Pêr ddadseinia'r ddinas hynod  
 Wrth foliannu'r Brenin cu.

273. *Ar ddydd Gŵyl Ystywl.* 8, 7, 4.

- 1 **W**ELE ganwyd y Messias !  
 Daeth yn wir yr hyfryd ddydd ;  
 Awn i Beth'em gyda'r doethion,  
 Awn yn awr ar aden ffydd ;  
 Ac offrymmwn, &c.  
 Ein hanrhegion iddo ef.
- 2 Testyn cân yr holl brophwydi,  
 Seren Jacob, Had y Wraig ;  
 Silo Juda, Gwreiddyn Jesse,  
 'R hwn a 'siga ben y ddraig ;  
 T'wysog heddwch, &c.  
 Yn y preseb gwelir ef.

- 3 Gelwir enw hwn Rhyfeddol,  
 Tad pob trag'wyddoldeb yw ;  
 Glân angylion a addolant  
 Y Cynghorwr, Cadarn Dduw ;  
 Cyd-addolwn, &c.  
 Ninnau Dduw yn natur dyn.
- 4 Gorfoleddwn, a chyd-ganwn  
 Heddyw beraidd, newydd gân ;  
 Canys ganed ini Geidwad,  
 'R hwn a gaed trwy'r Yspryd Glân :  
 Iechydwrïaeth, &c.  
 I drueiniaid trwyddo ddaeth.
- 

274. *Crist wedi ennill y frwydr.* 8, 7.

- 1 **W**ELE Iesu'r pen rhyfelwr  
 'Nawr yn d'od o Edom wlad !  
 Coch ei wisg, a'i fraich yn rymmus,  
 Draig yn glwyfus dan ei dra'd :  
 Am yr hyfryd fuddugoliaeth  
 Canaf ronyn ar y llawr,  
 Hyd nes gwawrio'r hyfryd fore  
 Cana'i'n nhrag'wyddoldeb mawr.
- 2 Clod i'r Iesu yn drag'wyddol  
 Am ei ryfedd gariad rhad ;  
 Buddugoliaeth, buddugoliaeth,  
 Gaed yn berffaith yn ei wa'd ;  
 Nerthoedd uffern a orchfygodd,  
 Angau faeddwyd ganddo ef ;  
 Yn oes oesoedd caiff ei foli,  
 A'i glodfori yn y nef.

**275.** *Cariad brawdol.* 7, 4.

Col. iii. 14. 1 Ioan iii. 14. Ioan xiii. 34.

1 **W**ELE mor ddymunol yw  
 Cariad brawdol,  
 Una hwn holl feibion Duw,  
 Yn drag'wyddol ;  
 Rhwymyn pob perffeithrwydd cu  
 Ydyw cariad,  
 Gweddus yw i sanctaidd dŷ  
 Duw ein Ceidwad.

2 Y mae hwn, pan fyddo'n iawn,  
 Yn rhagori  
 Ar bob rhinwedd a phob dawn  
 Roddir ini ;  
 Cariad brawdol, siriol, mwyn,  
 Sy'n dystiolaeth,  
 Ddarfod ini gael ein dwyn  
 O farwolaeth.

3 Cofiw'n mwy orchymyn gwiw  
 Iesu tirion,  
 Cariad at ein gilydd yw,  
 Pur o'r galon ;  
 Cofiw'n am ei gariad ef,  
 Fel annogaeth ;  
 Ac erfyniwn nawdd y nef  
 Ini'n helaeth.

**276.** *Ail ddyfodiad Crist.* 8, 7, 4.

1 **W**ELE'n dyfod ar y cwmmwl!  
 Mawr yw'r enw s' iddo 'nawr !  
 Ar ei fraich ac ar ei forddwyd  
 Ysgrifenwyd ef i lawr :  
 Haleliwia, &c.  
 Groesaw, groesaw, addfwyn Oen.



- 2 Mil o filoedd, myrdd myrddiynau  
 O gymdeithion hardd eu gwedd,  
 Welir draw yn codi fynu  
 I'w gyfarfod ef o'r bedd :  
 Darfu galar, &c.  
 Daeth llawenydd yn ei le.
- 3 Nid oes yno gofio beiau,  
 Dim ond llawn faddeuant rhad ;  
 Poenau'r groes, a grym y cariad,  
 A rhinweddau maith y gwa'd :  
 Darfu ofon, &c.  
 Dyma iechydwrriaeth lawn.

277.

*Y dyddiau diweddaf.*

7au.

Esay ii. 2—4.

- 1 **W**ELE'r dyddiau'n gwawrio draw,  
 Amser hyfryd sydd ger llaw ;  
 Mynydd tŷ ein Harglwydd mâd  
 Fydd yn uwchaf trwy'r holl wlad.
- 2 Gwelir teyrnas Iesu mawr  
 Yn ben moliant ar y llawr ;  
 Daw'r Cenhedloedd yn gyttûn  
 I ddyrchafu Mab y dyn.
- 3 Gwelir pobloedd lawer iawn  
 Yn dylifo atto'n llawn ;  
 Cyfraith Iesu gadwant hwy,  
 Ac ni ddysgant ryfel mwy.
- 4 Deued Gogledd, Dwyrain, De',  
 A'r Gorllewin atto fe ;  
 Doed terfynau'r dda'r i gyd  
 I ddyrchafu Prynwr byd.

278.

*Mabwysiad.*

M. H.

1 Ioan iii. 1—3. Gal. iv. 6.

- 1 **W**ELE'r fath gariad rhyfedd, rhad,  
A roddwyd arnom gan y Tad ;  
Ni bechaduriaid, marwol ryw,  
- Ein galw wnaed yn blant i Dduw.
- 2 Ac ni amlygwyd etto'n wir  
Mor fawr y cawn ni fod cyn hir ;  
Ond pan ddisgyno Crist o'r nef,  
Cawn fod yn debyg iddo ef.
- 3 Gwirionedd yw fod pob yr un  
S' a'r gobaith hwn yn puro'i hun ;  
Oddiwrth bob nwyd a phechod cas,  
Yn bur fel Crist, trwy rym ei ras.
- 4 Am hyn, os caf, O nefol Dad,  
Ran fabaidd yn dy gariad rhad ;  
I orphwys doed dy Ysryd di  
Fel c'lommen ar fy nghalon i.
- 5 Na ad im' mwyach fel caeth was,  
Nesâu'n ddigrêd at orsedd gras ;  
Rho ffydd i lefain, Abba, Dad,  
Ac arddel fi fel un o'th had.

279.

*Cysur i'r cystuddiol.*

M. H.

Esay lvii. 15—19.

- 1 **Y** DYRCHAFEDIG uchel Dduw,  
Ei einioes annherfynol yw ;  
Preswylio mae y cyssegr fry,  
A sanctaidd yw ei enw cu.
- 2 Ond disgyn wna i fyd sydd îs,  
Mae ganddo ar y ddaear lÿs ;  
Yr ysryd cystuddiedig yw  
Y drigfan lle mae'n hoffi byw.

- 3 Yr enaid isel a fywhâr,  
A'r un cystuddiol gan ei air ;  
Y galon ddrylliog a iachâ,  
A'r blin ei feddwl esmwythâ.
- 4 O dryllia di y funud hon  
Y galon garreg dan ein bron ;  
A'r un friwedig rhwyma hi,  
Trwy roi dy heddwch, Iôr, i ni !

280.

*Wrth ymadael.*

M. C.

**Y**GEIRIAU heddyw, Arglwydd Dduw  
O'th ras a glywsom ni ;  
Yn ein calonnau planna hwynt,  
Fel dygont ffrwyth i ti.

*Boed diffuant barch a moliant  
Fyth i Frenin y gogoniant ;  
Ar ei air y byddo llwyddiant,  
I ddwyn heddwch, i ddwyn heddwch,  
I derfynau eitha'r byd.*

281.

*Prynedigaeth werthfawr.*

M. H.

**I** MAE dedwyddwch cyrrau'r byd  
Yn gorphwys ar dy angau drud ;  
Hyfrydaf waith angylion fry  
Yw seinio brwydyr Calfari.

- 2 O holl weithredoedd nef yn un,  
Y bennaf oll oedd prynu dyn ;  
Rhyfeddod mwyaf o bob oes  
Oedd, Iesu, 'th weled ar y groes.

- 3 Dy waed yn llifo dros y byd,  
Wel dyma'r trysor mwyaf drud!  
Fyth na foed ond dy farwol glwy'  
Yn sylfaen pob caniadau mwy.
- 4 Darfydded canmol pob rhyw un,  
Darfydded sôn am haeddiant dyn;  
Darfydded ymffrost o bob rhyw,  
'Does ymffrost ond y'nggroes fy Nuw.

282. *Y dydd a nesaodd.* 7, 4.

1.

**Y** MAE heddyw nefol wawr—yn llewyrchu  
Ac yn chwalu'r t'wyllwch mawr—yn y  
fagddu;  
Haul Cyfiawnder hyfryd iawn—a ddisgleiria,  
Ernes yw o fore llawn—Haleliwia.

2.

Y mae'r dyddiau'n dod i ben—dyddiau hy-  
fryd,  
Pan ddyrchefir Brenin nen—tros yr hollfyd;  
Fe â rhinwedd angau drud—pen Calfaria,  
Trwy ardaloedd pella'r byd—Haleliwia.

3.

Fe bregethir Crist a'i ras—mewn awdurdod  
Trwy yr India eang fras—yn ddi-ddarfod;  
Fe â swm yr udgorn pur—hyd yr eitha',  
I'r Gorrlewin anial dir—Haleliwia.

4.

Rhaid i'r Iesu'n helaeth gael—ymae'n haedd  
Gwel'd o ffrwyth ei lafur hael—a'i ddiwallt  
Miloedd myrdd o estron lu—am y cynta',  
Ddont i brofi'i gariad cu—Haleliwia.

**283.** *Diwedd pob peth yn nestlu.* 8, 7.

1 **Y** MAE'r haulwen wedi blino  
 Teithio yn yr wybren las,  
 Daear drom sy mron diffygio  
 Porthi'r llysiâu yn y ma's ;  
 Mae'r planedau'n gwaeddi, Diwedd ;  
 Pob creadur yn ei ryw  
 Sy'n och'neidio am gael gweled  
 Gwir ddatguddiad meibion Duw.

2 **Y** mae'r oriau yn fy ngalw,  
 Ydynt, beunydd, i bar'toi,  
 Cyn dêl tân ar ddinas distryw,  
 Tua Sôar draw i ffoi :  
 'Mafael ynof, Iôr, yn fuan,  
 Onid ê ni ddeuaf byth ;  
 Cyn dêl tân i losgi Sodom,  
 Yn y bryniau gwna fy nyth.

**284.** *Gwerthfawrogrwydd Crist.* M. H.

- 1 **Y** MDRECHWN mwy i draethu ma's  
 Fawrhydi'r Oen, a'i werthfawr ras ;  
 Anfeidrol werthfawr yw ei wa'd,  
 I'n gwneud yn rhydd, a'n prynu'n rhad.
- 2 Llawenydd mawr sy'n llifio ma's  
 O ffynnon rad ei nefol ras ;  
 I ddisychedu'r enaid sydd  
 At Grist yn ffoi ar aden ffydd.
- 3 Mewn gofid trwm a galar trist,  
 Mae cysur cryf y'nghariad Crist ;  
 Esmwythder hoff dan gystudd hir,  
 A noddfa dêg mewn anial dir.

4 Mae'n olud maith mewn tlodi mawr,  
 Mae'n nefoedd lon ar ddaear lawr ;  
 Mae'n fywyd da yn angau du,  
 A rhan drag'wyddol freiniol fry.

**285.** *Buddioldeb yr Ysgrythyrau.* M. H.

- 1 **Y**'MHOB rhyw drallod blin y b'wyf,  
 Ehedeg at fy Nuw yr wyf ;  
 Dim gobaith mewn un lle ni chair,  
 Ond yn ei 'sgrifenedig Air.
- 2 Yn Llyfyr gras fy nefol Dad  
 'Rwy'n cael i'm blinder esmwythâd ;  
 Ac y'mhob dalen bur o'r bron  
 Wyneb a llais fy Mhrynwr llon.
- 3 Hwn yw y maes, ond chwilio'n iawn,  
 Lle'r gwerthfawr berl cuddiedig cawn ;  
 O hwn daw sanctaidd ddwr i ma's,  
 I ddiffodd syched pechod cas.
- 4 Tÿf yma bren gwybodaeth llawn,  
 Heb berygl ynddo os bwyttâwn ;  
 Hwn yw Datguddiad Duw ei hun,  
 Uwch rheswm dall a synwyr dyn.
- 5 O boed i'th Air, alluog Dduw,  
 Gyfeirio 'nhraed i tra fwy' byw ;  
 Rhag troi o'r brif ffordd ddedwydd fwyn,  
 Ar dy ddeheulaw sydd i'n dwyn.

**286.** *Cyflawnder Crist.* M. C.

Ioan i. 14, 16.

- 1 **Y**M mhlith holl ryfeddodau'r nef,  
 Hwn yw y mwyaf un,  
 Sef gwel'd anfeidrol ddwyfol Fod  
 Yn gwisgo natur dyn.

2 Ni chaiff fod eisiau byth na thrai,  
Tra seren yn y nef,  
Ar neb o'r rhai a roddo'u pwys  
Ar ei gyflawnder ef.

3 Doed y trueiniaid yma 'nghŷd,  
Oll yn newynog sy ;  
Cânt eu diwallu oll yn llawn  
O ras y nefoedd fry.

4 Fe ylch ein beiau ffwrdd â'i waed,  
Fe'n canna oll yn wŷn ;  
Fe'n dwg o'r anial blin i maes  
At deulu Sion fryn.

*Medda drysor fel y ce'nfor,  
Byth ni cheisiaf ddim yn rhagor,  
Hedd a bywyd yw ei ffafor,  
Hedd rhagorol, bywyd bythol,  
Haleliwia, mohwch ef.*

**287.** *Dirgelhoch Rhagluniaeth.* 9, 8.

1 **Y**MSYMMUD mewn llwybrau dir-  
gelaidd,

I wneuthur ei wyrthiau mae Duw ;  
Ei draed yn yr eigion a esyd,  
A'r gyrwynt ei gerbyd ef yw :  
Y'mhell mewn dyfnderoedd annhraethol  
O ryfedd fedrusrwydd di-flin,  
Trysora'i amcanion ardderchog,  
A gwna ei ewyllys ei hun.

2 Chwi, seintiau, cymmerweh galonddid,  
Cymmylau, a ofnwch yn awr,  
Ynt lawn trugareddau, a thorrant  
Yn helaeth fendithion i lawr :

Na fernwch yr Iôn wrtn eich syniwyf,  
Hyderwch o hyd am ei hedd ;  
Tu cefn i bob gygus ragluniaeth  
Mae gwenau i'w gwel'd ar ei wedd.

- 3 Yn fuan addfeda'i ddibenion,  
Gan agor yn gyson bob dydd ;  
Yn chwerw gall fod y blaguryn,  
Ond pêr y blodeuyn a fydd :  
Un gibddall yw pob anghrediniaeth,  
Ei waith nis amgyffred yn wir ;  
Dëonglydd ein Duw yw ei hunan,  
Gwna'n eglur bob gweithred cyn hir.

288.

*Adda a Christ.*

6. 4.

1 **Y**N Eden ardd mae'n wir,  
Fe gofir hynny'n hir,  
Fe gwympwyd lawr ;  
Ond Adda'r Ail a ddaeth,  
Ein codi'n uwch a wnaeth,  
Fe'n gwelir ni oedd gaeth,  
Mewn rhydd-did mawr.

2 Os camwedd ddaeth i'r byd,  
Trwy'r Adda cynta'i gyd  
Er chwerwder chwith ;  
Gwir Adda'r Ail o'r nef  
A'i llwyr orchfygodd ef,  
O, f'enaid, cwyd dy lef,  
Molianna fyth.

3 O, f'enaid, deffro'th gân,  
O ddedwydd glodydd glân,  
Mawr yw dy fraint ;



Trugaredd fawr ei dawn,  
Gwir etfeddiaeth lawn,  
Cymdeithion hyfryd iawn,  
Duw'r nef a'i Saint.

**289.**            *Eden a Chalfaria.*            8. 8. 6.

- 1 **Y**N Eden, cofiaf hynny byth,  
Bendithion gollais rif y gwllith,  
Syrthiodd fy nghoron wiw;  
Ond buddugoliaeth Calfari  
Ennillodd fwy yn ol i mi,—  
Mi ganaf tra fwy' byw.
- 2 Ar Galfari y'ngwrês y dydd  
Fe gawd y gwystyl mawr yn rhydd,  
Trwy dywallt gwaed yn lli;  
'Does dim heb dalu, rhoddwyd iawn,  
A chroeswyd llyfrau'r nef yn llawn,  
Heb ofyn dim i mi.
- 3 Ffydd! daccw'r fan, a daccw'r pren,  
Yr hoeliwyd arno D'wysog nen,  
Yn wirion yn fy lle;  
Y ddraig a faeddwyd ganddi'i hun,  
Can's clwyfwyd dau, gorchfygodd un;  
A'r Iesu oedd efe.

**290.**            *Blino ar y Creadur.*            M. C.

- 1 **Y**N fuan gâd, O f'enaid cu,  
Wrthddrychau'r ddaear hon;  
Nid oes, er chwilio, ynddynt oll,  
Ond blinder prudd i'm bron.

- 2 Nid yw'r creadur oll i gyd,  
Ond trwm a llwythog faich ;  
Am hynny'n brysur rho dy bwys  
Ar gref a dwyfol fraich.
- 3 Rho ffarwel byth i bob rhyw chwant,  
Pob pleser is y nen ;  
A chymmer Iesu o dy fodd  
Yn brïod ac yn ben.
- 4 Ni wela'i wrthddrych mewn un man,  
O'r ddaear las i'r ne',  
A dâl ei garu gennyf mwy,  
Yn unig ond efe.

291. *Adgyfodiad Crist a'i bobl.* M. C.

- 1 **Y**N fyw pan gododd Crist o'r bedd,  
A satan dan ei dra'd ;  
Rhoes wystyl siccir iawn i'w saint,  
Caent hwythau oll ryddhâd.
- 2 Er iddynt huno dro mewn hedd,  
Bob un mewn gwely pridd ;  
Pan gano'r udgorn, d'ont i gyd  
I'r lan, yr olaf ddydd.
- 3 Os undeb feddwn 'nawr trwy ffydd  
A'r Gwr fu ar y groes ;  
Ac os yn ufudd y parhêwn  
Trwy ystod fer ein hoes ;—
- 4 I ni, er anheilynged fym,  
Y ceidw'r Duw di-lyth,  
Hardd goron y gogoniant glân,  
'R hon ni ddiflanna fyth.

- 5 Rho, ynte, Nêr, in' ras a nerth  
 I fyw it' bob yr un ;  
 A chanu'n bêr ein taith ar ben,  
 Fel hyn yn angau'i hun ;—
- 6 "Yr Oen a'm prynodd ar y pren,  
 Yn fyw mi wn ei fod ;  
 Caf etto weled Duw'n fy nghnawd,  
 A chanu byth ei glod."

292.

*Y Ddeddf Foebol.*

9. 8

- 1 **Y**N Sion mae cyfraith ragorol,  
 Gan Dduw yno'n rheol fe'i rhoed ;  
 Un weddus, ddaionus i ddynion,  
 Ni bu un mor union erioed :  
 Ni ofyn ddim m'wy nô chyfiawnder,  
 Llai gennym ni chymmer ychwâith  
 Melldithia i ddistryw diddarfod,  
 A dorro'i chyfammod un waith.
- 2 Pe byddai fy natur yn berffaith,  
 Mi gadwn y gyfraith i gyd :  
 Myfyrio yn hon f'ai 'nigrifwch,  
 A'i gwneud fy hyfrydwch o hyd :  
 Ac er nad oes gennyf un gobaith  
 Byth bellach *trwy* 'r gyfraith gael byw ;  
 'Does obaith am nefol drigfannau  
 Heb gadw glân ddeddfau fy Nuw.
- 3 Draw gleddyf cyfiawnder yn deffro,  
 O ryfedd ! i daro Mab Duw ;  
 Gwnaed T'wysog y nef yn anafus,  
 Er mwyn i rai beius gael byw :

Fe dalodd ein dyled bob tippyn,  
 Mae'n awr i'r credadyn ryddhâd,  
 A gras i fucheddu yn foesol  
 Trwy rinwedd annhraethol y gwa'd.

**293.** *Diogelwch y Credadyn* M. H.

Ioan 5. 24.

- 1 **Y**N wir, yn wir, medd Gwir ei hun,  
 Pob cyfryw ddyn sy'n gwrando'm  
 llef,  
 Gan gredu'n iawn i'r Tad a'm rhoes,  
 Mae didrangc einioes ganddo ef.
- 2 Y dyn yr hwn sy'n ufuddhâu  
 I'm geiriau hyfryd i trwy ffydd,  
 Ni ddaw i farn, ond trwodd aeth  
 O angau caeth i fywyd rhydd.

**294.** *Buddugoliaeth a ffyddlondeb Crist.* 1lau.

1.

**Y**R afon a lifodd rhwng nefoedd a llawr,  
 Yw sail fy ngorfoledd a'm cysur yn awr;  
 Ar fynydd Calfaria caw'd congwest a hedd,  
 A'n brenin sy'n cadw agoriad y bedd.

2.

Wel, bellach, dechreuwn, mae'n ddigon o bryd  
 I seinio caniadau i Brynwr y byd;  
 Efe wnaeth y cwbul, ac iddo bo'r clod,  
 Bydd canu am dano tra'r nefoedd yn bod.

3.

Fe gawsom y cyfaill ffyddlonaf sy'n bod,  
 'R addewid a roddodd ni thorrodd erio'd;  
 Er byw'n ei ogoniant y'nghanol y nef,  
 Mewn awr o gyfyngder fe wrenyd ein llef.

**295.** *Pedwar Tymmor y Flwyddyn* 8. 7.

- 1 **Y**R egin gwan, gan eira gwyn,  
Gysgodir yn y Gauaf;  
Mae'r rhew a'r oerfel o wir fudd,  
Y gwlaw a'r stormydd garwaf.
- 2 Y Gwanwyn hoff sy'n gwenu'n hardd,  
Trwy'r maes, a'r ardd, a'r mynydd;  
A thegwch y gre'digaeth fawr  
Ymddengys 'nawr o'r newydd
- 3 Y borfa deg a'r yd a dardd,  
Y wlad a chwardd gan flodau;  
A'r adar gwâr trwy'r goedwig wyrdd  
A byngciant fyrdd o geingciau.
- 4 Gwresoga'r Haf y Gogledd o'r,  
Dadleitha'r môr rhewedig;  
A chyfoethoga'r ddaear wael  
A'i roddion hael caredig.
- 5 Yr Hydref teg cyfoethog, ha'l,  
Wobrwy'a'n gofal cywir;  
Addfeda ffrwythau'r ddaear fras,  
A chnwd y ma's a fedir.
- 6 'Mhob rhan, O Dduw, o'r flwyddyn frau, .  
Dy ddoniau a dderbyniwn;  
Dy foliant mawr o hyn i ma's,  
Trwy nerth dy ras a draethwn.

**296.** *Crist yn Noddfa.* 6, 6. 8.

**Y**R Hollalluog Dduw,  
Fy unig noddfa yw,  
Yr hwn a fu ar Galfari  
Yn prynu dynol-ryw :

Ei nerth os caf, pa elyn saf  
 O flaen fy Naf o'r nef?  
 Dall satan llym, sy'n fawr ei rym,  
 I beri dim un niwed im',  
 Er maint ei ddigter ef.

---

**297.** *Calondid oddiwrth fuddugoliaeth Crist. M. B.*

- 1 **Y**R Iesu ga'dd y dydd,  
 Ca'dd fuddugoliaeth lawn,  
 Yn erbyn uffern faith ei hun,  
 Ar groesbren un prydnhawn.
  - 2 Agorodd byrth y nen  
 O led y pen i rai  
 Cystuddiol, gorthrymedig, gwan,  
 Sy'n griddfan dan eu bai.
  - 3 Am hynny awn yn hŷ  
 Trwy ganol lluoedd maith,  
 Heb ofni dyfais, llid, na grym,  
 Gelynon llym ein taith.
  - 4 Cyd-deithiwn yn y bla'n,  
 Yn lân i Sion fryn;  
 Lle mae myrddiynau maith mewn hwyl  
 Yn cadw gŵyl am hyn.
- 

**298.**

*Duw oedd y Gair.*

M. C.

Ioan 1. 1—3, 14.

- 1 **Y**R oedd y Gair cyn creu y dda'r,  
 Anifail gwâr na dyn;  
 A'r Gair oedd gydâ Duw yn byw,  
 A'r Gair oedd Dduw ei hun.

- 2 Ei law a wnaeth y byd mor dda,  
A'i gynnal wna i gyd ;  
Pen ar yr holl gre'digaeth faith,  
Ei waith, yw Prynwr byd.
- 3 Ond wele daeth o'r nef i lawr,  
Heb fawr o barch na bri ;  
A thrigodd yma'n rhyfedd dlawd,  
Mewn gwisg o gnawd fel ni.
- 4 Ei wir ogoniant welodd rhai,—  
Trwy'r cnawd llewyrchai ma's,—  
Fel unig Fab y Tad, yn llawn  
O bob rhyw ddawn a gras.

**299.** *My fi yw'r seren fore eglur.* 6. 8.

- 1 **Y** SEREN fore sydd  
Yn ymlid draw y nos ;  
A thry yn oleu ddydd  
Dywyllwch llawer o's :  
Eich llygaid trowch, genhedloedd trist,  
I ganfod cryf ddisgleirdeb Crist.
- 2 Gwyn fyd y dydd y daeth  
Yr Iesu mwyn i'r byd ;  
Taleithiau'r ddaear faith  
Cyd-lawenhewch i gyd :  
Dadseiniwch byth Hosanna ber,  
Gan godi'r sw'n yn uwch nâ'r ser.

**300.** *Y galarwyr gwynfydedig.* 8. 7.

- 1 **Y** SPRYD sych, pa les wna hwnnw ?  
Rhagrith gwag, neu grefydd gau ?  
Duwiol dristwch am ein pechod,  
Ar y rhai'n rhagori mae :  
Calon ddrylliog, gystuddiedig,  
Ni ddirmygir byth gan Dduw ;  
Ger ei fron mae'n aberth peraidd,  
Gwaith ei Yspryd Sanctaidd yw.

2 Crist sydd Gyfaill i'r pechadur  
 Edifeiriol am ei fai ;  
 'R yspryd clwyfus geiff yn wastad  
 Ei hoff ffafar E' fwynhâu ;  
 Gwyn eu byd yr holl alarwyr,  
 Dedwydd fyddant cyn bo hir ;  
 Cânt ddiddanwch melus hyfryd,  
 Mae addewid Crist yn wir.

## MAWL I'R DRINDOD.

## I.—M. H.

Gogoniant, moliant, parch a bri,  
 I'r Un a Thri trag'wyddol fyth;  
 Y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glân,  
 Fel gynt, tra bo na chan na chwyth.  
 (GWEL HEFYD HYMN 152.)

## II.—M. H. D.

I'r Tad, am greu, a charu'n rhad,  
 I'r Mab, am wneud gwir iawn a'i wa'd,  
 A'r Yspryd Glân, am weini gras  
 I ddynion llwm y ddaear las;  
 Gogoniant glân trwy'r byd uwch ben,  
 Ac yn anneddau dyn is nen,  
 Fel gynt yr oedd cyn bod y byd,  
 Y mae pryd hyn, a bydd o hyd.

## III.—M. C.

I'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd Glân,  
 Mewn hyfryd gân o hyd;  
 Rhod pawb trwy'r byd bereiddiaf fawl,  
 A'r nefawl gôr i gyd.

## IV.—M. C. D.

I'r Tad, am greu, a charu'n rhad,  
 I'r Mab, am brynu'n ddrud,  
 A'r Yspryd Glân, Diddanydd mād,  
 Am selio'r saint i gyd;  
 Gogoniant byth heb baid uwch ben,  
 Trwy holl drigfannau'r nef,  
 Ac yn anneddau dyn is nen,  
 A llafar uchel lef.



## V.—M. B.

Rhoed pawb trwy'r byd ber fawl,  
A'r nefawl gôr i gyd,  
I'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd Glân,  
Mewn hyfryd gân o hyd.

## VI.—M. B. D.

I'r Tad, am garu'n rhad,  
I'r Mab, am brynu'n ddrud,  
I'r Yspryd Glân, Diddanydd mād,  
Am selio'r saint i gyd;  
Gogoniant byth uwch ben  
Trwy holl drigfannau'r nef;  
Ac yn anneddau dyn is nen,  
A llafar uchel lef.

## VII.—2. 8.

Ar gân,  
I'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd Glân,  
Fel engyl Daw i gyd ar dân,  
Rhoed mawr a mân ogoniant mwy,  
Tra paro byrion ddyddiau'r byd,  
Ac fry o hyd trwy oesoedd hwy.

## VIII.—5. 8.

Gogoniant i'r Tad, a'n carodd mor rhad,  
I'r Mab, am ein prynu ar bren;  
I'r Yspryd, un wedd, rydd gyssur a hedd,  
I ddynton anniddan is nen.

## IX.—6. 4.

Gogoniant rhown ar gân  
I'r Drindod heb wahan,  
Yr Un yn Dri;  
I'r Tad am greu y byd,  
I'r Mab am brynu'n ddrud,  
A'r Yspryd Glân y'nghyd,  
Rhown barch a bri.

## X.—6. 4.

I'r Un a Thri hoed mawl,  
Mewn didawl gân!  
Pob parch, a bri, a chlod,  
I'r Drindod lân!  
Am gariad oesol cry',  
Am brynu fry ar bren,  
Am selio'r seintiau mwyn,  
A'u dwyn i'r nen.

## XI.—6. 4. 8. 7.

Drag'wyddol Un a Thri!  
 Y clod, y parch, a'r bri,  
 A llafar fawl,  
 Mewn cân ddi-dawl i ti!—  
 Y Tad, am greu a charu'n rhad,  
 Y Mab, am wneud gwir iawn a'i wa'd,  
 A'r Yspryd Glân, am buro,  
 Heb flino, 'r gwaela ga'd.

## XII.—6. 6. 8.

Drag'wyddol Un a Thri!  
 Y clod, y parch, a'r bri,  
 A llafar fawl, mewn cân ddi-dawl,  
 A fyddo mwy i ti!  
 Y Tad, o hyd, am garu byd  
 Oedd wael ei bryd, a'th gas;  
 Y Mab, un wedd, am brynu hedd,  
 A chongc'ro'r bedd, a'th loyw gledd,  
 A'r Yspryd Glân, am ras.

## XIII.—6. 8. (GWEL HYMN 126.)

## XIV.—7au.

Molwch Dduw pob bendith ddrudd,  
 Molwch bawb trwy gyrrau'r byd;  
 Molwch, luoedd nef, ar gân,  
 Dad, a Mab, ac Yspryd Glân.

## XV.—7au.

Molwch fyth Jehofa Dduw,  
 Ffynnon pob rhyw fendith yw;  
 Molwch Ef trwy'r ddaear lân,  
 Am ei roddion hael a'i ras;  
 Molwch, luoedd nef, ar gân,  
 Dad, a Mab, ac Yspryd Glân.

## XVI.—7au.

Molwch fyth Jehofa Dduw,  
 Ffynnon pob rhyw fendith yw;  
 Molwch ef trwy'r ddaear las,  
 Am ei roddion hael a'i ras;  
 Molwch ef trwy'r byd uwch ben,  
 Luoedd disglair nesoedd wen;  
 Moled pawb, a llafar gân,  
 Dad, a Mab, ac Yspryd Glân.

XVII.—7. 4.

Molwch bawb trwy'r ddaear Dduw, Haleliwia,  
Ffynnon pob rhyw fendith yw, Haleliwia,  
Molwch, luoedd nef, ar gân, Haleliwia,  
Dad, a Mab, ac Yspryd Glân, Haleliwia.

XVIII.—7. 6.

I'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd,  
Y bo gogoniant gwiw,  
Trwy holl drigfannau'r gwynfyd,  
A'r byd lle'r ôm yn byw ;  
Fel 'roedd cyn bod y bydoedd,  
Y mae bob munud awr ;  
A bydd yn nef y nesoedd  
Trwy drag'wyddoldeb mawr.

XIX.—8au.

Clodforwch, nefolion i gyd,  
A chwithau, drigolion y llawr,  
Hael Ffynnon bendithion y byd,  
Y Drindod mewn Undod yn awr :  
Y Tad, am ein caru mor rhad,  
Y Mab, am ein prynu ar bren,  
A'r Yspryd, am weini iachad  
I gleifion anniddan is nen

XX.—8. 8.

Molwch Dduw, holl ddaearolion,  
Molwch Ffynnon pob bendithion ;  
Molwch Ef, drigolion gwynfyd,  
Molwch Dad, a Mab, ac Yspryd.

XXI.—8. 8. 8.

I'r Tad, am greu a charu'n rhad,  
I'r Mab, am wneud gwir iawn â'i wa'd,  
A'r Yspryd Glân, am weini gras ;  
Gogoniant byth trwy'r byd uwch ben,  
Ac yn anneddau dyn is nen,  
Nes elo'n ulw'r ddaear lās.

XXII.—6 llin. 8au.

Pr Tad, am greu a charu'r byd,  
I'r Mab, am ddod i'n prynu'n ddrud ;  
A'r Yspryd Glân, Diddanydd mād,  
Am weini'n rhwydd ei roddion rhad ;  
Gogoniant byth trwy'r byd uwch ben,  
Ac yn anneddau dyn is nen.

## XXIII.—8. 8. 6.

I'r Tad, am greu, a charu'n rhad,  
 I'r Mab, am wneud gwir iawn a'i wa'd,  
 A'r Yspryd Glân ynghyd;  
 Gogoniant byth trwy'r byd uwch ben,  
 Ac yn anneddu dyn is nen  
 Tra paro dyddiau'r byd.

## XXIV.—8. 8. 8. 6.

I'r Tad, am greu a charu'n rhad,  
 I'r Mab, am wneud gwir iawn a'i wa'd,  
 A'r Yspryd Glân, Diddanydd mād,  
 Am selio'r saint i gyd;  
 Gogoniant byth ar gân uwch ben,  
 Trwy holl drigfannau'r nefoedd wen,  
 Ac yn anneddu dyn is nen  
 Tra paro dyddiau'r byd.

## XXV.—8. 7.

Gogoniant, moliant, parch, a bri,  
 I'r Un a Thri anfeidrol,  
 Y Tad, a'r Mab, a'r Yspryd Glân,  
 Mewn hyfryd gân drag'wyddol.

## ARALL.

Clodforwch fyth heb dewi'r Tad,  
 Mab rhad, ac Ysbryd sanctaidd,  
 Chwi bawb o'i saint dan wybren sy,  
 Ac fry y llu nefolaidd.

## XXVI.—8. 7.

Mawl i Dduw trwy gyrrau'r ddaear,  
 Mawl yn llafar, blant y llawr;  
 Mawl i Ffynnon pob bendithion,  
 Mawl, nefolion, bob yr awr:  
 Mawl i'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd,  
 Mawl mewn hyfryd felus gân;  
 Mawl i'r Drindod yn yr Undod,  
 Mawl nes elo'r byd ar dân.

## XXVII.—8. 7. 3.

Mawl i'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd,  
 Mawl mewn hyfryd felus gân;  
 Mawl i'r Drindod yn yr Undod,  
 Mawl nes elo'r byd ar dân:  
 Moliant mawr, yma 'nawr.  
 Ac mewn llonfyd uwch y llawr.

## XXVIII.—8. 4.

Mawl i'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd,  
 Mawl mewn hyfryd felus gân ;  
 Mawl i'r Drindod yn yr Undod,  
 Mawl nes elo'r byd ar dân :  
 Mawl yn unfryd, &c.  
 Fyth mewn llofyd uwch y llawr.

## XXIX.—9. 8.

I'r Tad boed gogoniant dibalog,  
 A'r Mab, ei Enneiniog ei hun ;  
 I'r Yspryd Glân hefyd heb ddarfod,  
 Tri Pherson, mewn Hanfod yn Un :  
 Fel ydoedd mewn nefol drigfannau,  
 Cyn bod y plannedau na'r byd ;  
 Y mae ar yr amser presennol,  
 A bydd yn drag'wyddol o hyd.

## XXX.—10au.

Clodforwch Dduw, chwi ddynol-ryw i gyd,  
 Ef rydd o'r nen, bob bendith wen i'r byd,  
 Clodforwch Ef, chwi luoedd nef, ar gân,  
 Sydd Un a Thri, i ni yn Geidwad Glân.

## XXXI.—10. 11.

Gogoniant i'r Tad, i'r Mab yr un wedd,  
 Ac Yspryd y gras, rydd gyssur a hedd ;  
 Fel 'roedd yn y dechreu, mae etto'n parhau,  
 A bydd yn wastadol trwy oesoedd di-drai.

## XXXII.—11au.

Clodforwch Jehofa yn llafar trwy'r llawr,  
 Clodforwch Ef luoedd y nefoedd yn awr ;  
 Clodforwch bêr Ffynnon bendithion y byd,  
 Clodforwch y Drindod fendigaid i gyd.

## XXXIII.—11. 12

Clodforwch yr Ion, drigolion y ddaear.  
 Clodforwch Ef fry mewn llofyd yn llafar ;  
 Clodforwch ar gân y Drindod fendigaid,  
 Am iechyd a hedd i wir bechaduriaid :  
 Haleliwia i'r Tad, i'r Mab, ac i'r Yspryd,  
 Fe'i molwn heb fïno, 'nol tirio mewn gwynfyd.

## DANGOSEG

I gael allan bob Hymn, wrth ei henw neu ei chynnwysiad.

<p style="text-align: center;"><b>A.</b></p> <p>Aberth dros bechod, yr unig 160            Adda a Christ 288            Addewid, etifeddion yr 202            Addewidion, dymuno eu cyf-                lawniad 77, 94            Addoliad cyhoeddus 161            Adenedigaeth 189            Adfent, All Golect yn 43                Trydydd Colect yn 53            Adgyfodiad, Crist yr 162                Crist 72, 153, 181, 291                Y saint 291                Nefoedd wedi'r 286            Agoriad eglwys 5            Ambros, Cân Sant 249—251            Amaer, prynu yr 158            Amynedd dan y groes 164            Angau, ei gofio mewn amser 47                Duw yn ddigon yn 197                Neb ond Crist yn 171            Angor yr enaid, gobaith yn 106            Alpht, gwaredigaeth Israel o 204            Arglwydd, llefared yr 18                Pawb, Crist yn 120            Arweiniad nefol, ceisio 17, 259            Arweinydd, Crist yn 183                Perferin yn delysfu 229            Arwydd er daloni, ceisio 22            Awelon yr Yspryd Glân 217</p> <p style="text-align: center;"><b>B.</b></p> <p>Bara y bywyd 1, 28            Barn, dydd y 63, 95, 167            Bedydd ac enwaediad 8            Bendithlon y groes 234                Ysprydol, erfyn 21            Bethesda, llyn 241            Blaenffrwyth y rhai a hun-                asant 72            Blwyddyn, dechreu 18, 42, 84                Diwedd 59, 123, 255                Tymmorau y 295            Brawd, Crist yn 50            Brenin Sion 271                Yn dyfod 36            Brwydr, Crist wedi ennill y 274                Ysprydol, y 190            Buddioldeb yr ysgrythurau 285</p>	<p style="text-align: center;"><b>Buddugoliaeth Crist 134, 207,</b>                235, 294                Calondid oddiwrth 297                Ysprydol, golwg ar 96            Bugail eneidiau, Crist 125, 163            Bwrdd, cofio cariad Crist                wrth ei 205            Byd, Crist goleuni y 265                Daw i gyd i foli Crist 94, 138                Ei wagedd 50, 75                Enaid yn fwy gwerth na 221                Galwad i'w adael 143                Yn anialwch 17                Yn fôr tymhestlog 16                Yn llawn diffygiant 13            Bydrda dyledawyddau 177            Bywyd, Crist y 16</p> <p style="text-align: center;"><b>C.</b></p> <p>Cadernid yr eglwys 273            Caersalem newydd 45            Calfaria ac Eden 289            Calon ddrylltlog 74            Calondid oddiwrth fuddug-                Crist 297            Camweddau, pellhau 54            Canaan nefol, golwg ar y 96            Cân Sant Ambros 249—251            Cariad brawdol 32, 275            Cariad Crist 10, 49, 179, 238, 269                Ei gofio wrth ei fwrdd 265            Cariad, crefydd yn ofer heb                Rhagoriaeth 116            Cariad Duw 267            Ceidwad dynol ryw, gened-                igaeth 57, 160            Cennadiaethau 2, 7, 25, 62, 64,                65, 77, 82, 94, 99, 136, 138, 151            Chwyl y tymmorau 84            Claddedigaeth dyn duwiol 229            Cleddyf, gwregysa dy 151            Clorian gywir, y 6            Colect, Ail yn Adfent 6                Trydydd yn Adfent 5                Ar ddydd Nadolig Crist 18                Ar ddydd Enwaediad Crist 18                Sul cyntaf wedi'r Ystwyll 6                All Sul wedi'r Ystwyll 6            Coroniad Crist 12</p>
--	--

Creadur, blino ar y	290	Crist yn Gyfaill gwell na	
Credadyn, diogelwch y	115, 293	brawd	139
Crefydd yn ofer heb gariad	228	Noddfa	295
Crist ac Adda	288	Croes, amynedd dan y	164
Bara y bywyd	1, 28	Croes Crist, bendithion	234
Blaenfrwyth y meirw	72	Golwg ar	228
Bugail eneidiau	125, 163	Meddwl am	178
Celdwad dynol ryw	57, 103	Ymhyfrydu yn	24
Goleuni y byd	265	Cydymalth, Crist yn	50
Haul cyfiawnder	8	Cydymdeimlad Crist	46
Oen y pasg	102	Cyfaill goreu, Crist y	130
Rhosyn Saron, &c.	131	Gwell na brawd, Crist yn	139
-Crist a gysura Ston	7	Cyfammod gras	52
A wél o lafur ei enaid	169	gwell	51
-Crist, ei adgyfodiad	72, 153,	Cyffes Job	159
162, 181, 291		Cyfiawnder Crist	53
All ddyfodiad	95, 111,	Cyfiawnhâd pechadur	173
147, 167, 276		Cyfiawnder Crist	286
Ddiodefaint	6	Cyfiawniad yr addewidion,	
Ddyfodiad yn y cnawd		dymuno	77
Deyrnas	36, 147	Cymmorth, cenhedloedd yn	
Deyrnasiad cyffred-	39	ceislo	196
inol	212	Cymmorth Duw, deisyf	23
Dosturi	46	Cyffwrdd, ar ol y-	76, 108
Eiriolaeth	34, 207	Cofio cariad Crist wrth y	205
Eneidigaeth	9, 31, 57, 60,	Hyfrydwch wrth y	201
73, 89, 103, 252, 273		O flaen y	28, 270
Enwaediad	19	Cynbauaf tymherus,	107
Esgyniad	161	Cynnulliad pobloedd at Grist	2
Farwolaeth	34, 79, 238	Cyngodau y nos yn cilio	166
Fawredd	154, 155	Cystudd, byr ysgafn	213
Ffyddlondeb	175, 294	Cystur i'r cystuddiol	279
Fuddugoliaeth	134, 207,		
235, 294		D.	
Gariad	10, 49, 179, 238, 269	Daloni Duw i'w bobl	177
Gydymdeimlad	46	Dammeg yrefrau a'rgwenith	15
Gyfiawnder	53	Yr hauwr	131
Gyfiawnder	286	Dechreu blwyddyn	13, 42, 84
Iawn perffaith	8	Deddf foesol, y	292
Swyddau	86, 211	Dedwyddwch pobl Dduw	118
Werthfawrogrwydd	284	Defnyddioldeb yr ysgryth-	
-Crist y cyfaill goreu	130	yrau	43
Gair	298	Dibenion dyfodiad Crist i'r	
Manna gwir	1	byd	44, 170
Serfen foreu eglur	299	Diddanydd, y	206
Yr adgyfodiad a'r		Diffygadau, byd yn llawn	12
bywyd	162	Digon, Duw a	162
Yr unig Aberth	150, 180	Digon yn angau, Duw yn	197
-Crist yn Arglwydd pawb	120	Digonolrwydd lechydwr-	
Arweinydd	183	iaeth Duw	66
Ddymunol	209	Dilyn y praidd	280
Farnwr	63, 95, 167	Dioddefaint Crist	6
Gydymalth a brawd	50	Diogelwch y credadyn	115, 293
		Dirgelwch rhagluniaeth	200

Diagwyl wrth yr Arglwydd	243	Elw, dauwlodeb yn	89
Diwedd bliwyddyn	59, 123, 255	Emmanuel, Duw gyda ni	60, 89
Pob peth yn nesáu	283	Emyn ar ol y cymmunn, yr	106
Drwg, gwared ni rhag	198	Brydnhawinol	182
Duw, a arbed yn helaeth	219	Fôrôl	191
A digon	182	Enaid, gobaith yn angor i'r	106
Oedd y Gair	298	Yn fwy gwerth nâ'r	
Yw gogoniant yr eglwys	160	byd	231
Duw, Ei barodrwydd i fadden	225	Eneidian, Bugail	125, 163
Ddaloni i'w bobl	177	Enwaediad Crist	19
Drugaredd yng		A Bedydd	92
Nghrist	239	Nid o waith llaw	188
Ffyddlondeb	40	Esgyniad Crist	101
Gariad	267	Estronlaid yn dychwelyd	64
Ymddangosiad yn cnawd	89	Etfeddion yr addewid	202
Duw, Yn anghyffredadwy	187		F.
Ddigon yn angau	197	Ffordd newydd	85
Duwlodeb yn elw	80	Ffydd fywiol a marwol	88
Dwr o'r Graig ysprydol	17	Ffyddlondeb a gras Crist	175, 294
Dychweliad estronlaid	64	Duw	40
Pechadur, llawenydd am	233	Ffynnon i bechod ac affenedid	140, 148, 150, 192
Dydd a nesâodd, Y	282		G.
Gwyl Ystwyll	252, 273	Gair, Duw oedd y	298
Y Farn	63, 95, 167	Galarwyr gwynfydedig, y	306
Dyddiau da i ddyfod	89, 277, 282	Galwad i adael y byd	143
Dyfodiad Crist i'r byd	86, 147	Gauaf y, a aeth heibio	3
All	95, 111, 147, 167, 276	Genedigaeth Crist	9, 31, 57, 60, 73, 89, 103, 252, 273
Dyfroedd, deuwch i'r	27	Gobaith am y n.f	145
Dyledawyddau, eu bydrda	172	Angor yr enaid	106
Dyn duwiol, claddedigaeth	220	Gogoniant yr eglwys	100
Dynoliaeth, llwgr	157	Yw Duw	160
	E.	Goleuni y byd, Crist	265
Eden a Chalfaria	289	Yr efengyl	224
Edifeirwch am bechod	165	Yr Yspryd, ceisio	261, 263
Efengyl, Effelthiau yr	62	Golwg ar fuddugoliaeth ysprydol	96
Goleuni yr	224	Ar y groes	223
Gwledd yr	71, 112, 135	Ar y nef	56, 58, 98, 156, 216, 268
Llwyddiant yr	65, 136	Gorchymyn, y pedwerydd	193
Ymlediant yr	2, 25	Gorsedd gras, myned yn	
Efrau a'r gwenith, dammeg yr	15	hy at	146
Eglwys, agoriad	5	Gras, parhâd	110
cadernid yr	272	Yn dechren yn Jerusalem	232
Duw yw gogoniant yr	160	Groesaw at Grist,	69, 70
Gogoniant yr	100	Gwaed y groes, rhinwedd	33
Undeb rhyngddi & Christ	48	Gwagedd y byd	30, 75
Triolaeth Crist	34, 207	Gwahoddiad i'r Ffynnon	192
Ceisio rhan yn	226	Gwalth da, y	254



Gwardigaeth Israel o'r	Lle, etto y mae	135
Alpht	Llwr dynoliaeth	157
Gwared ni rhag drwg	Llwyddiant yr efengyl	65, 136
Gwedd ar Dduw	Llyn Bethesda	241
Ar y Drindod		
Hyder mewn	M.	
Yr Arglwydd	Mabwysiad	278
Gwenith a'r efrau, dam-	Maddeuant pechod	114, 219
meg y	Ceisio	174, 227
Gwerthfawrogrwydd Crist	Manna yn yr anial	17, 149, 150
Gwlad well, ceisio	Marwolaeth Crist	34, 79, 238
Golwg ar	Mawredd Crist	154, 155
Bell, newyddion da o	Mawl i'r Drindod	126
168	Meddwl am y groes	178
Gwledd yr efengyl 71, 112, 135	Meirw yng Nghrist	117
Gwresogrwydd yspryd, am	Mollant i'r Oen	247
200	I Dduw am Iachawdwr	73
Gwyl Ystwyll, ar ddydd	Môr tymhestlog, byd yn	16
252, 273	Morwr ysprydol	242
Gwyn fyd y meirw yng	Myfyrdod ar y nefoedd	195
Nghrist		
Gyrfa ysprydol, yr		
67, 186		
	N.	
H.	Nadolig Crist, colect ar	169
Harddwch yr eglwys	Neb ond Crist yn angu	171
Haul Cyflawnder wedi codi	Yn debyg i Grist	209
8	Nefoedd, darluniad o'r	45
Hauwr, dammeg yr	Deisyfu lle parod yn y	104
Heddwch, erfyn	Gobaith am y	145
88, 174	Golwg ar y	56, 58, 98, 156,
Hiraeth am burdeb		260, 268
141	Hiraetha am y	37, 149
Am y nefoedd	Meddwl am y	210
37	Myfyrdod ar y	195
Hunan-ymhollad	Wedi'r adgyfodiad	236
29	Nerth a gras yng Nghrist	26
Hyder mewn gweddi	I ogoneddu Crist, am	199
113	Ysprydol, erfyn	4, 186, 227
Yng Nghrist	Newyddion da o wlad bell	168
176	Noddfa, Crist yn	296
Hyfrydwch wrth y Cymmun	Ffol at Grist am	127, 128
201	Nos, ei chysgodau yn cillo	166
	O.	
I.	Oen, mollant i'r	247
Iachawdwr, m	Y Pasg	102
811 Duw am	O lafur ei enaid y gwel	169
73		
Iachawdwriaeth a bery byth	P.	
93	Parhâd gras	110
Digonolrwydd yr	Parodrwydd Duw i fadden	226
66	I gwrdd â Duw, am	237
Ffynnon yr	Pasg, Oen y	102
143	Pechadur, cyflawnhâd	173
Llawnder yr	Llawenydd am ddych-	
142	wellad	233
O ras	Yn meddwl am y nef	210
38		
Trwy Grist		
11, 187, 208		
Iawn, Crist yr unig		
150		
Perffaith		
8		
Jerusalem, gras yn dech-		
reu yn		
232		
Job, cyffes		
159		
Iorddonen, neu angu		
17		
Israel, eu gwardigaeth o'r		
Alpht		
204		
Jubili		
71, 256, 266		
	L.	
Litani, o'r		
78, 257		
Llawenydd am ddychwel-		
iad		
233		
Llawnder yr iechydwrriaeth		
142		

Pechod, edifeirwch am	165	Swper yr Arglwydd, cofio	
Ffynnon i	140, 148, 150, 192	cariad Crist wrth	205
Maddenant	114	Hyfrydwch wrth	201
Yr unig aberth dros	180	O faen	28, 270
Pererin hyderus	87	Swyddau Crist	86, 211
Yn deisyfu Arweinydd	229	T.	
Pobl Dduw, dedwyddwch	118	Tangnefedd, erfyn	83, 174
Pobloedd, cynnulliad, at		Teyrnas Crist	39
Grist	2	Dened dy	82, 165
Pradded, dilyn y	230	Teyrnasiad Crist	212
Pregeth, ar ol	20, 41, 119, 124,	Tostur! Crist	46
	222, 231, 240, 245, 446, 264, 280	Trag'wyddoldeb yndynau	123,
O faen	18, 21, 23, 35, 109, 183,		253
	194, 206, 214, 217, 218, 241,	Trindod, gweddi ar y	78
	243, 261—263	Mawl i'r	126
Presenoldeb Duw, erfyn	109,	Trugaredd Duw y'Nghrist	239
	194	Tymmorau y flwyddyn	255
Priodas, deuwech i'r	71	Chwyl y	84
Profiad ansefydlog	105	Tywalltiad yr Yspryd Glân	90,
Prynedigaeth werthfawr	281		50
Prynu'r amser	158	Erfyn	211
Purdeb, hiraetha am	141	Tywydd sych, ymbil am	151
Pwyao ar Grist	203	U.	
R.		Undeb rhwng Crist a'i eg-	
Rhagluniaeth, digelwch	287	lwys	48
Rhagoriaeth cariad	116	Y.	
Rhosyn Saron, &c.	181	Ymadael, wrth	20, 41, 119, 124,
Rhyddid ysprydol, deisyfu	258		222, 231, 240, 245, 246, 264, 280
Rhyfel, ympryd yn amser	81	Ymhyfrydu yng Nghrist	129
S.		Ymledaniad yr efengyl	2, 35
Sabbath, y	14, 121, 122, 193	Ympryd yn amser rhyfel	51
Saint, adgyfodiad y	291	Ysgrythyrau, buddioldeb	
Dedwyddwch y	118	yr	43, 265
Sancteiddrwydd, syched		Yspryd Glân, awelon yr	217
am	215, 244	Ceisio yr	214, 218, 245,
Sarph bres, ei sylwedd	97		260—263
Seren Fore eglur, Crist y	299	Tywalltiad yr	90, 99
Ston, Brenin	271	Y Diddanydd	216
Dyfodiad ei Brenin	36	Yspryd, am wresogrwydd	200
Crist a'i cysura	7	Cystuddiedig	74
Sulgwyn, ar ddydd	90, 99, 206	Ystwyll, Gwyl	252, 273
Swpper yr Arglwydd, ar ol	76,	Colectau ar Sul 1 a'r 2	
	108	wedi'r	68, 85

-----

.

.

.

-----





